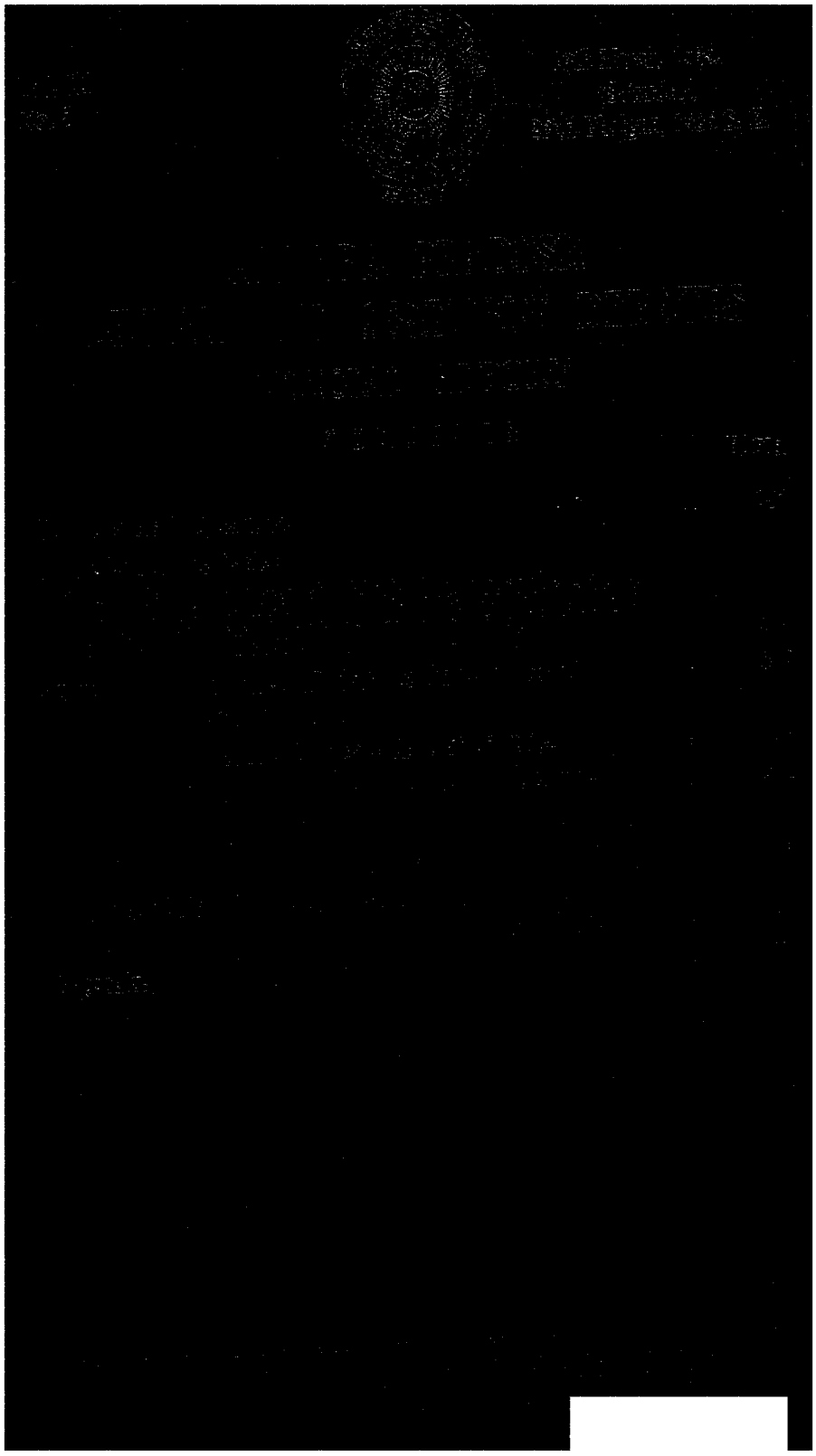

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT.

Forty Sixth Day of the Fourth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 13th March 1965.

THE HOUSE MET AT HALF PAST EIGHT OF THE CLOCK.

[*Mr. Speaker in the Chair.*]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

BHAGELAS CONTRACTS ACT OF 1353 F.

1275—

587 (4128) Q.—*Sri A. Venkateswar Rao.*—Put by Sri P. (Subbayya) Yerra Gondipalam) Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state·

(*a*) whether "Bhagelas Contracts Act of 1353 F" is in force in Telengana area,

(*b*) if so, whether any rules have been framed in pursuance of the said Act, and

(*c*) whether the said Act is being enforced?

The Minister for Revenue (*Sri N Ramachandra Reddy*)·—

(*a*) Yes.

(*b*) No such rules seem to have been framed under this Act.

(*c*) The Act still continues on the Statute Book and its enforcement is possible only when one of the parties of the agreement seeks redress with the Tahsildar and in appeal with the Deputy Collector.

(శ్రీ) పి సుబ్బయ్య :—అమలులో ఉన్న ఆ చట్టానికి రూల్సు ఎందుకు తయారుచేయలేదు ?

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి :—అది 1317 ఫసలీలో చేసినచట్టం. అది ఉన్నదోలేదోకూడ తెలియదు. ఇప్పుడు ప్రశ్న వేసిన తరువాత చూశాము.

ఎందుకంటే దానికి సంబధించి ఎవరూ డిస్ప్యూట్సుకూడ రైజ్ చేయలేదు కాని పర్పస్, అవసరం ఇప్పుడు ఉన్నదని అనుకోలేదు

(శ్రీ యం. రాంగోపాల్ రెడ్డి (మైదారం) —అది ఫారమ్ సర్వెంట్సుకు ఎంప్లాయర్సుకు మధ్య మంచి రిలేషన్సు ఉండటానికి తెచ్చారు వారిద్వారా ఫోర్స్డ్ లేబర్ తీసుకుంటున్నారనేది ప్రభుత్వ దృష్టికివచ్చి ఈ చట్టం తెచ్చారు.

(శ్రీ ఎ రామచంద్రారెడ్డి (భువనగిరి).—కానూన్ బగేలా ప్రత్యేకంగా అది ఫారమ్ సెర్వెంట్సుకు సంబంధించినదిగాని ఫోర్స్డ్ లేబరుకు సంబంధించింది కాదు. ఆ చట్టంవల్ల జీతగాళ్లకు ఉపయోగం అవుతుంది దానిని మళ్లీ పరిశీలించి వారికి లాభదాయకంగా ఉండేరూల్సు ఇప్పుడైనా చేస్తారా?

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి —అవసరమయితే కొత్తదితేవచ్చు. అది రిప్లేస్ చేయడానికి వేరే చట్టములు వచ్చినవి మినిమమ్ వేజెస్ ఆక్టు, లేబరులాస్, మొదలైనవి వచ్చినవి. ఫారమ్ లేబర్ నుంచి ఫోర్స్డ్ లేబరు తీసుకున్నారని ఆ కాలంలో ఈ చట్టం చేశారు —అది ప్రివెంట్ చేయడానికి. Anyway I will get it exam ned

(శ్రీ టి కె ఆర్. శర్మ (కర్నూలు).—ఫారమ్ సర్వెయింట్స్‌కూ భూస్వాములకూ మధ్య రిలేషన్సు ఇప్పటికీ సరిగాలేవు. ఆ రిలేషన్సు సరిగాచేసి రెగ్యులేట్ చేయడానికి ఆ హైదరాబాదు చట్టాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ కంతటికి వర్తింప చేయటానికి చర్యలు తీసుకుంటారా?

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఇది అమలులో ఉన్నా దీనికి సంబంధించి డిస్ప్యూట్సు ఎవరూ రైజ్ చేయలేదు. ఈ ప్రశ్న వచ్చిన తరువాత దీని లోతు పాతులను విచారించమని బోర్డుకు పంపాము

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) —ఫారమ్ లేబరుకు ఇది వరకు ప్రొడక్షన్ లేదు. హైదరాబాదు గవర్నమెంటుచేసిన ఈ చట్టం బాగున్నట్లున్నది. ఇది రాష్ట్రమంతటికి ఇంప్లిమెంట్ చేయించాలి.

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి—ఇది ఫారమ్ సర్వెంట్సుకు సంబంధించింది, లేబరుకు సంబంధించింది కాదు. ఫారమ్ సర్వెంట్సుకు భూస్వాములకు మధ్య రిలేషన్సు బాగుండుటకు, వర్కింగ్ అవర్సు, సర్వీస్ రెమ్యునేట్ చేయాలంటే నోటీస్ ఇవ్వడం గురించి, అప్పులు ఇస్తే ఎంతచార్జిచేయాలనేది—అటువంటి వాటికి సంబంధించి ఉన్నది ఇప్పుడు లేబరు లాస్ చాలవచ్చినవి—మినిమమ్ వేజెస్ ఆక్టు మొదలైనవి.

(శ్రీ యస్. ప్రహాదరావు (ఖమ్మం) —ఈ చట్టంగురించి రెవెన్యూ బోర్డు వారి అభిప్రాయాలు ఏమిటి? తెలంగాణా రీజియనల్ కమిటీ అభిప్రాయాలు కూడ తీసుకుంటారా?

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఈ ప్రశ్నవచ్చిన తరువాత రెవిన్యూ refer చేశాము. వారి అభిప్రాయం వచ్చినతరువాత ఆలోచిస్తాము.

(శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు (ఏలూరు):—ఈ చట్టం సంగతి, దీని లక్షణాలు మంత్రిగారికి తెలిసేయుంటవి ప్రస్తుతం ఆంధ్ర పరియాలో ఉన్న existing Act ను దీనిని పోల్చిచూస్తే దీనిలో better features ఉన్నవా, లేవా, better feature ఉంటే ఆంధ్రకు extend చేస్తారా?

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి.—ఏమైనప్పటికీ ఈ ఆక్టు ఇప్పుడు out-moded అయినది. పునరాలోచన జరుగవలసిన అవసరం ఉన్నది.

PATWARIES AND POLICE PATELS IN TELENGANA

1276—

*3059 Q.—*Sri K. Raghavulu (Put by Sri Vallilala Gopalakrishnayya)* —Will the hon, Minister for Revenue be pleased to state:

(*a*) the number of Asaldar-Patwari and Police Patels working at present in Telangana region;

(*b*) the number of "Gumastha Patwaries" and Gumastha Police Patels appointed by Asaldars; and

(*c*) the number of Gumastha Patwaries and Police Patels appointed by the Government?

Sri N. Ramachandra Reddy:—(*a*) Asaldar Patwaries . 1,626

Asaldar Police Patels 2,634

(*b*) Gumastha Patwaries appointed by Asaldars .. 3,114

Gumastha Police Patels appointed by Asaldars .. 2,099

(*c*) Gumastha Patwari appointed by Government .. 2,569

Gumastha Police Patels appointed by Government. . . . 2,884

(శ్రీ యన్. ప్రసాదరావు:—ఆసలుదారు వట్వారీ పోలీసువలేలు లేని సమయంలోవారు గుమాస్తాలను నియమిస్తున్నారు. వారు నిర్వహించవలసిన బాధ్యతలను గుమాస్తాలను నియమించుకొని వారిద్వారా చేసే అధికారము ఎందుకు ఇవ్వాలి. ప్రభుత్వమే ఎందుకు తీసుకోకూడదు?

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—చట్టము సవరిస్తే తీసుకోవచ్చును

(శ్రీ జె మల్లారెడ్డి (సుల్తానాబాద్).—ఈ రెండు పద్ధతులు-ఆసలుదార్లు గుమాస్తాలను ఏర్పాటు చేసుకొనడం, కొన్ని సందర్భాలలో ప్రభుత్వం ఆ గుమాస్తాలను ఏర్పాటు చేయడం—రెండు విధానాలు ఎందుకు?

(శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఆసలుదార్లకు చట్టప్రకారం గుమాస్తాలను ఏర్పాటుచేసుకునే హక్కు ఉన్నది. అయితే కౌలిదారుకు డిస్క్రిషన్ ఉంటుంది,

పరిశీలించి అప్రూవ్ చేసే అధికారం ఉన్నది. అసలుదారు చేయనప్పుడు ప్రభుత్వమే నామినేట్ చేయవచ్చును. లావారిస్ ఉండే పతనులు ఉంటే ప్రభుత్వమే ఏర్పాటుచేయవచ్చును

(శ్రీ) యం రాంగోపాల్ రెడ్డి —కొన్నిచోట్ల అసలుదార్లు స్వంతంగా పని చేస్తున్నారన్నారు వారు బాగాపనిచేస్తున్నారా? లేక గుమాస్తాలు బాగా పని చేస్తున్నారా? ఎవరు బాగాచేస్తున్నారు?

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి :—ఏమైనప్పటికీ గుమాస్తాయొక్క ఒమిషన్సుకు, కమిషన్సుకు బాధ్యులవారే. ఎవరు బాగాచేస్తున్నారు అంటే ఆ ఇద్దరిపైన ఆధారపడియుంటుంది.

(శ్రీ) కె. రామచంద్రారెడ్డి (రామన్నపేట) —గుమాస్తాను ఏర్పాటుచేసే హక్కు అసలుదారుకు ఉన్నదన్నారు అయితే సుప్రీంకోర్టు తీర్పుదృష్ట్యా ఇప్పుడు అసలుదారు హక్కు ఎగిరిపోయిందా లేదా?

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి —అసల్ దారుకు హక్కుఉన్నది సక్సెషన్ హక్కుమాత్రం పోయింది.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య —సుప్రీంకోర్టు తీర్పుదృష్ట్యా దీనిని పునరాలోచించవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. మీరిచ్చిన సమాధానం సుప్రీమ్‌కోర్టు తీర్పుకు కన్‌సైస్టెంటుగా ఉన్నదా?

(శ్రీ) యన్ రామచంద్రారెడ్డి :—సరిగానే ఉన్నది. సక్సెషన్ హక్కు లేకుగాని ఇప్పుడున్నవారు గుమాస్తాను ఏర్పాటు చేసుకొనవచ్చును.

(శ్రీ) యన్. ప్రసాదరావు —ఇప్పుడున్న అసలుదార్లు తామే ఆ బాధ్యతలు నేరుగా నిర్వహించలేనప్పుడు, చట్టాన్ని సవరించి అయినా, గుమాస్తాలను నియమించే అధికారం ప్రభుత్వం ఎందుకు తీసుకొనకూడదు?

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి —వారు సక్రమంగానే నిర్వర్తిస్తున్నారని అనుకొంటున్నాము మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు సంబంధించి పునరాలోచించేటప్పుడు ఆవిధంగా తీసివేయడానికి అధికారం ఉన్నది కాని ఉన్నిత్తన్ కమిటీ, అనంతరామన్ కమిటీల రిపోర్ట్సు ననుసరించి ఇప్పుడున్న పద్ధతినే కొంతకాలం కొనసాగించాలని నిర్ణయం తీసుకున్నాము.

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) :—అసలుదార్లు గుమాస్తాలను నియమించి పనులు వీరు నిర్వహిస్తున్నప్పుడు ఒకరు చేసిన తప్పులకు మరొకరిని శిక్షించటం జరుగుతోంది. అసలుదార్లు చేయనిచోట ప్రభుత్వమే నియమించి అక్కడ పనులు జరిగేట్లు ఏర్పాటుచేస్తారా?

(శ్రీ) యన్. రామచంద్రారెడ్డి —ఇప్పుడున్న చట్టం ప్రకారం ప్రభుత్వం చేయడానికి వీలులేదు అసలుదారుకు నమ్మకంఉన్న మనిషినే గుమాస్తాగా పెట్టుకోవాలి. గుమాస్తా సక్రమంగా చేయడం లేదనుకుంటే అయనే చేసు

కుంటాడు. ఈ పంచాయితీ చట్టం వచ్చిన తరువాత ఎన్నికలలో నిలబడదలచుకున్నవారు తమ హక్కును వదలుకొని ప్రభుత్వమే నామినేట్ చేసుకోండని చెప్పారు

(శ్రీ ఎన్. మోహన్‌రావు (ఘనాపూర్) —దీర్ఘ కాలంగా 30 సంవత్సరాల నుంచి ప్రైవేటుగా పటేలు పట్వారీలుగా పని చేస్తున్నవారున్నారు. అట్లాంటి వారికి చట్టరీత్యా అవకాశం కల్పించే ఆలోచన ఉన్నదా? ఉంటే ఏ రూపములో ఉన్నది?

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి —వారుకూడ ఈ చట్టానికి లోబడి ఉంటారు.

(శ్రీ టి కె ఆర్. శర్మ —సక్సెషన్ రైట్స్ ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో సుప్రీమ్ కోర్టు తీర్పువల్ల ఎఫెక్ట్ అయినవి అందువల్ల తెలంగాణాలో ఉన్న వతందార్ల విషయంలో వారికి ఉన్నటువంటి వతన్లు, ప్రాపర్టీగా ట్రీట్ చేసే అవకాశం ఉన్నదా? ఆ విధంగా ఉన్నట్లయితే అది ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుందా?

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:— అది ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది ఈమధ్య కొంతమంది హైకోర్ట్‌కు వెళ్లారు. ఈ మేటర్ సబ్ జ్యుడిస్. సుప్రీమ్‌కోర్టు జడ్జిమెంట్ ఆంధ్రప్రాంతానికి వర్తిస్తుందికాని, మాకు మాత్రం వర్తించదు, సక్సెషన్‌కూడ మాకు వర్తించదు అనిచెప్పి వారు హైకోర్టుకువెళ్లినారు. అందువల్ల యీ మేటర్ సబ్ జ్యుడిస్.

(శ్రీ యన్. ప్రసాదరావు —అసలుదారులు నిర్ణయించినటువంటి గుమాస్తాలు, పటేలుపట్వారీలు ఏదైనా తప్పచేస్తే అసలుదారు బాధ్యత వహిస్తారని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. వాకు తెలిసినంతవరకు యీ గుమాస్తాలు చేసిన తప్పులకు గుమాస్తాలే బాధ్యులుగా ఉన్నారు. అసలుదారులకు ఎటువంటి నష్టంజరగలేదు, వారు డైరక్ట్‌గా ఏదైనా బాధ్యత వహిస్తేతప్ప ఇది ఒక పెద్ద చిక్కుగానే ఉన్నది. ఎట్లాగూ గుమాస్తాలను వాళ్లు ఎపాయింట్ చేస్తున్నప్పుడు, చట్టాన్ని సవరించిఅయినా, ఆ అధికారం ప్రభుత్వమే తీసుకొని ఎవరు బాధ్యులో వారిని ఎందుకు శిక్షించకూడదు?

(శ్రీ యన్ రామచంద్రారెడ్డి —ఇంటిగ్రేటెడ్ బిల్లు వచ్చినపుడు ఆవిధంగా చేయవచ్చును. ఇప్పుడు అటువంటి కేసులేవైనా ఒకటి రెండు ఉన్నట్లయితే, గౌ॥ సభ్యులు నాదృష్టికి తీసుకువస్తే, అసలుదారులు దానికి ఎందుకు బాధ్యులు కాలేదో ఆలోచన చేయవచ్చును.

(శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి —అధ్యక్షా, అసలుదారులు తన గుమాస్తాను పర్మాటు చేసుకొని, తాను ఇంకో అసలుదారు క్రింద గుమాస్తాగా పోయే అవకాశం ఉన్నదా?

(శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఒకవేళ అట్లా గన్నట్లయితే-అది ఎనామలీ అవుతుంది.

AYACUT OF KANIGIRI RESERVIOR

1277—

*174 (3582) Q.—*Sri S Vemayya (Put by Sri A Ramachandra Reddy:*— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(*a*) the extent of land which is registered under the ayacut of Kanigiri Reservior in Nellore District; and

(*b*) the extent of additional land irrigated during 1961-62 and 1962-63 under the said Reservoir?

The Minister for Public Works (Sri A C. Subba Reddy) —

(*a*) 98,000 acres

(*b*) 33,447 and 36,115 acres respectively.

EXCAVATING OF SUPPLY CHANNEL IN UDAYAGIRI TALUK

1278—

* 1763 Q.—*Sri P. Venkta Reddy [Put by Sri P. V. Ramana-(Konda karla)]*.—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to State.

(*a*) whether estimates have been prepared for excavating a supply channel from Kannikalavagu to Seetharampuram in Udayagiri Taluk, Nellore District;

(*b*) if so, what is the estimated cost, and

(*c*) when it will be taken up for execution?

Sri A. C. Subba Reddy:—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) Rs. 74,500.

(*c*) The proposals are under consideration of the Superintending Engineer, Nellore District, and after finalisation the scheme will be taken up for execution.

REPAIRS TO BELLAMKULAKODU DRAIN

1279—

*1739 Q.—*Sri M Lakshmanaswamy (Kanki Padu)* ·—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state.—

(*a*) whether the Government are aware of the loss being sustained by the villages of Ganguru, Edpugallu, Uppaluru etc., due to Bellamkulakodu which originates at Ganguru village in between the Bandar and Ryves Canals of Krishna delta and joins Budameru near Uppaluru village;

(*b*) whether there is any scheme under the consideration of the Government to join Bellamkulakodu into the Ryves canal down below the Konatingunta lock instead of into Budameru; and

(*c*) the estimated expenditure for the said scheme?

Sri A. C. Subba Reddy:—(*a*) Yes Sir;

But the dram is known as "Challangulacod or and not "Bellemkulacod".

(*b*) No such proposal is on hand. But proposals to improve the dram and the under tunnel at M 11/1-2 of Ryves canal to relieve the drainage problem are under consideration. Improvements to the under tunnel will be completed by May, 1965. Improving the drain, which serves also as an irrigation channel involves demolition of cross masonory works, to which the ryots are opposed. Proposals to give alternative source of supply to lands irrigated by the dram, so as to enable the demolition of cross masonry dams, are under consideration.

(*c*) Booked expenditure is nil so far, as only preliminaries are in progress

(శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు —ఇది పంట కాలవగా ఉపయోగపడుతుంది కాబట్టి అదర్ సోర్సెస్ ప్రావైడ్ చేస్తామన్నారు. మంచిదే కాని, బుడమేరులోనికి బదులు కోనటిగుంటలాకుకు దిగువ లైవేసు కాలవలోనికి బెల్లంకుల కోడును కలుపుటకు ఏదేని పథకము ప్రభుత్వ యోచనలో గలదా అని ప్రశ్న అడిగానండి అది కోనటిగుంటలాకుకు దిగువ క్రిందదాకా తీసుకువెళ్లటానికి చూస్తారా?

(శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి:—లేదని చెప్పాను.

REPAIRS TO THE BREACHES TO THANDVA RIVER

1280—

* 1263 *Q.—Sri M Petchiah (Put by Sri P V. Ramana)*:—Will the hon Minister for Public Works be pleased to state:

(*a*) the estimated expenditure to repair the breaches occurred to the Thandava River near Satyavaram village in Payakaraopet block, Visakhapatnam District; and

(*b*) the amount spent therein during the financial year 1963-64?

Sri A. C. Subba Reddy:—(*a*) Rs. 1160.

(*b*) Rs. 635 only.

(శ్రీ పి వి. రమణ:—ఆ గండి పూడ్చేవారా?

(శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి —గండి పూడ్చి నీరు పారుదలకు ఇచ్చినారు.

MINOR IRRIGATION SCHEMES IN YELLAVARAM CONSTITUENCY

1281—

* 1834 Q.—*Sri Ch. Mallikarjuna (Yellavaram)*:—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(*a*) the number and names of Minor Irrigation schemes for which detailed investigation has been completed in Rampachodavaram and Yellavaram taluks and Rajavommangi block of Yellavaram constituency;

(*b*) the extent of the ayacut under the canals of the said schemes;

(*c*) whether any detailed investigation has been conducted to the 'Konda Pallevagu' canal of Rajavammangi Block; and

(*d*) if so, when the said scheme will be implemented?

Sri A C. Subba Reddy —

(*a*) Detailed investigation has been completed and detailed Plans and Estimates prepared for the following 3 M I. schemes

(1) Reservoir across Pedagandi Kalva near Narsapuram village Rampachodavaram Taluk

(2) Forming a new tank across a hill stream near Vokkurthi village, Yellavaram Taluk,

(3) Formation of a reservoir across Mangaligedda in Yellavaram Taluk.

(*b*) The extent of ayacut under the said schemes is as follows:

(1) 240 acres (2) 200 acres (3) 204 acres respectively;

(*c*) Yes, Sir.

(*d*) Administrative sanction has been accorded by the Chief-Engineer, to the scheme in May 1964. Technical Sanction has to be accorded by the Superintending Engineer. This will be done shortly and the scheme taken up for execution.

MISSING OF THE D R. OF CO-OP. SOCIETIES, KAKINADA

1282—

* 2812 Q.—*Sri Vavilala Gopala Krishniah*:—Will the hon. Minister for Home be pleased to state

(*a*) whether it is a fact that the District Superintendent of Police, Crime Branch, C.I.D, Hyderabad has published notice in Andhra-Pradesh Gazette about the missing of Sri M Venkatasubbiah, Deputy Registrar of Co-operative Societies (Audit), Kakinada since 30-10-1963; and

(*b*) if so, what was the suspicion and what was the result of the investigation?

The Minister for Home (Sri Mir Ahmed Ali Khan).—(*a*) Yes, Sir.

(*b*) It is strongly suspected that the missing officer, Sri M. Venkatasubbiah, might have got sudden mental derangement and gone somewhere. Inspite of thorough investigations made by the Crime-Branch, C I D. the whereabouts of the missing Officer could not be known till now.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya —May I know, Sir, whether it is not a fact that the officer was killed in the office of the Co-operative Regstrar when he was auditing and finding out so many defalcations and misappropriations in the District Bank accounts in Kakinada ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :—The report says that there was no such allegation againts him ; he was a good officer and he left his place on the night of 30th October, 1963 on leave for five days , he left his room and after wards when he did not return to the office it was brought to the notice of the police and the police took up investigation.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—It is true. I am glad. That was the reward he was given when he was auditing the accounts and when he found so many defalcations , and to escape the whole difficulty they have wiped him off. It was reported so in Kakinada. Nobody took notice of it ; the police did not take notice of it. Afterwards it was published in the Press that he was missing.

Sri Mir Ahmed Ali Khan —Apart from the local police, the matter was taken up by the C I D Crime Branch for further investigation It was reported that he had an operation in Madras for mental disease. So every effort was made But the report says that there was no allegation against him, and his record in the office also is good. There was no suspicion about his work. He went away saying that he was going to his native place, and afterwards when he did not return it was reported and the police made enquiries about it.

Dr T. V. S Chalapathi Rao (*Vijayawada-South*) :—The hon. Minister appears to be under the impression that on account of mental derangement he might have disappeared. Have the Government any information about his age and other antecedents, and whether he suffered any mental disease and what is the report given by his family members ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :—His activities and the way in which he was brooding and thinking, all these things are given in detail, while in the office also in Madras. The report of the doctor who treated him in Madras says that he was in a thinking mood always. And therefore the police also suspect that he might have gone somewhere. And there was a report that there was a skeleton on the sea-shore and it was sent for the examination. It was found after 10 or 15 days that it was the skeleton of a woman. Therefore, that was also not proved. There is no conclusion till now that he has been murdered or he has been killed.

Dr. T.V S. Chalapathi Rao —I requested for the age of the deceased, Sir.

Sri Mir Ahmed Ali Khan : The age is not here.

Mr Speaker —Did he undergo treatment in the mental hospital? You said in Madras he underwent treatment in some hospital Was it in mental hopital or in some other hospital?

Sri Mir Ahmed Ali Khan —Sir M Venkata Subbiah, the missing officer, just before he joined at Kakinada, had undergone an operation at Madras for elephanti asis scrotum done by Mr K C Nambiar, M B.B S. F R C.S , England. According to the Crime Branch, CID report, Sri Venkata Subbiah, was always thinking and brooding over something and that when he was in the nursing home as an in-patient he appeared to be mentally depressed and that there is every possibility of such mentally depressed man having an attack of mental derangement all of a sudden That is the report of the Doctor who treated him and operated him.

Sri Tenneti Viswanathan (Madugula) —Now he made it clear that there was no operation for mental disease The operation was for something else But, Sir, he has implied that thinking might involve mental derangement Shall we all be debarred from thinking? (Laughter)

Sri Ramachandrarao Deshpande.—The hon Minister was kind enough to tell that it was elephantiasis I do not know whether elephantiasis also is part of mental derangement, Sir. He said so, that it was elephantiasis

Sri Mir Ahmed Ali Khan.—The Doctor who treated was under that conclusion.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu (Nandigama)—Is it a fact that he was auditing accounts prior to the date on which he was found missing?

Sri Mir Ahmed Ali Khan —What he was doing on the night on which he left Kakinada, the exact details are not here.

Sri T.K.R. Sharma —Did the investigation reveal how he left Kakinada, where he left and when he left and is it a fact that the was auditing the accounts of the Central Co-operative Bank of Kakinada on that particular day? Are these things not revealed in the report?

Sri Mir Ahmed Ali Khan : Sir, the report says that he left Kakinada just, as I said, to go to his home at Nellore, his relations with his co-workers were good and he left for the station telling his neighbours who were there in the room in which he was living" I am just leaving for the station to leave for my native place" A friend of him told him that he would go along with him to the station He said "You need not come; I will go alone." The report also says that whenever he used to go for walk, he used to go alone; he did not accept the company of any of his friends. Therefore, he was always in a thinking mood and this is proved by his other acts.

Mr. Speaker —I also go for walks alone; nobody accompanies me. We very often go for walk alone but you see coupled with other characteristics they perhaps conclude that there must have been something mentally wrong with him not only from one circumstance.

Sri Mir Ahmed Ali Khan —There is no proof about somebody assaulting him or his bad relation with other people Therefore, there are all doubts.

Mr. Speaker —Mr Vavillala Gopalakrishnayya's point is that he was a very strict officer, that on the previous day he audited the accounts of some bank or so and then he found a number of irregularities and defects and cases of defalcation, misappropriation, etc So, naturally, some of his relations suspected that these people against whom some case was made out for irregularities might have done away with him and to that effect they gave a compl int. That is what he says. Anyhow, in all these cases, it is better to have a complete record of investigation They will be asking so many questions

If you go through the entire record of investigation, you will be in a position to give complete answers. Now, you are giving answers only on the information given by the Department.

Sri Tenneti Viswanatham —May I know the name of the co-operative society whose accounts he was auditing ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan.—There is no report about that with me.

Mr. Speaker —He has not got that information.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu —May I know if the Government is prepared to get a report regarding the accounts of which Bank he was auditing, what are the defalcations he found and what happened to that, with whom he left for the station and all those details

Mr. Speaker —There is no information

Sri Pillalamarri Venkateswarulu -I request the Government to get the information for the House and place it on the Table I would like to suggest the Government to get information on these points and place it on the Table of the House

Mr. Speaker —What information do you want ?

Sri Pillalamarri Venkateswarlu —Regarding the accounts of which Bank he was auditing, if any defalcations were fund and if so what happened to it and then with whom he has gone to the station—has he gone straight from the office or has he gone for his house and then left for the station ?

Mr. Speaker -They may not be having all that information. You are saying he was auditing accounts on the previous day.

Sri Pillalamarri Venkateswarulu —Therefore, I am suggesting he must get that report, Sir To verify that, he must get the report first the report whether he was auditing any accounts, if any defalcations were found. If the allegations were to be true, to come to any conclusion, he must get the report, Sir.

Dr T V S Chalapathi Rao —Mr. Speaker, Sir, may I know the date of the operation and the date of his disappearance, because it is said that the Doctor has reported that he is suffering from mental defect and all that So, what is the date of the operation and the date of that report and the date of his disappearance. It is said here that the date of disappearance was 30-10-1963. So, may I know that date of the operation and the date of the report of the Doctor ?

Sri Mir Ahmed Ali Khan —This thing-his disappearance-happened on 30th October and he had been in Kakinada in August 1963, two months back. Just before joining Kakinada, he was under treatment at Madras and had undergone operation

Sri V Visweswara Rao —What was he doing before the date of his disapprearance Did the police enquire from the last-seen man and if so what was his statement ?

Mr. Speaker :—He is not in a position to tell you anything except what is found in the information that is furnished to him. If you want, I will ask him to read the entire report

Sri V Visueswara Rao:—What is the use, Sir Here the question is. "Whether it is a fact that the District Superintendent of Police, Crime Branch, C I.D , Hyderabad has published a notice in Andhra Pradesh about the missing of Sri M Venkatasubbiah, Deputy Registrar of Co-operative Societies (Audit), Kakinada since 30-10-1963 and if so what was the suspicion and what was the result of the investigation ? అని స్పష్టంగా ఈ question ఉన్నప్పుడు దీనికి సంబంధించి విచారణ ఎవరిని చేశారు ? పోలీసు వారు ఆఖరుసారిగా చూసిన మనిషిని అయినా విచారించి ఉండాలి. ఆయన Statement అయినా తీసుకోవాలి అది కూడ లేకుండా ఏమి ఉపయోగం ?

Sri K Brahmananda Reddy:—I will answer the question on the 16th I will get the further information necessary.

Mr. Speaker—That is what I say.

Sri K. Brahmananda Reddy.—I will answer that on the 16th. If any other information is necessary, I will get it from the Department and answer it on the 16th

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —వారుచెపుతారు అన్నారుసంతోషం. ఆయన కాకినాడలో Co-operative Bank Office లో ఉండి ప్రత్యేకంగా accounts అన్నీ audit చేస్తున్నారు. Audit చేస్తున్న సందర్భంలో తెల్లవారే టప్పటికి మనిషి అగుపడలేదు. ఏమైనదని విచారిస్తే అతనిని చంపేసి సముద్రంలో వేశారని జనం అనుకొన్నారు. ఆ తరువాత ఆయన కొడుకులకు వాళ్ళకు తెలిసి గవర్నమెంటుకు అసెంబ్లీ members కు అందరికీ ఉత్తరాలువ్రాశారు. మాతండ్రి ఏమైపోయినారో తెలియలేదు అని. దానిమీద విచారణ జరగలేదు. మేము కూడ ఎన్నో ప్రశ్నాము ఆకస్మికంగా ఒకరోజున Paper చూస్తే సంవత్సరంన్నర తరువాత ఆయన ఎవరైనా ఉన్నాడా చెప్పమని evidence కోసమని తయారు చేసి ఉన్నారు, అందువల్ల దీనిలో గవర్నమెంటుకు ఏమీ interest లేదని నాకు తెలుసు. అందువల్ల గవర్నమెంటు impartialగా చేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. [illegible] మినిస్టర్ గారు చెపుతాము అన్నారు సంతోషం. ఇదికూడ circumstances [illegible] information సంపాదిస్తేఎక్కువ యివ్వగలుగుతారు అని [illegible]

Mr. Speaker — The Chief Minister has said he will get full information and then answer on the 16th. Let us go to the next question.

Defaulting Members of Nagakurnool and Bijnapalli Panchayat Samithis

1283—

*2492 *Q.—Sri P Mahendra Nath* (Nagar Kurnool) :—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state

(*a*) the names of the Members of the "Nagarkurnool and Bijnapalli" Pancyayt Samithis in Nagarkurnool Taluk, who have been declared to have been indebted to the concerned Panchayat Samithis, and the amounts due from them;

(*b*) whether the Government have issued orders to the concerned official, to serve notices immediately on the members, who are in arrears declaring that in case the said members fail to repay in time, they will be disqualified from the membership of the said Samithis, and

(*c*) if so, the action taken thereon ?

The Minister for Panchayati Raj (Dr M N. Lakshminarasayya):—

(*a*) The names of members of Nagarkurnool and Bijnapally Panchayat Samithis to whom loans were sanctioned by the respective Panchayat Samithis and the amounts disbursed to each of them are shown in the Statement appended.

(*b*) No special instructions were given to Block Development Officers Nagarkurnool and Bijnapally to serve notices on members who are in default of loan instalments due from them. But in Govt.Memorandum No. 6642/Samithi, I/64-10, dated 5-8-1964, general instructions were issued to all Block Development Officers about the action that should be taken in respect of members of Panchayat Samithis who are in default of loan instalments due to Panchayat Samithis.

(*c*) As regards Panchayat Samithi, Bijnapally none of the instalments due from the members is over due In respect of the members of the Panchayat Samithi, Nagarkurnool, all the members have since cleared their dues to the Panchayat Samithi within the time specified in the notices issued to them, under section 10 (*a*) read with Section 9 (*h*) of the Act.

No action is therefore necessary in the matter.

APPENDIX

Statement showing the names of members of Nagarkurnool and Bijnapally Panchayat Samithis to whom loans were sanctioned and disbursed

Nagarkurnool Panchayat Samithi.

	Name.	*Amount Rs.*	*Date on which the amount should be repaid*
1.	Sri Dodla Venkataiah	120 00	10-2-1964
2.	Sri Venkata Reddy	80 00	10-2-1964
3.	Sri B Thirupathi Reddy	120 00	10-6-1964
4.	Sri Narayan Reddy	120 00	10-6-1964
5	Sri Ramachandra Rao	100 00	10-2-1964
6.	Sri N. Buchi Reddy	80.00	10-2-1964
7.	Sri K. Ram Reddy	120.00	10-2-1964
8.	Sri H Padma Reddy	120 00	10-6-1964
9.	Sri M. Nagi Reddy	75 00	10-2-1964
10	Sri B. Thirupathi Reddy	120 00	10-2-1964
11.	Sri K. Padma Reddy	100 00	10-2-1964
12.	Sri S. Narayna Reddy	120 00	10-2-1964
13.	Sri Dudla Venkatiah	750 00	30 6-1964
14.	Sri Venkat Reddy.	750 00	30-6-1964

Bijnapally Panchayat Samithi.

1.	Sri Kanteeravachary		
	1st Instalment	1,000 00	31-1-1965
	2nd Instalment	1,000 00	31-1-1966
2.	Sri Kanteeravachary	1,500 00	31-1-1964*
		*The amount has already been repaid	
3.	Sri Mohan Reddy	700.00	18-4-1965
4.	Sri Sudarshan	500.00	21-4-1965

(1)		(2)	(3)
5	Sri K Rama Rao		
	1st Instalment	. 750 00	30-6-1965
	2nd Instalment	375 00	30-6-1966
6	Sri M. Shanker Reddy	. 700 00	18-4-1965
7	Sri M K. Rama Rao	. 120 00	31-1-1965
8	Sri K. Mohan Reddy	. 120 00	31-1-1965
9.	Sri Raghavendra Rao	120 00	31-1-1965
10	Sri Janardhan Reddy .	. 55 29	31-1-1964*
		*Amount has already been repaid.	
11.	Sri Manne Ramuloo	. 18-50	31-1-1964*
			*Amount has already been repaid.
12	Smt Lakshmamma ..	120.00	31-1-1965
13.	Sri Shankar Reddy	120 00	31-1-1965
14	Sri Jogi Yellaiah	120 00	31-1-1965

ELECTIONS TO THE VIJAYAWADA CENTRAL CO-OPERATIVE STORES

1284—

*Q. 1259 (S)—*Sarvasri N Venkata Swamy (Parchur) P Rajagopal Naidu (Thavanampalli), P. Narayana Reddy (Vadamapet) K Mara-Reddy (Rajampet) and V. Viswesvara Rao.*—Will the hon Minister for Co-operation be pleased to state

(*a*) whether the Government have stayed the election of Board of Directors of the Vijayawada Central Co-operative stores Vijayawada,

(*b*) whether the election was conducted on 5th July, 1964 inspite of the stay order, and

(*c*) if so, the names of the President and the Directors ?

[The Minister for Law and Prisons deputised The Minister for Co-operation and answred the questions] The Minister for Law and Prisons (Sri P. V. Narasimha Rao) — (*a*) The answer is in the negative.

(*b*) The election was conducted on 5-7-1964 as there was no stay order.

(c) (1) Sri G S Raju, .. President.

(2) Sri V Kurmaiah . . Director.

(3) Sri G Purnachandra Rao ,,

(4) Sri Y. Purnachandra Rao ,,

(5) Sri K Basavaiah .. ,,

(6) Sri Pandu Saheb ,,

(7) Sri J. Audinarayana ,,

(8) Sri Ch Seshagiri Rao ,,

(9) Sri K Subba Raju . ,,

(10) Sri G. Venkataratnam ,,

(11) Sri Kota Subrahmanyam . ,,

(12) Smt N Manohram ,,

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వరరావు — ఈ ఎలక్షన్ను జరిగిన తరువాత ఒక అబెక్షన్ పెట్టడం, ముఖ్యమంత్రిగారి గదిలో కోఆపరేషన్ మంత్రిగారి ఆధ్వర్యాన రెండు పార్టీలు రాజీపడడం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ఆ తరువాత ఆ రాజీ అమలుపరచ బడినదా?

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహారావు:— ఆ రాజీసంగతి ఏమీలేదిక్కడ. అబ్జెక్షన్ మాత్రం యిప్పుడు డెప్యూటీ రిజిస్టార్ వద్ద పెండింగుగా వున్నది.

(శ్రీ) వి విశ్వేశ్వరరావు — అబ్జెక్షన్ వున్నమాట యథార్థమే. హైదరాబాద్లో, ముఖ్యమంత్రిగారి గదిలో, కోఆపరేషన్ మంత్రిగారి సమక్షంలో అక్కడ తగువుపడిన రెండు పక్షాలు రాజీపడడం జరిగిందా, లేదా?

Sri P. V. Narasimha Rao:— I have no information on that. Sir.

(శ్రీ) పి. సుబ్బయ్య — అబ్జెక్షన్ వుంది అన్నారు. దేనినిగురించివున్నది.

(శ్రీ) పి వి నరసింహారావు:— ఎలక్షన్గురించి పిటిషన్ పెట్టారు.

(శ్రీ) పి బావయ్య (తిరువూరు) —ఈమధ్య పత్రికలలో డాక్టర్ టి వి యస్. చలపతిరావుగారు డైరెక్టర్ అని, వారి డైరెక్టర్ షిప్కు రాజీనామా ఇచ్చారని వచ్చింది. అయితే, యిప్పుడు మంత్రిగారు చదివిన డైరెక్టర్సు లిస్టులో చలపతిరావుగారి పేరులేదు అటువంటప్పుడు చలపతిరావుగారు డైరెక్టర్ ఎట్లా అయ్యారు, వారు ఎట్లా రాజీనామా యివ్వడం జరిగింది, ఆ విషయం గురించి చెబుతారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఆ విషయం వారినే అడిగి తెలుసుకోండి, సరిపోతుంది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు.—వారిని అడిగితే ఆ విషయంవారొక్కరికే తెలుస్తుంది. House కు తెలియాలి.

Mr Speaker :— But anyhow the Minister is not aware of it.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు — కోఆపరేషన్ మంత్రిగారికి, ఇక్కడ వూరికే మాట్లాడకుండా కూర్చున్నప్పటికీ ముఖ్యమంత్రిగారికి యీ విషయం తెలుసు. వారు తగాదాపడడం, కాంగ్రెసు పార్టీవారి స్వంత ఆస్థిలాగా చలపతిరావుగారు రోజు తగాదాపడడం, పోట్లాడుకోవడం అదంతా పత్రికలలో వచ్చింది. ఇది కొత్తగా శాసనసభలో చెబుతున్న విషయంకాదు. మంత్రిగారు తమకు తెలియదంటున్నారు.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—Our Chief Minister can easily clarify the whole position, instead of leaving the Members in suspense regarding what had happened విజయవాడ సెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ స్టోర్సు ఎలక్షను సందర్భంలో ఏమిజరిగిందో వారికితెలుసు. అది యిక్కడ చెబితే సరిపోతుంది.

Sri K. Brahmananda Reddy :—It is not good to off-hand answer questions on the floor of the House. I must have the necessary information.

Sri Tenneti Vishwanatham:—Is it so complicated ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—వారు అక్కడ పోట్లాడుకొని వస్తే, యిక్కడ వీరు రాజీచేసిన విషయంకూడా మరచిపోయారా ? ముఖ్యమంత్రి గారికి అంతమరపు వుందని నేను అనుకోను అధ్యక్షా, ప్రెస్‌లో ఫోటోలువేశారు వారు కొట్లాడుకుంటున్నప్పుడు తీసినవి. (నవ్వులు) ఇక్కడ మీటింగు జరుగుతూ వుంటే మధ్యలో వెళ్ళి రాజీపడ్డారు. ఇక్కడ అందరికీ తెలుసు. బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారికి అంత మరపు వుందనుకోను. వారికి జ్ఞాపకశక్తి ఎక్కువ. I think he can clarify the position

డాక్టర్ టి వి యస్. చలపతిరావు.—కన్‌స్యూమర్స్ స్టోర్స్ గురించి దర్యాప్తుచేసి ఒక నివేదిక యివ్వాలని 'చంద్రశేఖర కమిటీ' అనేదానిని నియమించారని, అందులో విశ్వేశ్వరరావుగారు కూడా ఒక సభ్యుడని పత్రికలలో చూచాము. అది నిజమేనా ; అయితే ఆ కమిటీ యొక్క terms of reference ఏమిటి ?

Mr. Speaker :—What has that question to do with this ?

డాక్టర్ టి వి. యస్. చలపతి.—ఇది కన్‌స్యూమర్స్ స్టోర్స్‌కు చెందిన ప్రశ్నకూడా.

శ్రీ యం. రామగోపాలరెడ్డి :—అధ్యక్షా, చాలామంది సభ్యులు 'రాజీ పడ్డారు, రాజీపడ్డారు' అని వదేపదే అంటున్నారు. రాజీపడడం తప్పా ? కమ్యూనిస్టుపార్టీలో రాజీపడడం లేదా వారిలో వారు ?

(శ్రీ వి. విశ్వేశ్వర రావు :—రాజీపడడం తప్పులనికాదు. ఆ కన్‌స్యూమర్స్ స్టోర్సుకు సంబంధించి సుమారు 2217 మంది సభ్యులు వుండగా, చలపతిరావు గారు, రాజుగారు వీరిద్దరు రాజీపడడం సరియైనదేనా, దీనితో యితర సభ్యుల కేమీ సంబంధంలేదా, అని అడుగుతున్నాను.

(No Answer)

BIFURCATION OF GUNTUR DISTRICT CO-OPERATIVE CENTRAL BANK, TENALI.

1285—

* 3221 Q —*Sri N. Venkata Swamy* :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(*a*) whether there is any proposal to bifurcate the Guntur District Co-operative Central Bank, Tenali ; and

(*b*) if so, when ?

Sri P V Narasimha Rao —(*a*) There was a proposal but it was dropped.

(*b*) Does not arise.

(శ్రీ టి. కె ఆర్. శర్మ —ఎందుకని ? Drop చేయడానికి కారణమేమిటి?

(శ్రీ పి వి. నరసింహారావు :—దానినిగురించి రిజర్వు బ్యాంకువారు ఆక్షేపణ తెలియజేశారు ఆ తర్వాత రిజర్వుబ్యాంకు, గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా, మన గవర్నమెంటు యొక్క ప్రతినిధులు కలిసిన ఒక సమావేశంలో దానికి ప్రత్యామ్నాయంగా ఏమి నిర్ణయి చారంటే—ఈ నాలుగు తాలుకాలకు ఒక రిజినల్ బోర్డు పెడితే, యింకొక బ్యాంకు పెట్టవలసిన అవసరం వుండదు అని. తరువాత, జనరల్‌గా, ఒక జిల్లాకు ఒక బ్యాంకు వుండాలనే సిద్ధాంతాన్ని అనుసరించి యిది అనవసరం అనుకున్నారు దానికి సంబంధించిన అమెండు మెంట్సు బైలాస్‌లో చేయడంజరిగింది. ఇప్పుడు ఆ ప్రకారమే పనిజరుగుతూ వున్నది.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు కొత్తగా రిజినల్ బోర్డు పెడతాం అన్నారు ఆ బోర్డు ఎలక్షన్సు జరిగినవా ?

(శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇప్పుడు నిర్ణయం జరిగింది, అంతే. ఇంకా బోర్డు ఎలక్షన్సు జరిగినట్లులేదు.

(Pause)

Sri Pillalamarri Venkateswrlu —What are its powers ?

Sri P. V Narasimha Rao —It is a long list. If the hon member wants, I will read :

The regional boards shall have the following powers in the respective regions, subject to the general policy laid down by the Board of Management: No. (1) Sanction of loans,—

Mr. Speaker —If it takes long times, you need not read

Sri P V Narasimha Rao —Yes; it is under 17 heads, Sir.

Mr. Speaker —You can pass it on to the members.

Sri P. V. Narasimha Rao.—Very well, Sir

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు :— మంత్రిగారు కొత్త సంప్రదాయాన్నొకదాన్ని ప్రవేశపెడుతున్నారు ఒక్క గుంటూరుజిల్లాకే, యిది ఆ బ్యాంకుక్రింద మేనేజిమెంటు బోర్డును వుంటాయని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇది కొత్తసాంప్రదాయంగా వుంది. ఇటువంటి సాంప్రదాయం ఒక్క ముఖ్యమంత్రిగారి జిల్లా అయిన గుంటూరులోనేనా, యితర జిల్లాలలోకూడా ప్రవేశపెట్టే ఆలోచన చేస్తారా?

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు :— ఇందులో కొత్త సాంప్రదాయమేమీ లేదు. రిజర్వుబ్యాంకువారి రిక మెండేషన్‌కూడా స్ట్రిక్టుగా, రీజన్‌గా ఏమీలేదు.

We are in agreement with the opinion expressed by the Reserve Bank's Standing Advisory Committee on agricultural credit, that ordinarily, there should be only one Central Co-operative bank for each district If, however, in a particular area, financial and other considerations justify the formation of a bank for a region smaller than a district, there should be no objection to this. Sir in view of this, there is no rigidity about it. The whole matter was gone into in great detail and it was finally decided that we need not have a separate bank but in lieu of a separate bank this Regional Board may be formed so that the financial and other responsibilities may be discharged fully, Sir.

Sri K Brahmananda Reddy —Sir, I may also add, because Mr Visweswara Rao said, it is Guntur District.

ఇప్పటికే రాష్ట్రంలో ఈస్ట్‌గోదావరి జిల్లాలో 4 సెంట్రల్ బ్యాంక్స్ వున్నాయి. విశ్వేశ్వరరావుగారి జిల్లాలో 2 సెంట్రల్ బ్యాంక్స్ వున్నాయి. నల్లగొండ జిల్లాలో రెండు సెంట్రల్ బ్యాంక్స్ వున్నాయి. గుంటూరు జిల్లాలో $8\frac{1}{2}$ లక్షల పాపులేషను వుండడమే కాకుండా నాగార్జునసాగర్ దగ్గర రిక్లమేషను చేసేటప్పుడు సుమారు 7-8 కోట్ల రూపాయల అప్పు రైతులకు యివ్వవలసిన సందర్భం—ఆ స్కీము శాంక్షను కావడం తమకు తెలుసు. వాల్యూమ్ ఆఫ్ వర్క్, పాపులేషన్ అన్నీ చూచి సెపరేట్ బ్యాంక్ కావాలని రాష్ట్రప్రభుత్వం కోరడం జరిగింది. రిజర్వుబ్యాంకుకూడా అంగీకరించడం జరిగింది కొంతవరకు. కాని అనేక కారణాలవల్ల వారు రీజినల్ బోర్డు ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందనేది చెప్పారు.

Depending on the work, size of the District and the population—all these things are involved The Regional Board felt it necessary for the District Let not Sri Visweswara Rao forget that Guntur District possesses the biggest population amongest the Districts in the State with about 31 lakhs of people.

(శ్రీ) వి విశ్వేశ్వరరావు — వారు చెప్పినట్లుగా 6 కోట్లు యివ్వాలంటే లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంకుద్వారా యివ్వబోతున్నారు. నేనిప్పుడు ఆ కాంట్రవర్శీలోకి పోదలుచుకోలేదు మంత్రిగారు చెప్పినట్లు రెండు బ్యాంక్స్ స్థాపిస్తే అర్థం వుంది కాని, అట్లా కాకుండా రెండు బోర్డులు స్థాపిస్తే ఎట్లా పని జరుగుతుంది? ఒకే బ్యాంకుక్రింద రెండు బోర్డులు పని చేయడం మన రాష్ట్రంలోగాని, భారత దేశంలోని ఇటువంటి సాంప్రదాయం వుందా?

(శ్రీ) కె బ్రహ్మానందరెడ్డి — రెండవ బ్యాంకు వారంతట వారు స్థాపిస్తే ఇంకా చాలా సంతోషం.

The request of the Government is to have a separate Central Bank—a second Central Bank I wish it is conceded; but it is not conceded; and, as a priliminary step, they wanted to organize this.

(శ్రీ) పి. రాజగోపాలనాయుడు — రిజర్వుబ్యాంకు యీ సెపరేట్ బ్యాంకుకు అంగీకరించిందా?

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహారావు — రిజర్వుబ్యాంకువారు అందరూ కలిసి నిర్ణయించినదే యిది.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— రీజినల్ బోర్డు ఏర్పరచాము అన్నారు. దాని జూరిస్‌డిక్షన్—ఏ తాలూకాలు? మా సత్తెనపల్లి వుందా?

Sri P V. Narasimha Rao:— The Region B is Narasaraopet, Sattennapalle, Ongole, Palnad, Vinukonda with headquarters at Narasaraopet.

INTENSIVE MANURING SCHEME IN SRIKAKULAM DISTRICT

1286—

*3313 *Q* —*Sri S Jagannadham* (*Put by Sri P Rajagopal Naidu*) — Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state:

(*a*) the amount allotted to Srikakulam district (Samithi wise) towards intensive manuring scheme during 1964-1965,

(*b*) whether it is a fact that the Government have allotted a sum of Rs. 35 lakhs for the purchase of Chemical fertilisers by the ryots during 1964-65 (Khareef Season);

(*c*) whether the payment was made in cash or kind; and

(*d*) what is the procedure that is followed in the matter of distribution of the chemical fertilisers to the ryots?

[*The Minister for Public Works deputised the Minister for Agriculture and answered the questions*)]

Sri A. C. Subba Reddy — (*a*) An amount of Rs. 10,05,000 was allotted to Srikakulam district for the Kharif season 1964-65 to the various samithis and nonsamithi areas as detailed below;

	(a) *Samithis.*	*Amount allotted.* Rs.
1	Ichapuram .. .	15.000.00
2.	Mandasa .	55,000.00
3	Tekkali . . .	22,500.00
4.	Pathapatnam	50,000 00
5.	Kotabommali . .	30,000.00
6.	Narasannapet .. .	40,000 00
7.	Gara	55,000 00
8.	Saribujjili	45,000.00
9.	Kotthuru .. .	55,000.00
10.	Palakonda .. .	85,000.00
11	Veeraghattam	70,000.00
12	Kurupam . . .	30,000 00
13	Parvatipuram . ..	50,000 00
14.	Bobbili	1,00,000 00
15.	Rajam	45,000 00
16.	Shermohammadpuram .. .	25,000.00
17.	Ransatalam .. .	25,000.00
18.	Kasibuga	32,500 00
19.	Cheepurapalli	40,000.00
20.	Badangi	65,000.00
21.	Saluru	35,000.00
22.	Bhadragiri	10,000.00
23.	Pachipenta	10,000 00
24.	Seethampet	10,000.00
	(b) Non-Samithi areas . .	5,000 00
	Total ..	10,05,000.00

(*b*) In addition to the original sanction of Rs 285 lakhs for the whole State accorded in June 1964, Government have sanctioned in September 1964 an amount of Rs 35 lakhs under Intensive Manuring Scheme for the Kharif season 1964-65 for the whole State.

(*c*) Payment of loans are made to the cultivators in kind only

(*d*) In the case of Blocks (samithis), loan applications under Intensive Manuring Scheme are sanctioned by the appropriate standing committee of the Panchayat Samithi A loans slip is issued by the Agricultural Extension Officer for the sanctioned amount on any of the following agencies for the supply of manures in the following order.

(*i*) Departmental Depots

(*ii*) Cooperative Societies dealing with manures.

(*iii*) Private firms

After the manure is supplied to the loanee, the agency that supplies the manure will prefer a claim on the Samithi, who will make payment

In the case of non-samithi areas (urban areas), the same procedure as is followed in case of samithi areas is adopted except that the loan applications are sanctioned by the District Agricultural Officer and payment is made by him

(శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు —సాంద్ర వినియోగ పథకం అన్నారు. సాంద్ర వ్యవసాయ పథకమయితే డబ్బు పెచ్చుగా వుండేది. అది మోడిఫైడ్ స్కీమా?

(శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి —ఇన్టెన్సివ్ మెన్యూరింగ్ స్కీమ్ను అన్ని జిల్లాల లోను వున్నాయి. మొదటిసారి 285 లక్షలు, రెండవసారి 34 లక్షలు అన్ని జిల్లాలకు పంచిపెట్టారు. ఆ మెన్యూర్స్ స్కీము క్రింద రైతులకు లోనులు డబ్బులో కాకుండా కైండ్‌లో పంచిపెట్టారు.

(శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు —ఆ డబ్బులో 50 పర్సంటు తప్పనిసరిగా ఎరువులు తీసుకోవాలంటున్నారు. ఆ సొసైటీ దగ్గర ఎరువులు వుండవు. అక్కడలేక ఎక్కడనుంచో తీసుకురావలసి రావడంవల్ల డబ్బు ఖర్చు అవుతోంది. లోన్స్ యిచ్చి ఎరువులు తీసుకోమని ఎందుకు చెప్పకూడదు? ఈ నిర్బంధం ఎందుకు?

(శ్రీ ఎ సి సుబ్బారెడ్డి·—మెన్యూర్స్ యిస్తే భూములకు ఉపయోగిస్తారు డబ్బు అయితే ఖర్చు పెట్టేస్తారు అని ఉద్దేశం.

SUPPLY OF CHEMICAL FERTILIZERS IN SRIKAKULAM DISTRICT

1287—

*6816 *Q.—Sri S Jagannadham (Put by Sri P. Rajagopal Naidu)*:— Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state·

(*a*) the names of Cooperative Societies which are supplied with chemical fertilisers in Srikakulam District from April 1964 to August 1964; and

(*b*) the basis on which such supplies were made ?

Sri P V Narasimha Rao —(a) and (b) A Statement in which the requisite answers are furnished is placed on the Table of the House.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(*a*) Names of Cooperative Societies which are supplied with Chemical fertilisers from April, 1964 to August, 1964 in Srikakulam District.

1. Amadalavalasa Cooperative Society.
2. Jarjangi Cooperative Society.
3 Appalapatnaikpeta Cooperative Society
4 Nimmada Cooperative Society.
5. Chennapuram Cooperative Society
6 Saruvakota Cooperative Society.
7 Parlam Cooperative Society.
8 Rottavalasa Cooperative Society.
9 Mathalabpeta Cooperative Society
10 Gollapeta Cooperative Society
11 Harischandrapuram Cooperative Society.
12 Vanithamandalam Cooperative Society
13 Neelampeta Cooperative Society.
14 Guthavilli Cooperative Society
15 Kanugulavalasa Cooperative Society
16 Kommusariapalli Cooperative Society.
17 Krishnapuram Cooperative Society
18 Meliaputti Marketing Cooperative Society.
19 Nadasandra Cooperative Society
20 Palakonda Marketing Cooperative Society
21 Petapadu Cooperative Society.
22 Pathapatnam Cooperative Society
23 Ravikantipeta Cooperative Society.
24 Thimapuram Cooperative Society
25 Venkayyapeta Cooperative Society.
26. Yedullavalasa Cooperative Society (N Peta taluk).
27. Akkulapeta Cooperative Society.
28. Bhagawanpuram Cooperative Society
29. Dantha Cooperative Society.
30. Garudakhandi Cooperative Society
31 Moduguvalasa Cooperative Society.

32. Sreerama Marketing Cooperative Society, (Tekkali).
33 Tekkali Cooperative Society
34 Amruthalingnagram Cooperative Society.
35. Bottadasingi Cooperative Society.
36 Boddam Cooperative Society.
37. Bhasuru Cooperative Society
38. Boddavanipeta Cooperative Society.
39. Buddithi L. S. C. S.
40. Borrampeta Cooperative Society.
41. Basivada Cooperative Society.
42. Booravilli Cooperative Society.
43. Chinnagujjuvada Cooperative Society.
44. Chellayavalasa Cooperative Society.
45 Cheedivalasa Cooperative Society.
46 Chodavaram Cooperative Society.
47 Dimili Cooperative Society
48. Dandulaxmipuram Cooperative Society.
49 Gara (West) Cooperative Society.
50. Hiramandalam Marketing Cooperative Society.
51 Vadada Cooperative Society
52. Varahanarasimhapuram Cooperative Society.
53 Vomaravilli Cooperative Society.
54 Yenkatanarasimhapuram Cooperative Society.
55 Kurudu Cooperative Society.
56 Kosamala Cooperative Society
57. Komarthi Cooperative Society.
58 Korni Cooperative Society.
59 Kamalanabhapuram Cooperative Society.
60. Killipalam Cooperative Society.
61. Kothapalli Cooperative Society.
62. Katakamayyapeta Cooperative Society.
63. Kolla Vanipeta Cooperative Society
64. Kotabommali.
65. Korasavada Cooperative Society.
66. Kombara Cooperative Society.
67. Kusumalapadu Cooperative Society.
68. Koonajammannapeta Cooperative Society.
69 Kottakota L S. Cooperative Society.
70 Loddalakagithapalli Cooperative Society.
71 Mukhalingam Cooperative Society.
72. Mandasa Marketing Cooperative Society.
73. Makivalasa Cooperative Society.
74. Marripadu Cooperative Society.

75. Neelampeta Co-operative Society
76. Narasannapeta Marketing Co-operative Society.
77 Narasingaraidupeta Co-operative Society
78. Nadagam Co-op ative Society
79. Pasigangupeta Co-operative Society
80 Peddabammidi Co-operative Society
81 Purushotahampuram (West) Co-operative Society.
82 Rompivalasa Co-operative Society
83. Revuvalasa Co-operative Society.
84. Ravipadu Co-operative Society.
85. Sativada Co-operative Society.
86 Saravakota Co-operative Society
87. Susaram Co-operative Society.
88 Syamalapuram Co-operative Society.
89 Sarubujjili Do.
90. Suravaram Do.
91 Thanarapalli Do
92 Thimadam Do.
93. Theemara Do
94 Thammayyapeta Do.
95 Kandira Do.
96 Venkatapuram Do.
97 Allikam Do.
98. Bhyri Do.
99 Chittivalasa Do.
100 Chinnaladam Do.
101 Dhannapeta Do.
102 Dhanukuvada Do.
103 Vakalavalasa Do.
104 Kommuvalasa Do.
105 Kasimivalasa Do.
106 Kalivaram Do.
107. Lankam Do.
108 Muddapuvanipeta Do.
109 Navanambavudu Do.
110 Nathaputtuga Do.
111. Parvatalapeta Do.
112. Savaraddapanasa Do.
113 Yeragam Do.
114 Thirlangi Do
115 Thelikipenta Do
116 Thurakapeta Do.
117. Thogaram Do
118 Purushothampuram Do
119 Korlam Do
120 Boddepalli Do
121 Kasibugga Do.
122 Buragam Do
123 Annapuram Do.
124. Polavaram Do
125 Kidimi Do.
126 Thamara Do.
127. Kaguvada Do.
128 Bobbili Marketing Cooperative Society
129. Bobbili Sugar Cane Growers Cooperative Society

130	Thamarakandi Co-operative Society	
131	Badangi Co-operative Society.	
132	Cheepurupalli Marketing Co-operative Society.	
133	Saluru Marketing Co-operative Society.	
134	Arikithota Co-operative Society.	
135	Kottakki Co-operative Society.	
136	Duppalapudi Co-operative Society	
137	Narasipuram Co-operative Society.	
138	Makkuva Co-operative Society.	
139	Poram Co-operative Society.	
140	Narlavalasa Co-operative Society	
141.	Ramabhadrapuram L S Co-operative Society.	
142	Parvathipuram Marketing Co-operative Society.	
143	Gottivalasa Co-operative Society	
144	Garugubilli	Do.
145	Komarada	Do
146	Peddabuddidi	Do
147	Kottulakaviti	Do
148	Rana	Do.
149	Nagirikatakam	Do.
150	Subramanyapuram	Do.
151	Kondapolayalasa	Do
152.	Jaduru	Do
153	Gatlapadu	Do.
154	Ambeerupeta	Do
155	Gathalavalasa	Do
156	Deerghasi	Do.
157.	Kollavanipeta	Do.
158.	Sreeramapuram	Do.
159	Kondukoligam	Do.

(*b*) The District Collector in consultation with the District Agricultural Officer, concerned makes allotments between several areas in the District based on the total acreage and the cropping pattern and the requirements of cultivators.

ADULTERATION OF FERTILISERS IN AGRICULTURAL GODOWN AT NAVIPET.

1288—

* 3561 (N) Q —*Sri M. Ramgopal Reddy* —Will the Hon. Minister for Agriculture be pleased to state

(*a*) whether bags containing fertilisers were removed and in their place salt bags were placed in the Agricultural godown at Navipet in Nizamabad district,

(*b*) if so, whether the case was enquired into and the persons responsible were punshed,

(*c*) whether any fertilisers stock containing lesser Nitrogen percentage was replaced in place of the good stocks of shawallace of 11%; and

(*d*) if so, who are responsible for the same ?

Sri A C Subba Reddy:— (*a*) Yes, Some of the bagsof standard mixture No. 1 were replaced with bags audlterated with salt in the Agricultural Godown at Navipetn Nizamabad District

(*b*) The Departmental enquiries revea'ed that the standard mixture No 1 purchased from M/s Hyderabad Chemicals And Fertilisers and stored in the godown at Navipet contained common salt The godown supervisor was kept under suspension The case was entrusted to the crimes branch C I.D, which investigated the case and filed a charge sheet against the godown supervisor in the Court of the Jundicial First Class Magistrate, Nizamabad.

(*c*) Except the case relating to adulteration of S M No 1 with common salt, referred to under clause (*a*) above, no other case wherein fertiliser stocks containing lesser percentage of nitrogen were replaced in place of good stocks has come to the notice of the Department.

(*d*) Does not arise in view of the reply under clause (*c*)

(శ్రీ ఎం. రాంగోపాలరెడ్డి.—రైతులకు ఎన్ని సాల్ట్ బాగ్స్ సప్లయి చేశారు? దానివల్ల ఎంత భూమి నష్టపడింది? కేసు కోర్టులో వుందన్నారు, డెసిషను వచ్చిందా?

(శ్రీ ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి —2 వేల చిల్లర బస్తాలలో 696 బస్తాలు ఆ విధంగా కనబడ్డాయి కోర్టులో కేసు కొట్టేశారు. హైకోర్టుకు అపీలు చేయడం అయింది.

CATTLE SHOWS IN THE STATE

1289—

*3210 Q —*Sri N Venkata Swami (Put by Sri K. Ramachandra Reddy)*.—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(*a*) the places where cattle shows were organised in the State during 1963-64, and

(*b*) the amounts distributed in prizes in each show ?

Sri A C Subba Reddy:— (*a*) The State Animal Husbandry Department has discontinued holding regular cattle shows at State, Regional and District levels since 1963-64 as a measure of economy in view of the National Emergency.

(*b*) Does not arise.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—నేషనల్ ఎమర్జన్సివల్ల ఇది ఆపడానికి కారణం ఏమిటి? పశుప్రదర్శనం చేస్తే జనానికి ఉత్సాహం వస్తుంది కదా?

(శ్రీ ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి.—డిపార్టుమెంటు చేయడంలేదు, బ్లాక్ లెవెల్‌లో చేసుకుంటున్నారు.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—జిల్లాలో పశు ప్రదర్శనం ఆపాము అన్నారు. ఇది నేషనల్ డిఫెన్సుకు ఏవిధంగా అడ్డం వస్తుంది?

(శ్రీ) ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి —ఇంతకుముందు డిపార్టుమెంటు చేస్తోంది, డిస్ట్రిక్ట్ లెవెల్‌లోగాని, రీజనల్‌గా గాని యానిమల్ హస్‌బండ్రీ డిపార్టుమెంటు చెసేవి ఆపేశాం.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— నేషనల్ ఎమర్జన్సీ దృష్ట్యా ఆపేశాము అన్నారు. పశు ప్రదర్శనంవల్ల దానికి నష్టం వస్తుందా?

(శ్రీ) ఎ సి. సుబ్బారెడ్డి.—దానివల్ల కొంత ఎక్స్‌పెండిచర్ వుంది ఇది ఆపడానికి అదేకారణం. అంతకంటె ఏమీ లేదు.

Sheep Farms

1290—

* 2348 Q.—*Sri P. R. Satyanarayana Raju (Kosgi)*.—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state·

(*a*) the number of Sheep Farms in our State at present;

(*b*) the places where they are situated;

(*c*) the varieties of sheep that are bred,

(*d*) the annual expenditure incurred therefor?

Sri A C Subba Reddy.— (*a*) 5 (Five)

(*b*) 1. Mahboobnagar.
2. Penukonda.
3. Kavali.
4. Rajendranagar.
5 Palamaner

(*c*) 1. *At Mahboobnagar.*
Bellary breed and Bikaner Cross breed.

2 *At Penukonda.*
Bikaner Breed.

3. *At Kavali*
Nellore Breed.

4. *At Rajendranagar.*
Bellary, Bikaner and Rommey Marsh Breeds.

5. *At Palamaner.*
Mandya Breed.

(*d*) The total expenditure incurred during the financial year 1963-64 on the above farms is Rs. 2,11,655 97.

SMOKING IN BUSES

1291—

* 2120 Q —*Sri A. P. Vajravelu Chetti* (*Put by Sri V. Visweswara Rao*) —Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state.

(*a*) whether the Government are aware of the widespread anti social practice of smoking in buses;

(*b*) whether the Government propose to put an end to this practice; and

(*c*) if so, what are the steps they propose to take in the matter?

The Minister for Labour and Transport (Sri B. V. Guru Murthy) —

(*a*) Yes, Sir.

(*b*) Yes, Sir.

(*c*) The conductors of the buses and the supervisory staff are instructed to ensure that the passengers refrain from smoking while travelling in buses and that the provisions of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules 1964 are enforced.

(శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు — రూల్సు ఇంగ్లీషులో వ్రాస్తున్నారు. స్మోకింగ్ చేయకూడదనేది తెలుగులోకూడా వ్రాయడానికి ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:— తెలుగులో కూడా అటువంటి బోర్డులు వేయాలని వుంది లేకపోతే తెలుగులో కూడా వేయించడానికి ఉత్తరువు ఇస్తాము.

(శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు —హిందీలోకూడా వ్రాస్తున్నారా?

(శ్రీ ఎమ్. రామగోపాలరెడ్డి —తెలుగు రానివాళ్లుకూడా ఉన్నారు కనుక సినీమాలలో చూపించేమాదిరి సిగరెట్టునువేసి × గుర్తు పెట్టినట్లయితే బాగుంటుందేమో ఆలోచిస్తారా?

(No answer)

(శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:—సాంఘిక దురాచారంక్రింద రాదనుకుంటాను. High Social functions లో సిగరెట్లు, బీడీలు త్రాగుతూంటే సాంఘిక దురాచారంక్రింద బస్సులలో త్రాగకూడదని అంటే అది పెద్ద సాంఘిక దురాచారమా?

(శ్రీ బి. వి గురుమూర్తి —దురాచారమని అనిడంలేదు. బస్సులలో పొగ త్రాగుతూంటే త్రాగనివారికి దుర్భరంగా ఉంటుంది. పైటకుపోయి త్రాగవచ్చును. అక్కడే త్రాగితే బట్టలకుకూడా వాసన వస్తుంది. అందుకని తప్ప social evil అని కాదు. It is in the intrests of hygiene.

Sri M. Ramagopal Reddy —It is an evil. Why should the Minister say it is not an evil. It is an evil. It is an accepted statement.

He should not make such a statement on the floor of the House. It is an evil.

Sri B. V Gurumurthy .—I am not going into the philosophy of social evils It is a commonly accepted evil, but most of the people resort to that evil

Sri M Ramagopal Reddy .—Shall anybody (drink) toddy in the bus ?

(No answer)

(శ్రీ) డి. సీతారామయ్య (మదనపల్లి) — సినిమాలలో సిగరెట్లు త్రాగకూడదని అంశే అర్థం ఉన్నది. వాకిళ్లువేసి ఉంచుతారుకాబట్టి పొగ లోపలే ఉంటుంది కాబట్టి ఆక్షేపణకరం కావచ్చును బస్సులలోనికి గాలి వస్తూంటుంది, పోతూంటుంది. Smoking బాగా అలవాటై ఉన్నవారు గంటలకొద్ది smoke చెయవద్దు అంటే చాలా కష్టంగా ఉంటుంది కనుక long distance passengers విషయంలోనైనా కొంత సడలిస్తారా ?

(శ్రీ) బి. వి. గురుమూర్తి —ప్రస్తుతం అటువంటి ఆలోచనలేదు.

(శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి (ఆలేరు) — బస్సులలో సిగరెట్లు త్రాగవద్దని ఉన్నప్పటికికూడా శాసనసభ్యులు బస్సులలో కూర్చుని అయిదు నిమిషాలలోపలనే త్రాగుతూంటారు. చదువురాక త్రాగుతున్నారా, ఎందువల్ల త్రాగుతున్నారు?

(శ్రీ) బి వి. గురుమూర్తి —శాసనసభ్యులలో వద్దనేవారు కొందరు ఉండవచ్చును. వారికి ఈ నిబంధనగూర్చి చెబితే మానివేస్తారు అనుకుంటాను.

(శ్రీ) పి. రాజగోపాలనాయుడు —పొగ త్రాగేవారు ప్రక్కన ఉన్నవారి ముఖాలమీదకు వదులుతూంటారు. అగ్గి విదలించేటపుడు బట్టలు, వళ్ళుకూడా కాలుస్తూంటారు. ఇది చాలా యిబ్బందిగానే ఉంటుంది బహిష్కరణ ఉండడమే మంచిది.

(శ్రీ) బి. వి. గురుమూర్తి —మేమూ అదే అనుకుంటున్నాము.

Flying Squads under Transport Commission

1292—

* 2126 Q —*Sri A. P. Vajravelu Chetty (Put by Sri Vallilala Gopalakrishnayya)* :—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state .

(*a*) how many flying squads are there under the control of Transport Commissioner;

(*b*) what are their functions ; and

(*c*) whether there is any proposal to increase their number ?

Sri B. V. Gurumurthy :—(*a*) Two.

(*b*) Their functions are to check motor vehicles with a view to to prevent tax evasion and to effectively enforce the provisions of the Motor Vehicles Act, the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act and the rules framed there under They will launch prosecution where departmental action is not possible and will send their reports to the concerned where departmental action is possible.

(*c*) Yes, Sir.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎన్ని కేసులు పట్టుకున్నారు? Tax evasion క్రింద ఎంత పట్టుకున్నారు ?

(శ్రీ) బి. వి. గురుమూర్తి —ఆ information సరిగా ఇవ్వలేదు. latest information ఇవ్వాలని కోరినాను. ఇంతవరకు రాలేదు. మరల House ముందు పెడతాను.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—తరువాత ఎప్పుడో ఇస్తాను అంటే మహాసముద్రంలో పడుతుంది. ఉన్నంతవరకు ఇవ్వమనండి. Squads కార్లు పట్టుకు వేబదులు వసూళ్లు బాగా చేసుకుంటున్నారు. దీనిని expedite చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అందుకే స్టాటిస్టిక్సు అడిగాను.

(శ్రీ) బి వి. గురుమూర్తి — రెండు రోజులలోపల మొత్తం information ఇస్తాను.

(శ్రీ) పి రాజగోపాలనాయుడు —ఈ విభాగంలో హెచ్చుగా పాసింజెర్లు ఉన్న రూట్లలో ఎక్కువ బస్సులు వేయాలని ఆలోచిస్తున్నారా ? సక్రమమైన time లో బస్సులు వెళ్లాలనికూడా ఆలోచిస్తున్నారా ?

(శ్రీ) బి వి. గురుమూర్తి :— వారు traffic potentiality సర్వే చేయడానికి ఉద్దేశించబడ్డారు. Additional services కు justification ఉంటే suo moto గానే చేయవచ్చును. సభ్యులు ఆలస్యంగా రావడానికి ఈ సెక్షన్ సంబంధంలేదు.

PLANNING AND DEVELOPMENT WING BY THE STATE TRANSPORT AUTHORITY.

1293—

* 1849 Q.—*Sarvasri P. Rajagopal Naidu, P. Narayana Reddy and K. Mara Reddy* :—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to State .

(*a*) whether a Planning and Development wing was created in the office of the State Transport Authority ;

(*b*) if so, when it was created ; and

(*c*) the work done by the above wing till now ?

Sri B. V. Gurumurthy :— (*a*) Yes, Sir.

(*b*) It was created on the 24th July, 1962.

(*c*) Seventeen routes have been survayed so far.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారి ఉద్దేశం ఏమిటి—Transport authority ఉంటే జనరల్‌గా పర్మిట్లు ఇచ్చారు. వారికి పర్మిట్లు ప్లానింగ్‌లో ఇచ్చారా ?

(శ్రీ) బి వి. గురుమూర్తి :—ప్లానింగ్‌లో ఇవ్వరు Flying squads గురించి చెప్పాను. Traffic potentiality సర్వేచేసి additional services ఉండాలా అనే దానిపై కమిషనర్‌కు రిపోర్టు ఇస్తారు. అది సరియైనది అనుకుంటే ప్రభుత్వం నుంచి ఉత్తరువులుపొంది క్రొత్తరూట్ల శాన్‌క్షన్‌కు ఉత్తరువులు ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

(శ్రీ) పి. రాజగోపాలనాయుడు :—Greater Hyderabad లో traffice వల్ల ఇబ్బంది ఉన్నదని ఆందోళన జరగడమేకాకుండా Deccan Chronicle లో editorial కూడా వ్రాసిన విషయం మంత్రిగారికి తెలుసునా ? సిటీలో పెచ్చుగా బస్సులు ఎందుకు వేయలేదు ?

(శ్రీ) బి వి. గురుమూర్తి —సిటీలో పెచ్చుగా వేయాలని R. T. C. కి చెప్పడంజరిగింది. వారు వేయాలనే అనుకుంటున్నారు. పెచ్చుస్థాయిలో నడిపించబడుతున్నాయి. ఇంకా congestion ఉన్నది. దానిని relieve చేయాలనే ఉద్దేశం ఉన్నది నిన్ననే డిమాండు చర్చసందర్భంలో చెప్పారు. Shuttle services పెట్టాలి అనుకుంటున్నారు. అప్పుడు congestion తగ్గుతుంది.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—బస్సులు దొరకకపోయినందువల్ల ఎంతమంది పాసింజెర్లు నిలిచిపోతున్నారు, ఏ స్టేజివద్ద నిలిచిపోతున్నారు అనేది కండక్టరు తయారుచేసే statistical return లో లెక్క వ్రాయాలని అన్నారు. ఇంతవరకూ ఎన్నడూ వ్రాయలేదు మేము ఎస్టిమేట్సు కమిటీలో వెళ్లినపుడు చూపించాము. అటువంటి పాసింజెర్లు ఎంతమంది ఉంటున్నారో తెలిస్తేనే కాని ఏమిచేయడానికి లేదు. అది ప్లానింగులో ఒక భాగం. అదికూడా అందులో ఏర్పాటుచేస్తారా ?

(శ్రీ) బి. వి. గురుమూర్తి :—వారు అటువంటి సలహా ఎస్టిమేటు కమిటీ ద్వారా పంపాము అంటున్నారు. నాకు తెలియదు. వారు చెప్పింది సరిగానే ఉంది. Traffic potentiality assess చేసేటప్పుడు ఈ factor కూడా assess చేయడానికి డిపార్టుమెంటుకు తప్పకుండా పంపిస్తాను

(శ్రీ) పి వెంకట కృష్ణారెడ్డి (నంది కొట్కూరు) :—మద్రాసు రాష్ట్రంలో Planning and Development అని ఒక R.T.O క్రింద ఏర్పాటుచేసారు. మన రాష్ట్రంలో అదేవిధంగా ఏర్పాటుచేస్తారా ?

(శ్రీ) బి. వి. గురుమూర్తి —ప్రతి R.T.O లోను S T.L అని ఒక సెక్షన్ ఉన్నది. R.T.A. నుంచి emanate అయిన ప్రపోజల్ వారు ఉందని లేదని పోయి assess చేస్తారు కాని ప్రతి R T.A. కి attach చేయవలసిన అవసరంలేదు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు):—రవాణా సౌకర్యాలు రాజధానిలో పెంచుచేస్తాం అన్నారు. సంతోషం. కాని Taxis కూడా ఈ time లో దొరుకుతున్నాయికాదు Taxis కు licences ఇవ్వడంలో చాలా కష్టంగా ఉంటున్నది Taxis కు అయినా పెంచుగా లైసెన్సులు ఇచ్చి రాజధానిలో ఉన్న ప్రజానీకానికి శాసనసభ్యులకు సౌకర్యాలు కలుగజేస్తారా?

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి —Taxis కొంత ఇబ్బంది కలుగజేస్తున్నారని నాకు తెలిసినది. నేనుకూడా కమిషనర్ తో ఈ మధ్యచెప్పాను ఒక మీటింగ్ పెట్టించాలని అనుకొంటున్నాను రేట్లు ఎక్కువచేస్తేనేకాని ఎక్కువ పెట్టడానికి వీలులేదు అంటున్నారు రేట్లు ఎక్కువచేస్తే ఎక్కువచేసారని అంటారు. Taxis ఎక్కువపెట్టాలని అంటే ప్రభుత్వం ఏమైనా finance చేస్తారా అంటారు పైనాన్స్ చేసేపద్ధతిలో ప్రభుత్వం లేదు. ఎవరైనా పెడతామని అంటే లైసెన్సులు లిబరల్ గానే ఇవ్వబడుతున్నాయి వారు ఎక్కువ fares డిమాండు చేస్తున్నారు గవర్నమెంటు recognize చేయకపోవడంవల్ల ఇబ్బందివస్తోంది. Taxis ఎక్కువ ఉండాలనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశం.

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య (సత్యవీడు) —ప్రణాళికా సంఘంవారు transport కు సంబంధించిన విషయాలు వచ్చినపుడు అభివృద్ధిచేయబడుతున్న పట్టణాలలో— తిరుపతివంటి చోట్ల—మీటర్లతో టాక్సీలు పెట్టడానికి ఏమైనా సూచనలు చేసారా? తిరుపతివంటిచోట్ల టాక్సీలులేక చాలా ఇబ్బందిపడుతున్నారు దానిని గమనిస్తారా?

శ్రీ బి వి గురుమూర్తి —ఎవరైనా ముందుకువచ్చి టాక్సీలు పెడితే ప్రభుత్వం లైసెన్సులు ఇచ్చేమాట ఆలోచిస్తుంది కాని ఫలానావారు పోయి Taxis పెట్టాలని చెప్పడానికిలేదు ఎవరైనావస్తే పరిశీలిస్తాము

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు — ఇక్కడ టాక్సీలకు సంబంధించినంతవరకు M L. A Quarters దగ్గర యిబ్బందిలేదుగాని బయట ఎక్కడైనా వారుచావడం అనేదిలేదు. ఈ మధ్యకాలంలో రైల్వేస్టేషనులో రావడం మానేశారు. ముఖ్యంగా హైదరాబాదు స్టేషనుదగ్గర. మదరాసులో యిటువంటి crisis వస్తే ఒక పద్ధతి పెట్టారు. ట్రయిన్సు వచ్చేవేళకి scheduled times కి ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న టాక్సీలను queue లో form చేసి పాసెంజర్సు రావడంతో ఎవరికి కావలసినవి వారికి పోలీసు ఆయన ఏర్పాటుచేసి queue లో టాక్సీలు యిప్పించే స్తున్నారు. కనీసం రైలు వచ్చే వైమునైనా queue ఏర్పాటుచేసి టాక్సీలు ఏర్పాటుచేయడానికి అవకాశం ఉంటుందా?

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి — వారు క్రొత్తగా ఒకసలహా చెబుతున్నారు, అధ్యక్షా. నేను తప్పకుండా వారిసలహాను కమిషను ఎగ్జామిను చేయవలసినదిగా పంపిస్తాను.

INDUSTRIAL SCHOOL AT CHITTOOR

1294—

* 2407 Q —*Sri C. D Naidu (Put by Sri P. Raja Gopal Naidu)*:—
Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state:

(*a*) whether there is any proposal to start an Industrial School to train workmen for various industries at Chittoor, and

(*b*) if not, will the Government start a school in Fourth Plan period ?

Sri B V. Gurumurthy :—(*a*) The Hon'ble Member presumably desies to know whether an Industrial Training Institute is proposed to be started ?

The answer is that an Industrial Training Institute has already been started at Chittoor from May, 1964.

(*b*) Does not arise.

(శ్రీ) పి. రాజగోపాలనాయుడు :—అధ్యక్షా, I.T.I. start చేయడం నిజమే. మోటార్ మెకానిక్సు అవసరం కనుక R.T.C expand చేస్తున్నారు కనుక మోటారు మెకానిక్సు ట్రెయినింగుకూడా యింటులో పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

(శ్రీ) బి. వి. గురుమూర్తి — అధ్యక్షా, అక్కడ ఉండే trade blacksmithy, carpentry, electrician, fitter, wireman, sheet metal, turner welder వారు అంటున్నారు క్రొత్త trade. అదికూడా motor mechanism, automobile mehchanism అదికూడా అవసరం ఉంటే స్కూలు స్టార్టయిన తరువాత courses అవసరం ఉంటే తరువాత పెట్టవచ్చు ఇప్పుడుమాత్రం వున్న trades లో automobile engineering లేదు అక్కడ అవసరంగా ఉన్నప్పుడు అక్కడ సిలబస్ I T I. వారు మారుస్తారు.

(శ్రీ) పి. రాజగోపాలనాయుడు —అవసరం ఉంది. వచ్చే జూనులో పెట్టించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? చాలా అవసరముంది అందువల్ల.

(శ్రీ) బి. వి. గురుమూర్తి — ఎగ్జామిన్ చేస్తాం.

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వరరావు — మంత్రిగారు చిత్తూరులో అవసరం లేదని అంటున్నారు బాగానేవుంది. R T.C. improve అవుతున్నకొలది automobile engineers యొక్క అవసరం పెరుగుతుందికాబట్టి యితర జిల్లాలలో కనీసం R.T C take over చేసిన చోటనయినా automobile engineering trade గా పెడతారా ?

(శ్రీ) బి. వి. గురుమూర్తి.— R. T C కి సంబంధించినంతవరకు కోర్సులు పెట్టి ట్రయినింగు యివ్వాలి, మెకానిక్సుకూడా కొంతమంది వచ్చినా మళ్ళా Refresher Courses పెట్టి నేర్పించాలి, trained personnal బాగుచేస్తారని నిన్న మనవిచేశాను. R. T. C. వారు తమ mechanics drivers కి training ఇప్పించాలని ఉద్దేశ్యముతో విజయవాడలో స్కూలు నడుస్తున్నది. తొందరలో ముఖ్య మంత్రిగారుకూడాపోయి ఆట్రైనింగుస్కూలుకి ప్రారంభోత్సవం జరుపబోతారు

(శ్రీ) వి. విశ్వేశ్వరరావు — I T.I. లో ఈ trade తీసుకుంటారా ?

(శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి — కొన్నింటిలో వున్నాయి. ప్రతిచోట అయితే demand లేకపోవచ్చు Demand ను బట్టిసిలబసులోచేర్చడం జరుగుతుంది

Mr Speaker .— Questions and answers are over.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Rules relating to levy of Vehicle Tax under the Andhra Pradesh Gram PanchayatAct, 1964 G. O Ms. No. 109, Panchayat Raj Department dated 8-2-65.

The Minister for Panchayat Raj (Dr. M. N. Lakshminarasiah): I beg to lay on the Table under sub-section (5) of Section 217 of the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964, a copy of the rules relating to levy of Vehicle Tax under the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964, issued in G O Ms. No 109, Panchayati Raj Department, dated 8-2-65, which has been published in the Rules Supplement to Part VII of Andhra Pradesh Gazette, dated 25-2-65.

Mr Speaker Paper is laid on the Table

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— అధ్యక్షా, పంచాయితికి సంబంధించి నటువంటివి అప్పుడప్పుడు వెలువడుతారు. కొన్ని type చేసినవి, కొన్ని printed అయినవి యిచ్చారు. Comprehensiveగా latest వాటితో సహా full rules యిప్పిస్తారా ?

డాక్టర్ ఎం ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య —ఇస్తూనే ఉన్నాం కదా. ఒకసారి వారు క్రోడీకరించుకుంటే బాగుంటుంది.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—అట్లా చేయకుండా వీలులేదు, రక రకాల సైజులలో యిస్తున్నారు కనుక.

డాక్టర్ ఎం. ఎన్ లక్ష్మీనరసయ్య.—ఇవన్నీ గెజిటులో publish అవుతాయి. గెజిట్సు మెంబర్సు అందరికీ పోతాయి.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—గెజిటులో మారుమూల ఉంటుంది. Comprehensive గా ఒక పుస్తక రూపంలో ఉంటే reference కి బాగుంటుంది. అది యిప్పించేటట్లు చూడాలి Comprehensive గా యివ్వడం అలవాటు చేసుకోకపోతే ఉపయోగం లేకుండా పోతుంది

డాక్టర్ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య —ఎగ్జామిన్ చేయాలి మళ్ళా double double అవుతుంది. ఒకసారి యిచ్చినది మళ్ళా యివ్వడం double అవుతుంది.

మిష్టర్ స్పీకర్ — వారు చెప్పిన suggestion ఆలోచించండి.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1965-66

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

Demand No. XVIII—Medical—Rs. 8,58,47,000

Demand No. XIX—Public Health—Rs. 4,28,42,000

Demand No XLIV—Capital Outlay on Improvement of Public Health—Rs. 1,19,09,000

Mr Speaker : We shall now continue the discussion on Demands for Grants. Sri P. Ramachandra Reddy will now continue his unfinished speech of yesterday.

Sri P. Ramachandra Reddy .—Mr Speaker, Sir, I was submitting yesterday that the patients in the hospitals especially poor patients should not be asked to purchase injections or any medicines It is the prevailing practice nowadays that due to lack of medicines and paucity of funds in the District Hospitals the patients are asked to purchase medicines from outside and the Doctors only administer them on the patients. This practice should be stopped

There are T B. clinics in various places It is a matter of regret that some of the T B clinics are not provided with X-ray plants. One such clinic is at the Sangareddy District Headquarters Hospital for which a much-used and worn out plan was chosen and which inspite of repeated representations in this regard has not so far been replaced. The hon. Minister has assured to provide a new plant 1½ years ago.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair).

That assurance has not so far been implemented and I request the hon. Minister to provide an X-ray plant at Sangareddy District Hospital before the closing of this year. There are other Hosptials and T.B. Clinics without X-ray plants and the patients have to be sent elsewhere for X-ray while they are not supposed to move. From Medak the people suffering from T B come all the way to Hyderabad by bus thus spreading T.B among others This can be avoided by having an X-ray plant at the District Headquarters Hospital

Then, Sir, every District Hospital must have at least one surgeon and one physician to run the hospital. Most of the Telangana Hospitals are without even ordinary doctors Usually, M.B B Ss. who are seniors are posted as D M.Os, but sometimes they are neither physicians nor surgeons. For instance, in my District, radiologist who has worked for 15 years in the Cancer Hospital has been posted as D.M.O He is neither a physician nor a surgeon. My submission is that there must be a physician or a surgeon in each District Headquarters Hospital. That is the minimum, leave alone the specialists in various departments

Each District Hospital must have an ambulance Sangareddy Hospital is not having even an ambulance. This is a meagre requirement which costs only a few thousand rupees. There have been frequent representations to provide an ambulance at the District Headquarters Hospital of Sangareddy, but till now this was not done neither were any steps taken in this direction.

There are so many Medical and Health Officers—the District Health Officer, the Medical Officer, School Health Services, the Doctor in charge of Indian Medicine, the Doctor in charge of eradication programme like Small-pox eradication or Malaria Eradication, but there is no integrated scheme at the district level There must be an integrated plan at each district level combining all these Officers and follow-up schemes, there must be a linkup. The primary health centres are mainly visualised to attend on the preventive side but there is no link up of these centres with the medical side The primary health centres have become more curative rather than preventive in character, and they are attending to patients and giving medicines

Mr. Deputy Speaker —Yesterday, the hon. Member spoke for 10 minutes.

Sri P. Ramachandra Reddy —I did not speak on the budget, Sir. So, I request that I might be given a little more time I have got to speak on the integrated scheme at the District level and on family planning.

In this connection I would like to mention about Maternity and Child Health Centres Appreciate words have been said about these centres, but only Rs 78,000 have been provided for these centres this year which is very insufficient There should be more funds for maternity and child health centres. In places like Nirmal, Jogipet and Sadasivpet, the buildings have been constructed but the staff have not been provided so far, which should be looked into by the Government.

My predecessor friends have spoken at length on population growth and family planning, but I want to draw the attention of the hon. Minister to some figures The population of Andhra Pradesh has increased very rapidly from 242 lakhs in 1931 to 272 lakhs in 1941, during 1941-51 to 311 lakhs and during 1960-61 to 359 lakhs, and it is visulalised in 1971 to go up to 423 lakhs The rate of increase for each decade is 7 5 during 1931-41, 14 2 during 1941-51, 15 61 during 1951-61 and it is expected that during 1961-71 it would 17 78. We should not be happy about less population growth in our State compared with other States. But population growth is less not because of family planning but because of excess deaths. So, these figures are not a happy sign. To prevent undue increase in population, my submission is that family planning programmes should be encouraged and increased. In the 3rd plan under Medical about Rs. 6 lakhs were provided and under Health another Rs. 6 lakhs were provided. I am now told that there are 270 rural and 65 urban family planning clinics but the turn-out in these clinics is unsatisfactory. and it should be encouraged. With regard to sterilisations in Andhra Pradesh in 1961, 1902 operations were done while in Madras during the same year 25,385 were done, in 1962 while in Andhra Pradesh 2325 were done, in Madras 45,503 were done, in 1963 in Andhra 4,227 were done. Madras has the lowest increase in population. We are accustomed to copying much of what is done in Madras. I submit that this is a good thing which we must adopt from the neighbouring State.

Then, the rate of birth which at present is 42 per thousand must be reduced according to the plan to at least 20 per thousand To achieve this, there are various methods of controlling the population growth (1) conjugal abstinence (2) induced abortion (3) non-appliance method of contraception and (4) applied method of contraception and (5) strilization (in the case of males Vasectamy and in the case of females Salpingectomy) Sterlization is much more successful in practice than other methods In countries like Japan abortion is much encouraged, but in our country due to sentimental reservations and the law it may not be acceptable to all A few days back in the newspapers I read about the opinion of the people in regard to family planning 66%of the people have expressed themselves in favour of stopping child birth after having three children, 2% have expressed themselves in favour of only one child, and 7% for 6 children In a democracy taking the majority verdict of 66% of the people in favour of the ratio of 3 children per family, this may be taken as the criterion and those having 3 children should not be allowed to have more children. That would be proper. In this connection I would like to bring to the notice of the House what Sri R A Gopalaswamy, Director, Institute of Applied Man-power Research has said in his paper on 'Development and population growth' He has stated that in India 3 million sterilization cases per annum should be done and that in Andhra Pradesh every year about 2½ lakhs of sterilization cases must be done. Then only we can achieve the reduction of births from 40 per thousand to 20 per thousand which has been visualised in the fourth plan for the entire country. Otherwise our economic set-up will be disturbed Another things to which I wish to draw attention is that the agencies which are existing under family planning are attached to the D M O. who are also doing medical work attending on patients etc There is need for bifurcation. Effective publicity must be given and people should be educated, and incentives to doctors is highly essential for the success of this programme. Field survey and other things are not so important when we are convinced already that this scheme should be taken up very seriously,

Coming to Indian Medicine, the medicines are cheaply available and the system should be encouraged. In rurol areas more dispensaries may be opened, At present, a good increase and satisfactory work is going on in this connection.

Coming to water supply, Sir Hyderabad is now getting water from Osmansagar and Himayatsagar ... ...

(The bell was rung)

శ్రీ కె వెంకటి విశ్వనాథం :— అధ్యక్షా, ఈ డిమాండులో నేను చెప్పవల [illegible] విషయాలు చాలా తక్కువగా వున్నవి. 20 నిమిషాలలో ముగిస్తాను. మొదటి [illegible] అందరికి ఎదురుగుండా కన్పిస్తున్నది. G. C. I M Students యొక్క [illegible] పెచ్చుగా వుంది. నవంబరు నెలనుంచో మనము ఇక్కడకు వస్తూ [illegible] Intermediate pass అయి G. C. I. M course-, 34 సంవత్సరాలు చదివి [illegible] వారు రోడ్డుమీద మంత్రుల

కార్డ్లక్రింద పడుకోవలసిన అగత్యానికి చున గవర్న మెంటువారు తీసుకొనివచ్చారు అంటే నాకు చెప్పడానికే కష్టముగా వుంది వినేవారికి కష్టముగా వుంది. ఇంతకు వారడిగేది పెద్ద బ్రహ్మాండమైన విషయము కాదు చెన్నపట్టణములో వారి సాటివారికి ఏమి జరుగుతున్నదో ఆ పనే ఇక్కడకూడ చేయమన్నారు. అంటే ఒక డిప్లమో కోర్సు leading to M B.B.S. Course ఇక్కడకూడ start చేయమంటున్నారు. దానిలో బేసబబు ఏమీ కన్పించలేదు. మంత్రిగారు చెప్పినదానిలో ఏమి వుంది అంటే we are doing it in consultation with the Indian Medical Council అన్నారు ఇదివరలో నా అనుభవము ఏమంటే యూనివర్శిటీ గాని, గవర్న మెంటుగాని ఏమైనా course start చేయడం తరువాత Indian Medical Council వారు వచ్చి, వీరు start చేసిన course ఏ విధముగా వుంది, ఇది satisfactory గా వుందా లేదా అనేది చూసి recognition approval ఇవ్వడము మామూలు. ఇప్పుడుకూడ అదేవిధముగా చేయాలికాని ముందుగా వీరు ఏమిచేస్తారో ఏమిటో ఏమి చెయ్యరో తెలియకుండా Indian Medical Council వారితో correspond చేస్తున్నాము అన్నట్లయితే సాధారణముగా జరుగుతున్న వ్యవహారమునకన్న చాల భిన్నముగావుంది. అసలు వీరు ఆరంభించిన తరువాత Indian Medical Council వారు వస్తారు వచ్చి, చూసి ఇది standards కి తగినట్లుగావుంటే తప్పకుండా వారు approve చేస్తారు. పిఠాపురం అబ్బాయి చెన్నపట్టణములో G. C. I. M pass అయినవాడు ఆయన మధురలో ఇప్పుడు M B, B. S పొజిషన్ occupy చేస్తున్నాడో ఆ పొజిషన్ తను occupy చేస్తున్నట్లు చెప్పినాడు. మద్రాసులో ఈ course start చేశారు. కొంతమంది మన తెలుగువారు అక్కడవుండి పోవడము తటస్థించినది వారు ఈ ఉద్యోగములో వుంటున్నారు అందువల్ల ముందువిషయము వెనుక, వెనుకవిషయము ముందు పెట్టకుండా ఈ కోర్సు start చేయడానికి మనస్సులో ఇష్టమువున్నపుడు వెంటనే start చేసినట్లయితే పిల్లలలో ఆందోళన పోతుంది. 4,500 G C I. M విద్యార్థులలో Intermediate pass అయినవారు దగ్గర దగ్గర 800 మంది వున్నారు ఒకవేళ basic qualification వుండాలన్నట్లయితే అసలు G. C I. M. pass అయిపోయిన తరువాత, ఒక డిగ్రీ వచ్చిన తరువాత వీరు మెట్రిక్యులేట్సా, స్కూలుపైనలు వారా? Under aged వారా, Intermediate pass అయిన వారా అనేప్రశ్న నిజముగా రాకూడదు. ఒకవేళ వస్తుందని ఆలోచించినప్పటికి కూడ 250 పైగా విద్యార్థులు Intermediate pass అయిన వారే. అందువల్ల చెన్నపట్టణములో జరుగుతున్న వ్యవహారమే ఇక్కడకూడ చేయవలసినదని వినయ పూర్వకముగా మనవిచేస్తున్నాను లేనిపోని సమస్యలు, మనదేశములో అనేక మైన సమస్యలు, అప్పుల బాధలు, వడ్డీల బాధలు, అన్నములేని బాధలు. అందు వల్ల ఇటువంటి చిల్లర వ్యవహారాలలో కూడ పెద్ద పెద్ద సమస్యలను కల్పించ వద్దు అని, ఇది ఏదో పట్టుదలమీద. రూల్సు, లేకపోతే చదువుకొనడములో ఒక విధముగా మేము చదువుకొన్నాము కాబట్టి మరొకవిధముగా వినదలచుకోలేదు అనే భావము డిపార్టుమెంటువారు వదిలిపెట్టి, మంత్రిగారికి కొంతవరకు స్వేచ్ఛ యిచ్చి, పిల్లలకు సహాయము చేయవలసినదని, దానివల్ల ప్రజలందరికి సహాయము

చేయవలసినదని ప్రార్థిస్తున్నాను ఇక, కాలేజీలలో ఎడ్మిషన్స్ విషయంలో మాకు అక్కడక్కడ కంప్లయింట్స్ వస్తున్నాయి గ్రూపింగ్ సిస్టమ్ నడుస్తున్నది. కొన్ని కొన్ని జిల్లాలను గ్రూపింగ్ చేసి జిల్లాలలో ఇంత పర్సంటేజి వస్తే చేర్చుకొంటామన్నారు దానివల్ల మామట్టుకు మాకు బాగానేవుంది. విశాఖపట్టణం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలలో తక్కువ పర్సంటేజి వచ్చిన కుర్రవాళ్ళు దీనిలోకి వెడుతున్నారు. కృష్ణా, గోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలలో హైయ్యర్ పర్సంటేజి వచ్చిన వారికి seats reject అవుతున్నాయి. మాకు పర్సనల్‌గా సంతోషంగా వున్నప్పటికీ మొత్తంమీద రాష్ట్రంలో ఒక బేసిక్ క్వాలిఫికేషన్‌ను వుంచి, సమానమైన అర్హతకల వారిని ప్రొఫెషనల్ కాలేజీలలో చేర్చుకొనే పద్ధతిగా మరొక విధానం ఏదైనా కనిపెట్టే విషయం మంత్రిగారు తీవ్రంగా ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను ఒకే ఎగ్జామినేషన్‌లో పాస్ అయిన వారు ఒక కాలేజీలో చేరటానికి ఒకచోట 85 మార్కులు వచ్చినవారికి సీటు రాకపోవటం, మరొకచోట అంతకంటె తక్కువ మార్కులు వచ్చిన వారికి సీటు రావటం బాగా లేదు కాబట్టి దానివిషయం తీవ్రంగా ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. హౌస్ సర్జన్స్ విషయంలోవారు ఈ మధ్య మంత్రిగారిని కలుసుకొన్నారు M L.A లను కలుసుకొన్నారు 400 మంది వున్నారో ఎంతమంది వున్నారోకాని వారు భవిష్యత్తులో మన హాస్పిటల్స్‌లో సర్జన్‌గా, డాక్టర్లగా పనిచేసే వారికి సరైన ఏర్పాట్లుచేయకపోతే రానురాను వారి మనస్తత్వంలోవారిలో దుష్ట ప్రభావంనస్తుంది. వారికి కల్పించే సౌకర్యాలలో లోటువున్నట్లయితే వారుపని చేయటం ఎంతకష్టమవుతుంతో ఉద్యోగస్థులయినవారు, పెద్దవారు అయినవారు గ్రహించవలసింది, ఈ రోజు పెద్దవారు అయినవారు త్వరలోనే service నుండి పోతారు. ఇప్పుడెవరైతే హౌస్ సర్జన్స్‌గావున్నారో, ఎవరైతే స్టయిఫండ్‌కోసం దేవులాడుతున్నారో, వారికి మనం స్టయిఫండ్ వద్దనుకొంటున్నాము. రాబోయే మెడికల్ ప్రొఫెషన్, హాస్పిటల్స్ వారిచేతుల్లోవుంటాయి ప్రజల బాగోగులు, ప్రజల ప్రాణాలువారిచేతుల్లో వున్నప్పుడు వారి మనస్తత్వం బాగావుండేటట్లుగా చూడాలి వారు వేలు అడగలేదు, లక్షలడగలేదు. వారికి ఇప్పుడు 120 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. మరో 80 రూపాయలు ఢిల్లీలో చేసినమాదిరిగా, మహారాష్ట్రలోచేసిన మాదిరిగా ఇవ్వవలసిందని కోరుతున్నారు. 200 రూపాయలు ఈ రోజుల్లో పెంచుమని చెప్పటానికి వీలులేదు. వారుబాగాచదివి pass అయిన వారు ఉదయం 8-30 నుండి సాయంత్రం 8 గంటలవరకు పనిచేస్తూవుంటారు. రాత్రులు పనిచేస్తూ వుంటారు వారు డాక్టర్స్ చేయవలసిన పనులు. సర్జన్ చేయవలసినపనులు యావత్తు చేస్తూవుంటారు. 120 నుండి 200 రూపాయలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నారు. అది పెద్ద మహాకార్యంకాదు. Director of Medical Services వారు రికమెండ్ చేశారని విన్నాను చాలా సంతోషకరమైనవార్త గవర్నమెంటు, ఫైనాన్స్ డిపార్టుమెంటువారు అడ్డురాకుండా వుండి హౌస్ సర్జన్స్ జీతం పెంచు చేయాలని కోరుతున్నాను

తాలుకా హెడ్ క్వార్టర్స్‌లో వుమెన్ డాక్టర్లు లేక బాధపడుతున్నారు. నేను 2, 3 పర్యాయాలు మనవి చేశాను. పాస్ అయిన ఆడవారు వున్నారు, వుమెన్ డాక్టర్స్ చాలమంది కన్పిస్తారు వారికి తగిన ఫెసిలిటీస్ ఇస్తే తాలుకా హెడ్‌క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్స్‌కు తప్పకుండా వెళ్ళటానికి వారు సిద్ధంగా వుంటారు. కనుక వారికి కొన్ని ఫెసిలిటీస్ కలుగచేయవలసిందని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇక, సర్వీసెస్ విషయంలో కంప్లయింట్స్ వున్నాయి. అర్హతకల్గిన డాక్టర్స్ వున్నప్పటికీ ఆ పోస్టులు ఫిలప్ చేయకుండా, ఆ ఖాళీలు చాలా కాలం అట్లాగే వుంచటం, మరొకరికి qualification వచ్చిన తరువాతవరకు వేకెంట్‌గా అట్టి పెట్టటం వంటి కేసులు నా notice లోకి వచ్చాయి మంత్రిగారు ప్రత్యేకంగా చెప్పమన్నట్లయితే నాకు తెలిసిన కేసులు మనవిచేస్తాను. కాని అసలు ఈ పద్ధతి మంచిదికాదు. ఒకసారి నేను టీచింగ్ హాస్పిటల్స్‌కు వెళ్ళి చూశాను 2 సంవత్సరాల క్రింపట కొంతమంది టీచింగ్ ఎక్స్‌పీరియన్స్ వున్న M S లను ప్రొఫెసర్స్ పోస్టులు ఎచ్చినా వేయటం ఆపేశారు క్వాలిఫైడ్ పీపుల్ వున్నప్పటికీ మరి కొంతమందికి క్వాలిఫికేషన్ వచ్చేవరకు ఆపి, తరువాత, వారినీ వీరిని కలిపి వారిలో కొంతమందిని వేయటానికిని ఆ పోస్ట్ వేకెంట్‌గా పెట్టారు. ఏ డిపార్టుమెంటులోనైనా ఇది మంచిది కాదు మెడికల్ డిపార్టుమెంటులో అసలు మంచిదికాదు. ఎప్పుడైతే వేకెంట్ పోస్ట్ వుంటుందో, ఎప్పుడైతే qualified doctors వుంటారో అప్పుడు వెంటనే ఆ పోస్ట్ ఫిలప్ చేయాలనే సూత్రం తమరు తప్పక అమలులో పెట్టాలి. తాత్కాలికంగా అర్హత వున్న మనిషిని తప్పించటం కోసం ఎడ్‌హాక్ రూల్సు చేయటం ప్రమాదకరమైన పని అది గవర్నమెంటుకు కాని, డిపార్టుమెంటుకు కాని ప్రతిష్ట తెచ్చే పనికాదు. దీనిపై మంత్రిగారు తమ పర్సనల్ ఎటెన్షన్ పే చేయవలసిందని మనవి చేసుకొంటున్నాను. తెలంగాణా, ఆంధ్ర ఇంటిగ్రేషన్ సమయంలో మొట్ట మొదట ఏరికల్ రిక్రూట్‌మెంట్‌లో వున్న భేదం కారణంగా ఇంటిగ్రేషన్ జరిగేసరికి ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వున్నవారు పాలసి మేటర్ క్రింద జూనియర్స్ అయిపోయారు, ఇంటిగ్రేటెడ్ పాలసివల్ల వారు జూనియర్స్ అయ్యారు కాబట్టి వారికి నష్టపరిహారం ఇచ్చివారి మనస్సులో వున్న బాధను వదిలిస్తే బాగుంటుందని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఏ హాస్పిటల్‌కు వెళ్ళినప్పటికీ, పెద్దపెద్ద సీనియర్ డాక్టర్స్, చాలా పెద్ద పేరు పొందినవారు ఎక్కడయినా కూర్చుని మాట్లాడుకొంటున్నప్పుడు ఎప్పుడూ ఈ ప్రసంగం వస్తూ వుంటుంది అంతర్గతమైన జ్వరం పేషెంట్‌ను ఎలా బాధపెడుతుందో ఆ మోస్తరుగా 30 places పైనవారు 30 places క్రిందకు వచ్చినప్పుడు అంత బాధపడుతున్నారు. ప్రత్యేకంగా ఒక గ్రీవెన్స్‌గా నాతో చెప్పలేదుకాని అంతర్గతంగా వున్న ఇటువంటి భావం క్లబ్బులలో వున్నప్పుడు వారి మాటల్లో బైటకు వస్తున్నది. కనుక వారికి నష్టపరిహారంయిస్తే బాగుంటుందికనుక మంత్రిగారు దీనినికూడ ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

ఆయుర్వేద కాలేజివుంది. మొట్టమొదట ఎసంబ్లి form అయినప్పుడు 1962 లో ఆ సంవత్సరపు బడ్జెటులో హైదరాబాదులో ఆయుర్వేద కాలేజి

కట్టడం కోసం 15 20 లక్షలు ప్రొవైడ్ చేశారు వచ్చేసంవత్సరంలో అది మాయ మై పోయింది. ఏ కారణంవల్ల ఆయుర్వేద కాలేజి భవనం తీసివేశారో, తిరిగి ఎందుకు యత్నం చేయరో తెలియకుండా వుంది చిక్కడపల్లికి వెడుతున్న త్రోవలో బాగ్ లింగంపల్లి ఏరియా నేను చూశాను. చాలా బాగావుంది. సికింద్రాబాదు హైదరాబాదులకు మధ్య వుంది. అదికొని వెంటనే ఆయుర్వేద కాలేజి కట్టాలని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను ఇక్కడ వున్న కాలేజికి నేను వెళ్ళాను. అటు యునాని, ఇటు ఇది ఒకరి దయాధర్మ భిక్షం మూలంగా కొన్ని Beds వారికి ఏర్పాటయ్యాయి. ఇది ఆయుర్వేద కాలేజి అని సగర్వంగా ఆయుర్వేద పండితులు, డాక్టర్లు చెప్పుకొనే స్థలంలేకుండా వుంది. ఈ మంత్రిగారు ఈ అయిదు సంవత్స రాల తమయాజమాన్యంలో బ్రహ్మాండమైన ఆయుర్వేద కాలేజి కట్టించి ఆ కీర్తి ప్రతిష్టలు ఆయననే దక్కించు కోవాలి స్థలం ఏర్పాటు కోసం ఉద్యోగులు జాప్యం చేయటంలో ఈ కీర్తిప్రతిష్టలు మరొకరికి వెళ్ళటం తటస్థిస్తుంది కనుక స్థలం కొరకు ఆలస్యం చేయటం న్యాయం కాదు నేను చూశిన స్థలం ఆయుర్వేద డాక్టర్లు చాలామంది చూశి చాలామంచిదని చెప్పారు. అది తీసికొని ఆయుర్వేద కాలేజికి తమ చేతుల్తోనే పౌండేషన్ వేయాలని, ఆకీర్తి దక్కించుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. మనకు బ్రహ్మాండమైన ఔషధాలు శ్రీశైలం పర్వతం మీద వున్నా యని పురాణాలలో వ్రాసివున్నాయి. మామూలు కొండ ప్రాంతాలన్నిటి కన్నా శ్రీశైలం ఔషధులకు విలువైన స్థలం అది ఇదివరకు అక్కడ 200 ఎకరాలు అడిగారు. వేల ఎకరాలు అడగలేదు. నేను వున్నట్లయితే నాకు పలుకుబడి వున్నట్లయితే 2 వేల ఎకరాలు దీనికోసం వేరే ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటుచేసి మొత్తం ఇండియాదేశం అంతా కావలసిన ధాతువులన్నీ, ఔషధులన్నిటికీ ఏర్పాటు చేసి వుండేవాడ్ని. వారు 200 ఎకరాలు అడిగారు దానికోసం తప్పకుండా ఫారెస్ట్ డిపార్టుమెంటువారు, రిజనల్ ఎండోమెంట్ వారు మెడికల్ వారు మంత్రిగారు కలసి ఒక హేర్బేరియన్ ఏర్పాటు చేయవలసిందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఈ Boards formation లో అసలు స్వభావంలోనే దీనికి జన్మాష్టం కొంత ఉన్నది. ఈ Board of Indian Medicine లో నేను ఇదివరకు 2, 3 సార్లు చెప్పాను, Ayurvedic Board అనేటటువంటిది separate గా చేయాలని, Unani Board separate గా చేయవలసిందని, ఎందుకంటె, మిగిలిన systems అన్నీ వేరు. Ayurvedic system వేరు, రెండూ కల్పడం కూడదు. వీరి తత్వం వేరు, వారి తత్వం వేరు రెండూకూడా మంచివే, ఆయుర్వేదం, యూనాని అయినప్పటికి ఇద్దరిని కల్పడం మంచిదికాదు ఆయుర్వేద బోర్డు separate చేసి యునాని బోర్డు separate చేసి, వారిద్దరుకూడా direct గా Government దగ్గరకు వచ్చేట్టుచేయటంవంటి పద్ధతి పెట్టాలిగాని దీనికి సంబంధంలేనటువంటివారిని, ఇంకొకరిని ఇరికించేకంటె పెట్టడం, ఈవిధంగా ఒకరిచేతకింద ఇంకొకరిని పెట్టడంవల్ల పనులు జరగకపోవడమే కాకుండా ఒకరి సమస్యలు రెండవవారికి అడ్డంకాకుండా ఉంటుందన్నమాట. ఇక్కడ ఏదో ఒక హిందీ పత్రికలో ఇప్పుడు దేశపాండే గారు చదివి వినిపించారు. Medical students కు registration సమయంలో కూడా ఇబ్బంది వస్తున్నదట. Ayurvedic students కు registration కు

ఏర్పాటు చేయవలసినదాంట్లో యునాని డాక్టర్లుకూడా కొంతమంది అందులో ఉండడంవల్ల ఆ registration కూడా సరిగా జరగకుండా ఉన్నదని వారు చెప్పుతున్నారు అధ్యక్షా, ఈ విషయంగురించి, general గా ఇదివరలో నవంబరులోకూడా మంత్రిగారిదృష్టికి మేము తెచ్చాము పత్రికలలో కూడా అన్నివిధాలుగా ఎన్నో పర్యాయాలు ఉత్తరాలు పడుతూ ఉంటాయి. ఆ hospital లో కొన్ని కొన్ని ఇబ్బందులు కూడా ఉన్నాయి మంత్రిగారి మీదగాని, Department మీదగాని, డాక్టర్లమీదగాని ఇప్పుడు నేనేమీ ప్రత్యేకంగా వారిమీద reflection చేయడంలేదు ఏ hospital కు వెళ్లినప్పటికి కూడాను, ఇదే మో గొప్పవాళ్లకోసమే ఉన్నదిగాని సాధారణమైన బీదవారికి పనికిరాదు అనేటటువంటిది చెప్పుతున్నారు ఈ సంగతి శీ సంవత్సరాలక్రిందటనే మంత్రిగారికి చెప్పాను. అయ్యా, ఈ మోన్తరుగా ఉంది, తాము వచ్చారు కాబట్టి ఇటువంటి అపకీర్తి ఈ hospital లో లేకుండా చేయవలసిందని. కాని అటువంటి ప్రతీతి [illegible] పూర్వంలాగాగే ఉంటున్నది. నాకు ముఖ్యంగా ఒకటి తోస్తున్నది విశాఖపట్నానికి సంబంధించినంతవరకు మీరు బెజవాడలో hospital ఏదైతే ఏర్పాటు చేయదలచుకున్నారో దానిని అక్కడ ఒక పెద్ద hospital వెంటనే కట్టినట్లయితే మాకు విశాఖపట్టణం ప్రజలకు చాలా సౌకర్యంగా ఉంటుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను విశాఖపట్టణంలో ఈ గోదావరి, క్రిష్ణాలోనుంచి వచ్చేటటువంటి గొప్పవారి pressure చాలా హెచ్చు అయిపోయింది సాధారణులకు విశాఖపట్టణం Hospital లో చోటులేకుండాపోతున్నది ఆ కారణంచేత, ముఖ్యంగా బెజవాడమీద ఉన్న భ్రమమీదేకాక, ఈ కారణంచేత కూడా నేను చెప్పుతున్నాను. బెజవాడ Hospital మీరు వెంటనే ఆరంభం చేయవలెనని, ఇంతో అంతో డబ్బు ఇచ్చుకోగలిగినవారికి ఆ బెజవాడ Hospital బాగా పనికివస్తుందనీ, సాధారణమైనవారందరికి విశాఖపట్టణం Hospital పనికివస్తుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను నవంబరు session లోనే చెప్పాను. ప్రత్యేకంగా వ్యక్తులమీద నేను reflect చేయడంలేదు ప్రతి hospital లో కూడా ఈ ఇబ్బంది ఉన్నది General discussion లో కూడా ఈ భ్రమక్కనుంచి ఎంతోమంది మిత్రులు మాట్లాడారు. ఇది చాలా అన్యాయంగా ఉన్నది. ప్రతిచోట కూడా ఈ pressure ఉంటున్నది బీదవారిమీద. సాధారణులకు demands చాలా హెచ్చు అవుతున్నాయి వారు తట్టుకోలేకుండా ఉన్నారు. బీదవారికి అక్కడ సౌకర్యంలేకుండా ఉన్నది. అసలు ఈ working లో కొన్ని కొన్ని లోపాలుకూడా నేను మంత్రిగారికి వ్రాశాను. అయితే, ధ్యానికి జబాబు తోపాలు సవరిస్తాము అని అన్నారు. సవరించే మోస్తరుగా కనుపించడంలేదు. అన్ని సంఘటనలుకూడా చెప్పడానికి వీలయ్యేటటు వంటివికావు. ప్రత్యేకమైనటువంటి వ్యక్తులమీద కూడా చెప్పవలసివస్తుంది. అందుచేత నేను అప్పుడు suggest చేసింది, ఇప్పుడు కూడా చేస్తున్నది, ఒక non-official committee ని మీరు వేయండి., మన రాష్ట్రంలో పెద్ద Hospitals అన్ని కూడ ఏవిధంగా work చేస్తున్నాయో, ఏ విధమైన remedies కావాలో, అక్కడ ఇచ్చే treatment, మందులు, ఆహారం మిగిలినటువంటి

అన్నిటి గురించి ఒక సమగ్రమైన నివేదిక తయారు చేయడానికి, వారి సలహా ప్రకారం పిల్లై నంతవరకు గవర్నమెంటు వారు నూతనమైన ఏర్పాట్లు చేసి ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో జబ్బు ఉన్నటువంటి వారికి ఇబ్బంది ఏమీ లేదు, ధనంతో సమిత్వం లేదు ప్రతి రోగికి ఉచితమైన చక్కని వైద్యం దొరకడానికి పిల్లైనటువంటి ఏర్పాట్లన్ని కూడా చేశారు. ఇది శివరామ ప్రసాద్ గారు మంత్రిగా ఉండగా ఈ పనులు అన్నీకూడ ప్రప్రథమంలో జరిగాయి అనేటటువంటి సత్కీర్తి మంత్రిగారు తెచ్చుకోవలసిందని ప్రార్థిస్తున్నాను

శ్రీమతి శాంతాబాయి (కల్వకుర్తి).—అధ్యక్ష మహోదయా, మంత్రి వర్యులు ప్రవేశపెట్టిన Demand ను నేను బలపరుస్తూ తమద్వారా కొన్ని విషయాలు సూచించదలచినాను ఈ నాడు ఈ మన బడ్జెట్టు, 8 6, ఎంతో చక్కగా కేటాయించడం జరిగింది. కాని మన Hon members ఏమీ పని జరగడంలేదు, Medical లో, Health లో అని చెప్పుతున్నారు. నిన్నటి నుంచి వింటున్నాను. నేను మట్టుకు ఆ విధంగా అనడంలేదు. ఇతర రాష్ట్రాలతోపాటు మన రాష్ట్రం చాలా ముందుకు పోతున్నది, చాలా చక్కగా మనం ఈ Medical శాఖను, Health శాఖను నడుపుతున్నాము. కాని ఒక్క విషయం, మీ ద్వారా మంత్రిగారికి సూచించాలి. నేను 1952 నుంచి continuous గా, బహుశా ఒక సంవత్సరం మట్టుకు తప్ప, వరుసగా, M.L.A. గా ఉంటున్నాను. కాని ఎక్కడ ఈ లోపము ఉంటున్నదో ఏమోగాని, ఆఫీసర్లలోనో, మంత్రి వర్గంలోనో, ప్రభుత్వంలోనో తెలియడంలేదు నా నియోజక వర్గంలో Maternity centre లేదు, Dispensary కి building లేదు. రాష్ట్ర మహిళా సమాజం వాళ్లు చాలా పుణ్యాత్ములు జడచెర్లలో ఒక Maternity Home ఏర్పాటు చేశారు అక్కడైనా రావాలంటేకూడ 12 మైళ్లు నుంచి రావాలి. లేక ఏ మహబూబ్‌నగర్ కో రావాలి. కాబట్టి మా Hospitals కి మట్టుకు ఈ సంవత్సరమైనా మంత్రి వర్యులు ఉదారంగా. కరుణతో డబ్బు sanctions చేయవలెనని మనవిచేస్తున్నాను. అయిదారు ఏళ్లనుంచి వింటున్నాను. Plan అయింది, sanction అయింది, ఇప్పుడు డబ్బు ఇస్తున్నాము అని అంటున్నారు కాని అది ఎక్కడకు పోతున్నది నాకే తెలియడంలేదు అధ్యక్షా, ఈ నాడు మేము స్త్రీలము ఎన్నో కష్టాలకు గురి అవుతున్నాము. మేము మా నియోజక వర్గంనుంచి రావడం అంటే అక్కడ ప్రతివారు అడుగుతారు ఎప్పుడు వస్తుంది ఈ వైద్య సౌకర్యం అని ఎందుకంటే, ఇక మేము ఉండడంకూడా ఒక సంవత్సరం, ఆరు నెలలు అనుకొంటున్నాను. కాని, ఇప్పుడు ఎక్కడ అవుతుందో ఏమో తెలియడంలేదు. మంత్రి వర్యులు మట్టుకు 80 వేలో, 20 వేలో మా hospital building కున్ను, మరి Maternity Home కు కనీసం six beds వేయమని నేను కోరుతున్నాను. ఉన్నాడు ఈ Mid-wife's course కు 25 రూపాయలు ఇచ్చి, stipends ఇచ్చి మొత్తం చక్కగా centres ఏర్పాటు చేసినామని అంటున్నారు. కొన్ని చోట్ల జరిగివచ్చు. ప్రతి district లో ప్రతి తాలుకాలో కూడా ఈ విధంగా centres open చేస్తే బాగుంటుంది. ఈనాడు private ఆయాలవల్ల చాలా బాధలు

ఇరుగుతున్నాయి. Septic అయి, స్త్రీలకు చాలా కష్టం కలుగుతున్నది. హైదరాబాదు ఆస్పత్రి రావలసి యుంటుంది. అట్లా జరగకుండా, వారికి 25 రూపాయలు stipend ఇచ్చి చక్కగా తాలూకాలైన్‌గా ఈ training పెట్టాలని నేను కోరుతున్నాను. అదే మాదిరిగా ఈనాడు T B విషయంలోకూడా, మన దగ్గర డబ్బులేదు. ప్రత్యేకమైన Hospitals కొరకు ఉన్న Hospitals నే సరిదిద్దుకొంటున్నాము. కాబట్టి, private hospitals ఎక్కడైనా ఉంటె, ఉన్నాయి కూడా Chief Minister గారికి మన Medical Minister గారికి కూడా తెలుసు. మన దగ్గర list లో చాలా మంది ఉండిపోతున్నారు. కాబట్టి మనం వారికి ఇచ్చినట్లయితే అక్కడ కొంత సహాయం మనం చేసినట్లు అవుతుంది. ఈ విషయంకూడా నేను మంత్రి వర్యులకు తెలియజేస్తున్నాను మూడవది, ఈ నాడు మనము పెద్ద buildings కొరకు డబ్బు waste చేస్తున్నాము. ఆ విధంగా waste చేయకుండ, ఈ డబ్బుతో Maternity Homes పెట్టి ఒక్కొక్క దాంట్లో 4 beds ఏర్పాటుచేసి buildings కట్టుకోడానికి వీలులేకపోయినా, tin sheets అయినా వేసి, గుడిసె అయినా వేసి అక్కడ 4 beds ఉండేటట్లు చేయాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ప్రతి తాలూకాకు ఆ విధంగా చేయాలని ఆ మాత్రం చేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను తరువాత, నాల్గవ విషయం ఈ నాడు మనం family planning లో దాదాపు 10 లక్షలు పెట్టుకొన్నాము. కాని ఈ family planning చక్కగా జరగడంలేదు కొన్ని లోపాలు ఉన్నాయి. Block లో సమితి Chairman, M.L A లు, మరి కొంత un-official members అందరికి compulsory అని వారిద్వారా 6 నెలలకో, 2 నెలలకో report తెప్పించుకోవాలి. ఈ family planning చక్కగా జరగాలని నేను కోరుతున్నాను ఎందుకంటే అది అత్యవసరం కాబట్టి ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో ఎక్కువ పబ్లిసిటీ చేసి రిపోర్టు తెచ్చుకొని దానిలో కూడ ముందుకు పోతున్నామని ఇతర దేశాలకు చెప్పజాల్తాము.

నాన్-క్లినికల్ వారికి అలవెన్సెస్ ఇవ్వడంలేదు మద్రాసులో, బొంబాయిలో రెండు వందలు అలవెన్సు దొరకుతున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు వైజాగ్ కాన్ఫరెన్సులో అనౌన్సు చేసినారు. తప్పకుండా అలవెన్సు యిస్తామని. పైనాన్సు మినిస్టరుగారు కూడా ప్రామిస్ చేశారు. వీరు డాక్టరుగారు కూడ, అందువలన నేను ఎక్కువ చెప్పనవసరంలేదు. కాబట్టి తొందరగా ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేస్తారని అనుకొంటున్నాను. మెడిసిన్ ప్రొఫెసర్సుకు ఇస్తున్నారు నాన్-క్లినికల్ ప్రొఫెసర్సుకు ఇవ్వడంలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వీరికి కూడ రు. 200 లు తప్పకుండ ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను.

మన వద్ద తగినంత మంది డాక్టర్సు లేరనుకుంటున్నాము ఆనరరీ డాక్టర్సు కొంతమంది 6 మైళ్ళు, 8 మైళ్ళు కూడ వెళ్ళి సేవ చేస్తున్నారు. వారికి కనీసం పెట్రోలు అలవెన్సు కూడ ఇవ్వడంలేదు. బొంబాయిలో, మద్రాసులో ఇస్తున్నారు మనంకూడ కొంత ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను.

నా నియోజకవర్గంలో నేను కోరినవిషయాలు పూర్తిచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఎలెక్ట్రిసిటీ గాని, కావులు గాని ఆ విషయం పూర్తి అయినది ఎలెక్ట్రిసిటి మంత్రివర్యులు, ఆ బోర్డు కూడ చాల సహాయం చేసింది కావులు త్రవ్వుకొంటున్నాము. కాని హెల్త్ విషయంలో వెనుకపడి యున్నాము హెల్త్ లేకుండ పని చేయలేము. హాస్పిటల్సు, మెటర్నిటీ హోమ్స్ తొందరగా ఏర్పాటు చేయాలని మళ్ళీ ఒకసారి మనవిచేస్తూ నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు హార్థిక ధన్యవాదములు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. సిద్ధయ్య నాయుడు (సాల్లూరుపేట):—అధ్యక్షా, మన ఆరోగ్య శాఖా మంత్రి గారు ప్రతిపాదించిన డిమాండును హృదయపూర్వకముగా బల పరుస్తూ వారికి ధన్యవాదములు అర్పిస్తున్నాను. ఈ డిమాండులో ప్రతి సంవ త్సరముకంటె ఈ సంవత్సరం ఎక్కువ ధనం కేటాయించి అనేక అభివృద్ధి కార్య క్రమాలు చూపించారు ఈ సందర్భంలో జనరల్‌గా కొన్ని విషయాలు వారి దృష్టికి తేదలచుకున్నాను. నెల్లూరు జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటలుకు 25 లక్షలు ఈ బడ్జెటులో కేటాయించినందుకు వారికి మాజిల్లా వాసులు కృతజ్ఞులుగా ఉన్నారు వర్క్ చురుకుగా సాగుతోంది బహుశా వచ్చే సంవత్సరం లోపల అది అందమైన అన్ని హంగులతో కూడిన హాస్పిటలుగా ఏర్పడబోతోందని గర్వ ముతో చెబుతున్నాను.

గూడూరు తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటలు గురించి చెప్పాలి. నా చిన్నతనంలో ఆ హాస్పిటలు ఏ విధంగా ఉన్నదో ఇప్పటికీ అదే రకంగా ఉన్నదని చెప్పటకు సిగ్గుపడుతున్నాను. కాని ఇటీవల కొంతమంది దాతలు ముందుకువచ్చి 2 వార్డ్సు కట్టించారు. అది తప్ప ఇంతవరకు ఎలాంటి అభివృద్ధి కార్యక్రమం జరగలేదు. దాదాపు 1,25,00 జనాభా వుండే తాలూకా మంచి ఇండస్ట్రియల్ సెంటరు, మైకా కేంద్రం. అనేక కంపెనీలు, వేల జనం, ఇండస్ట్రీసు ఉన్నప్పుడు ఆ హాస్పిటలును అభివృద్ధి చేయకుండ ఉండటం శోచనీయం. ఇది పోయిన సంవ త్సరం మంత్రి గారి దృష్టికి తెచ్చాను. ఆ హాస్పిటులో ఆపరేషన్ థియేటర్ లేదు; డాక్టర్సు లేరు. అక్కడ సూపరింటెండెంట్‌గా ఉన్న ఒక లేడి డాక్టరు ఏమీ అంతపరమంజనంగా పని చేయుటలేదని చెప్పటకు సాహసిస్తున్నాను. వారికి ఆపరేషన్లు తెలియదు. నిద్దరీ తెలియదు. అంతపెద్ద హాస్పిటలులో అటువంటి వారిని సూపరింటెండెంట్‌గా ఉంచుట మంచిదికాదేమోనని ఇంతకుముందుకూడ డి.యమ్.యస్. గారికి త్రోయడం జరిగింది. దానిని గురించి విచారించవలసి ధ్యుత్నది. రావు 7½, సంవత్సరాల క్రిందట గూడూరుతో, కె. యస్. రావు గారు డి. యం యస్. గా ఉన్నప్పుడు, ఒక ఎక్స్‌రేప్లాంట్ పెట్టాలని కొంత మంది ముందుకు వచ్చి పదివేలు డొనేషన్ ఇవ్వడానికి సిద్ధపడారు. వారు ఆమో దాన్ని చాలా సేపుకొల్పుతామని మాటీ ఇచ్చారుకూడ. కాని ఆ స్టాఫ్‌ను నియ మించడం, రికరింగ్ ఎక్స్‌పెన్సెస్ విషయం తర్జన భర్జనలు జరిగి నిలిచి పోయింది. కాబట్టి ఇప్పుడైనా ఆ ప్లాంటు విషయం శ్రద్ధవహించి ఆలోచించి తప్పనిసరిగా నెలకొల్పుతారని ఆశిస్తున్నాను. వారుకూడ అవసరం. పిడ్స్

సంఖ్య ఎక్కువ చేయవలసియుంటుంది. మందులు కూడ తక్కువగా ఉన్నవి. నేను మంత్రిగారికి ప్రశ్న రూపకంగా పంపాను, ఇంకా జవాబు రాలేదు మందులు తక్కువగా ఇస్తున్నారు ఏ patient పోయినా మందులు లేవని చెప్పడం లేక చీటిప్రాసి ఇచ్చి నెల్లూరుకుపోయి ఇంజెక్షన్స్ తెచ్చుకోమని చెబుతున్నారు. కనుక ఈ విషయాలన్నీ ఆలోచించి, గూడూరు పెద్ద తాలూకా కాబట్టి, అక్కడ హాస్పిటల్‌ను అభివృద్ధిచేసి తగిన వసతులు కలుగజేయాలని మంత్రిగారిని పదే పదే ప్రార్థిస్తున్నాను.

ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్సు సమితికి ఒకటి ఉన్నది దానికి సబ్-సెంటర్సు మూడు తెక్కనపెట్టియున్నారు. సబ్ సెంటరులో కేవలం ఒక్క auxihary nurse మాత్రం ఉంటుంది. మందులు ఉండవు. అప్పుడప్పుడు వారం వారం డాక్టరువచ్చిచూసి సలహా ఇస్తారని అనుకుంటారుగాని సక్రమంగారావడంలేదు. రూరల్ ఏరియాస్‌లో సక్రమంగా వైద్య సహాయం అందజేయుటకు ఒక హెల్త్ సెంటరు క్రింద అధనపుభం రి సబ్-సెంటర్సు అయినా పెట్టవలయునని కోరుతున్నాను. Block లో పదిమంది V.L Ws. ఉన్నప్పుడు ఆ గ్రామాలు 10 గ్రూపుచేసి ఒక్కొక్క గ్రూపుకు ఒక రూరల్ డిస్పెన్సనరీ ఓపెన్ చేయాలి.

నెల్లూరు జిల్లాలో సమితి ఎలెక్షన్సు నిలిచిపోయి—స్టే-ఆర్డర్సు ఉన్నందు వల్ల— సమితి ప్రెసిడెంట్సు లేకుండ సమితులు అమలులోలేనందున సకాలములో రూరల్ డిస్పెన్సరీస్‌కు ప్రపోజల్సు పంపడంలో ఆలస్యం అయినది. ఆ కారణం చేత ఇండియన్ మెడిసెన్ వారు ఆ ప్రపోజల్సు సకాలంలో రాలేదు కాబట్టి శాంక్షన్ చేయడానికి వీలులేదంటున్నారు. ఆలస్యమైనందుకు రావేమోనని భయం వెలిబుచ్చుతున్నారు. మా జిల్లానుంచి ప్రపోజల్సు ఎందుకుకాలేదో ఆ కారణం మంత్రిగారికి తెలుసు కాబట్టి టెక్నికల్ గ్రౌండ్సుమీద వాపసు చేయకుండా ఆ ప్రపోజల్సును శాంక్షన్‌చేసి పంపిస్తారని పదే పదే కోరుకుంటున్నాను.

హెడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పటల్స్, ఎల్. ఎఫ్. హాస్పటల్స్ గవర్నమెంట్ టేకోవర్ చేసుకొనే విషయం చాలా కొరతగా ఉంది. మంత్రిగారి ఉపన్యాసంలో మూడు హాస్పటల్స్ మాత్రమే గవర్నమెంట్ తీసుకొన్నట్లుచెప్పారు. వెంకటగిరి లో ఎం. ఎల్. ఎఫ్. దవఖానా చిరకాలమునుండి యీ హాస్పటల్‌లో, మా సూళ్లూరుపేట్ నియోజకవర్గంలో ఉన్నటువంటి నాయుడుపేట హాస్పటల్‌ను గవర్నమెంట్ తీసుకోవాలని కోరుకొంటున్నాను నాయుడుపేట పెద్ద బిజినెస్ సెంటర్ 20 మైళ్ల జనాభా ఉన్న ప్రాంతం ఇది. ఇంతకుముందు సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్‌గా ఉండినది. అక్కడి హాస్పటల్ బిల్డింగ్ లేక, బెడ్స్‌లేక చాలా అధ్వాన్నస్థితిలో ఉంది. ఈ సంవత్సరం దానిని ప్రభుత్వం తీసుకొంటుంతని ఆశ్చర్యం వ్యక్తంచేసాము. కాని మంత్రిగారు ఇచ్చిన మెమోరాండంలో అది కనుపించలేదు. ఈ నిర్ణయము రమైనా, మంత్రిగారు ఆలోచించి దానిని తప్పనిసరిగా గవర్నమెంట్‌లో కలుపుకొంటారని ఆశిస్తున్నాను.

నెల్లూరులో ఆయహాస్పటల్ ఉంది. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న ఆయహాస్పటల్స్ అన్నిటిలో బెడ్స్ జాస్తి చేసినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని, మా నెల్లూరు ఆయహాస్పటల్‌లో 80 బెడ్స్ మాత్రమే పెంచినట్లు ఉన్నది అక్కడ పేషంట్స్‌ను చేర్చుకొనే విషయంలో అక్కడఉన్న సూపరింటెండెంట్ గారు ఒక పద్ధతిచెబుతున్నారు. కేవలం, ఒక నెల రెండు నెలలు ప్రిలిమనరీ స్టేజ్‌లో ఉన్న పేషంట్‌ను మాత్రమే చేర్చుకొంటామని ఒకటి రెండు సంవత్సరాల నుండి జబ్బు ఉన్నవారిని చేర్చుకోమని, వారిని చేర్చుకొంటే ఒకటి రెండు సంవత్సరాలు హాస్పటల్‌లో ఉంచి మెయిన్‌టెయిన్ చేయవలసి ఉంటుందికాబట్టి, బెడ్స్‌చాలవని, అందుచేత ఒకటి రెండు నెలలు జబ్బు ఉన్నవారిని మాత్రమే చేర్చుకొంటామని చెబుతున్నారు ఇది చాలా అన్యాయమని అనుకొంటున్నాను ఒకటి రెండు నెలలు ప్రిలిమినరీ స్టేజిలో ఉండేవారు ఏ డాక్టర్ దగ్గరకుపోయినా, ఏ.పి ఎ.ఎస్, ఎసినిక్స్‌పిల్స్, ఏ ఇంజక్షనో ఇచ్చినట్లయితే, వారు సక్రమంగా ఆహారం తీసుకొని రెస్ట్‌తీసుకొంటే బాగుఅవుతున్నారు. అటువంటివారిని కాదు ప్రభుత్వం పోషించవలసినది ఒకటి రెండు సంవత్సరాలనుండి బాధపడుతూ, ఏ దిక్కులేక ఉన్నవారిని ప్రభుత్వం హాస్పటల్‌లో ఎడ్మిట్‌చేసుకోకుండా, వారిని బయటనే ఉంచి, వారి బిడ్డలు భార్యలకు యీ వ్యాధి అంటుకొనేటట్లుచేస్తూ, వారిని ఎడ్మిట్ చేసుకోకుండా ఉండటం ఆక్రమం కాబట్టి, గవర్నమెంట్, డి.ఎం.ఎస్. తిరిగి ఆలోచించి, యీ పద్ధతిమార్చి ఎక్కువ వ్యాధిఉన్న రోగులనుకూడ హాస్పటల్‌లో చేర్చుకోవాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఫామిలీప్లానింగ్ విషయం-ఇది చాలా ఘోరంగాఉంది. పాపులేషన్ పెరుగుదలచూస్తే, ఇటీవల సుశీలనయ్యర్ చెప్పిన లెక్కలప్రకారం ఇది అట్టర్ ఫెయిల్యూర్ అయినది 10 సంవత్సరాల ఫలితం చూస్తే-ఇది సక్రమంగా జరగలేదని తేలిపోతుంది .4 పర్సెంట్ మాత్రమే బర్త్‌రేట్ తగ్గించుకోగలిగామని లెక్కలవల్ల తేలుతున్నది. ఏ మంత్రులు ఉన్నా, ఏ ప్రాజెక్టు కట్టినా, యీ ఆహారసమస్యను మనం తట్టుకోవాలంటే, యీ ఫామిలీ ప్లానింగ్ బర్త్‌కంట్రోలు తీసుకువస్తేతప్ప, లేకపోతేవేరే గత్యంతరం లేదు. ఇప్పుడు 10 వేల వేసక్టమిస్ చేశామని అంటున్నారు కాని ఇదంతా జరుగుతున్నది టౌన్స్‌లో, సిటీస్‌లో మాత్రమే. పల్లెలలోని గ్రామీణ ప్రజలకు బర్త్ కంట్రోలుఅంటే, ఫామిలీప్లానింగ్ అంటే ఏమిటో తెలుసునా ? ప్రభుత్వం ఏమేమి కార్యక్రమాలు ఇందు గురించి చేస్తున్నారో వారికి తెలుసునా? ఎందుకు బర్త్ కంట్రోలు చేసుకోవాలనేది వారికి తెలుసునా ? అని అడుగుతున్నాను. దేశం అపాయస్థితిలోఉంది ; కాబట్టి మనం ఇది చేసుకోవాలి అన్నది వారికి తెలియ లేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం ఫామిలీప్లానింగ్, బర్త్‌కంట్రోలు గురించి ఎక్కువ ప్రచారంచేసి, గ్రామీణ ప్రజలకు, సామాన్య ప్రజలకు వ్యాపించేటట్లు చేయక పోతే ఇది సక్రమంగా జరగదు ఫామిలీప్లానింగ్ విషయంలో కొంత డబ్బు ఇస్తున్నట్లు చెప్తున్నారు. కేవలం డబ్బు ఇచ్చినంతమాత్రాన వీరవారు [illegible]. అది చాలా మనసులలో నాటుకొనేటట్లు బాగా ప్రచారం చేయ [illegible] గ్రామాలలో విలేజ్ లెవెల్ వర్కర్స్‌కు, సమితి సిబ్బందికి స్పెషల్‌గా ట్రయినింగ్ ఇచ్చి, వారిని గ్రామాలకు పంపించి వారిచేత యీ పని చేయించటం

అవసరము లోకల్ ఏజన్సీస్ కూడ దీనికి పూనుకొని ఇది చేయకపోతే సక్రమంగా జరగదని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు (మేడ్చల్) :—అధ్యక్షా, పార్లమెంటరీ సైస్ ఆఫ్ గవర్నమెంట్స్ ఎక్కడెక్కడైతే ఉంటాయో, అక్కడ బురోక్రసీ అన్నది అతి ప్రధానమైన పాత్ర నిర్వహిస్తున్నది. ప్రభుత్వాలు మారినా, బురోక్రసీ తన కర్తవ్యనిర్వహణయందు ఏ విచక్షణ లేకుండా, ఫలానా పార్టీ ఏమి అంటున్నదో అనేవిచారము, సంకోచము లేకుండా, 'నేను ఏమి సాంప్రదాయానికి చెందిన వాడిని, ఏ కులానికి ఏ మతానికి చెందినవాడిని' అనే విచక్షణ లేకుండా నిష్పక్షపాతంగా తనకర్తవ్యాన్ని నిర్వహించటము బురోక్రసీయొక్క కర్తవ్యము. అట్లా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు తమకర్తవ్యాన్ని నిర్వహించక పోయినట్లయితే అక్కడ ఉండటానికి వారు అనర్హులు అని చెప్పటానికి నేను సంకోచించను. నిస్సందేహంగా అటువంటివారు అనర్హులు, అటువంటివారు ప్రభుత్వ బురోక్రసీలో ఉండరాదు అనే మాట సుస్పష్టం చేయదలచాను నేను ఇట్లా అన్నప్పుడు—వ్యక్తిగతంగా, ఎవరికి వ్యతిరేకంగా ఏ విషయం చెప్పదలచలేదు. ఇది ఒక జనరల్ ప్రిన్సిపుల్. పార్లమెంటరీ డెమాక్రసీకి ఆదర్శప్రాయంగా ఉండే బ్రిటన్‌లోకూడ బురోక్రసీలు ఉన్నవి. ఆ బ్యూరోక్రసీని మనం కూడ ఆదర్శప్రాయంగా తీసుకొని అట్లాగే నడవాలనేటటువంటి సాంప్రదాయాన్ని ఏర్పాటుచేసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో చెబుతున్నాను కాని వ్యక్తిగతంగా ఎవరికి వ్యతిరేకంగా నేను చెప్పటంలేదని సుస్పష్టం చేస్తున్నాను ఈ డిమాండ్‌కు సంబంధించి ఇద్దరు డిపార్ట్‌మెంటల్ హెడ్స్ ఉన్నారు. మంచిదే వారు అనుభవంవల్ల, వారి సర్వీసునుబట్టి, క్వాలిఫికేషన్ బట్టి యీ డిపార్టుమెంటల్ హెడ్స్‌గా అయినారు, చాలామంచిది; సంతోషము అయితే వారు సక్రమంగా తమ పదవులు, తమ కర్తవ్యాన్ని నిర్వహిస్తున్నారా, లేదా, అన్నది మనం ఆలోచించాలి ఒక వ్యక్తి తన అనుభవంబట్టి, సర్వీసుబట్టి క్వాలిఫికేషన్ బట్టి ఒక అధికారానికి వచ్చినట్లయితే, ఆ అధికారంలో ఉన్న తర్వాత, దాని బాధ్యత గుర్తించి, తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించాలి ఆలా గుర్తించకుండా, ఏవో కొన్ని కన్‌సిడిరేషన్స్‌బట్టి, తన కర్తవ్య నిర్వహణను సక్రమంగా చేయలేకపోతే ఆయనకు వ్యతిరేకంగా చర్యలు తీసుకోవటానికి ప్రభుత్వం సంకోచించకూడదు అనే విషయాన్ని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడు మన డైరక్టర్ ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసెస్ గారు ఉన్నారు వారు వచ్చిన తర్వాత, హైదరాబాద్ సిటీలో బయటప్రాంతాలనుండి,—ఆంధ్ర ప్రాంతంనుండి తెలంగాణా ప్రాంతంనుండి అయినా సరే,—సిటీలో పోస్టింగ్స్ ఎంతమందికి జరిగినవి? ఒకసారి ఆ స్టేటస్టిక్స్ తెప్పించి చూచినట్లయితే, ఆ డిపార్ట్‌మెంటల్ హెడ్‌యొక్క మనోవృత్తి ఎట్లాంటిదో బాగా తేటపడుతుంది. నేను మంత్రిగారితో మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విషయంలో మీరు జాప్యం చేయకూడదు. ఈ విషయంలో మీరుఅజాగ్రత్త పడకూడదు మనం వ్యక్తులను తప్పకుండా గౌరవించాలి, సన్మానించాలి, వారికి ఏమైనా ప్రమోషన్స్ ఇస్తే ఇవ్వండి, మానిటరీ బెనిఫిట్స్ కలిగిస్తే నిరభ్యంతరంగా కలుగజేయవచ్చునని చెబుతున్నాను. కాని, సర్వీసెస్‌లో

డిమోరలైజేషన్ పనులు చేసినట్లయితే, కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలని మంత్రి గారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇంతకుముందు ఉన్న ముఖ్యమంత్రి గారి వద్దకు ఇలాంటి రిప్రజెంటేషన్స్ జరిగినవి. వారుకూడ ఒక చర్యతీసుకోదలచినట్లు తెలిసింది కాని, ఆయన తీసుకోదలచిన చర్య ఇంతవరకు అమలులోకి రాలేదు అనే మాట మాకు తెలుస్తున్నది. మంత్రిగారు యీ విషయంలో, తగు జాగ్రత్తతో ఆలోచించి, కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. నేను ఏదో పెద్ద ఉపన్యాసంచేయటానికి నిలబడలేదు. కొన్ని సూచనలు మాత్రం మనవిచేయదలచాను మనం రీజనల్ ఇంబాలెన్స్ ఉండ కూడదు, అది ఏ ఫీల్డ్ ఆఫ్ యాక్టివిటీకి సంబధించినాసరే—అని అంటున్నాము. వర్కింగ్ పేపర్ ఆన్ పోర్త్ ఫైవ్ యియర్ ప్లాన్—ప్లానింగ్ డిపార్ట్‌మెంట్, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ద్వారా పబ్లిష్ అయినది—ప్రభుత్వం మాకు సప్లయిచేసిన పుస్తకం లోంచి నేను కొన్ని ఫిగర్స్ చదివి వినిపిస్తాను. దానిని బట్టి రీజనల్ ఇంబాలెన్స్ ఉన్నదా, లేదా, అన్నది మంత్రిగారు స్వయంగా తెలుసుకోవచ్చును

This pertains to the number of beds available for lakh of population in 1951-61.

	per lakh population	
	1951.	1961.
Coastal Andhra (North) ..	23.5	79.8
Coastal Andhra (South) .	17.3	51.6
Rayalaseema .	13 3	44.0
Telangana excluding Hyderabad .	1 3	18.6

ఈ figures they speak for themselves. నేను విశేషించి వీటిని గురించి చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. కొంతమంది అనవచ్చు మన రాజధానిలో beds సంఖ్య పెరిగిందిగదా వాటిని ఎందుకు చదివి వినిపించలేదు అనవచ్చు. అదికూడ చదువుతాను.

	1951	1961
Hyderabad ..	198 6	211

తెలంగాణా ఆంధ్ర రెండూ కలిసి ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌గా మారింది. Emotional integration కావాలి అంటున్నాము. కాని యిలాంటి regional imbalances ఉంటే Emotional integration ఎట్లా జరుగుతుందని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఈ regional imbalances దూరం కావాలి దూరం కాకుండా ఉన్నట్లయితే emotional integration కాదు అని మంత్రిగారికి నేను మనవి చేసుకుంటున్నాను. మూడవది డాక్టర్లు గురించి మంత్రిగారి ఉపన్యాసంలో medical officers ను గురించి చెప్పబడింది The Government are aware of the general feeling, shared by the Hononrable Members, that Government Medical Officers should be debarred from private practice. They have, therefore, under their active consideration, a proposal to debar certain Medical Officers, to begin with, from private practice, so that they may concentrate on their administrative and academic functions.

దీని అర్థం ఏమిటి? కాస్త సుస్పష్టంగా చెపితే బాగా ఉంటుంది, Certain అంటే దానిలో ఏమైనా descrimination జరిగినట్లా లేక medical officers అంటే various hospitals, dispensaries లో పనిచేసే వాళ్ళనా? Teaching profession కు కూడ వీరు అనేమాట వర్తిస్తుందా? ఈ విషయం యిక్కడ సుస్పష్టం చేయబడలేదు Teaching profession కు యిది ఏమైనా effect అవుతుందా లేదా అనే విషయం తెలియ చేయాలి. Discrimination మాత్రం ఉండకూడదు. ఈ పద్ధతి medical officers కు అనువర్తించవలచినట్లయితే అది ప్రతి వారికికూడ అనువర్తించాలి. Academic Staff కుకూడ అనువర్తించాలి. లేకపోతే తీసివేయదలచుకున్నట్లయితే యిది ఎవరికి ఉండకూడదు. ఏదో ఒక పద్ధతి దానిలో discrimination లేకుండా అందరికీ వర్తించేటట్లు మనం అమలు లోకి తీసుకురావాలి. కాని discrimination ఉండకూడదని నేను మంత్రి గారితో మనవి చేసుకుంటున్నాను, నేను ఏమి ఉపన్యాసం యివ్వదలంచలేదు. విశేషంగా ఏమి సూచించలేదు. ఈ మూడు సూచనలు చేయదలంచితిని, నాకు యిచ్చిన అవకాశం యింకా చాల ఉండవచ్చు, అది యింకెవరికైనా యిస్తే బాగా ఉంటుంది. నేను ఈ మూడు సూచనలు చేసి నా ఉపన్యాసం ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ సంజీవరెడ్డి (ఆత్మకూర్).—అధ్యక్షా, పూజ్యులైన మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన ఈ demand ను బలపరుస్తూ, ప్రత్యేకంగా నెల్లూరు జిల్లా head quarters hospital విషయంలో వారు, వారి department చూపించిన శ్రద్ధకు అభినందనలు సమర్పిస్తున్నాను ముఖ్యంగా యివాళ planning విషయంలో కొద్దిగా మాట్లాడదలిచాను. మనకు death rate తగ్గిపోతున్నది. Birth rate జాస్తి అవుతున్నదని సభ్యులు, పెద్దలు అయినవారందరు సూచించి నారు Death rate మరీ తగ్గిస్తున్నారు ఇంత ముసలి ముతక చావకుండా ఉన్నందువల్ల ఈ old age pensions కూడ మన ప్రభుత్వం 25 లక్షలనుంచి 40 లక్షల వరకు జాస్తి చేసినది. అందుకు చాలా ధన్యవాదాలు. ఇప్పుడు ఈ family planning యొక్క importance ప్రభుత్వం అంత care చేసినదో లేదో సెంట్రల్ గవర్నమెంటు మాత్రం దీనికి ఒక momentum యిస్తున్నది. State Government దినికంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వడంలేదేమోనని అనుమానం వస్తున్నది. దీనికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చూపించాలని నా అభిప్రాయం. మద్రాసు ప్రభుత్వం ఈ vasectomy operation చేసుకున్న వాళ్లందరికి 25 రూపాయలు subsidy యిస్తున్నారు అందువల్ల ప్రత్యేకంగా నెల్లూరు జిల్లానుంచి కొన్ని పల్లెలనుంచి అదే పనిగా మద్రాసు పోవడం మద్రాసు చూసినట్లు ఉంటుంది 25 రూపాయలు తీసుకున్నట్లు ఉంటుందని అందరుపోవడం జరుగుతున్నది. దీనికి ప్రత్యేకంగా కొంతమంది social workers కూడ తయారై వాళ్ళనంతా తీసుకొని పోయి Vesectomy operations చేసి తీసుకరావడం కూడ జరుగుతోంది మొన్న Family Planning Seminar లో కూడ దానికి సూచన జరిగింది. గుంటూరు జిల్లా వరకు యిదిపెడుతున్నాము

అని అక్కడ చెప్పడం జరిగింది. మంత్రిగారు యిచ్చిన demand లో అది కూడ లేదు. దానికి కొంత ధనం కేటాయించి కలెక్టర్ల వద్ద పెట్టి దానిని విస్తృతంగా extend చేయాలి. డా. చలపతిరావుగారు సూచించారు మొన్న Family Planning Seminar లో కూడ దానికి సూచన జరిగింది. గుంటూరు జిల్లా వరకు యిది పెడుతున్నాము అని అక్కడ చెప్పడం జరిగింది. మంత్రిగారు యిచ్చిన demand లో అది కూడ లేదు. దానిని కలెక్టర్ల వల్ల విస్తృతంగా extend చేయాలని కొంత ధనం కేటాయించాలి, డాక్టర్ చలపతిరావుగారు ప్రతి ప్రైవేటు డాక్టరుకు operate చేస్తే వారికి ఏదైన remuneration, patient ని remuneration యివ్వడం జరగాలని దానికి M. L. A. Certificate ఉంటే అటువంటి వారికి యవ్వడం బాగా ఉంటుందని సూచించారు ఆ సూచన బలపరుస్తున్నాను. తరువాత mobile surgical units 5 జిల్లాలలో ఉన్నాయి. అవి ప్రతి జిల్లాకు extend చేస్తూ, మారుమూల పల్లె ప్రాంతాలలో social workers 20 మంది 30 మంది ఈ దినం operation చేసుకుంటారని ఆ unit వారికి చెప్పినప్పుడు అక్కడికి పోయి operation చేసి రావడం బాగా ఉంటుంది. ఈ 5 జిల్లాలు గాకుండా తక్కిన 15 జిల్లాలు కూడ extend చేయాలని నేను మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. Private Doctors కు Vasectomy operation చేస్తే 10 రూపాయలు యిస్తున్నారు. అది 100 రూపాయలు maximum చేసినారు. బుచ్చిరెడ్డి పాలెంలో 39 operations చేసినారు. డాక్టరు సీతారామారావు అనే ఆయన దానికి యింతవరకు వారికి డబ్బు ఎక్కడ నుంచి రావాలో అర్థం కాలేదు. అన్ని departments కు తిరుగుతూ ఉన్నట్లు ఉన్నది. ఎవరైనా zeal తో చేయ దలచుకున్నప్పుడు అటువంటివి కొంచెం encouragement యిస్తే బాగా ఉంటుం దని నా సలహా. Rural family clinics మద్రాసులో, ఒరిస్సా రాష్ట్రాలలో పెట్టుకుంటే ఒక సంవత్సరం, రెండు సంవత్సరాలు అయిన తరువాత operation equipment surgical equipment అంతా free గా subsidy గా ఆ ప్రభుత్వం యిస్తున్నట్లు ఉన్నది. ఒక health visitor ను కూడ వారికి provide చేస్తున్నది. ఒక Lady doctor ను కూడ 100 రూపాయలు honororium యిచ్చి దానికి attach చేస్తున్నారు అటువంటిది మన ప్రభుత్వంచేస్తే బాగాఉంటుంది డా సుశీలనయ్యర్ గారు మొన్న ఢిల్లీలో ఒక orientation camp ఏదో inaugurate చేస్తూ abortion legalise చేయవలెనా లేదా అనేది యింకా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదని చెప్పారు. Legalise చేస్తే బాగా ఉంటుంబేమో ? కొంత అనారోగ్యం ఉంటుం దేమో గాని మనకు ఎక్కువ మేలు జరుగుతుంది. ఇప్పుడు un official గా చాల abortions దేశంలో జరుగుతున్నాయి. అటువంటిది legalise చేసినందువల్ల మనకు ఏమి ప్రమాదం లేదేమో ! ఈ Vasectomy operation వీటన్నిటి వల్ల కొంత అనారోగ్యం ఉంటే ఉండవచ్చు. కాని మన దేశానికి కలిగే మేలులో జనాభా తగ్గుదల వల్ల కలిగే మేలులో అదంత పెద్ద అవకారంగా ఉండనని నా అభిప్రాయం District Health Extension Officers ను appoint చేస్తున్నారు వాళ్ళకు gazetted rank యిచ్చి zeep యిచ్చి వాళ్ళను complete గా family planning మీదనే పెట్టి—D. H. O. వాళ్ళకు అంతా ఉన్నది అనుకోండి

అయితే వాళ్ళకు కలరావచ్చినా small pox వచ్చినా, తిరునాళ్ళు దగ్గరకు, అక్కడకు అంతా పరుగెత్త వలసి ఉంటుంది దీనిపైన జాస్తి concentration చేస్తే దానికి అవకాశం లేదు. కాబట్టి District Health Extension, Education Officers ను ప్రత్యేకంగా దీనికోసం వినియోగించి వారిక్రింద Health Visitors ను అంతా పెడితే బాగా ఉంటుందని నా సూచన Rural Ayurvedic Dispensaries విషయంలో నెల్లూరు జిల్లా పరిషత్ దాదాపు 80 క్రొత్త Dispensaries open చేయమని సూచన వచ్చినది. మన ప్రభుత్వం మన Department పంచాయతి సమితి resolutions లేవు అని తిరగ గొట్టడం జరిగింది మా జిల్లాలో సమితి elections కేసులు కోర్టులు తిరుగుతూ తగాదాలు పడుతూ చాలా ఆలస్యం జరుగుతున్నాయి. వాళ్ళ resolutions మొన్ననే వచ్చినాయి. అయితే intime రాలేదని తిరస్కరించడం అంతసబబుగా లేదేమో ! ఆ సమితి అధ్యక్షులు, వారు చెప్పిన మీదటనే యిదంతా కూడ admit చేయడం జరిగింది. జిల్లా పరిషత్తునుంచి ఏవైతే సూచనలు వచ్చినవో ఆ సూచనలన్నీ delay అయినవని కాకుండా కొంత exemption యిచ్చి ఆ సూచనలన్నీ—carry out చేయాలని నా మనవి. తరువాత, ఆయుర్వేద డిస్పెన్సరీస్ ప్రతిసమితిలోను అయిదారు వుంటున్నాయి. మందులకు మాత్రం జనరల్ ఫండ్సు చాలడంలేదు. జిల్లా పరిషత్తులు, ఎక్కడయితే అప్పులు వుంటున్నాయో అక్కడ మందులు యివ్వడంలేదు. అప్పులు జాస్తీ అయిపోతున్నవి. ఈ రూరల్ డిస్పెన్సరీస్ జిల్లా పరిషత్తు కంట్రోలు క్రింద పెడితే బాగుంటుంది మొన్న రాష్ట్ర సమితి అధ్యక్షుల సమావేశంలో వారి సూచన చేశారు. ఆ సలహాను మన్నిస్తే బాగుంటుందని మనవిజేస్తున్నాను. L. F. డిస్పెన్సరీస్‌కు సమితులు మెయిన్‌టెయిన్ చేయడం జరగనిపని. మంత్రిగారి డిమాండ్లలో యిటువంటివి నెలకింటిని మొత్తమే తీసుకోవడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవి అన్నారు వీటిని ప్రభుత్వమే మెయిన్‌టెయిన్ చేస్తే బాగుంటుందేమో ఇప్పుడు జిల్లా పరిషత్తులుగాని, సమితులుగాని వాటిని మెయిన్‌టెయిన్ చేసే స్థితిలోలేవు. అందువలన ప్రభుత్వమే నేరుగా తీసుకుని మెయిన్‌టెయిన్ చేస్తే బాగుంటుందని మనవిజేస్తున్నాను

ఇంక, ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయ్ విషయమున్నది. నెల్లూరు జిల్లా పొదిలి, దర్శి కనిగిరి ప్రాంతాలలోని వాటర్‌లో chlorine content వుంటున్నది. ముఖ్యంగా దర్శి ప్రాంతంలోని పది పల్లెలలోని వాటర్‌లో యీ content ఎక్కువగా వున్నది మనుషులు గనుక ఆనీళ్లు తాగితే వొళ్లంతా పొంగిపోయి వికారస్వరూపులుగా తయారవుతున్నారు. పశువులైతే ఒక సంవత్సరంలో ఎందుకు పనికిరాకుండా పోతున్నాయి. ఆ స్థలాన్ని మారిస్తే తిరిగి బాగువడుతున్నవి. ఈ విషయంలో శ్రద్ధ వహించవలసి వున్నది. Public Health Department యీ శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. జిల్లా పరిషత్తు ఏ స్కీమును అయితే ప్రారంభించి వుంటుందో దానిని తీసుకుంటాము అన్నారు. కనిగిరి ప్రాంతంలో కనిగిరి విషయాలు తాకి 8 లక్షల స్కీము వుంది దాదాపు 78 మైళ్ల వరకు

యీ chlorine content వ్యాపించి వుంది కాబట్టి దీని కొరకు full grant యిస్తేనే గాని వారు భరించలేరు. Health Department యీ విషయంలో శ్రద్ధ వహించాలని మనవిచేస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను.

శ్రీ ఇ. బసప్ప (మడూరు) —అధ్యక్షా, ఈ నాడు మనముందు వున్న మెడికల్ అండ్ హెల్తు డిమాండును నేను బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు మాత్రం మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి చేయవలయుననుకుంటున్నాను. ప్రభుత్వం యొక్క యితర డిపార్టుమెంటుల యొక్క సేవకంటే మెడికల్ అండ్ హెల్తు డిపార్టుమెంటు చేసే సేవ చాలా ప్రముఖమైనదని నేను అనుకుంటున్నాను. ఇతర డిపార్టుమెంట్సు మనిషి బ్రతికి వుంటే అప్పుడు అతనికి సహాయపడేవి. మెడికల్ అండ్ హెల్తు డిపార్టుమెంటు మరణమా, ప్రాణమా అనేది నిర్ణయిస్తుంది. ఇందులో ప్రత్యేకంగా నిపుణులైన వారు డాక్టర్సు ప్రజానీకానికి సేవ జేసే విషయం యిది. అప్పుడు మరణమో, ప్రాణమా అనేదానిలో విజయం సాధించడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. ఈ సందర్భంలో నేనొక విషయాన్ని యిక్కడ చెప్పవలయుననుకుంటున్నాను. ఈ డిపార్టుమెంటులోనే డైరెక్టర్‌గావున్న డాక్టర్ ఖాద్రి 1954 వ సంవత్సరంలో రష్యా దేశం చేసివచ్చారు. అది ప్రభుత్వానికి కూడా తెలుసు. ఈ సభ యొక్క అనుగ్రహంవల్లను. ప్రజల యొక్క దయవల్లను నేను 62 సంవత్సరం నుండి సభ్యుడుగా వుంటున్నాను.—ఖాద్రిగారు దేశం చేసి వచ్చిన తరువాత, అక్కడ మీ అనుభవాలు ఏమిటి, ఆరోగ్య వ్యవహారాలకు సంబంధించి అక్కడి వ్యవస్థ, యిక్కడి వ్యవస్థలోవున్న తేడాలు ఏమిటి చెప్పవలసిందిగా వారిని సభ్యులు కోరడం జరిగింది సభ్యులందరువున్న సమావేశాన్ని వారు అడ్రెస్ చేస్తూ, వారు చెప్పిన విషయాలలో కొన్ని తిరిగి ప్రభుత్వం యొక్క జ్ఞాపకార్థం చెప్పదలచుకున్నాను రష్యా ప్రభుత్వం ప్రతి 25 వేల జనాభాకు ఒక కేంద్రాన్ని ఏర్పాటుచేసినదట అక్కడ డాక్టర్సు, యితర సిబ్బంది వుంటారు. ఆ 25 వేల జనాభాకు సంబంధించిన ప్రాంతంలో ఏ గృహంలోనైనాసరే 'మా యింట్లో ఫలానావారు అస్వస్థులుగా వున్నారు' అని డాక్టర్సుకు సూచించినంతమాత్రాన వారు తిరిగి సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతులుగా చేసే బాధ్యత వారిపై వుంటుంది. అది అక్కడ జరుగుతున్నది. ముందుగా ప్రజలమ ఆరోగ్యవంతులుగా చేయకపోతే మనము వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు మొదలైన ఏ రంగములోను అభివృద్ధి సాధించలేము. ఇది డాక్టర్స్‌పై వున్నది. వారు యీ విషయాన్ని గ్రహించాలి. వారికి కావలసిన మందులు, అవసరమైన సిబ్బందిని ఏర్పాటు చేయకపోతే క్షేమంలేదు. కూలినాలి చేసుకునే బీదవారు, డాక్టర్సుకు ఫీజు యిచ్చుకోలేని

వారు గవర్నమెంటు హాస్పిటల్‌కు వెడుతూవుంటారు. వెళ్ళవలసి వస్తుంది. కారణం, వారికి ఔతరత్రా డబ్బు యిచ్చి మందులు పుచ్చుకునే శక్తిలేదు. ప్రభుత్వం యిటువంటివారి విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించి సహాయం చేస్తేగాని లాభంలేదు అదేవిధంగా, మనకు యినాడు డాక్టర్సు కొరతవున్నది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వానికి నేనొక సలహా యిస్తున్నాను డాక్టర్సు కొరత తీరవలయునంటే ఈ విధంగాచేయాలి మెడికల్ కాలేజీలో చేరుతామన్నవారిని తప్పకుండా కోర్సు పూర్తి అయిన తర్వాత 10 సంవత్సరాలు ప్రభుత్వ సర్వీసులో వుండాలనే నిబంధనపెడితే యీ కొరత తీరడానికి అవకాశం వుంటుందని నేను భావిస్తున్నాను

కాలేజీలలో చేరడానికి డొనేషను యిచ్చినవారికి, ఫస్ట్‌క్లాసులో, సెకండ్ క్లాసులలో పాస్ అయినవారికి లేకపోతే మంచి రికమెండేషను వున్నవారికి మాత్రమే అవకాశం దొరుకుతోంది. ఇట్లావుంటే దేశంలో డాక్టరులకొరతను ప్రభుత్వం ఎట్లా తీర్చగలుగుతుందో నాకు అర్థంకావడంలేదు డాక్టరులకొరత తీర్చుకోలేనంతకాలం రోగాల్ని ఆరోగ్యంగా చేసుకోడానికి అవకాశం లేదు. ప్రభుత్వం ఈ శాఖను విజయవంతంగా చేయలేకపోతున్నదని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ శాఖకు సంబంధించిన మంత్రివర్యులు రెండు పేర్లుకలిసిన పేరుతో వున్నారు శివరామప్రసాద్ పేరుచూస్తే ఆనందంగా కనుపిస్తుంది. వారు తమ హయాములో యీ పని చేయగలుగుతారని ఆశిస్తున్నాను శివుడు భక్తులకు, సేవచేసేవారికి కావలసిన వరం యిచ్చేవాడు భక్తులు సరిగా ప్రవర్తించకపోతే రామావతారంలో వారిని సంహరించేవాడు రాముడు అదేవిధంగా శివరామ ప్రసాదుగారు తమ హయాములో తమ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన అధికారులను తమ బాధ్యత గ్రహించి ప్రజల సేవ నిష్కామంగా చేసేవారుగా చేయాలి. భక్తిచేసేవారికి— డాక్టరులకు వేతనాలు తక్కువగా వుంటే ఎక్కువచేసి, ప్రమోషన్స్, ఇతర సౌకర్యాలు గలుగజేసి వారికి ఆశీర్వాదం యివ్వాలని కోరుతున్నాను సరిగా సేవచేయనివారిని రామావతారం వలె కావలసిన శిక్ష యివ్వాలని కోరుతూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి — అధ్యక్షా, ఈ వైద్య పద్దుమీద నిన్నటి నుంచి చర్చసాగుతోంది. ఈ పద్దులో మెడికల్ డిమాండు 8కోట్ల రూపాయలకు పబ్లిక్ హెల్త్ డిమాండు 4 కోట్ల చిల్లరకు— మొత్తం 12-13 కోట్ల రూపాయలు వున్నవి ఆ డబ్బుతో ఎక్కువభాగం పట్టణాలకు మాత్రమే ఉపయోగపడుతుందని తెలుతోంది, వేతనాలకు, భవనాల నిర్మాణాలకు, హాస్పిటల్సులో ఎక్విప్‌మెంటుకొరకు చాలా ఎక్కువ ఖర్చు అవుతోంది, మందులకు 25-30 శాతం మాత్రమే ఖర్చు అవుతోంది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కలరా, మశూచికము, కుష్ఠు, ఉయ మున్నగు వ్యాధులు ప్రతిసంవత్సరం వస్తున్నవి. వాటివల్ల వేలాదిమంది చనిపోతున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతంలో 70 శాతం ప్రజలు నివసిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం వారి ఆరోగ్యం గురించి బాధ్యత పక్రమంగా

నిర్వహించడంలేదు. గ్రామీణప్రాంతంలో నివసించే ప్రజానీకం నిర్లక్ష్యంచేయబడు తున్నారనికూడా చెప్పకతప్పదు ఇదివరకు 450 బ్లాక్‌లువుండేవి ప్రతిబ్లాక్‌లోను హెల్త్ సెంటరు నిర్మించాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశించింది ప్రభుత్వం లెక్కలద్వారానే 299 మాత్రమే నిర్మించగలిగారు. ఇంకా 149 బ్లాక్‌లలో నిర్మించవలసి యున్నది. ఈ నిర్మించిన హెల్త్ సెంటర్సులోకూడ 21 చోట్లలో డాక్టరులులేక కాళీగా వున్నాయని స్పష్టం చేశారు ఈ హెల్త్ సెంటర్సులోకూడ సంవత్స రానికి మందులకు యిచ్చే డబ్బు వేయిరూపాయలకు మించడంలేదు. తాలూకా సెంటర్సులోవున్న హాస్పిటల్సులో సంవత్సరానికి 3 వేల రూపాయలు ఇస్తామని చెప్పారు. ఒక బ్లాకులో 40 వేలమంది వుండవచ్చు, మరొక బ్లాకులో 50 వేల మంది వుండవచ్చు. ఈ బ్లాకుల పునర్విభజన జరిగినప్పుడు 75 వేల ప్రజలతో ఒక బ్లాకు ఏర్పాటు చేశారు 75 వేలమంది ప్రజలకు ఒక హెల్తు సెంటరు ఉంటున్నప్పుడు ప్రభుత్వం సంవత్సరానికి వేయిలేక 1500 రూపాయలు మాత్రమే యిస్తామన్నప్పుడు,— తాలూకా కేంద్రంలోవున్న హాస్పిటల్సుకు సంవత్సరానికి 3 వేల రూపాయలు మందులకు యిస్తామంటే — మనిషికి ఎంత పడుతుందో అంచనా వేసుకోవాలి. మందులకోసం ఖర్చుచేసేది చాలతక్కువ. చాలమంది రోగులు హాస్పిటల్సుకు వెళ్ళి అసంతృప్తితో తిరిగివెళ్ళడం జరుగుతోంది మందుల కోసం 50 శాతం డబ్బు అయినా ఖర్చుచేసి రోగులకు సౌకర్యాలు కలిగించాలని కోరుతున్నాను. మొబైల్ వాన్స్, హెల్త్ ఇన్‌స్పెక్టర్సు తిరుగుతూ వుంటారు. ప్రభుత్వ చర్యలవల్ల ప్రజానీకానికి వస్తున్న జబ్బులను ఆపలేకపోతున్నారు. 62లో మనరాష్ట్రంలో కలరావల్ల 2572 మంది చనిపోయారు. 63 లో ఈ పరిస్థితి కొంత మెరుగుగా వుంది 1492 మంది మాత్రమే చనిపోయారు. మిగతా జబ్బులవలన చనిపోయినవారి సంఖ్య డబుల్ అయింది. స్మాల్‌పాక్స్‌వల్ల 62 లో 2,370 మంది చనిపోతే 63లో 4773 మంది మలేరియావల్ల 62లో 3,269 మంది చనిపోతే 63లో 4977 మంది చనిపోయారు. ఇతర జ్వరాలవల్ల 62 లో 80,621 మంది చనిపోతే 63 లో 82,915 మంది చనిపోయారు ఈ జబ్బులవల్ల చనిపోయేవారి సంఖ్య దినదినం పెచ్చుతోందికాని, ప్రభుత్వం తీసుకునే చర్యలవల్ల, తగ్గడంలేదు. గ్రామీణ ప్రాంతంలో యీ జబ్బులవల్ల చనిపోతున్నవారి సంఖ్య ఎక్కువవుతోంది కాబట్టి ప్రభుత్వం అటువైపు దృష్టి కేంద్రీకరించడం అవసరం. జిల్లాకు ఒకటిరెండు మొబైల్ వాన్స్ పెట్టి గ్రామీణ ప్రాంతాలలో జబ్బులు రావడానికి కారణాలు— ఫిలిం ద్వారా ప్రచారం చేయడం కూడ చాల అవసరం. అట్లాచేస్తే ప్రజానీకం ముందుజాగ్రత్తలు తీసుకోడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. ప్రతి బ్లాకులోకూడ అటువంటి ఆరోగ్య ఫిలిం ప్రదర్శన చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో కుష్ఠువ్యాధి తీవ్రంగా వుందని ప్రభుత్వం నివేదికలోనే చెప్పారు ప్రతి వేయిమందిలోను ముగ్గురికి యీ వ్యాధి వున్నట్లుచెప్పారు కాని, దాని నివారణకు తీసుకుంటున్న చర్యలుమాత్రం తక్కువగా వున్నాయి. కొన్ని జిల్లాలలో వేయికి 8 మంది కంటె ఎక్కువ కుష్ఠురోగులున్నట్లుకూడ చెప్పారు' ప్లానింగ్ కమిషన్‌వారి హెల్త్ సర్వేవారు సిఫార్సుచేశారు. తాలూకా కేంద్రంలో 80 బెడ్స్‌నుంచి

50 బెడ్స్‌వరకు పెంచాలని, జిల్లా కేంద్రంలో 250 బెడ్స్‌నుంచి 500 బెడ్స్‌వరకు పెంచాలని సిఫార్సుచేస్తే మన ప్రభుత్వం అది సాధ్యంకాదని నివేదికలోచెప్పారు. మా జిల్లాలో జనాభా 14 లక్షలకు పైగావుంది. కనీసం వంద, రెండువందలు మంచాలు లేకపోతే ఇక ప్రజానీకానికి ఏ విధంగా సౌకర్యం కలుగజేస్తామనేది చూడాలి వారు సూచించిన ప్లాను అమలుచేయాలని కోరుతున్నాను, డాక్టరులు గ్రామీణ ప్రాంతాలకువస్తే సౌకర్యాలు సహజంగా తక్కువగావుండి, ఇబ్బందులు వుంటాయి. ఆ డాక్టరులకు ఎక్కువ వేతనాలు, సౌకర్యాలు అయినా ఇచ్చి వారు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పనిచేటట్లు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఉస్మానియా హాస్పటలువంటి పెద్ద హాస్పటల్సు ఉన్నాయి. అక్కడ diet కు medicine కు చాల తక్కువ డబ్బు కేటాయించారు. Diet కు 410 వేలు, మెడిసిన్‌కు 11 లక్షలు కేటాయించారు. ఉస్మానియా హాస్పటల్ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాజధానిలోని పెద్ద హాస్పటల్. ఇతర జిల్లాలలోని పెద్ద హాస్పటల్సుతో పోల్చి చూస్తే దానికి చాలా తక్కువ కేటాయించారు, గుంటూరు హాస్పటలుకు diet కు 4 లక్షలు, మెడిసిన్‌కు 16 లక్షల 24 వేలు కేటాయించారు. కర్నూలు హాస్పటలుకు మెడిసిన్‌కు 12 లక్షలు, diet కు 3 లక్షల 55 వేలు కేటాయించారు. కాకినాడ హాస్పటలుకు diet కు రెండు లక్షలు, మెడిసిన్‌కు 11 లక్షల 10 వేలు కేటాయించారు. విశాఖపట్నం హాస్పటలుకు 20 లక్షలు మెడిసిన్‌కు కేటాయించారు. ఆ హాస్పటల్సుకంటె ఉస్మానియా హాస్పటలుకు తక్కువ ఎందుకు కేటాయించారు? ఇక్కడకంటె అక్కడ ఎక్కువ beds ఉన్నాయా? ఎక్కువ జనాభా వస్తుందా? ఈ విచక్షణ ఎందుకు? ఉస్మానియా హాస్పటలుకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించాలి. ఇక్కడ రోగులను చేర్చుకోడానికి beds చాలకుండా ఉంటున్నాయని మేము వింటున్నాము ఎంతోమంది క్రిందనే పడివుంటారు. అవసరమయితే భవన నిర్మాణానికి పెచ్చు కేటాయించిఅయినా ఇక్కడ ఎక్కువ సౌకర్యాలు కలుగజేయాలి. రాష్ట్రంలో వివిధ మూలలనుండి ఇక్కడకు వస్తారు. వారికి సౌకర్యం కలిగించడానికి పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను డాక్టర్లు 21 మంది కాళీలు ఉంటున్నాయి. పట్టణాలలోకంటె P H. Cs లో డాక్టర్ల కాళీలు ఎక్కువగా ఎందుకు ఉంటున్నాయి, P. H. Cs కు ఎక్కువగా ఎందుకు వంపకూడదు? ఆ విధంగా చేయాలని కోరుతున్నాను. మన రాష్ట్రములో రెండు సివిల్ సర్జన్ పోస్టులు కాళీగా ఉంటున్నాయి. మొమ్మిది నెలలనుంచి కాళీగా ఉన్నాయట. ఆ పోస్టులలో వేయడానికి ఇద్దరు ఎవరూ దొరకక్కపోయారా? ఎవరో ప్యానై రావాలిట. అందుకై అట్లాగే ఉంచినట్లు తెలుస్తోంది, ఆవిధంగా చేయడం సరియైనది కాదు. ఆ రెండు సివిల్ సర్జన్ పోస్టులు భర్తీ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి హెచ్. నాగభూషణరావు (వరంగల్):—అధ్యక్షా, ఇప్పటికివఱకు మాట్లాడినవారందరు జనరల్‌గా మెడిసిన్‌మీద మాట్లాడారు. అందరు వదలిపెట్టిన ఒక విషయంమీద నేను మాట్లాడదలచుకున్నాను. దేశం అంతటా E S.I. దవాఖానాలున్నాయి. కార్మికులకోసం వాటిని ఏర్పాటు చేశారు. వాటికై కార్మికులందరు ప్రభుత్వానికి డబ్బు చెల్లించాలి. ఇతర దవాఖానాలలో ప్రజలు

గవర్న్‌మెంటుకు డబ్బు చెల్లించరు. ప్రతి కార్మికుడు రెండురూపాయలు నుంచి అయిదు రూపాయిలువరకు ప్రభుత్వానికి మందుకోసము డబ్బు చెల్లిస్తుంటాడు. పౌరుడిగా మందు తీసుకునే హక్కు ఉన్నది. డబ్బు చెల్లించినందుకు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ పొందడానికి హక్కు ఉన్నది, ఈరకంగా రెండు హక్కులున్నప్పటికి E S.I. కార్మికులకు ఇచ్చే మందుల సౌకర్యం చూస్తే సవతితల్లి ప్రేమగా ఉన్నదేకాని ఏమాత్రం శ్రద్ధ కన్పించడంలేదు. వరంగల్ విషయం చెబుతాను. అజాంజాహీ మిల్లు కార్మికులు 500 మంది దెబ్బలు తగిలిఉంటే మందులు ఇచ్చి బాగుచేసే శ్రద్ధ ప్రభుత్వానికి లేకపోయింది. మా ప్రభుత్వం, మా నేజిమెంటు కలిసి వారిపై చర్య తీసుకుని 115 మందిని పనిలోనికి రాలేదు కాబట్టి డిస్మిస్ చేశాము అన్నారు. తప్పు కార్మికులదా, ప్రభుత్వానిదా, మా నేజిమెంటువారిదా అనేది డిపార్టుమెంటువారు తెలుసుకోవాలి. అక్కడ పదివేల కార్మికులున్నారు, అక్కడ E. S. I. హాస్పటల్ కడతామని అయిదు సంవత్సరాలుగా అంటున్నారు. కాని హాస్పటల్ లేదు, మూడు డిస్పెన్సరీలున్నాయి. అక్కడ డాక్టర్లు ఉండరు. మూడు సంవత్సరాలుగా నేను రిప్రజెంటేషన్ చేస్తున్నాను. లేడీ డాక్టరు ఉండరు. డాక్టరు రి నెలలుంటే మరొక ఆరు నెలలుండరు. డాక్టరమ్మ మూడునెలలుంటే తరువాత ఉండదు. మిగతా చోట్ల లేడీడాక్టర్లు ఎప్పుడు ఉండనే ఉండరు. స్పెషలిస్టులుండరు వారి దగ్గరకు పోతే పది రూపాయిలు ఇవ్వనిదే చేయిముట్టరు Bed ఇవ్వరు. E S I. కార్మికులైనా పదిరూపాయలిస్తేనే bed దొరుకుతుంది. వారి దగ్గరనుంచి డబ్బు తీసుకుంటూకూడా పరిస్థితులు ఈ విధంగా ఉంటున్నాయి. అక్కడ ఉన్న MGM హాస్పటల్‌లో ఏమాత్రం సీట్లు దొరుకవు. లోకల్ కమిటీలను ఏర్పాటుచేయడానికి ఇప్పటికే మూడు నాలుగు సంవత్సరాలు పట్టింది. లేబర్ మంత్రిగారి దయవల్ల లోకల్ కమిటీలను ఏర్పాటుచేసారు అనుకున్నాము, సర్క్యులర్ వచ్చి ఆరు నెలలైనది. ఒక్క మీటింగ్ కూడా పిలవరు. దెబ్బ తగిలినవారికి కాంపెన్సేషన్ ఇవ్వడానికి appeal bodies ఉన్నాయి. అటువంటివి ఇంతవరకు statewide గా ఏర్పాటు చేయలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఇంతవరకు appeal body లేదు. దెబ్బలు తిన్నవారు కొద్ది మొత్తంతో ఉండవలసి వస్తోంది. లేబరు మంత్రిగారు, హెల్తు మినిష్టర్ గారు కలిసి ఆ body ని ఏర్పాటుచేయాలి అంటున్నారు. వారిద్దరు కలియకనో ఏకాభిప్రాయం లేకనో అప్పీలు బాడీ ఏర్పాటుచేయలేదని డిపార్టుమెంటువారు అంటూంటారు. వెంటనే వాటిని ఏర్పాటుచేయాలని లోకల్ కమిటీలు సక్రమంగా పనిచేసేటట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం వెంబడే వరంగల్లులో E S I. హాస్పటల్ కట్టించాలని లేడీ డాక్టర్లను స్పెషలిస్టులను ఏర్పాటుచేసి సరియైన మందులు ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. ఇక ఆయుర్వేదం విషయం ఉన్నది. తెన్నేటి విశ్వనాధంగారు మాట్లాడారు. నేను వేరే మాట్లాడవలసిన అవసరం లేదు. మూడు నెలలలుగా వారు strike మీద ఉన్నారు. పారశాలను వదలిపెట్టి తమ డిమాండ్సుకొరకు పోట్లాడుతున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారి ఇంటిముందు 15, 20 రోజులుపాటు సత్యాగ్రహం చేసారు. వారితో ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడారుటకూడా.

D M.S. కోర్సు పెట్టిస్తామన్నారుట. ఆ assurance కాకపోవడంవల్లనే వారు strike మానుకోవడం లేదు. అదేరీతిగా continue చేస్తున్నారు. ఇంతమంది యువకులు strike చేస్తూ ఉంటే చూస్తూ ఊరుకోవడం సమంజసమా? తామే assurance ఇచ్చికాని వారి ప్రిన్సిపాలు ద్వారా కాని చెప్పినట్లయితే strike మానుకుని వెడతారు మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఉన్నట్లు చేస్తామనవచ్చును. ఒక వింత కనబడుతోంది. ఉర్దూలో ఒక సామెత ఉంది–నఖల్ నవీజ్ అఖల్ న బాషద్ అని. ఆంధ్రులకు ఒరిజినాలిటీ ఉందా, లేదా? మద్రాసును ఎందుకు కాపీ చేయాలి? మనవద్ద 450 మంది స్టూడెంట్సు చదువుతూ ఆయుర్వేదం అభివృద్ధికావాలనుకుంటూంటే ప్రతిదానికి మద్రాసు అంటూండడం చాలా విచారకరమైన విషయం. మంత్రిగారు ఆయుర్వేదం మీద అభిమానం గలిగిన వారు. ఆయుర్వేదం మందులలో స్వంతంగా రిసెర్చి చేయిస్తున్నవారు. అటువంటి మంత్రిగారు ఉన్నప్పటికి ఆయుర్వేదం మీద శీత కన్ను ఎందుకో తెలియదు D M.S. course వెంబడే చర్చలేకుండా మంచి standard లో start చేయండి. వారికి intermediate standard లేదు అనుకుంటే పెట్టబోయే కోర్సు పెద్దస్కేలులో పెట్టండి. అంతేకాని intermediate పాస్ కాలేదు కాబట్టి వారికి ఈ కోర్సు ఇవ్వడానికి వీలులేదని ఆటంకపరచడం మంచిదికాదు. ఆరు నెలలు కాకపోతే ఒక సంవత్సరం పెట్టి equalization చేయాలనిచూడండి అక్కడ మంచి పర్మిషన్ వచ్చినతరువాత చెబుతామనడం మంచిదికాదని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత డాక్టర్సు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు అధికంగా అయినది. ఈ మధ్య సూపర్ యింటెండెంట్సుకి 200–300 ఎక్కువ యిచ్చి private practice మానిపించాలని ప్రొపోజలు పెట్టినట్లు తెలుస్తున్నది. సూపరింటెండెంట్సుతోనే కాదు స్పెషలిస్టులతో కూడా పెద్ద బాధవచ్చింది. నేను M.G.M. వరంగల్లులో కనబడింది. ఒక్కొక్క స్పెషలిస్టు రోజుకి 20 మందికి చెయ్యి చూస్తాడు. ఒక్కొక్కరు ఏది రూపాయలు చొప్పున ఇరవై పదులు రెండువందలు వస్తుంది ఒక స్పెషలిస్టు ఉదయం రెండు గంటలు సాయంకాలం రెండుగంటలు కన్సల్టేషను ప్రాక్టీసు పెట్టుకుని రోజుకు రెండువందల రూపాయలు సంపాదిస్తుంటే అతడు ప్రభుత్వ హాస్పిటలులో పని చేస్తే ప్రజల యొక్క ఆరోగ్యం ఏమి బాగుచేస్తారో తెలియదు. ఎట్లా అయితే సూపరింటెండెంటుకి అలవెన్సు యిస్తున్నారో స్పెషలిస్టుకి కూడా అలవెన్సు ఏర్పాటు చేసి private practice ఆపుచేస్తే చాలా బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. పబ్లిక్ హెల్లు విషయంలో ఒక పాయింటు చెప్పవలసి ఉన్నది. చాల మంది పది సంవత్సరాలు, 15 సంవత్సరాలు అంటిపెట్టుకుని ఉంటున్నారు. నిజామాబాదులో ఒక సూపరింటెండెంటు గురించి కంప్లయింటు వచ్చింది. రెండుసార్లు transfer అయినది. మళ్లా influence చేసి అక్కడనే ఉండటట్లు ఏర్పాటు చేసుకొన్నారు. Corruption charges ఉన్నాయి. ఎన్ని రకాలుగా ఉన్నప్పటికి మళ్లా అక్కడ ఉండేటట్లుగా చేసుకోవడం చాలా విచారకరమైన విషయం. దాని విషయంలో విచారణచేసి ఆ సూపరింటెండెంటును కదిలిస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. N.G.O. clinics ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పారు. చాలా సంతోషకరమైన విషయం. కాని E S. I. clinics లాగ

తయారుకాకూడదు వారిదగ్గర డబ్బు తీసుకుంటున్నారు. బాధపడుతున్నారు. N.G.Os కూడా బాధపడుతున్నాగు. వారు clinics పెట్టదలచుకుంటే responsibility పెట్టాలి అక్కరకువచ్చేటట్లు పెట్టాలి. కాని పదో N.G.Os కి సహాయం చేశామనే పద్ధతి మీద పెడితే కార్పొరేషన్లు బాధపడినట్లు వారు కూడా బాధపడతారు. హాస్పిటల్ కమిటీస్ ఫంక్షన్స్ లెక్కలలో M.L.As కి తగిన representation లేనందువల్ల అక్కడ కూర్చుని యిబ్బందులు చెప్పుకోవడానికి అవకాశం లేకుండా influence ఉన్న వారిని businessman గా లేకపోతే వారిని తెలిసిన వారినే వేసుకుంటున్నారు కాని శాసన సభ్యులకు representation యివ్వడంలేదు కాబట్టి మంత్రి వర్యులు ఆలోచించి వాస్పిటల్ కమిటీస్‌లో శాసన సభ్యులను వేసి అక్కడ జరిగే యిబ్బందులు ప్లానింగ్ యిబ్బందులను వారి డిపార్టుమెంటుకి మంత్రి వర్యులు అప్పటికప్పుడు తెలిసేటట్లుగా అవకాశం కలుగ జేయాలని కోరుతున్నాను. లెప్రసీ గురించి ఒక ప్రణాళిక తయారుచేయదలచుకున్నాను వరంగల్లులోనేకాదు హైదరాబాదులోనేకాదు, లెప్రసీ పట్టిన వారిని హోటల్సు లోకి పోనీయడం, బజార్లో భిక్షం ఎత్తుకొనివ్వడం, బస్సుస్టాండుల దగ్గర మత ప్రచారానికి ఉపయోగించడం, నా information లో అని అంటే రుజువు చేస్తాను. ఒక gang గా ఏర్పాటు చేసి క్రైస్తవ మిషనులు లెప్రసీ వచ్చిన వారిని బజార్లో, ఇంటింటికి భిక్షం ఎత్తుకొనిపోయి మత ప్రచారం చేస్తున్నట్లుగా లోగడ రెండు సంవత్సరాల క్రితం అసెంబ్లీలో ఈ విషయం తెచ్చాను. శిక్షణ రాజధానిలో హాస్పిటలు ముందు కూర్చుని ప్రచారం చేస్తున్నారనే విషయం చెప్పాను అది తరువాత బందు అయినది పోయి డిపార్టుమెంటు వారు శ్రద్ధ తీసుకున్నారా లేదా అని చూశాను అక్కడ మార్పు బందుచేశారు. కాని వరంగల్లులోగాని, హైదరాబాదులో లెప్రసీ ఆఫీసుముందు అక్కడ ఒంటిగంటకుపోయి చూస్తే 20 మంది లెప్రసీ వచ్చిన వారు కూర్చుని ఉంటారు. అక్కడ మస్టీదు వారి అడ్డ బజార్లో తిరగకుండా లెప్రసీషను గాని లేకపోతే సాంఘిక వర్గుక్రింద amount ఏర్పాటు చేసి కార్నర్సులో ఉండే వారిని ఏర్పాటు చేస్తే లెప్రసీ తక్కువ అవుతుంది. ఆంధ్రదేశంలో లెప్రసీ అధికంగా ఉన్నట్లుగా ఆరోగ్యమంత్రిగారు యిచ్చిన రిపోర్టులోఉంది దానిని తగ్గించాలి. బజార్లో, రోడ్లలో తిరగనీయకుండా ఆపుచేయాలని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె అప్పారావు (కైకలూరు):— అధ్యక్షా, వైద్యం, ఆరోగ్యం పద్దును బలపరుస్తూ కొన్ని మాటలు చెప్పదలచుకున్నాను. 1965-66 సంవత్సరంలో వైద్యంక్రింద 1 22 కోట్లు, ఆరోగ్యంక్రింద 1 25 కోట్లు అదనంగా ఖర్చు పెడుతున్నాం అని ప్రభుత్వంవారు ప్రకటించినందులకు ధన్యవాదాలు. వైద్య కళాశాలలు చాలా పెంచుకున్నాం, ఒక క్రొత్త కళాశాల కూడా నిజామాబాదులో కొన్నాళ్లలో స్థాపించుకోబోతున్నాం. పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు మెడికల్ ఎడ్యుకేషను రెండుచోట్ల ప్రతి పంచవర్ష ప్రణాళికలో పెట్టుకోవడం జరుగుతున్నది. నిర్వతోముఖమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ప్రభుత్వముచాతు,

ముఖ్యంగా ఆరోగ్యశాఖామాత్యులు యివన్నీ సమకూరుస్తున్నందులకు వారిని నేను అభినందిస్తున్నాను విజయవాడ హాస్పిటలు విషయం నిన్ననే డాక్టరు చలపతిరావుగారు సుదీర్ఘమైన ఉపన్యాసము చేశారు వారు చెప్పినటువంటి ప్రతి వాక్యాన్ని కూడా నేను బలపరుస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో కీర్తిశేషులు పెద్దలు పూజ్యులు శ్రీ కాశేశ్వరరావుపంతులుగారు సమాపేశపరచడం నాకు జ్ఞాపకంవస్తుంది ఎందువల్లనంటే కీర్తిశేషులు కళావెంకట్రావుగారు వేసిన శంఖుస్థాపన అలాగే ఉండిపోయింది అయితే ఈ హాస్పిటలు విషయం ఔదాసీన్యంతో ప్రభుత్వం ఉందని నేను అనను. ఉన్న బిల్డింగును అభివృద్ధి చేశారు. Bed-strength కూడా 200 వరకు పెంచిందని, అంతే కాకుండా మరొక 200 bed-strength అభివృద్ధి చేయడానికి ప్లాన్సు ఎస్టిమేట్సు ప్రభుత్వం వారికి వచ్చినాయని నివేదికలో చెప్పబడినది. Token grant 50వేలు యిచ్చి ఉన్నాం అన్నారు, ప్రజలు సమకూర్చినటువంటి విరాళం ఉందన్నారు, ఇంకా కొంత విరాళాలు తేగలం అని చలపతిగారుగారు చెబుతున్నారు ఈ పరిస్థితులలో ప్రభుత్వంవారు కేవలం 50 వేల రూపాయలు token grant ఉంచడం సమంజసం కాదు గుణదలలో 90 ఎకరాల నేల ఉంది. అయితే యిప్పుడున్నటువంటి విస్తీర్ణం సరిపోదా. హాస్పిటలు ప్రాంగణంలోని భవనాలను ఎందుకు అభివృద్ధి చేయకూడదు అనే విషయంగా డిపార్టుమెంటు చెబుతున్నప్పుడు వారికి నేను ఒకటి మనవిచేస్తున్నాను బందరులో హాస్పిటలుంది. హాస్పిటలుకు చుట్టుప్రక్కల విస్తీర్ణమైన నేల ఉన్నప్పుడు అది అనేక రకాలుగా ఉపయోగపడుతున్నది. పోడా, కిల్లీ, బీడి, మిఠాయి వర్తకులు బహ్మాండమైన ఒక భవనాన్ని ఈ వైద్య సదుపాయంకోసం వచ్చిన కుటుంబాలు ఉండడంకోసం ఏర్పాటు చేశారు. అలాగే అనేకమంది ధర్మాత్ములు అనేక భవనాలను బందరులో కట్టడం జరిగింది విశాలమైన ప్రాంతం గుణదలలో ఉన్నప్పుడు బెజవాడ వరకు కాకుండా ఆ వైశాల్యంలో అక్కడున్న వదాన్యులు ఎన్నో భవనాలుకట్టి చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలనుంచి వచ్చిన ప్రజానీకానికి సకల హంగులు సమకూర్చేవిధముగా వారు సత్రాలు కట్టడానికి వీలవుతుంది. అందుచేత యిప్పుడున్న హాస్పిటలు నిన్న చలపతిరావుగారు సజెస్టు చేసినట్లు E. S. I వారు అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. వారికి hand over చేసి యికముందు పెట్టబోయే యావత్తు పెట్టుబడిని గుణదలలో పెడితే గ్రామీణ ప్రజానీకానికి, అర్బన్ ప్రజానీకానికి ఉపయోగంగా ఉంటుంది. కాబట్టి నేను మరొకసారి దీనిగురించి ప్రభుత్వంవారికి విన్నవిస్తున్నాను. బందరులో హెడ్‌క్వార్టర్సు హాస్పిటల్ చాలా జీర్ణావస్థలో ఉంది. నా చిన్నతనం నాడు కళాశాలలో చదువుకొనేటప్పుడు చూచిన భవనం సర్జరీవార్డు ఉంది. అది యీనాడు అభ్యుదయ పంథాలో దేశాన్ని పురోగమింప చేసుకొని ఎన్నో కళాశాలలు ఎన్నో వనరులు క్రొత్త పోకడలు పోయే రోజులలో ఆ భవనం చాల అర్థరహితముగా ఉంది. దానిని పునర్నిర్మాణం చేయడానికి కానీయండి, యితర కార్యాలకు కానీయండి రెండు లక్షలు అక్కడ వెచ్చింప బోతున్నామని మంత్రిగారు ప్రసంగంలో చెప్పినందుకు ప్రత్యేకించి వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈ విషయంలో శ్రద్ధతీసుకున్న ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. జిల్లా

ప్రజాసీకంయొక్క కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకొంటున్నాను. అయితే అధ్యక్షా యివన్నీ ఒక ఎత్తు తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సు గురించి చెప్పాలి. ఏదో పెండ్లికుమారుడిని అరుంధతి నక్షత్రాన్ని చూడమంటే నాకు అరుంధతి కనిపించలేదుగాని 600 రూపాయిలు అప్పు కనిపిస్తున్నది అన్నాడు" అని ఒక లోకోక్తి ఉంది. తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సు చాలా శోచనీయమైనస్థితిలో ఉన్నాయి. అది యిదివరకు రూరల్ డిస్పెన్సరీస్ జిల్లా బోర్డుచేత నిర్వహించబడుతున్న తరువాత చేపట్టడం జరిగింది. ఉదాహరణ చెబుతున్నారు. ఒక్క ఊరు హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సు విషయం, 1964-65 సంవత్సరంలో మొన్న ఫిబ్రవరిలో నేను తీసుకున్న లెక్కలు, అధ్యక్షా, 600 రూపాయిలు గత సంవత్సరం మందులకోసం వెచ్చించారు మామూలు ప్రతి సంవత్సరం రెండువేల రూపాయిలు యిస్తున్నారని నాకు తెలిసినది. అయితే మధ్యలో కొంత కోత చేయడం జరిగింది. Emergency లో అని చెప్పినారు. ఆ కారణంచేతనో ఏ కారణంచేతనో తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సులో మామూలుగా రెండువేల రూపాయిలు చాలదని బాధపడుతున్న సందర్భంలో 600 రూపాయిలు మాత్రమే మంజూరు గురించి గత సంవత్సరం ఖర్చుపెట్టడం చాలా వ్యాదయవిదారకమైన విషయం, అధ్యక్షా ఒక సెకండ్ గ్రేడ్ ఆఫీసరు ఉన్నాడు అయనకు యిరవైనలుగురు పంటి రెండునెలల జీతం క్రింద ఖర్చుపెట్టేటంత కూడా మందులకోసం ఎచ్చించడంలేదు. 8 బెడ్స్ ఉన్నాయి పోనీ patients ఏమైనా తక్కువా అంటే రోగాలకు మాకేమీ కొరత లేదు. అధ్యక్షా సగటున ప్రతిరోజు 100 మంది వస్తున్నారు. సంవత్సరముమీద 70 వేల మంది రోగులు అవుతున్నారు. 70 వేల మందికి 2 వేల రూపాయలు తక్కువ అనుకోటూవుంటే 600 రూపాయిలు—ఫిబ్రవరిలో తీసుకొన్న లెక్కలు అధ్యక్షా హెల్తు సెంటర్సుకాని, ఇటువంటి హాస్పిటల్సులో కొంత అభివృద్ధి చేస్తున్నాము అంటున్నారు. తాలూకా నడిబొడ్డులో వున్నది. 8 beds వున్నవి. ఇది 1959 లో తీసుకొన్నారు 8 beds, 600 వేల రూపాయిల మందులు, ఇటువంటి శోచనీయమైన స్థితినుంచి వీటిని తప్పించి, బిల్డింగ్సు అభివృద్ధిపరచడము కాకుండా,—కలరా ప్రతి సంవత్సరముకూడ వస్తోంది. పంటల కాలములో అనేకమంది ఇతరప్రాంతాలనుంచి కూలి నాలి కోసము వస్తూవుంటారు. ఆటువంటి చోట్ల కలరా వస్తోంది. పంచాయితీబోర్డువారు ఏదో దయా ధర్మముగా sheds వేస్తూవుంటే వరదలకో, అధిక వర్షాలకో పడిపోతూవుంటాయి. ఆరోగ్యశాఖా మంత్రిగారు ఆ హాస్పిటల్‌కి వచ్చి ఆ కలరా రోగులను చూసివెళ్ళారు అందువల్ల వారికి నా కృతజ్ఞత తెలుపుకొంటున్నాను. Health Survey and Planning Committee వారు ఇటువంటి హాస్పిటల్సులో కనీసము 30 నుంచి 50 వరకు beds వుండాలని సూచన యిచ్చారు. అంతవరకు కాకపోయినా వున్న పరిస్థితులలో రెట్టింపు అయినాచేసి, మెరుగుపరచవలసినదిగా మనవి చేస్తున్నాను. T. B. విషయములో ప్రత్యేక శ్రద్ధచూపి, కొన్ని అభివృద్ధికరమైన సూచనలు చేసినందుకు అభినందిస్తూ, ఈ అవకాశము నాకు యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

(శ్రీ) బి. రాములు (చొప్పదండి):— అధ్యక్షా, ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. మెడికల్ కాలేజీ నిజామాబాదులో నెలకొల్పుతున్నందుకు, ముఖ్యమంత్రిగారికి, ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారికి నా కృతజ్ఞత తెలియపరచుచున్నాను Blocks reorganise జరిగిన తదుపరి ఒక లక్ష జనాభాకు ఒక హెల్తు సెంటరు మాత్రమే వున్నది అట్టి హెల్తు సెంటర్సుకు డాక్టర్సును ఎవరినైతే నియమిస్తున్నారో వారు అక్కడవుండి పని చేయడములేదు సిటీస్‌లోను, టౌన్సులోను వుండాలనే మనస్తత్వము డాక్టర్సుకు వుంది ఏ ఆరోగ్య కేంద్రానికి వెళ్ళినా ఎంతోమంది రోగులు బాధలుపడి వస్తున్నారు గ్రామాలలోవున్న హెల్తు సెంటర్సులో డాక్టర్సు వుండడములేదు. ఇది చాల శోచనీయమైన విషయం. మంత్రిగారు తగు చర్య తీసుకోవాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

కరీంనగర్ 16 లక్షల జనాభా కలిగిన జిల్లా. అక్కడున్న సివిల్ హాస్పిటల్‌ను మంత్రిగారు 2సార్లు వచ్చి visit చేశారు చాలమంచి భావాలతో ఇక్కడకు వచ్చారు దాని అభివృద్ధికి ఎంతయినా తోడ్పాటు ఇస్తాము అని హామీ యిచ్చారు. రోజుకు 1000 మంది రోగులు వస్తూవుంటారు. 16 లక్షల జనాభావున్న జిల్లా హెడ్ క్వార్టరు హాస్పిటల్‌కి మందుల కొరకు 70 వేల రూపాయలు మాత్రమే allot చేశారు రోజూ 1000 మంది రోగుల వరకు మందుల కొరకు వస్తూవుంటారు. ఏదో ఎర్రనీరు యిస్తూవుంటారు. అని ఎంతోమంది complaint చేస్తూవుంటారు బిల్డింగ్సు నిర్మాణము కొరకయితేనేమి, ఉద్యోగుల వేతనాలకయితేనేమి మొత్తము 8 కోట్ల రూపాయలు, 8 కోట్లు ప్రజారోగ్యము గురించి ఖర్చు పెడుతున్నట్లు మంత్రిగారిచ్చిన నివేదికలో వున్నది కరీంనగర్ జిల్లా పెద్ద జిల్లా. అందువల్ల జనాభాను దృష్టిలో పెట్టుకొని జనాభా నిష్పత్తిలో డబ్బును మందుల కొరకు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. చాల జిల్లాలలో beds రెండింతలు చేసినట్లుగా మంత్రిగారి నివేదికలోవుంది. మా జిల్లాలో beds పెంచినట్లుగాలేదు. ఇక్కడ కూడ beds పెంచుతారని ఆశిస్తున్నాను కరీంనగర్ టౌన్ మధ్యలో ఒక టి. బి ఆసుపత్రివుంది. ప్రజలు ఆ ఆసుపత్రికి దగ్గరగా పోవలసివస్తున్నది. హైదరాబాదులో టి బి. హాస్పిటల్ సిటీకి దూరముగా ఎర్రగడ్డలోవుంది. అలాగే అక్కడ కూడ గ్రామము బయట పెట్టే లాగానికి మంత్రిగారు చర్యతీసుకోవాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. ప్రతి జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్సులో 50 beds నుంచి 500 వరకు పెట్టాలని, తాలూకా కేంద్రాలలో 30 నుంచి 50 beds వరకు పెట్టాలని ప్లానింగు కమిటీ వారు నివేదిక యిచ్చినట్లుగా మంత్రిగారు తమ note లో వేర్కొన్నారు. ఒక పాలసీ ప్రకారము ప్రభుత్వము నడవాలి. కరీంనగర్ జిల్లాలో మెట్‌పల్లి తాలూకావుంది. ఇంతవరకు అక్కడ హాస్పిటల్ లేకపోవడము చాల ఆశ్చర్యముగావుంది. 4వ ప్రణాళికలో 700 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నపుడు ఈ ప్రణాళికలో అయినా మెట్‌పల్లి తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సులో హాస్పిటల్‌ను పెట్టడానికి చర్యతీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ అవకాశము యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెల్పుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. లక్ష్మీకాంతరావు(ఇందుర్తి)—అధ్యక్షా, ఆరోగ్య శాఖా మంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన డిమాండును బలపరుస్తూ 1, 2 సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. G C I.M students గురించి, House surgeons గురించి విశ్వనాధంగారు విపులముగా శలవిచ్చారు. గత బడ్జెటు సమావేశములో కూడ విద్యార్థులు ఇక్కడకు వచ్చి, వారి కోర్కెలు తెలియచేసి మంత్రిగారికి, ముఖ్య మంత్రిగారికి చెప్పుకొనడము జరిగింది కాని ఇంతవరకు దాన్ని గురించి విచారణ జరగనట్లు, వారికి తగిన సదుపాయాలు కలిగించనట్లు తోస్తున్నది ఇ సుందు అయినా ప్రభుత్వము చర్యతీసుకొంటుందని ఆశిస్తున్నాను. Ho sc surgeons కి ప్రస్తుతము 120 రూ॥ లు మాత్రమే అలవెన్సు ఇస్తున్నారని, ఇంకా కొంత ఎక్కువచేయాలని ఆందోళన జరుపుతున్నారు. మన పరిసర రాష్ట్రమైన బొంబాయిలోను, ఢిల్లీలోను 150, 200 రూ. ల వరకు ఇస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అందువల్ల మనకు దగ్గరగా వున్న బొంబాయిలో వున్న పద్ధతినే మన దగ్గర అమలు పరచాలని మనవిచేస్తున్నాను.

ఆయుర్వేదము గురించి ఎన్నోసార్లు చెప్పడము జరుగుతోంది. దానిని ప్రోత్సహించాలని పదే పదే చెబుతున్నాము. వరంగల్లులో వున్న ఆయుర్వేద కాలేజీ గురించి, హైదరాబాదులో వున్న ఆయుర్వేద కాలేజీ గురించి, వాటి బిల్డింగ్సు గురించి కాని ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొన్నట్లు కన్పించడములేదు, తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను.

తరువాత, ఈ బ్లాకులలో ప్రైమరి హెల్త్ సెంటర్స్ పెట్టారు, గ్రామీణప్రజలకు వైద్య సదుపాయాలు కలుగచేయాలని కాని ఇక్కడ పరీక్షలో పాస్ అయిన విద్యార్థులను వెంటనే గ్రామాలకు పంపుతున్నారు. వారి ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ అనుభవం లేకపోవటంవల్ల— హైదరాబాదులో చదువుకొని వెంటనే గ్రామాలకు వెళ్ళి పనిచేయాలంటే ఇబ్బందిగా వుంది కాబట్టి నా సూచన ఏమిటంటే కనీసం మూడు సంవత్సరాలైనా వారు జిల్లా హాస్పిటల్స్‌లో పనిచేసి పర్వాటు చేసి సీనియర్ డాక్టర్స్‌ను ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్స్‌లో పనిచేసేటట్లు పంపితే వారు బాగా నడపగల్లుతారు. ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్స్‌లో లేడి మెడికల్ డాక్టర్ వుండటం అవసరం ఇప్పుడు ఒకరే డాక్టర్ వుంటున్నారు. ప్రొద్దున క్యూరిటి సైడ్, సాయంత్రం ప్రివెన్టివ్ సైడ్ పనిచేస్తూ వుంటాడు. ఇక ప్రతి చిన్న విషయానికి జిల్లా హాస్పిటల్‌కు పంపటం జరుగుతున్నది. ఏ మైక్రోస్కోపు, కాని లేబొరేటరికాని లేకపోవటంవల్ల ఏ పరీక్ష కావాలన్నా జిల్లా హాస్పిటల్‌కు పోవలసిన పరిస్థితి వుంది. ఈ పరిస్థితిని తొందరలో తుదముట్టించటం మంచిది. హాస్పిటల్స్‌లో ఓవర్ క్రౌడింగ్ వుంటున్నదని గౌరవ సభ్యులు చాలామంది మనవి చేశారు. అది నిజమే. ఎంప్లాయ్‌మెంటు సర్వీస్ ఇన్స్యూరెన్స్ స్కీము వుంది. కార్మికులవద్ద కొంతడబ్బు తీసుకొని వారికి ప్రత్యేకంగా వైద్య సదుపాయం కలుగచేయాలని ఆ స్కీము పెట్టారు ఇతర దేశాలలో ఒక పద్ధతి వుంది. కార్పొరేషన్‌వారు బీదలకు స్కాలర్‌షిప్స్ ఇచ్చి ప్రత్యేకమైన డాక్టర్స్‌ను పర్వాటు చేసి, వారికి ప్రత్యేకమైన వైద్య సదుపాయాలు కలుగచేస్తున్నారు. కార్పొరే

షన్ వారు డిసర్వింగ్ పర్ సన్ అయిన డాక్టరును చేస్తారు అలాగే— వారిద్వారా ఈ స్కీముక్రింద వైద్య సదుపాయం కలుగచేసి స్పెషల్ కేసెస్ వుంటే పెద్దపెద్ద హాస్పిటల్స్‌లోని స్పెషలిస్ట్స్‌ను రిఫర్ చేసే ఏర్పాటు కలుగచేస్తే పెద్ద హాస్పిటల్స్ లో కొంత రద్దీ తగ్గుతుంది కనుక దీనిగురించి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. మన దేశీయ వైద్యాన్ని ప్రోత్సహించటానికి Indian Board of Medicine వుంది. దానికి కొంత కేటాయింపు జరుగుతున్నది. బ్లాకులకు, జిల్లాలకు కొద్దిగా జరుగుతున్నది. ఈ కార్యక్రమాన్ని విరివిగా కొనసాగించటానికి ఆయుర్వేదంలో అనుభవం సంపాదించినవారిని కనీసం కొన్ని group of villages కు ఒక్కొక్కరినైనా ఏర్పాటు చేయగల్గితే వారికి వైద్య సదుపాయం కల్గించిన వారవుతారు ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు గురించి చాలామంది గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. సూపరింటెండెంట్స్, పెద్ద పెద్ద డాక్టర్లు ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయకుండా వారికి ఏదైనా ఎలవెన్స్ ఇచ్చి ఆపుచేయిస్తే బాగుంటుంది. సివిల్ సర్జన్స్, స్పెషలిస్ట్స్ ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయకుండా చేయటం చాలామంచిది, కనీసం కన్‌సల్టేషన్ చేసే పద్ధతికి కూడా స్వస్తి చెప్పినప్పుడే దానిని తుదముట్టించినట్లు భావించటానికి వీలుంటుంది కాబట్టి ఈ విషయాలన్నీ ఆలోచించాలని మనవి చేస్తూ సెలవు తీసి కొంటున్నాను.

డాక్టర్ కె నాగన్న (అచ్చంపేట) —అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన Health & Medical demand ను బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మనవి చేయదలచాను. మనదేశంలో ఆరోగ్యం వైద్యం అన్నవి చాలా ముఖ్యమైనవి. మన రాష్ట్రంలో వైద్య విధానం 10 సంవత్సరాలనుండి దినదినాభివృద్ధి చెందుతున్నందకు ఈ ప్రభుత్వాన్ని కొనియాడక తప్పదు ప్రతి సంవత్సరం ఎక్కువ కాలేజీలు ఏర్పాటు చేయటం, ఎక్కువమంది డాక్టర్లు తయారు కావటం చాలా శుభదాయకం. ఇందుకు మన ఆరోగ్యమంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. డాక్టర్లు కాలేజీలు ఎక్కువ అవుతున్నా మారుమూల గ్రామాలకు వైద్య సదుపాయం లభించటంలేదు. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో అచ్చంపేట తాలుకాలో 3 హాస్పిటల్స్ వున్నాయి. అచ్చంపేట ప్రాపర్‌లో ఒకటి, అమ్రాబాద్‌లో ఒకటి లింగాలలో ఒకటి వున్నాయి. కాని అక్కడ డాక్టర్లు లేరు. లింగాలలో ఈ సంవత్సరమే వేశారు. అమ్రాబాద్ కొండప్రాంతం. చుట్టూ 16 మైళ్ళవరకు వెంచులు, లంబాడీలు వుండే ఏజన్సీ ప్రాంతం. అక్కడ డాక్టర్ లేకపోవటం చాలా శోచనీయం— సంవత్సరం క్రితం ఆక్కడ ప్రజల తరఫున మహజరు మంత్రిగారికి అందచేశాము. మంత్రిగారు తప్పక చర్య తీసికొంటామని సెలవిచ్చారు. 3 నెలల వరకు చూసి తరువాత Director of Medical Services ఆఫీసులో ఎప్పాయింట్‌మెంట్ సెక్షన్‌లో విచారించాము. మేము చేసేది ఏమీ లేదు, జిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుకు కోటా allot చేస్తాము, వారే చేయాలని చెప్పారు అక్కడ విచారించాము. అదిగో, ఇదిగో అంటూ రెండు హాస్పిటల్స్‌లోనూ డాక్టర్‌ను వేయకుండా వున్నారు డాక్టర్లు అభివృద్ధి అవుతున్నా, సమయానికి హాస్పిటల్స్‌లో డాక్టర్లు లేకపోవటం ప్రజల ఆరోగ్యానికి భంగకరం అని మనవి చేస్తున్నాను. కొంతకాలం రిటైర్డ్ డాక్టర్ ఒకరు పనిచేసి వెళ్ళిపో

యారు. వారు రెండు హాస్పిటల్స్ చూసుకోవలసివచ్చేది. డాక్టర్ల కొరత వుండటానికి కారణం ఏమిటో తెలియకుండా వుంది భారతీయ వైద్య విధానాలు, ఆయుర్వేదం, యునాని, హోమియోపతి, ప్రకృతి వైద్యాలను ప్రోత్సహిస్తారని ప్రభుత్వానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ఆయుర్వేదంలో ప్రవీణత పొందిన వారు. రిజిష్టరు అయిన డాక్టర్లకు పంచాయితీలలో ఎప్పాయింట్ చేసి ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుతారని ఆశిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా M.B.B.S. డాక్టర్లు పల్లెటూర్లకు వెళ్ళి పనిచేయురు. వారికి కార్లు కావాలి ఎన్నో సౌకర్యాలు కావాలి. హెల్త్ సెంటర్స్‌లో పనిచేసే డాక్టర్లు మూడునెలలకోసారు మారుతారు. అందువల్ల ప్రభుత్వం మానినదే మందు, వుండినదే వూరు అన్న మాదిరిగా ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని బాగుచేయటానికి అన్ని వైద్యాలను ప్రోత్సహించాలి. అంశె, ముఖ్యంగా ఇప్పుడు చూడండి. మన Indian Medicine Department మన ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నది. వడుస్తున్నది అక్కడ గదో వైద్యులు, ఓ ర్డర్లు లైనవారు అనుభవజ్ఞులు registration పొందుతున్నారు అటువంటి వైద్యులను Rural Dispensaries కు, ప్రతి Village కు, పంచాయతీలకు ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. ముఖ్యంగా ప్రజల ఆరోగ్యం గురించి ఒక వైద్యశాల, ఒక school, ఇవి అవసరం. ఇప్పుడు ఈ Indian Medicine ద్వారా Joint Rural Dispensaries పెట్టారు. కాని వారికి తగినంత వేతనాలు లేవు. వాళ్లు పని చేసేతే నిచాలేదు, అందులో 10 రూపాయలు, 20 రూపాయలు మందులకు కేటాయించడం, దీనివల్ల ఏపని ప్రయోజనం లేకపోవడం జరుగుచున్నది. ఆ విధంగా కాకుండా, వాటిని బాగా అభివృద్ధిచేసి, వాళ్లకుకూడా తగు ప్రోత్సాహం ఇస్తారని ముఖ్యంగా కోరుతున్నాను

Dr. N. Satyanarayanarao (Ramachandrapuram) :—Mr. Speaker, Sir, and fellow-brothers, in the very small time—

Mr Deputy Speaker —You may only address the Chair; no fellow-brothers

Dr. N. Satyanarayanarao.—Excuse me, Sir I do not know Respected Speaker, Sir, as the time at my disposal is very short, I cannot set out my views definitely and expressly I shall therefore only briefly touch upon them.

Medical subject is a very important subject, as we all know, but the money allotted every time, in my opinion, is very small The Health Minister will do well to fight for more money on each and every occasion Of course, there is expansion in the matter of development of colleges and allotment of more seats to students and nursing classes, etc., etc, but the benefits have not reached the villagers. At one time, Dr Radhakrishnan, our worthy Vice-President, said that it is essential that adequate medical facilities are made available to rural areas; if it is not done the condition of the country as a whole will. So, the improvement of the health of the nation is a very

important subject Primarily, if you take only one point into consideration, that will satisfy most of the needs, that is, the men in the farthest-most villages do not know the value of the elementary principle of balanced diet If the services of the social workers are put into use and they are deputed to all the villages to teach what a balanced diet is, much of these diseases will be prevented At least the housewives must be well educated as to what food they have to select with the money they can provide for their family. So, I would suggest that a proper machinery must be set up by way of social workers or any other organisation to go to the villages and teach what a balanced diet is Balanced diet will go a long way in the prevention of most of the diseases that are now prevalent

Secondly, the doctors that are now coming out must be made compulsorily to work in the rural areas for some time at least. For that purpose, some elementary things are necessary, by way of a comfortable living, by way of facilities for the education of their children and then easy approach to these places

Nextly, I wish to state that for establishing a Welfare State, proper health-care covering every citizen is a natural and essential factor in achieving the goal It is a big problem and it must be done either by a national scheme or by a voluntary prepared health insurance scheme. In this matter, the service of a general medical practitioner is very important and he has a great part to play. Because of his very intimate knowledge of the family, he knows their economic condition and other conditions and he can give proper advice, he is the only man in whose power it lies to deliver the goods and provided his services are properly utilised with a degree of imagination by paying him adequate amount he could ensure adequate medical care for large number of people This could be done by starting a scheme of voluntary prepared health insurance.

Coming to the question of medical education, the same language question crops up here also which is now burning the whole country. In all the medical institutions, only one language and one set of terms must be used or else there will be great difficulty in scientific progress and national integration Another thing which I want to submit is that the period of internship for all these graduates is not purposeful in my opinion because it is not well-planned In order to provide a responsible character for an internee, all non-teaching hospitals should be made use of, that means, elective courses in medicine, surgery, gynecology, obstetrics, etc, must be run for the internees, wherever it is possible

Coming to the particular diseases, of course, by way of some of these organisations, we are able to control malaria, filaria, tuberculosis and leprosy to a great extent but the one thing that is now confronting the whole nation especially in South India is cancer and that too cancer of the throat and mouth An early diagnosis will facilitate and prevent many of the deaths, for want of early diagnosis is the cause of many of the deaths According to the latest development, an electronic microscope will enable diagnosis of early cases of cancer. So, I would request the Government to purchase an electronic microscope, and instal it at least in Hyderabad.

Then, Sir, the subject of anaesthesia is not well-developed in this country Of course, we are not going into the pre-anaesthetic stage when fortitude, force and fainting came to the rescue of the patient who came under the knife of the surgeon. So, anaesthesia must be given careful attention in our hospitals Another important thing is dental care Lack of dental attention is the cause for many of the diseases, as we all know The dental college students must be given admission to these condensed courses of MBPS so that they will have an all-round knowledge of the other physiological conditions

Coming lastly to family planning, the main factor is family planning either falls or succeeds at the village level· people do not know what family planning is So, they must be first well educated as to what family planning is by these social welfare organisers. Then tubectomy and vasactomy are being done but the results are not encouraging Of course, in Japan, by legalising abortion, they have reduced the birth rate to a certain extent, but in India it is a problem Government have to carefully analyse the whole subject and introduce it. It seems to me that the introduction of cheap contraceptives will go a long way in reducing the population. For this propose, a factory to prepare cheap contraceptives and distribute them to all the villages is a very important factor. Another thing is by a general survey it has been found that people like oral contreceptives rather than undergoing operation for which so many religious things come in the way. So, manufacture of cheap oral contraceptives by establishing suitable factories is a matter which calls for urgent consideration

Thank you, Sir, for the opportunity given to me

(శ్రీ పి. గున్నయ్య — అధ్యక్షా,—ఈ డిమాండును హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తూ తమద్వారా కొన్ని విషయాలు విన్నవించుకొంటున్నాను. ఆరోగ్యమే మహా భాగ్యం అని ఎన్నో శతాబ్దాలనుంచి పెద్దలు చెబుతున్నారు. అటువంటి ఆరోగ్యానికి సంబంధించినటువంటి ఇలాంటి డిమాండుకు చాలతక్కువ కేటాయింపు చేశారు దీనికి పూజ్యులు ముఖ్యమంత్రిగారు ఇంకా ఒక కోటి రూపాయలైనా హెచ్చు చేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. కోట్లకొలది రూపాయలు ప్రజలనుంచి తెచ్చి వైద్య విద్యకు ఖర్చు చేసి విద్యార్థులను తయారుచేస్తున్నారు. వారు వైద్య విద్యను చదువుకొన్న తరువాత ఏ విధంగా డబ్బు సంపాదించుకోవాలనే ఉద్దేశముతోనే ఆ వృత్తిలో ఉంటున్నారు ప్రతి డాక్టరుకూ కనీసం రూ. 25 నుంచి రూ. 100 లు ఇచ్చినవారికే హాస్పిటలులో చేర్పు ఉన్నది లేనివారికి లేదు. డాక్టర్సు జిల్లాలెవేల్‌లోగాని, రాష్ట్ర లెవెల్‌లోగాని చాలమంది ఆఫీసర్లుఉన్నారు ప్రమోషన్సు విషయంలో అక్కడ తీసుకొని ఇక్కడ ఇచ్చిన వారికి ప్రమోషన్సు వస్తున్నవి. హాస్పిటల్సులో చిటీలు డబ్బుగల వారికి దొరుకుతున్నవి, బీదవారికి లేవు. ఇంకా శానిటరీ ఇన్స్ పెక్టర్సు ఎంతో విపరీతమైన అవినీతి చేస్తున్నారు. చాలమందికి ప్రమోషన్సు వస్తున్నవి. ఎవరైతే హెచ్చులంచం తీసుకుంటున్నారో వారికి ప్రమోషన్సు వస్తున్నవి. ఈ శీతాకాలంలో ఈ అరాచకాన్ని తొలగించి దేశాభ్యున్నతికి తోడ్పడతారని ప్రార్థిస్తున్నాను.

దేశంలో పిల్లలు ఇట్లా పుట్టగానే అట్లా జబ్బులు వస్తున్నవి పిల్లల హాస్పిటల్సు ఎక్కువ నిర్మాణం చేయాలి. కనీసం 1 వెయ్యి మంది పిల్లలను చేర్చుకొనుటకు వీలుగా స్వల్ప ఖరీదుతో నిర్మాణం చేయించాలి డైరెక్టర్సు, ఉన్నత అధికారులు ఏమి చేస్తున్నారంటే 1 లక్ష రూపాయలు ఇస్తే ఒక రూమే సిమెంటు మీద సిమెంటు, రేకులమీద రేకులు వేసి కట్టిస్తున్నారు. 1 లక్ష రూపాయలు ఇస్తే 500 మంచాలు కలిగిన హాస్పిటల్ స్వల్ప ఖరీదుతో వెడ్సు వేయించాలి. రోగులుకూడ ఎక్కువ అవుతున్నారు. డాక్టర్సు శ్రద్ధగా చూచుట లేదు నా ఉద్దేశం డాక్టర్సు అంతా ఈ విధంగా డబ్బుకు ఆశ పడుతున్నారు కాబట్టి ప్రతి తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటలులోనూ లేడీ డాక్టర్సుకే ఎక్కువ ప్రిఫరెన్సు ఇచ్చి నియమించాలి. స్త్రీలకే డాక్టర్సుగా ప్రమోషన్సు ఇవ్వాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. వైద్య విద్యార్థులు కూడ 10 ఏళ్ల వరకు ప్రజా సేవచేయటానికి గ్రామ లెవెల్‌లో ఉద్యోగం చేయడానికి వప్పుకుంటేనే మెడికల్ సీటు ఇస్తామనే కండిషన్ పెట్టాలి. లేకపోతే ఏ కండిషన్సు లేకుండ స్త్రీలకు సీట్సు ఇచ్చి వైద్య విద్య అభివృద్ధి చేస్తే ఏవిధంగా నయితే తల్లులు పిల్లలను పెంచుతారో ఆవిధంగా ప్రజాసేవ చేస్తారు. బ్రహ్మానందరెడ్డి గారు పరిపాలనలో స్త్రీలు ఎంతో ముందుకు వస్తున్నారు మన పరిపాలనలో స్త్రీలు పిల్లలు ఎంతో సంతోషంగా ఉన్నారు ఎందుకంటే మంచిలు కొనుక్కోలేక పోతున్నారు మేము ఇక్కడ ఇంజెక్షన్ కొంటే రూ 5 లు, 5 పైసల ఇంజక్షన్ కూడ ఉన్నది. రూ 25 ల లంచం తీసుకొన్న డాక్టరు 5 పైసల ఇంజెక్షన్సు ఇస్తున్నారు దేశం ఎలా బాగుపడుతుంది? ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం కాబట్టి మందులమీద టాక్సు రద్దుచేసి దేశాభ్యుదయానికి తోడ్పడండి ఇది ప్రజల తాలూకు డబ్బు. నూటికి 70 మంది ఎవరైతే వేదవారున్నారో అలాంటి వారికి మంచి మందులు ఇచ్చి వారి ఆరోగ్యాన్ని కాపాడి ఈ దేశాన్ని బాగు పరుస్తారని వినయపూర్వకంగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

ప్రతి గ్రామంలో పల్లెలో గౌ. మంత్రులు, మనం, ఓట్లు తీసుకున్నాము. గ్రామాలలో స్త్రీల సంక్షేమం మనం ఎక్కువ శ్రద్ధతో చూడాలి. గ్రామాలకు లేడీ డాక్టరు గాని, మంత్రసానిగాని ఎవరూ వెళ్లరు. ఎక్కడైనా పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో ఉంటున్నారు రాష్ట్రంలో ఉన్న 7 లక్షల గ్రామాలకు వేలాది డాక్టర్సు కావాలి స్త్రీలలో ఈ విద్యను ఎక్కువగా అభివృద్ధి చేసి ప్రతి గ్రామంలో డాక్టరు ఉండేట్లు చేస్తారని ప్రార్థిస్తున్నాను.

పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ హాస్పిటల్సు తక్కువ ఉన్నవి విశాఖపట్టణం, గుంటూరు మొదలైన చోట్ల నాలుగయిదు పెట్టండి. పాత పట్టణం తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటలు గవర్నమెంటు తీసుకున్నారు. అక్కడ మూడున్నర లక్షల జనాభా కలిగిన ప్రాంతానికి తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటలు కొసన ఉన్నాము వేజన్సీ ప్రాంతం కనీసం అక్కడ 100 మంచాలైనా వేయించాలి హిరమండలం అలాంటిదే గుమ్మలక్ష్మీపురం అట్లాంటిదే. అక్కడ హాస్పిటల్సు, మంచాలు ఎక్కువచేసి, డాక్టర్సు లేని చోట్ల డాక్టర్సును వేసి వెనుక పడిన ప్రాంతాలవారికి వైద్య సదుపాయం కలుగజేయాలని కోరుతున్నాము.

లంచాలు తీసుకోనటువంటి డాక్టర్సు కూడ ఉన్నారు. శాసన సభ్యుల హాస్టలలో డాక్టరు ఖాన్‌గారు, మూడేళ్ల నుంచి 300, 400 మంది సభ్యులకు ఎంతో సేవ చేస్తున్నారు. అలాగే విశాఖపట్టణంలో రఘునాధం అనే సూపరిం టెండెంట్ ఇప్పుడు ప్రిన్స్‌పాల్ అయినారు. వారిలో కరప్షన్ లేదు. అటువంటి డాక్టర్సుకు ప్రమోషన్సు ఇవ్వాలిగాని అవతల తీసుకుని ఇవతల ఇచ్చేవారికి ప్రమోషన్ ఇవ్వకూడదని, మా సభ్యుల గౌరవాన్ని, ప్రభుత్వ గౌరవాన్ని కాపాడుతారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు — అధ్యక్షా, ఆరోగ్య శాఖా మంత్రిగారు ఒక వివరణ అసెంబ్లీకి సమర్పించారు. ఈ వివరణలో ఏది ఎలా ఉన్నా చక్కటి తెలుగు భాషను మాత్రం ఉపయోగించినందుకు వారిని అభినందించక తప్పదు. ఆ వివరణలో ఏ శాఖాకు ఎంత డబ్బో, మెడికల్ సైడ్ ఎంతో, ప్రజారోగ్యానికి ఎంతో ఈ కోటానుకోట్లు ఏ విధంగా ఖర్చు పెట్టుతున్నారో ఆ వివరాలు చక్కగా ఇచ్చారు ఇటువంటి గ్రంథం అన్ని స్కూల్సులో పాఠ్య గ్రంథంగా పెట్టితే జనానికి బహుళ ప్రచారము జరిగి ఈ గ్రంథం ద్వారా కనీసం మనస్సుకు సంతృప్తి కలగటానికి అవకాశం ఉంటుంది. రోగికి మనస్సుకు సంతృప్తి కలిగిన నాడు సగము రోగము పోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది, ఖర్చు తగ్గటానికి అవ కాశం ఉంటుంది ఈ స్టేటుమెంటు బహుళ ప్రచారంలోకి తెస్తే ఒక రకమైన ఉపయోగం ఉంటుంది. కనుక ఇది ప్రచారానికి ఉపయోగించాలని సూచిస్తున్నాము.

ఇక ఇందులో కేటాయింపులు చూచినప్పుడు, ఇదివరకుటికంటె 1.22 కోట్లు వైద్యానికి అధనంగాను, ప్రజారోగ్యానికి 1.25 కోట్లు ఖర్చు పెట్టుతున్నా మని చూపించారు. ఆరోగ్యాన్ని, ఈ వైద్య సమస్యను సంపూర్ణంగా, సమగ్రంగా చూడకుండ, ఈ విధంగా నామమాత్రంగా పెంచుతున్నామని తృప్తి చెందితే ఈ సమస్యా పరిష్కారానికి అవకాశం కనిపించదు.

ఈ దృష్ట్యా మందుల ధరలు పెరగటానికి అవకాశాలు ఉన్నవి. బిల్డింగ్స్ యొక్క కాస్ట్ ఆఫ్ మెటిరియల్ పెరుగుతున్నది. జనాభాకూడ పెరుగుతున్నది. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొన్నప్పుడు యీనాడు అధికంగా కేటాయించిన మొత్తము అంత పెద్దగా చెప్పుకోటానికి అవకాశం లేదు. కొన్ని కొన్ని హాస్పటల్స్, వైద్యపరికరాల విషయం వచ్చినపుడు, డబ్బు తక్కువగాఉంది, పెంచు మొత్తం కేటాయించటం చాలా అసంభవంగా ఉంది అని మంత్రిగారు చెబుతూ ఒక రకంగా సంతృప్తి పడుతున్నారు. ఈనాడు మందుల ఖరీదు చాలా పెరుగుతున్నది మందులు పెరగటానికి పూర్తిగా మనమే బాధ్యులమని అనుకోవటానికి వీలులేదు కొంత కేంద్ర ప్రభుత్వం పైనకూడ ఆ బాధ్యత ఉంది. డ్రగ్ పేటెంట్స్‌యాక్టు అని ఒకటి ఉంది. ఈ యాక్టు ఎంతకాలమైతే దేశంలో అమలులో ఉంటుందో అంతకాలం దేశానికి అరిష్టమని చెప్పకతప్పదు. ప్రపంచదేశాలలో పేటెంట్ యాక్టు ఉన్నదో, ఆయా దేశాలలో యీ పేటెంట్ ఉన్నవల్ల ప్రోప్రయిటర్స్ తమ ఇష్టం వచ్చినట్లు మందులు అమ్ముతున్నారు. అమ్మటంవల్ల మందుల ధరలు పెరుగుతున్నవి. మందుల క్వాంటిటీ కూడ చాలా

తగ్గుతున్నది. ఈ యాక్టును సవరించాలనే ఉద్దేశ్యం యీ మధ్య కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కలిగింది అందుకు మనంకూడ కొంత ప్రెషర్ తీసుకురావలసి వస్తున్నది. మొట్టమొదట కేంద్ర ప్రభుత్వం అది సదుద్దేశంతోనే చేసింది. సంవత్సరం, సంవత్సరంన్నర క్రితం కేబినెట్ డిసిషన్ తీసుకొంది యీ పేటెంట్ యాక్టు తప్పకుండా బాగా సవరిస్తాము; యీ పేటెంట్ సిస్టమ్‌ను తీసివేస్తాము అని చెప్పటం జరిగింది. కాని, యీ నాడు లేటెస్ట్ ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఏమిటంటే— వారు చేయబోయే అమెండ్‌మెంట్స్ చాలా నామమాత్రమైనవని, వాటివల్ల ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదని స్పష్టంగా కనబడుతున్నది కాబట్టి మన ప్రభుత్వం కూడ యీ పేటెంట్ యాక్టును పూర్తిగా సవరించవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వానికి తెలియజేయవలసి ఉన్నది. ఈ పేటెంట్ సిస్టమ్ అన్నది ఇండియాలో ఉండటానికి వీలులేదు. ఈ సిస్టమ్‌వల్ల చాలా దెబ్బ తింటున్నాము మందులకు పెచ్చు ధర మనం ఇవ్వవలసివస్తున్నది. ఉదాహరణకు ఒకటి చెబుతాను లిబ్రియమ్ అనే ఒక మందు ఉంది. యీ మందు స్విస్ కంపెనీవారిది. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాకు దానికి ఉన్న సంబంధంవల్ల యీ పేటెంట్ సిస్టమ్ క్రింద ఒక కె. జి. ఖరీదు 6,500 రు అని నిర్ణయం చేసుకొన్నారు అంతకంటె తగ్గించి వారు అమ్మరు ఈ మందులు విడిగా బజారులో అమ్మితే 25 వేల రు. లు పెట్టి కొనటం జరుగుతుంది. ఇదే మందు ఇటలీనుండి తెప్పించుకొంటే 300 రు లకే తెప్పించుకోవచ్చును. ఈ చట్టం ప్రకారం గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాతో కంపెనీకి ఉన్న సంబంధంవల్ల మనం ఇటలీనుండి తెప్పించుకొనే అవకాశం లేకుండాపోతోంది. అందువల్ల యీ పేటెంట్ యాక్టులో రేడికల్ రిఫారమ్స్, ఛేంజెస్ వచ్చినట్లయితే మనకు చాలా చౌకగా మందులు లభ్యమవటమేగాక, మందుల క్వాంటిటీకూడ పెరగటానికి అవకాశం ఉంది. మన మంత్రివర్గంకూడ కేంద్రప్రభుత్వానికి యీ విషయం నచ్చచెప్పాలి. ఆరోగ్యసమస్యను టోటల్‌గా చూడాలి ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన, పుష్టికరమైన ఆహారము; మంచినీటి సరుపాయాలు, డ్రయినేజ్ సౌకర్యాల విషయంలో కూడ ప్రభుత్వం పెచ్చుశ్రద్ధ చూపించాలి. రోగం పోకినతర్వాత ఏవిధంగా నివారణ చేయాలన్నది అలోచిస్తున్నాంగాని, అసలు రోగంరాకుండా ముందుగానే రోగ విరోధానికి చేసే ప్రయత్నాలు ఏవీ కనుపించవు. మంజీరా నీటి పథకాన్ని జూన్‌లో పూర్తిచేయబోతున్నామన్నారు రాష్ట్రంలో అన్నిచోట్ల మంచినీటి సరఫరా సమస్య ఉంది. ఆరేడు సంవత్సరాలనుండి యీ స్కీములు నానుతూ ఉన్నవి.

Mr Speaker :—Do you expect the Minister to reply to all these points.

Sri A Sarveswara Rao:—Yes, Sir.

Mr Speaker —But there is nobody noting down the points you are raising.

Sri A. C. Subba Reddy.—I am here, Sir noting down.

Mr Speaker — You are very busy till now talking with Sri Venkata Krishna Reddy. For your satisfaction .

Sri A Saveswara Rao :—Not for my satisfaction, Sir.

Mr Speaker :—He has entrusted the work to PWD Minister who is otherwise busy That is allright Carry on.

కాబట్టి ఆరోగ్యవిషయాన్ని మనం సంపూర్ణంగా, సమగ్రమైన దృష్టితో చూడవలసిన అవసరం ఉంది ప్రభుత్వం ఏ శాఖకు సంబంధించినంతవరకు ఆ శాఖ విషయమే చూసుకొనే ప్రయత్నంచేస్తున్నది కాని, యీ టోటాలిటీ గురించి ఆలోచించటంలేదు. కాబట్టి ప్రజల ఆరోగ్యం కాపాడాలంటే, వారికి పుష్టికరమైన ఆహారం అందించటానికి ప్రయత్నంచేయాలి మనం పుష్టికరమైన ఆహారం దేశానికి అందించనంతవరకు మన రోగాలు పెరగకతప్పదు. అసలు ప్రభుత్వం ఆహారం అందించడానికే సిద్ధంగా లేనపుడు ఇక పరమాన్నం ఎట్లా పెడతామనే సమస్యరావచ్చును. కాని ప్రజల ఆరోగ్యం బాగుండాలంటే, వారికి పుష్టికరమైన ఆహారము అవసరము. వారు మురికినీరు త్రాగేపరిస్థితి లేకుండా చేయాలి మురికినీరు త్రాగంటవల్లనే రోగాలు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. అందునేత ప్రభుత్వం ప్రతిచోటా ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి స్కీములు అమలు జరపాలి; డ్రయినేజ్ స్కీములు అమలు జరపాలి కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి రాజ్యంలో కాసులే కరవయినవని, కాసులు లేవనిచెప్పటం ఆశ్చర్యంగా ఉంది. లేదు, లేదు అనేమాట రాకూడదు కాబట్టి ప్రభుత్వం కాంప్రహెన్సివ్ అవుట్‌లుక్‌తో చూడవలసిఉన్నది ఇప్పుడు ఆ అవుట్‌లుక్ గవర్నమెంట్‌కు కొరవడి ఉంది, అని చెప్పకతప్పదు. ప్రభుత్వంయొక్క అవుట్‌లుక్‌లో మార్పు రావాలి జి.సి.ఐ.ఎమ్. వారి సమస్య రావణాసురిని కాష్ఠంవలె తయారవుతున్నది. ఈ సమస్య చాలాకాలంనుండి మనముందు ఉన్నది. ప్రభుత్వం ఇప్పటికీ అది ఇంకా పరిశీలనలోనే ఉన్నదని అంటున్నారు. ఇది నిన్నగాక మొన్నటి విషయమైతే పరిశీలనలో ఉంది అని అంటే అర్థం అవుతుంది. కాని దీనికి చాలా చరిత్ర ఉంది. వారి ఆందోళన పెరిగింది. అది వారి బ్రతుకు సమస్య అయింది. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో వెంటనే డెసిషన్ తీసుకోవాలి. లేకపోతే వారి భవిష్యత్ అంధకారం అవుతుంది. వారు ఒకరిద్దరుకాదు. వారు ఐదారువందలమంది ఉన్నారు. వారు ఐదారు సంవత్సరాలు చదువుకొన్నారు. వారి ఎప్రంటిస్ అయినది కాని వారు ఎక్కడకు వెళ్ళినా ఉద్యోగం లేదంటున్నారు "మీరు క్వాలిఫైడ్ కాదని" వారిని అంటున్నారు. వారికి విద్య ఇచ్చినవాడు మనం చెప్పాము మద్రాసులో వారికి ఎటువంటి సౌకర్యాలు ఇస్తున్నారో, అటువంటి సౌకర్యాలు మనంకూడ ఇక్కడ ఇస్తామన్నాం. మద్రాసులో ఉన్న సౌకర్యాలు ఏమిటి? ఇక్కడ మీరు ఇస్తున్న సౌకర్యాలు ఏమిటి? పరిశీలిస్తున్నామని చెప్పటంతప్ప ఇస్తున్న సౌకర్యాలేమీ లేవు. వారు ఎం.బి.బి.ఎస్. వారితో సమానమైన హోదా కావాలంటున్నారు. అత్యుత్తమమైన హోదాకాదు. వారు అందుకు శిక్షణ పొందుతామని చెబుతున్నారు కాబట్టి దానికి ఉన్న ఆటంకాలు తొలగించమని కోరుతున్నారు దానికి సంబంధించిన కోర్సు అభ్యసించటానికి వారు సిద్ధంగా ఉన్నారు. డిప్లొమా ఇన్ నర్సింగ్ అండ్ నర్సరీ కోర్సు ప్రవేశపెట్టండి, అది చదువుతాము అంటున్నారు.

ఆ తర్వాత సంవత్సరంన్నరపాటు మరొక ట్రెయినింగ్ ఉన్నది. అది కంజెన్స్‌డ్ కోర్సు అన్నమాట. ఆ నాడు అయినా మమ్మల్ని ఎం. బి. బి ఎస్. తో సమానంగా చూడటానికి అవకాశం ఉంటుంది, ఎం బి బి ఎస్. తో సమానమైన హోదా, జీతం ఇవ్వండి అని కోరుతున్నారు. మద్రాసులో వారు అట్లా చేస్తుంటే, మనకు ఏమి ఇబ్బంది వచ్చింది. ఒక విషయం ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. అది ఇండియన్ మెడికల్ కౌన్సిల్‌ను అడుగుచుందట. ఇక్కడ ఏమీ కోర్సు పెట్టకుండా, విద్య ప్రారంభించకుండా, మెడికల్ కౌన్సిల్ యొక్క ఒపీనియన్‌కు వ్రాస్తే మనం చాలా చిక్కులలో పడతాము వారు ముందుగానే అక్కర లేదంటారు. మద్రాసు ఇలా చేయలేదు. మద్రాసులో ముందు కోర్సులుపెట్టి విద్యార్థులకు ట్రెయినింగ్ ఇచ్చి సర్వం సన్నద్ధం చేసుకొన్న తర్వాత వారిని పిలిపించింది. ఆ నిపుణులు ఆ విద్యార్థులు ఏవిధంగా చదువుతున్నారు, ఏవిధంగా పరీక్షలు పెడుతున్నారు, అవన్నీ చూసినతర్వాత, రిక్‌గ్నైజ్ చేశారు. కాబట్టి మనం వెంటనే ఆ కోర్సులు ప్రారంభించి, ఈ ఐదారువందలమందికి ట్రెయినింగ్ యివ్వాలి. ఇది చెంపరరి ఫేజ్‌గానే ట్రీట్ చేయమని చెబుతున్నాను. ఇది పర్మినెంట్‌గా ఉండాలని నా అభిప్రాయంకాదు కనీసం యీ ఐదొందలు మందికైనా యీ సౌకర్యం కలుగజేయండి. తరువాత యీ సిస్టమ్ మానిపించండి వారికీ క్షేమంగా ఉంటుంది, డాక్టర్స్ కొరతలేకుండా ఉంటుంది. వారు భవిష్యత్‌లో అంధకారంనుండి బయటపడటానికి వీలవుతుంది. అందుకని ఈ విషయంలో శ్రద్ధచేసి ఈ సమావేశంలోనే positive answers చెపుతారనే అభిప్రాయం మాకు ఉన్నది. ఈ మధ్య private practice కు సంబంధించిన విషయాలు వస్తున్నాయి. ప్రభుత్వ ఆస్పత్రులలో ఉన్న డాక్టరుగాని, సూపరింటెండెంట్లుగాని యితరులుగాని దానికి సంబంధించిన category వారు private practice చేస్తున్నారు. లేకపోతే consultation fees అని ఏదో డబ్బు తీసుకుంటున్నారు దాని మీద ప్రభుత్వం ఆలోచనలో ఉన్నది final గా చెప్పడానికి scope ఉన్నదని ఈ statement లో వ్రాస్తున్నారు. అయితే ఎవరెవరు ఏ విధంగా చేస్తారు అనేది రకరకాలుగా చెపుతున్నారు ఈ మధ్య కాకినాడలో 40వ All India Medical Conference జరిగింది. అక్కడ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు చెప్పారు Medical Colleges లో Teachers గా doctors మాత్రమే private చేసుకోకుండా consultation fees తీసుకోకుండా చేస్తాము అన్నారు. తరువాత జనవరి నెలలో వరంగల్‌లో కాకతీయ మెడికల్ కాలేజీ వార్షికోత్సవం జరిగింది Certain catgories of Doctors, Principals, Superintendent వాళ్ళను మాత్రమే practice చేయకూడదని ఆయన చెపుతున్నారు Non-practice allowance క్రింద 500 రూపాయల దాకా వాళ్ళకు ముట్ట చెపుతాము అని ఆయన అన్నారు. ఇవ్వాళ ఆరోగ్యమంత్రిగారి statement లో చూసినట్లయితే certain categories of Doctors అంటున్నారు. ఇది Superintendents కు వర్తిస్తుందా వర్తించదా ? Principals కు వర్తిస్తుందా, వర్తించదా ? teaching చేసే డాక్టర్స్‌కు వర్తిస్తుందా, వర్తించదా ? ఏ category కి వర్తిస్తుంది అనే స్పష్టత యింత వరకు ప్రభుత్వానికి ఉన్నట్లు కన్పించదు. అది

స్పష్టత చేసి non-practicing allowance ఏమి యిస్తారో అది కూడ నిర్ధారణ చేసినట్లయితే కొంత డైలమా లేకుండా పోతుంది. అదికూడ చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. House surgeons చాల కాలంగా ఆందోళన చేస్తున్నారు. ఈనాడు పైట ఉన్న డాక్టరు ఎలా సంపాదించుకొంటున్నారో ఏమిటో మనకు తెలును. ఈ House surgeons 120 రూపాయలు యిస్తున్నారు. దానిని 200 రూపాయలు చేయాలని అది చాల reasonable అయిన కోరిక వారు కోరారు. ఇది పెద్ద demand కూడ కాదు. అది వెంటనే అంగీకరించవలసి యున్నది దానిలో సబబు, న్యాయం కూడ కన్పిస్తున్నది. తరువాత medical colleges విషయంలో ఒకటి clarify చేయాల్సి ఉన్నది. ఈ మధ్యన వింటూ ఉన్నాము. ఈ సారి medical colleges లో విద్యార్థులను ప్రవేశపెట్టేటప్పుడు entrance examination పెడతాము అంటున్నారు. ఈ entrance examination అనేది ఏ రూపంలో ఎవరు పెడతారు. దానికి select చేసేది ఎవరు ఆ papers యిచ్చేది ఎవరు? దానికి ఏమైనా కమిటి ఉంటుందా? అని మనం ఆలోచించినట్లయితే ఒక కమిటి ఏదో ఉంటుందని వాళ్ళే papers యిస్తారు కొంత మంది ఎవరో దిద్దుతారు అనేది మాత్రం అర్థం అవుతున్నది. కాని పాత దానికి దీనికి ఉన్న వ్యత్యాసం ఏమిటి? పాత దానిలో ఉన్న చెడు ఏమిటి? University వారు యిదివరకు select చేస్తున్నారు. Highest marks ఎవరికి వచ్చినా వారికి seat యిస్తున్నారు ఒక పద్ధతిలో జరుగుతున్నది. ఆ పద్ధతిలో ఏమైన అన్యాయం ఉన్నట్లయితే, defects ఉన్నట్లయితే దానిని rectify చయండి. అలా కాకుండా మరో కమిటి ఏదో పెడతాము. లేకపోతే panel ఏదో పెడతాము. వాళ్ళచేత papers యిస్తాము. వాళ్ళచేత marks వేయిస్తాము, దానిలో pass అయిన వారిని college లో చేర్చుకోవడం, ప్రవేశం యిస్తాము అంటున్నారు. ఇది కూడ స్పష్టం చేయవలసి ఉన్నది. నాకు సంబంధించినంతవరకు యిది యూని వర్శిటి వాళ్ళకు యిచ్చినట్లయితే బాగా ఉంటుందేమో? గాని ఎక్కడైనా కొన్ని కొన్ని పొరపాట్లు ఉన్నట్లయితే దానిని సవరించుకోడానికి పూనుకోవాలి. కనుక ఆ పాత పద్ధతే ఉంటుందనే మాట స్పష్టం చేయవలసి ఉన్నది. పాత పద్ధతే బాగా ఉంటుందని అనుకుంటున్నాను. ఈ సమావేశం ముగిసే లోపుగానే ఆ విషయం చెప్పకపోయినట్లయితే రేపు కాలేజిలలో చేరే విద్యార్థులకు యిబ్బంది వస్తుంది. కర్నూలు హైదరాబాద్ ఉస్మానియాలలో చాలమంది న్యూరోసర్జన్స్ ఉన్నారు. వారుచాల నిపుణులు, శక్తివంతులు కాని వారికి తగిన apparatus గాని, instruments గాని trained staff గాని లేకుండా ఉన్నది. వారిని మనం encourage చేయవలసిఉన్నది. న్యూరో సర్జరీ అనేది ఈనాడు ఎంతో ఉపయోగమో వేరే చెప్పనక్కరలేదు. మనకు doctors ఉన్నప్పుడు, experts ఉన్నప్పుడు trained staff కు కొంత సదుపాయం చూపించి కొన్ని ఏర్పాట్లు చేయాలి. దానికి కావలసిన పరికరాలుకూడ ఈ సందర్భంలోనే ఏర్పాటుచేసుకున్నట్లయితే ఆ నిపుణులను ఉపయోగించుకోడానికి వీలు అవుతుంది. ఈ మధ్యకాలంలో Professors of non-clinical subjects, professors of chorencic medicine అందరికి కూడ private practice పెట్టుకోకూడదని, వారు తమ విద్య ఎడల,

విద్యార్థులయెడల, తాముచేసే పనులయెడలనే శ్రద్ధవహించాలని ఒక తాఖీదు యిచ్చారు ఇచ్చిన తరువాత chorencic medicine వారికి మాత్రమే కొంత allowance యిస్తున్నారు. దగ్గర దగ్గర 200 రూపాయలు యిస్తున్నారు. వీరికి వారికి scales ఒకటే. ఇద్దరికి ఉన్న నిషేధం ఒకటే. అటువంటప్పుడు chorencic medicine వారికి మాత్రం కొంత allowance యిస్తూ ఉంటే, Professors of non-clinical subjects వారికి ఏ allowance లేకుండా చేశారు. అది ఏ ఆధారంమీద చేస్తున్నారో అర్థంకాదు. ఇదే subject teach చేసేవాళ్లను ఇదేస్థితిలో పెట్టినటువంటి మద్రాసు గవర్నమెంటువాళ్ళకు కొంత allowance యిస్తూ ఉన్నది. అది చాల న్యాయంగా ఉంటుంది. అందుచేత chorencic medical people కు ఏ విధంగా allowance యిస్తున్నారో ఆవిధంగానే professors of non-clinical subjects వాళ్ళకు కూడ allowance వెంటనే మంజూరుచేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇది యితర జిల్లాలోకూడ జరుగుతూ ఉన్నది కనుక అది కూడ మీదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. అందుచేత ఈ విషయాలన్నీకూడ దృష్టిలో ఉంచుకుంటారని, ఈ private practices సంగతి House surgeon విషయం యివన్నీ చాలకాలంగా మనమనస్సులో ఉన్నాయి కనుక వాటిని ఎక్కువ ఆలోచన చేయవలసిన అవసరంలేదు, ఈ సమావేశంలోనే వారికి ప్రోత్సాహం కలిగించడానికి కావలసిన జవాబు వారు తప్పకుండా యిస్తారని ఆశిస్తున్నాను ఆరోగ్యసమస్యను total గానే చూడాలి Drainage విషయంలో శ్రద్ధవహించాలి. Water supply లో శ్రద్ధ వహించాలి. ఆహారం విషయంలో శ్రద్ధ వహించిననాడే మనం యీ పని చేయగలుగుతాము. ఈ budget లో కేటాయించినది తల 1కి 4 పైసలుకూడరాదు. కనుక యిది తుణ్ణంగా చూడవలసిన సమస్య అని మరొక సారి విన్నవిస్తున్నాను మరదలి మాయ రోగం డాక్టరుగారి బడాపైద్యంలాగా కాకుండా చాల వేగంగా చూస్తారని, దీనికి new look యిస్తారని నమ్ముతూ శెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ .—అధ్యక్షా, నేను ప్రతిపాదించిన demand పైన 20 మంది గౌరవసభ్యులు చర్చలో పాల్గొన్నారు. గౌరవసభ్యులు అప్పుడప్పుడు కొంత విమర్శనాధోరణిని ప్రదర్శించినప్పటికీ మొత్తంమీద దాదాపు అందరు ప్రయోజనకరమైన సూచనలను సలహాలను యిచ్చినందున వారికి నా కృతజ్ఞత తెలియపరుస్తున్నాను. ఈ పద్దులపై నేను సమర్పించిన Statement ను పరిశీలించినట్లయితే తృతీయ పంచవర్షప్రణాళిక ప్రారంభ సంవత్సరములో యీ పద్దులక్రింద కేటాయించిన సొమ్ము 778 కోట్లుకాగా ప్రణాళిక చివరి సంవత్సరంలో 65-66 సంవత్సరం budget లో ఈ కేటాయింపు రు. 12.87 కోట్లకు పెరిగినట్లు, అనగా 100కి 77 వంతులు పెరిగినట్లు తేలుతుంది. ఈవిధంగా ఈ పద్దులపై ఏటేటా కేటాయింపబడుతున్న సొమ్ము పెరుగుటను, ఈ ప్రణాళికాకాలంలో పట్టణపు పల్లెప్రాంతాలలో ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడడానికి అమలు జరుపబడుతున్న కార్యక్రమాల ప్రగతిని గుర్తించి ప్రభుత్వాన్ని అభినందించినందుకుకూడ వారికి నా ధన్యవాదములు, ప్రప్రథమంగా గౌరవసభ్యులు

వివరించిన కొన్ని కొన్ని ముఖ్యవిషయాలకు స్థూలంగా సమాధానం యిస్తున్నాను. డా. బి వి. ఎల్. నారాయణగారు యింకా కొందరు గౌరవసభ్యులు family planning programme గురించి ప్రస్తావించారు. శ్రీ నారాయణగారు నానాటికి పెరుగుతున్న వైద్య ఆరోగ్యవసతులమూలంగా మరణాలసంఖ్య తగ్గుతు death rate తగ్గుతూ ఉన్నందున అందుకు అనుగుణంగా విపరీతంగా పెరుగుతూ ఉన్న జనాభాను తగ్గించకపోయినట్లయితే మొత్తం దేశమే ప్రమాదపరిస్థితులను ఎదుర్కోవలసి వస్తుందని, అందుచేత దేశవ్యాప్తంగా కుటుంబ నియంత్రణ పథకాలను ఎక్కువచేయవలసిందిగా హెచ్చరించారు. ఈ విషయంలో గౌరవ సభ్యులు ప్రభుత్వానికి మధ్య ఎట్టి అభిప్రాయ భేదం లేదు. ఈ సంవత్సరం అంతానికి 207 rural clinics నుంచి 65 urban clinics ప్రారంభించాము. అవన్నీ పని చేస్తున్నాయి. ఈ family planning పథకాన్ని పల్లెలలో ఎక్కువగా ప్రచారం చేయడానికి అవసరమైన సిబ్బందికి విశాఖ పట్టణం, గుంటూరు, కర్నూలు, హైదరాబాద్ నగరాలలో hospitals trainingయిస్తున్నారు. గ్రామాలలో 5 mobile surgical units పని చేస్తున్నాయి. వీటిని యింకా ఎక్కువ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. ప్రణాళికా అంతానికి అన్ని P.H.C. sub-centres లోను trained workers ను వేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటాము. Private doctors ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొనడానికి ప్రభుత్వం కొంత ఉత్సాహం కలుగ జేయడానికి ఒక పద్ధతి ప్రారంభించాము. పురుషులకు operation చేస్తే డాక్టరుకు 10 రూపాయలు యిస్తారు. స్త్రీలకు చేస్తే 20 రూపాయలు యిస్తారు. ఒక డాక్టర్‌కు రోజుకు 100 రూపాయలవరకు యిస్తారు డాక్టర్ వలపతిరావు గారు ఈ amount చాలదు. దీనికి ఎవరూ చేయరు. మగవాళ్ళకు vasectomy operation చేసినందుకు 25 రూపాయలు ఆడవాళ్ళకు టిబెక్టమి ఆపరేషన్ చేసినందుకు 5 రూపాయలు అయినా యిస్తేగాని బాగాడుండదు అని చెప్పారు. అది పెద్ద మొత్తం అవుతుంది. దానిని గురించి పరిశీలిస్తాముఅని చెపుతున్నాను. ఇందాక ఆనం సంజీవరెడ్డిగారు మద్రాసులో 20 రూపాయలు incentive క్రింద యిస్తున్నారు ఇక్కడకూడ అట్లా యిస్తే చాల మంది చేయించుకుంటున్నారు అని చెప్పారు. కాని మద్రాసులోగాని యితర చోట్లగాని incentive గా యిస్తే కొంత దుర్వినియోగం అవుతుంది. మధ్యన brokers ప్రోత్సాహిళ్ళకు రు. 4,5 చేతులలో పెట్టి తతిమ్మాది కమీది కమిషన్ క్రింద తీసుకోవడం జరుగుతుంది. వాళ్ళకు ఫలానా operation అని చెప్పకుండా చిన్న operation అని చేయిస్తే పోతుందని, వాళ్ళకు అసలు ఒకరు యిద్దరు బిడ్డలు ఉన్నారా లేదా అనే విషయం తెలుసుకోకుండా వాళ్ళను తీసుకు వెళ్ళి operation చేయించడం జరుగుతున్నది. అట్లాంటి దుర్వినియోగం జరుగుతోంది అని ఈ పద్ధతి పెట్టుకోలేదు వీద వాళ్ళు రెండు రోజులు మూడు రోజులు దానిలో ఉంచి వాళ్ళకు రోజు కూలిపోయి జీవనానికి యిబ్బందిగా ఉంటుందని అట్లాంటి వాళ్లకు యిటువంటిదిపమైన ఉంచే ఖర్చు [illegible] యివ్వడానికి ఆ విషయం ఆలోచిస్తున్నాము అని మనవిచేస్తున్నాను.

దీనివల్లకూడా family planning కార్యక్రమం ఉత్సాహంగా జరుగుతున్నది జిల్లా, తాలూకా హాస్పిటల్సు విషయంలోను, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వైద్య సౌకర్యాలు సరిగా లేవని గౌరవ సభ్యులు విమర్శించారు శ్రీ రామచంద్రా రెడ్డిగారు చాలా జిల్లాలలో హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సు నిర్మించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోలేదన్నారు నేను యింతకుముందు దానిని గురించి చెప్పాను నెల్లూరు, శ్రీకాకుళం, రాజమండ్రి, ఖమ్మం, నల్గొండ హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సు యిది వరకే ప్రారంభించామని చెప్పాను. మహబూబ్‌నగర్ హాస్పిటల్ విషయంకూడా కన్సిడరేషన్‌లోవున్నది. బందరు మొదలైనచోట్ల కొన్ని హాస్పిటల్స్ improve చేస్తున్నాం. కావలసినంతగా funds లేకపోవడంవల్ల తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్సు improve చేయడానికి వీలు లేకపోయింది అక్కడక్కడ కొన్ని హాస్పిటల్సు improve చేస్తున్నాం. కొన్ని తాలూకా హాస్పిటల్సులో bed strength పెంచాము. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వైద్య సౌకర్యం పెంచడానికి ప్రత్యేకంగా మందులు కొరకు మొత్తాలను పెంచుతున్నాం. తాలూకా హాస్పిటల్సులో 5 వేల నుండి 6 వేల వరకు, primary health centres లో 4 వేలనుండి 7 వేల వరకు పెంచాము. నాలుగవ ప్రణాళికలో రూరల్ డిస్పెన్సరీస్ బాగా improve చేయడానికి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నవి. హౌస్ సర్జన్స్ స్టైయింఫెండ్స్‌పెట్టే విషయాన్ని ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా ఆలోచించి 120 నుండి 150 రూపాయలకు పెంచడానికి నిర్ణయించినది అడ్మిషన్ విషయంలోను, యితర విషయాలలోను డాక్టర్సు డబ్బు పుచ్చుకుంటున్నారని అంటున్నారు. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలోవుంచుకుని ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయడానికి వీలులేకుండా చేయడానికి, మన ముఖ్యమంత్రి గారు లోగడ చెప్పివట్లుగా, ప్రస్తుతం ఒక ట్రయల్‌గా, కాలేజి ప్రిన్సిపాల్స్, జనరల్ హాస్పిటల్ సూపరింటెండెంట్స్, ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయకుండా వుండడానికి వుద్దేశిస్తున్నాం వారికి యిందునిమిత్తం అదనపు రెమ్యూనరేషన్ ఎంత యివ్వాలనేది ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది

బి.వి.యల్ నారాయణ గారు family planning గూర్చి చెప్పారు. దీనిని గురించి యింతకుముందు చెప్పాను. G.C.I M students విషయం ఒక పెద్ద సమస్యగా తేలినది. మద్రాసులో పెట్టినమోస్తరుగానే ఇక్కడకూడా short term course పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాం. Indian Medical council కు apply చేశాము. ఏప్రిల్‌లో వారి ఒప్పుదల వస్తుందని ఆశిస్తున్నాము. వారి నుండి ఒప్పుదలరాకముందే పెట్టవలయునంటే అందులో ఒక danger ఉంది. వీరా ఏర్పాటు చేసిన తరువాత వారి ఒప్పుదల రాకపోతే వీరి పరిస్థితి ఇప్పటికంటే మరింత అధ్వాన్నం అవుతుంది. ఒకటి రెండు సంవత్సరాలు చదివిన తరువాత వారు దీనిని కొనసాగించడానికి, రిజిష్టర్ చేసుకుని ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు పెట్టుకోవడానికి వీలులేకుండా పోతుంది అందువలన ఆలస్యం అయినప్పటికి, అన్ని విషయాలు ఆలోచించి చేయడం మంచిది. దీని విషయంలో మాటికి 99 పాళ్లు ఒప్పుదల వస్తుందని అనుకుంటున్నాను. వస్తుందనికూడా చెప్పగలను. వారి పర్మిషన్ రాగానే D. M. S. కోర్సు introduce చేసి, వారికి శిక్షణ యివ్వడం జరుగుతుందని మనవి

చేస్తున్నాను. తరువాత, నిన్న నారాయణ గారు గుంటూరు హాస్పిటల్ గూర్చి కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. 5, 6 రోజుల క్రిందట నేను వెళ్ళినప్పుడు చూచాను. Police grounds acquire చేయడం విషయంలో యిది వరకు ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా తమ ఒప్పుదల చూపినట్లు విన్నాను అది 4, 5 ఎకరాలువుంది రోడ్డు కింద sub-way పెడితే సౌకర్యవంతంగా వుంటుంది ఒక institution గా వుంటుంది. దానికొరకు పని చేస్తున్నాం.

అంబులెన్సు విషయం చెప్పారు. ఇంకా చాలామంది సభ్యులు చెప్పారు. అది వాస్తవమే. వీటి ఖరీదులు ఎక్కువగా వుండడంవల్ల అన్ని district hospital కు, general hospitals కు supply చేయలేకపోతున్నాం. ఆర్థిక పరిస్థితి బాగు పడుతున్నప్పుడు నమ్మది నెమ్మదిగా వీటిని supply చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఎక్కడ చూచినా అంబులెన్సు రిపేర్సు లేక హాస్పిటల్లో వుంటున్నవి. వీటిని బాగుపర్చడానికి చూస్తారా ?

(శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:—వారు చెప్పినమాట నిజమే. మోటార్ హాస్పిటల్సులో వుంటున్నవి.

చలపతిరావు గారు T B advance cases మాట వుంచితే ప్రాకుతుంది అన్నారు. ఈ విషయంలో డాక్టర్సులో కొంత difference of opinion వుంది. వారిని లోపలవుంచి అప్పుడే వ్యాధి అంకురించిన వారికి అడ్మిషన్ deny చేస్తే వారు suffer అవుతారు. వారిని, వీరినందర్ని admit చేయడానికి హాస్పిటల్సులో చోటు చాలడంలేదు. ఆవిషయం పరిశీలించి ఏవిధానం అవలంబిస్తే బాగుంటుందో దానిని అవలంబిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

Diet ఎక్కువగా పెట్టాలి అన్నారు. ఇదివరకు మనిషికి ఒక రూపాయి అని వుండేది. ధరలు పెరగడంవల్ల తగినంత రాకుండా వుంది. రెగ్యులర్ గా న్యూట్రిషనల్ డయట్ ఒకటి సెటిల్ చేసే విషయంలో ప్రయత్నాలు జరుగు తున్నవని మనవి చేస్తున్నాను.

ఒక పంచాయితీకి ఒక మిడ్ వైఫ్ ఏర్పాటు చేయాలని కొందరు చెప్పారు. వీరికొరత ఇప్పుడు చాలా వుంది. వీరికి ట్రెయినింగ్ ఉండేది. 2, 3 సంవత్సరాలు ట్రైనింగ్ కావాలి Honorary mid-wives ప్రతి పంచాయితీకి రావడం కష్టం కాబట్టి వీరి ట్రైనింగ్ను introduce చేస్తే బాగుంటుందని ఆలోచిస్తున్నాం. అందుకు ప్రయత్నిస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను.

హామీగారు లెప్రసీ, టి. బి., మలేరియా వర్కర్స్కు రిస్క్ అలవెన్సు యివ్వాలన్నారు. ఎక్స్-రే దగ్గర పనిచేసేవారికి ఎలక్ట్రిక్ కరెంట్ ఎఫెక్ట్ చేస్తుందని యిస్తున్నారు. సాధారణంగా అన్నిచోట్ల కొంత రిస్క్ వుంటుంది. మీరు చెప్పినది ఇప్పుడు జరగడం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. అసలు, ఏదైనా రిస్క్ అనుకోకూడదని ఒక థీరీ వుంది. యూనిఫారమ్స్ సాధ్యమైనంతవరకు సప్లయి చేస్తూనే వున్నాము. ఇదివరకు సప్లయి చేయలేదు, ఇప్పుడు అవి కూడ

సప్లయి చేస్తారా అంటే యూనిఫారమ్స్ అనేది గుడ్డలు దానం చేసినట్లు చేయడం కాదు, అనెఫిక్‌గా వుండడానికి, నీట్‌గా వుండడానికి యివ్వబడుతున్నాయి, కాని గుడ్డల ఖర్చుక్రింద కాదు. వెనుకటి విషయంలో పని జరిగిపోయింది. ఇకముందు యూనిఫారమ్స్ సాధ్యమైనంతవరకు యిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. రామచంద్రారెడ్డిగారు హాస్పిటల్సును, కాలేజీలను సిటీలలోనే ఇంప్రూవ్ చేస్తున్నారుగాని పల్లెటూళ్లను, తాలూకాలను, జిల్లాలను నెగిలెక్ట్ చేస్తున్నారన్నారు. వాటి సంగతి యిందాక మనవిచేశాను. సిటీలలో కాలేజీలను ఇంప్రూవ్ చేయవలసిన అవసరం వుంది సిటీలలో కాలేజీలలో మెడికల్ స్టూడెంట్స్ తయారవుతున్నారు డాక్టరులుగా, వారు నేర్చుకోడానికి కావలసిన ఏర్పాట్లు— టీచింగ్ ప్రొఫెసర్స్, ఎక్విప్‌మెంటు వుండాలి వీటిలో కొరతవుంటే వారికి సరైన అనుభవం వుండదు. అందువల్ల టీచింగ్ హాస్పిటల్స్‌కు, కాలేజీలకు సిటీలలో ఖర్చు చేయవలసివుంటుంది కాని, పల్లెలను అలక్ష్యం చేయాలనే దృష్టితో కాదు. పేషెంట్సును మెడిసిన్స్ కొనుక్కోమంటున్నారన్నారు. తక్కువగా వున్నప్పుడు ఒకప్పుడు కొనుక్కోమన్నారేమోగాని ఇప్పుడు డబ్బు బాగా వుంది కనుక పేషెంట్స్ సొంతంగా మెడిసిన్స్ కొనుక్కోవలసిన అవసరం వుండదని మనవిచేస్తున్నాను. సంగారెడ్డి హాస్పిటలులో ఎక్స్‌రే ఆపరేటర్స్ కావాలని చెప్పారు ఆ ఏర్పాటు కొద్దిరోజులలో జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను జనాభా కొంత తగ్గింది కాని అది ఎక్సెసీవ్ డెత్స్‌వలనగాని, ఫామిలీ ప్లానింగువల్ల కాదు అన్నారు. డెత్ రేట్ తగ్గిందనే విషయం అందరికీ తెలిసినదే. జనాభా ఎక్సెసీవ్ డెత్స్‌వల్లనే తగ్గిలేదని మనవిచేస్తున్నాను. శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధంగారు జి. సి. ఐ. ఎం స్టూడెంట్సు సంగతి చెప్పారు. దానిని గురించి నేను యిందాకే చెప్పాను. కాలేజీ అడ్మిషన్స్ డన్ బై గ్రూప్స్ అన్నారు. వారు చెప్పినది ఏమిటో జాగ్రత్తగా పరిశీలించాలి. దీనివల్ల ఇతర జిల్లాల వారికి ఎక్కువ కష్టం కాకుండా చూడాలి. అది పరిశీలిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. లేడీ డాక్టరులు ఆస్పత్రిలలో కొరతగా వున్నారు అంటున్నారు. ఆ సంగతి నిజమే కొన్నాళ్లలో యీ కొరత తీరుతుంది ఇప్పుడుకూడ లేడీ డాక్టరులు పల్లెటూళ్లకు వెళ్లి పని చేయడానికి ఉత్సాహంగా వుండడం లేదని, వారికి తగిన ఫెసిలిటీస్ ఏర్పాటుచేసి అవసరమైనచోట్ల లేడీ డాక్టరులను వేసే ఏర్పాటు జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సు హాస్పిటల్స్‌లో చాలచోట్ల వున్నారు. కొద్దిచోట్ల మాత్రం లేరు. ఆంధ్ర తెలంగాణా ఇంక్రిమెంటువల్ల ఎఫెక్ట్ అయినవారికి కాంపెన్సేషను యివ్వాలన్నారు అదేమిటో జాగ్రత్తగా చూడవలసివుంది. డిఫెయిల్స్ నాకు యిప్పుడు బాగా తెలియవు. తెలంగాణా గ్రేడ్స్ ఎక్కువ, ఆంధ్ర గ్రేడ్స్ తక్కువ కొన్నిచోట్లవున్న మాట నిజమే. ఇంటిగ్రేషను జరిగినప్పుడు జరిగిన దానిని పరిశీలించడానికి వీలుంటుందేమో చూస్తాము. ఆయుర్వేద కాలేజి బాగ్‌లింగంపల్లి దగ్గర కట్టమన్నారు. ఇంకొక స్థలంకూడ సెలక్ట్ చేశారు. ఆయుర్వేదిక్ బోర్డువారు చూస్తున్నారు. వీటిని తప్పకుండా పరిశీలించి ఆయుర్వేద కాలేజి కట్టడానికి ఏర్పాటు జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. విజయవాడలో హాస్పిటల్ పెడితే విశాఖపట్టణంలో రష్ తగ్గుతుందన్నారు.

ఇది 100 వరకు విజయవాడ హాస్పిటలులో వంద బెడ్స్ వుంటే దానిని 200 బెడ్స్ చేయడంజరిగింది. దానిని 400 బెడ్స్ హాస్పిటల్ గా చేయాలని కోరికగా వున్నది. నిన్నా, మొన్నా అనుకున్నదేమంటే — కట్టినచోట 400 బెడ్స్ చేయడానికి వీలుంటుందిగాని అది క్రాంప్డ్ గా వుంటుంది ఇదివరకు 80 ఎకరాలు హాస్పిటల్ కట్టాలని ఒకప్పుడు కాలేజి వుండాలని ఉద్దేశం వున్నట్లు వుంది. దానికోసం అక్వయిర్ చేసివుంది. అందులో 24 ఎకరాలు ఎంప్లాయిమెంట్ స్టేట్ ఇన్సూరెన్స్‌వారికి ఒక హాస్పిటల్ కట్టితే — ఎవరికోసం కట్టినా హాస్పిటల్ కోసం ఇంటే మంచిదని యివ్వబడింది. ఇప్పుడు ఒక ఆలోచన వుంది. వారితోకూడ సెగ్రిగేట్ చేసి రెండు మధ్యనవున్న హాస్పిటల్ వారికి ఎక్స్‌ఛేంజి క్రింద యిచ్చి వారు కట్టుతున్న హాస్పిటల్ యిచ్చి, అక్కడే గ్రాడ్యువల్ గా వృద్ధిచేయాలని కొద్ది రోజులలో ఏర్పాటు జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆయుర్వేద, యునాని బోర్డులు రెండుగా సెపరేట్ చేయాలన్నారు వేరుపర్చడం మంచిదని నేనుకూడ అనుకుంటున్నాను. దానికోసం కూడ ప్రయత్నం చేస్తాము. కొద్ది రోజులలోనే జరుగుతుంది. శాంతాబాయిగారు మిడ్‌వైఫరీ సంగతి చెప్పారు. వారి నియోజకవర్గం కల్వకుర్తిలో ఆస్పత్రి కావాలన్నారు. అది తాలూకా కేంద్రం, అక్కడ హాస్పిటల్ లేకపోవడం విచారకరంగానే వుంది. హాస్పిటికి ప్లాన్స్, ఎస్టిమేట్స్ తయారవుతున్నాయి. సాధ్యమైనంత తొందరలోనే హాస్పిటల్ ఏర్పాటుచేసే పరిస్థితి వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. సిద్దయ్య నాయుడుగారు డిస్పెన్సరీలకు release of funds ఆలస్యం అవుతోందని పంచాయితీసమితి వారు రిపోర్టు చేసినట్లు చెప్పారు. ఆడబ్బు వారికి ఇవ్వడంలో ఇక్కడ ఆలస్యం జరగడం లేదని జిల్లాపరిషత్తులకు ఇస్తే పంచాయితీలకు distribute చేయడానికి కొంత time పడుతుందని కనుక ఇపుడు జిల్లా పరిషత్తుకు ఇవ్వకుండా, డైరక్టుగా డబ్బు సమితులకే కేటాయించే ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ వందేమాతరం రామచంద్రరావు గారు హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు సిటీలలో కొంత 'ఇది' జరుగుతోందని చెప్పారు, దానిని గురించి విచారించి తెలుసుకుంటామని ఇందులో ఏమైనా ఆవక తవకలుంటే తగిన చర్యతీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను Regional imbalances ఉన్నాయని ఆంధ్ర ఏరియా హాస్పటల్సులో ఎక్కువ పర్సంటేజి ఖర్చు చేస్తున్నారని తెలంగాణాలో తక్కువ ఖర్చు చేస్తున్నారని చెప్పారు, పక్షపాతం చూపించాలని ఎవరి ఉద్దేశం కాదు. ఇదివరకు ఖర్చు చేసిన డబ్బుకు statistics తీసుకున్నారు. మొదటి నుంచి, స్వాతంత్రం రాకముందు నుంచి కూడా, అక్కడ డెవలప్‌మెంటు ఎక్కువగా ఉంటూవచ్చినది కనుక పర్సంటేజి ఎక్కువగా కనిపించ వచ్చును. అక్కడ ఇక్కడ సమానంగానే ఖర్చు చేస్తున్నాము కాని పక్షపాతం చూపెట్టడం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. బస్వప్పగారు చెబుతూ రవ్యన్ సిస్టమ్‌ను adopt చేయాలని అడ్వాన్సు అవిధంగా చేయడానికి మనకు తగిన ఆర్థిక పరిస్థితి ఉన్నదో లేదో విచారించాలి. అనలు ఆ రవ్యన్ సిస్టమ్ ఏమిటో తెలుసు కుంటామని మనవిచేస్తున్నాను. డాక్టర్ [illegible] గురించి చెప్పారు, అదినిజమే, కాని సంవత్సరం, రెండు సంవత్స

రాలలో మెడికల్ కాలేజీలవారు బైటకు రాగానే డాక్టర్ల కొరత తప్పకుండా తీరుతుందని ఇప్పటికే చాలావరకు తీరిందని చెబుతున్నాను సభ్యులు మాట్లాడిన విషయాలలో చాలావరకు పాయంట్సు cover చేసాను అని అనుకుంటాను, సభ్యులు చెప్పిన సూచనలను గమనంలో ఉంచుకుని తప్పకుండా హాస్పటల్సు improve చేసేమార్గం వైద్యసౌకర్యాలు బాగా కలిగే మార్గం చూస్తామని మనవి చేస్తున్నాను సభ్యులు cut motions విత్‌డ్రా చేసుకుని ఈ డిమాండును ఏకగ్రీవంగా పాస్ చేయాలని కోరుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:— G. C. I. M. స్టూడెంట్సు విషయంలో ప్రభుత్వ సూచన గుర్రంముందు బండి పెట్టినట్లున్నది

Mr. Speaker:— I remember I have admitted under Rule 74 a motion regarding G. C. I. M. students. Tomorrow or day after tomorrow he is giving a statement.

Sri Y. Svarama Prasad:—It is coming on the 17th, Sir.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:— May I request him to clarify, Sir?

Mr. Speaker — He is also sympathetic and he is trying to do some thing for them. All of us are anxious to do some thing for them. After that we will consider, because I have already admitted under rule 74.

(శ్రీ చావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Sympathetic గా ఆలోచిస్తామని చెప్పారు. ఆ విషయం స్టూడెంట్సుకు చెప్పి strike మానుకోవాలని appeal చేస్తే బాగుంటుందేమో!

Mr. Speaker :— He is making a statement day after tomorrow.

(శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు.— విజయవాడ హాస్పటల్ గురించి చెబుతూ అక్కడ ప్రస్తుతం ఉన్న హాస్పటల్ E. S. I. కి ఇచ్చి పెద్ద హాస్పటల్, కాలేజి విషయం ఆలోచిస్తామన్నారు. విజయవాడ మూడు లక్షల జనాభాఉన్న పెద్ద పట్టణం, అక్కడ మెటర్నటీ హాస్పటల్ లేదు, ఉన్న దానిని మెటర్నటీ హాస్పటల్‌గా మార్చినట్లయితే బాగుంటుంది. అవిధంగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:— ఒకే ఊరిలో రెండు హాస్పటల్సు రెండు చోట్ల ఉంటే దీనికి ఒక యూనిట్, దీనికి ఒక యూనిట్, రెండింటికి పైనుంచి క్రిందివరకు సిబ్బంది కావాలి, రెండు వేరు వేరుగా ఉంటే పనిబాగా జరుగదని వ్యయం ఎక్కువ అవుతుంది అని రెండూ కలిసి ఒకే compound లో ఉంటే బాగా efficient గా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాము.

(శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు — ఒకటి రెండు విషయాలు మాత్రం drop చేసారు. Professors of Non clinical subject విషయమై చెప్పలేదు. Professors of forensic medicine కు ప్రాక్టీసు లేకుండా allownce ఇస్తున్నారు. రెండవది, కాలేజి విద్యార్థుల ప్రవేశం విషయం స్పష్టంచేయాలి — పాత పద్ధతా, క్రొత్త పద్ధతా అనేది.

(శ్రీ) వై. శివరామప్రసాద్ — Clinical profeseors కు ప్రవేటు ప్రాక్టీసు ఉంటుందనే ఉద్దేశంతో రూ. 600-1000 ల వరకు స్కేలు ఉన్నది Non-clinical professors కు ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు ఉండదు కనుక నేడు రూ. 700-110 ల వరకు స్కేలు ఉన్నది. కనుక వేరే non practising allowance ఇవ్వడం లేదు, Forensic medicine ప్రొఫెసరుకు కెమికల్ ఎగ్జామినర్‌కు ఈ category లో ఉన్న వారికి ఇచ్చింది. మిగిలిన వారికి non-practising allowance ఇవ్వడానికి ఆలోచిస్తున్నామని మనవిచేస్తున్నాను. అడ్మిషన్ల విషయమై ఈ సంవత్సరం క్రొత్త పెట్టడంలేదు, పాత examination పద్ధతినే యూనివర్సిటీ standards బట్టి జరుగుతాయని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ) బి వి. ఎల్. నారాయణ (ఒంగోలు) :—Chronic T. B. patients విషయమై మంత్రిగారు చెప్పింది నిజమే, అయితే chronic T. B. patients ను వదలివేస్తే అసలు programme fail అవుతుంది. వారంతా poor people; చాలా బాధపడుతున్నవారు. వారికి బ్లాక్ లెవెలులోనైనా భోజనం సప్లైచేయడానికి ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది లేకపోతే మన programme fail అవుతుంది.

(శ్రీ) వై. శివరామ ప్రసాద్ —తమరు ఒక idea ఇచ్చారు కనుక ఆలోచిస్తాము.

(శ్రీ) డి. సీతారామయ్య —మన రాష్ట్రంలో నాలుగు పెద్ద hospitals లో మాత్రమే dieticians ను appoint చేసారు. తక్కిన teaching hospitals లోను జనరల్ హాస్పటల్సులోను qualified dieticians ను appoint చేయడానికి మంత్రిగారు ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ) వై. శివరామప్రసాదు —ఆలోచిస్తాము.

Mr. Speaker—Very easy way of disposing of... ....

(శ్రీ) వై. శివరామప్రసాద్ —మరేంచేయమంటారు?

Mr. Speaker —No, no; at this stage you cannot say definitely. The best thing is to say that you will consider about it.

(శ్రీ) పి. రామచంద్రారెడ్డి (సంగారెడ్డి) —సంగారెడ్డి హాస్పటలులో T. B. వార్డు విషయమై రెండు సంవత్సరాలుగా చెబుతున్నారు. అంతకు పూర్వం రెండు సార్లు హామీ ఇచ్చారు. ఎప్పుడు ఇస్తారు? ఎక్కువ death rate వల్ల population increase తక్కువగా కనిపిస్తోంది, In the 4th Five Year Plan Working Paper – Volume I it is stated—

"The State registered the lowest rate of growth during the last decade among the States in India next only to Madras mainly because of its high death rate as compared to many States. The death rate registered for the State during the last decade was 25 per thousand as against 22.8 for All-India."

డాక్టర్ టి వి.యస్. చలపతిరావు :—మంత్రిగారు విజయవాడ హాస్పిటలు గురించి ప్రకటించారు చాలా సంతోషం. దానికి అనుబంధముగా School of tropical medicine దానిగురించి ప్రభుత్వం యొక్క పాలసీ డెసిషన్ ఏదయినా చెబుతారా? Food Adulteration Act క్రింద చాలమంది వర్తకులు చాల కష్టనిష్టురాలకు శిక్షలకు గురిఅవుతున్నారు. నేరంచేసినది ఒక చోట తప్పించుకుంటున్నారు. ఇక్కడ innocent people ను punish చేస్తున్నారు దాని విషయంలో చర్యతీసుకోవాలని మనవి చేశాను. దానిగురించి మంత్రిగారు శలవిస్తారా?

(శ్రీ ఎ. దశావతారం (బొద్దం) :—Dermatology Department ను upgrade చేయాలని represent చేశాను. ఏమిచేశారు?

(శ్రీ సి. సిద్దయ్య నాయుడు :—ముఖ్యమైన విషయం మనవిచేస్తున్నాను. నెల్లూరు జిల్లాలో సబ్ కమిటీలు ఆలస్యముగా form అయినందువల్ల ప్రపోజలు పంపుకోని కారణంవల్ల మా సమితిలో పంపించిన ప్రపోజల్సు రూరలు డిస్పెన్సరీస్ ఓపెన్ చేసేవిషయంలో మాకు అనుమతి యివ్వకుండా మేము late గా చేశామనే పద్ధతిమీద అనుమతి రాలేదు, దానిగురించి మనవి చేశాను. ఇప్పటికైనా పునరాలోచించి 65-66 సంవత్సరంలో డిస్పెన్సరీస్ ఓపెన్ చేయడానికి అనుమతి దయచేస్తారా?

(శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ :—దానిగురించి అమలులో ఉంది ఇంకా కొన్ని డిస్పెన్సరీస్‌ను ఓపెన్ చేయడానికి పేర్లు కన్సిడర్ చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Re. 1.

ప్రభుత్వం తాలూకు, జిల్లా కేంద్రాలందు, సమితి కేంద్రములందు నియమించిన వైద్యశాలలందు తగు మోతాదులో మందు సౌకర్యం కల్పగచేయుటలో ప్రతి వైద్యశాలకు డాక్టర్లను పంపుటలో విఫలమైనందుకు విచారాన్ని తెలియజేయుటకు.

To reduce the allotment of Rs.8,58,47,000 for Medical by Re 1

For not increasing the bed strength in Chittoor Headquarters Hospital.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

For not arranging conveyance to Ranga Hospital from Tirupathi since this Hospital is very far from Thirupati Town

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

రాష్ట్రం మొత్తంపై కలరా వ్యాప్తి జోరుగా ఉన్నప్పటికి ప్రివెంటివ్ వ్యాక్సిన్ తగినంతగా ముందు సప్లై చేయలేనందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

To urge on Government to provincialise Naidupet dispensary in Nellore District during 1965-66.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

నెల్లూరు జిల్లా కనిగిరి హాస్పెటలుకు రోగులకు సరిపోవు మందులు సప్లైయి చేయనందుకు.

To reduce the allotment of Rs.8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

నెల్లూరు జిల్లా కనిగిరి తాలూకా తాళ్లూరు గ్రామములో సూపర్ డిస్పెన్సరీ నిర్మించనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

To urge on Government to Provincialise Buchireddi-pallem dispensary in Nellore District during the third plan period

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. . . Rs. 100

To urge on Government to introduce the system of Mobile Hospitals in the State, to start with one such Hospital to each District during 1965-66.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల సలహా సంఘములు యేవని చేయక నామ మాత్రంగా వున్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులకు సప్లయికాబడే మందులు, రోగులకు వినియోగ పడక చీకటి మార్కెటులో తరలించబడుచున్నను, ప్రభుత్వము యెట్టి చర్యలు తీసుకొనకున్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

For the failure to increase patient Beds in Gooty Hospital of Anantapur District.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

For not posting Lady Doctor in Gooty Hospital Anantapur District.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

For not taking over Municipal Hospital of Guntakal, Anantapur District.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

విజయవాడలో హాస్పటలు నిర్మాణము గురించి 66–67 బడ్జటులో డబ్బు కేటాయించనందుకు.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs 100

విశాఖపట్నం కింగ్ జార్జి హాస్పటలులో రోగులకు యిచ్చే భోజనము మానవులు తినేదిగాలేదు ప్రభుత్వం యిచ్చే డబ్బు మేతకయినా, అది సక్రమంగా సరఫరా చేయబడలేదు. డబ్బు వ్యయమవుచున్నది. రోగులకు సక్రమంగా, సకాలమున తిండిలేదు. ఇందుకు ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసికోనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

To urge the Government to take proper action to serve nourishing and compensatory diet to nurses undergoing training at King George Hospital, Visakhapatnam as they are not properly served with proper diet at present.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

To urge Government to include

(*i*) the Calcutta Homeopathic Medical college and Hospital

(*ii*) the Bengal Allen Homeopathic Medical College and Hospital

(*iii*) Duhan Homeopathic Medical college and Hospital, and

(*iv*) the Regular Homeopathic College, Calcutta in Schedule I of the Andhra Pradesh Ayurvedic and Homeopathic Medical Practitioners Registration Act.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

To urge on Government to up-grade the subsidised Rural dispensary into Regular Allopathy dispensary in Munagapalsa village Anakapalli Taluk, Visakhapatnam District (Ref letter No 2471/GG1/62-2 Health dated 24-7-1964).

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

To urge on Government to provide cobalt treatment to cancer patients at King George Hospital, Visakhapatnam.

To reduce the allotmet of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

To urge on Government to instal X-Ray and Telivision Machine at King George Hospital Visakhapatnam and at Osmania Hospital Hyderabad.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

to urge on Government to increase the Bed strength in King George Hospital, Visakhapatnam as the present beds in all wards are insufficient.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

నల్లగొండ జిల్లా డి యం. ఓ. జిల్లా వైద్యాధికారి నంబరు 4 ఉద్యోగుల నిమిత్తము ట్రాన్సఫర్స్ చేయుటద్వారా ప్రభుత్వ ఆర్డర్సును పాటించకపోయి నప్పటికి ప్రభుత్వం మందలించకపోవటం గురించి చర్చించుటకుగాను. జిల్లా వైద్యాధికారి ప్రభుత్వ సూచనలను అనుసరించి మెడికల్ ఎంప్లాయిసు యూనియను ప్రతినిధులలో ఎంప్లాయిసు సమస్యల చర్చించి పరిష్కరించుటకు సిద్ధపడని పద్ధతిని చర్చించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

ప్రభుత్వ హాస్పటల్‌లో మందు లు సప్లై చేయకపోవుటను గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

విజయవాడ ప్రభుత్వ హాస్పటల్ కొరకు 100 ఎకరాలు సేకరించి డబ్బు ఖర్చుపెట్టి నేడు హాస్పటల్ నిర్మాణమునకు చర్యలు తీసుకోక నిద్రపోవు ప్రభుత్వ చర్యను గురించి చర్చించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

కృష్ణాజిల్లాలో బందరులోని జిల్లా హాస్పటల్‌లో బెడ్ ట్రైన్‌క్తు పెంచుటకు సత్వర చర్యలు తీసుకోకపోవుటను గురించి

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs.100

The failure of the Government in Establishing a Government Hospital at Kankipadu to serve one lakh people of the area.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

For the failure of the Government in taking steps to begin the construction of new Government Hospitl at Vijayawada so as to finish it before the end of Third five year plan.

The cut motions were negatived.

(శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు — అధ్యక్షా, మినిస్టరుగారు తమ స్టేటు మెంటులో యిచ్చిన assurance కారణంగా నెం 421 cut motion మేము ప్రెస్ చేయడంలేదు ఈ cut motion ను ఉపసంహరించుకోవడానికి అనుమతించమని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :—The question is :

Cut motion No. 42 "To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs 100

For the failure of the Government in Establishing a Medical College at Vijayawada." be withdrawn with the leave of the House.

The cut motion was, by leave of the house, withdrawn.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs 100

To express disagreement with the Government for not providing enough meternity centres in the Province.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

To urge on Governmet to construct 'A' Class special ward at King George Hospital Visakhpatnam

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs 100

To urge on Government to provide adequate machinery, equipment and trained personnel for the treatment of cancer and Lukemia diseases in King George Hospital, Visakhapatnam.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

To urge on Government to enhance the salaries of Midwives to encourage them to remain in Government or Local bodies service.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

To cretiCise the Government for not taking up the repairs of inpatient rooms of Government Hospital Uravakonda which the buildings are donated by the Public Long ago.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Re. 1.

ప్రస్తుతం తిండిగింజల ధరలు, జీవితావసర వస్తువుల ధరలు పెరిగిపోయినందున వైద్యశాలలందుగల రోగులకు ఇవ్వబడుచున్న దిన భత్యం సరిపోదని దిన భత్యం పెంచాలని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చుటకుగాను,

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Re. 1.

ప్రతి వైద్యశాలలోగల రోగులకు ప్రస్తుతం ఇవ్వబడుచున్న దినభత్యంలో కొంత భత్యాన్ని వైద్యశాల అధికారులు కొట్టి వేయటంవల్ల రోగులకు చాలీచాలని తిండి దొరుకుటవల్ల రోగులకు కలుగుచున్న ఇబ్బందులను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Re 1

ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లోని వైద్యశాలలకు ప్రభుత్వం సప్లయి చేయుచున్న మందులపైనా ప్రజానీకానికి ఇచ్చుటకు సరైన చెక్ చేయుటకు ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసికోనందువల్ల వైద్యశాలలకు ప్రభుత్వం సప్లై చేయు మందులలో సగ భాగం బ్లాకులో అమ్మకం జరుగుచున్నందువల్ల యేర్పడిన పరిస్థితులను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చుటకు

To reduce the allotment of Rs 6,58,47,000 for Medical by Re. 1

ప్రభుత్వం కనీసం ప్రతిగ్రామానికి ఒక మంత్రసానినైనా నియమించుటకు పూనుకోనందుకు విచారాన్ని తెలియచేయుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Re. 1.

అవినీతికి మార్గం కల్పించిన సలహా రుసుం వసూలు చేసుకునే సదుపాయం ప్రభుత్వ డాక్టర్లకు కల్పించినందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 5,58,47,000 for Medical by .. .. .. Rs. 100

To impress upon the Government to instal air condition to the operation theatre at General Hospital, Guntur and also create fence and accommodation to Isolation ward at Korrepadu of Guntur.

To reduce the allotment of Rs. 8, 58, 47,000 for Medical by . .. .. Rs. 100

To criticise the Government for not taking vigorous steps in sterlisation etc.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by . . .. .. Rs. 100

To criticise the Government with regard to non-admission of students who are securing 85 per cent of marks in Medical Colleges.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

To criticise the Government for not setting up a Allopathic Government Medicine Store at Hyderabad to supply annual indents of all Hospitals which the annual indents of Hospitals are not fully supplied,

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

To criticise the Government for not supplying sufficient medicines to District Headquarters Hospitals, Anatapur taluk—Headquarters Hospital, Urvakonda

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . . . .. Rs. 100

To criticise the Government for not supplying medicines to the ex-district Board Maternity Centres which are now under the administration of Panchayat Samithies.

To reduce the allotment of Rs. 8, 58, 47,000/-for Medical by.. . .. . Rs 100

To criticise the Government for not supplying sufficient medicines to Health Centre Konakondla and Panchayat Samithi dispensaries of Vazrakovur—Palthur and Amidela

To reduce the allotment of Rs. 8, 58, 47, 000/-for Medical by .. Rs. 100

To criticise the Government in allowing the private practice of doctors and thus causing no useful treatment for poor in Government Hospitals.

To reduce the allotment of Rs 8, 58, 47, 000/-for Medical by Rs. 100

To criticise the Government for not providing facilities to Agricultural Labourers who are not in position to take special case and I sugget the Government to give medical aid to this poor people as the Government is providing to N G. os.

To reduce the allotment of Rs. 8,58, 47,000/-for Medical by Rs. 100

To urge the Government for taking action against the Assistant Surgeon, Madanapalli and the concerned District Headquarters Hospital, Chittoor for discharging Sri Narasimhraju (son of Bangaru Raju) who was injured grievously, as a result of police firing on 12th Februry, 1965 at Madanapalli against student Demonstration,

The cut motions were negatived.

Mr Speaker --The question is ·

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

To criticise the Government to refix the F.T.A. to the Health Inspectors who are in charge of taluqs and the peons working under them, as the existing F.T A. is most out moded.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

బియ్యం, గోధుమ పిండి, నూనె, పాలు, నెయ్యి వగైరా జీవిత అవసర వస్తువులలో విపరీతంగా కల్తీ జరుగుచు ప్రజల ఆరోగ్యములకు భంగము వాటిల్లు చున్నను ప్రభుత్వం యే గట్టి చర్యలు తీసుకొనినందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

To regret the failure of the Government to supply necessary medical supplies like the Anti-Cholera vaccine and the like during the cholera epidemic in 1964 inspite of the necessary provision for the same, people in the villages were forced to purchase the same, thereby defeating the very purpose of the budgetary provision.

The Cut motions were negatived.

Mr Speaker —The question is :

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

To bring to the notice of the Government vide its G O Ms. No. 42, dated 11-1-1965, it has neglected to give priorities to protected water supply schemes in town committee of Telangana region, to places where the need of implementing the scheme is comparatively more pressing and immediate, having regard to the non-availability of drinking water and prevalence of grievous worms etc.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker —The question is :

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

To urge on Government to open a Filaria Unit at Nellore Municipality as the Filaria is rampant at Nellore.

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

To urge on Government to open a Filaria Unit at Gudur Municipality where there are large number of Filaria cases

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

For the failure of the Government to regularise the services of Surveillance Workers.

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100 00

చాలకాలంగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో యున్న ఖాళీలను భర్తిచేయకపోవుటను గురించి.

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100 00

For the failure of the Government in taking steps to eradicate epidemics such as Cholera and small pox and contagious diseases such as T B. and Leprosy.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

To urge the Government to open an anti-filarial unit at Munagapaka, Anakapalli taluk, Visakhapatnam district as fileria is rapidly increasing day to day

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs 100.00

To criticise the Government for not opening Leprosy Centre at Uravakonda where the leprosy is increasing repidly throughout taluk.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

To criticise the Government for not supplying sufficient cholera vaccine for Anantapur district this year at the time of cholera epidemic in the district

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs 100.00

To critise the Government for appointing Health Inspectors in addition to Auxiliary Health Nurses, who are not given power to implement the Central Food Adultration Act and wasting Government funds.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100.00

దోమల బాధ దినదినాభివృద్ధి చెందుతూ వున్నందుకు.

The cut motions were negatived.

Mr Speaker.—The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 8,58,47,000 under Demand No. XVIII—Medical"

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 4,28,42,000 under Demand XIX—Public Health"

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,19,09,600 under Demand No. XLIV—Capital Outlay on Improvement of Public Health"

The motion was adopted and the Grants made.

DEMAND NO. XXIII—CO-OPERATION. Rs. 2,20,78,200.

Sri P. V Narasimharao.—Sir, on behalf of the Minister for Co-operation, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,20,78,200 under Demand No. XXIII—Co-operation."

Mr Speaker.—Motion moved.

Sri Pillalamarri Venkateswaralu.—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

To discuss the failure of the policy of the Government to adopt the principle of 'Need Based' instead of 'Property based' while distribution of loans, subsideries etc.

Mr. Speaker:—Motion moved.

Sri P. Rajagopal Naidu:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

To bring to the notice of the Government the failure to abandon the idea of introducing the system of Co-operative farming in the State when most of the nations in the world who have tired and experienced it have found to be to the national economy.

A Note on Demand No. XXIII is printed as Appendix.

To reduce the allotment of Rs 2,20,78,200 for Co-operation by Rs 100.

To impress on the Government the futility of following and pursuing a suicidal policy of going ahead in the direction of implementing Co-operative farming in the State, when most of the nations in the world have denounced and condemned it.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

To impress upon the Government that the policy of introducing Co-operative Farming in the State will upset the very economy of the State, resulting in the upsetting of the national economy in them.

Mr Speaker :—Cut motions moved.

Sri P. Rajagopal Naidu —Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100

For not reducing the interest on loans being given to the share holders in the primary Co-operative Credit Societies

Mr. Speaker —Cut motion mooved.

Sri S. Vemayya.—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs 100.

నెల్లూరు జిల్లా కనిగిరి టవునులో యినుము వర్కర్సు సొసైటీని ఏర్పాటు చేయనందుకు

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

జిల్లా కేంద్ర బ్యాంకులు, నానాటికి దివాలాలు తీయుచున్నను, ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకొని వాటిని సక్రమంగా జరుగునట్లు చేయుటలో విఫలమగు చున్న ప్రభుత్వ విధానమును గూర్చి విమర్శించుటకు

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

For the failure of the Government to enquire into the bogus co-operative mill society, Santhapet, Nellore town and District in which an amount of Rs. 13,000 was misused and misappropriated by the management.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

To urge on Government to lease out temple lands to the F.L.C. or tenants C F. Co-operative Societies on average rental basis without public auction.

To reduce the allotment of Rs 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

For the failure of the Government to give financial assistantce to the Harijan Co-operation collective Farming Society of Servepalli village, Nellore District from the date of its registration till to-day.

To reduce the allotment of Rs 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

For the failure of the Government to organise the mat-weavings co-operative society at Tukmanumitta, Santhapal, Nellore Town and District though the mat-weavers are pressing for the same.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

For the failure of the Government to organise milk supply Co-operative Society at Srinivasapuram, Nellore Town and District.

Mr. Speaker —Cut motions moved.

Sri V. K. Adinarayana Reddy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

Government failure to expedite the enquiry into mismanagement of A.C.S. Mills, Guntakal, Anantapur District under ex-manager Rama Rao.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

మెదక్ జిల్లా కేంద్ర సహకార బ్యాంకులో జరుగుచున్న అవకతవకలను వివరించి చెప్పమని డిమాండు చేయుటకు

Mr. Speaker —Cut motions moved.

Sri V. Viswesvara Rao :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

Reserve Bank of India వారు Andhra Pradesh Co-operative Bank పైన చేసిన ఆరోపణలను గురించి

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

Medak central Co-operative Bank 16 lakhs over dues ను గురించి

To reduce the allotment of Rs 2,20,78,200 for Co-operation by . Rs 100,

రాష్ట్రంలో Central Co-operative Bank లో జరుగుచున్న ఇతర adjustments అవకతవకలను గురించి

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by .. Rs. 100.

For not allowing the primary Co-operative Society to do business in Ammonium Sulphate in Krishna District.

To reduce the allotment of Rs 2,20,78,200 for Co-operation by .. Rs. 100.

విజయవాడ సెంట్రల్ బ్యాంకు పరియాలో యున్న చంద్రాల విశాల సహకార పరపతి సంఘం ఎన్నికలు జరుపుటకు సత్వర చర్యలు తీసుకోక పోవుటనుగురించి

Mr Speaker.—Cut motions moved

Sri V. Viswesvara Rao —Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by . Rs 100.

For not conducting elections to the Board of Directors of the Anakapalli Co-operative Agricultural and Industrial Society Ltd, Thummapala, Visakhapatam district, and for continuing the old nominated Board, even after 3 years

Mr, Speaker.—Cut motion moved

Sri P. V. Ramana · Sir, I beg to move:

To urge on Government to pass an order for regular supply of Iron sheets for manufacture of Jaggery pans etc., to Munagopala M.P.C.S., Anakapalli Taluk, Visakhapatnam District as recommended by the Registrar of Co-operative Societies in his letter R.C. No. 133805-63 A2 (1), dated 26-9-1964 to the Director of Controlled commodities

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

To urge on Government to order to Register at Mungapaka village, Anakapalli Taluk, Visakhapatnam district as directed by the Department of Health Housing and Municipal Administration in their letter No 3541-E1/63-2, Housing, dated 13th September, 1963.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs, 100.,

To express disagreement with the Government for not issuing licence to establish a Sugar Factory in the area of Kota Uratla (Anakapalli Deputy Registrars area) after making study on the spot during July, 1964 by the Central Government.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

To urge on Government to disburse the entire amount of Medium term loan to agriculturalists which was sanctioned to the Co-operative Central Banks, every year.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

విశాఖపట్నం జిల్లా, తుమ్మపాలలోయున్న పంచదార ఫ్యాక్టరీకి ప్రభుత్వం యే విధమయిన ఋణము యివ్వలేదు డైరక్టర్ల బోర్డుకు యెన్నికలు జరుపుటకు అవసరమగు జాబాలు సహకార రిజిష్ట్రారువారు అంగీకరించిన తరువాత, సొసైటీ మహాజన సభవారు ఆమోదించారు.

జాబాలు రిజిష్ట్రీ చేయు సమయమున, రిజిష్ట్రీ చేయవలసినదని అనకాపల్లి కోఆపరేటివు డివ్యూటీ రిజిష్ట్రారు వారిని ఆదేశించి, ప్రజాస్వామికమైన ఎన్నికలు జరుగకుండా ప్రజా వ్యతిరేక, ప్రజాస్వామికవిరుద్ధమైన చర్య ప్రభుత్వము తీసుకొన్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100.

To urge on Government to organise Motor Tax Co-operative Societies at every District Headquarter

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100

To urge on Government to establish a Jute factory in Co-operative sector in Visakhapatnam or Srikakulam District for which, the Jute Agriculturalists have already requested the Government.

To reduce the allotment of Rs 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100

కేంద్ర ప్రభుత్వ సూచనలను సహితము ఖాతరు చేయక సహకార పంచదార ఫ్యాక్టరీల డైరక్టర్లకు ఎన్నికలు జరుపక డైరక్టర్లందరను నామినేటు చేయు పద్ధతి ప్రభుత్వం అవలంబించు చున్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by Rs. 100

విశాఖపట్నం జిల్లా కో-ఆపరేటివు మార్కెటింగు సొసైటీ (విజయనగరం) ప్రభుత్వం యివ్వవలసిన మోది డబ్బు చాలాకాలమయినను చెల్లించక సొసైటీ సక్రమ నిర్వహణకు అంతరాయము కలుగజేయుచున్నందుకు

To reduce the allotment of Rs 2,20,78,200 for Co-operation by . Rs. 100

రాష్ట్రములో సహకార రంగములోనున్న పంచదార ఫ్యాక్టరీల సభ్యులచే యెన్నుకోబడిన, పంచాయితీదారుల, అధ్యక్ష కార్యదర్శుల అధికారములను కుదిరించుచు, అన్ని సహకార ఫ్యాక్టరీలను మేనేజింగు డైరెక్టర్లుగా ప్రభుత్వ ప్రతినిధుల నియమించుటకు అవసరమగు బిలాలు ప్రజాస్వామ్య విరుద్ధముగా మార్పుచేయుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నందుకు

Mr Speaker - Cut motions moved.

Sri M. Lakshmanaswamy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by . . . Rs 100.

For not taking steps to establish a rural bank at Kankipadu

For not taking steps to enrole more members to several village credit co-operative societies in Vallum, Kankipadu, Poranki, Vijayawada firkas of Vijayawada Taluk.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by . . Rs 100

For not taking steps to establish a consumers Co-operative Society at Kankipadu.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri G C Venkanna —Sir I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by . . . Rs. 100

To criticise the Government for not taking permanent steps to improve the Co-operative Weavers' Societies members economical conditions, as the weavers organisations suggest.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by . . .Rs 100.

To criticise the Government for not taking steps to supply yarn to the independent weavers on the same rate which the mill owners supply to cloth mills.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by . . Rs. 100.

To criticise the Government for not getting the cooly weavers in the Co-operative Sector and see that their economic condition is better.

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by . . . ..Rs 100

To criticise the Government for not taking the firm steps and make it a policy to supply controlled articles and food-stuffs through the Co-operative Institutions to the public to put an end to the Black-market

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by .. ..Rs 100

To criticise the Government for not registering Land Mortgage Bank of Guntakal, Anantapur district which commenced 3 years back and not yet registered and causing much loss to the ryots of Gooty, Guntakal and Uravakonda area.

Mr Speaker.—Cut motions moved.

Sri D. Seetharamiah.—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,20,78,200 for Co-operation by .. . .. Rs 100

To urge the Government to enquire why the Madanapalli Town Co-operative Bank is refusing to admit fresh share-holders and also to enquire into the Binami loans sanctioned by it and the arrears of over due debts of six years and more standing.

Mr. Speaker.—Cut Motion moved.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య .— అధ్యక్షా, one O' clock తీసుకొన్నాం. తక్కిన demands ఎట్లా cover చేస్తాం?

Mr. Speaker :— We will think about it on Monday We will have to sit one evening, if necessary.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య .— హోలీ పండుగ మధ్యలో ఉంది. రంగులు పోస్తారు.

Mr. Speaker :— We are working on Monday.

శ్రీమతి ఎ కమలాదేవి :—తెలంగాణా సభ్యులు హోలీ పండుగ రోజున కలుసుకోకూడదని ప్రకటించినాము. ఆ రోజు బయటకు పోవడానికి వీలుకాదు. ఇక్కడకు రావడానికి దారిలో రంగులు పోస్తారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మెంబర్సును ట్రబులు చేయకుండా ప్రత్యేకమైన ఏర్పాటు చేస్తారు.

(శ్రీ) ఎ. రామచంద్రారెడ్డి — ఇక్కడ ఉన్నవారే ఆడుకొంటారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దానిని ఆపేదానికి సాధ్యంకాదు.

Sri T K R Sarma – The other day we were assured that the Demand under Co-operation would be moved by the Minister for Co-operation himself Will the Government explain why it is being moved by the Minister for Law ?

Mr. Speaker —I think it will take another week or ten days for him to completely recover. I have myself seen him and I think it will take another week or 10 days for him to completely recover and attend the Assembly, that is the reason why the Minister for Law has moved.

(శ్రీ పి వి రమణ — అధ్యక్షా, ఇవ్వాళ సహకార రంగం గురించి చర్చించుకొంటున్నాము 63-64 బడ్జెటులో సహకార పద్ధను ప్రవేశపెడుతూ అప్పటి సహకారశాఖామాత్యులైన శ్రీబ్రహ్మానందరెడ్డిగారు వారిఉపన్యాసములో చెప్పింది ఏమిటంటే 'In the political economy pledged to the various values of socialism and democracy, co-operation should become progressively the principal basis of organisation in many branches of economic life." అన్నారు. ఈ సంవత్సరంలో సహకార పద్ధను ప్రవేశపెడుతూ ఇప్పుడున్న సహకారామాత్యులు "ప్రజాస్వామిక పద్ధతుల ద్వారా ఆర్థిక అభ్యున్నతిని సాధించడంలో సహకారోద్యమం మిక్కిలి అనువైన సాధనం" అన్నారు. అయితే ఈ లక్ష్యసాధనకు ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటి ? ఎంతవరకు లక్ష్యసాధనకు అవకాశాలు కుదిరాయి, అమలు జరపడంలో వీటిని క్రమమమైన పద్ధతులలో సాగుతుంచా లేదా అని కొంచెం పరిశీలించవలసిన విషయం సమాజంలో ఉండే సభ్యులు అందరికి న్యాయం చేకూర్చే పద్ధతులలో పరిపాలనా యంత్రాంగం లేదని స్పష్టంగా తెలుస్తూనే ఉన్నది అలాగే పరిపాలనలో అన్ని రంగాలకంటె కూడా సహకార రంగంలో సమర్థత లోపించినదేని చెప్పకతప్పడం లేదు ప్రతి చిన్న విషయం గురించి కూడా జాప్యం జరుగుతూ ఉన్నది ఉదాహరణలు కోకొల్లలుగా వస్తున్నాయి ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో వాల వివరాలు తెలుస్తున్నాయి ప్రభుత్వ స్థాయిలో పక్షపాతం లేకుండా వ్యవహరించే పరిస్థితులున్నాయా అంటే తరువాత ఉదాహరణ చెబుతాను ప్రభుత్వం కలుగజేసుకొని ఒక్కొక్క చోట వచ్చిన ఒకే రకమైన సమస్య రెండు చోట్ల వస్తే రెండు పద్ధతులలో వ్యవహరించిన సమస్యలు కూడా కనిపిస్తున్నాయి సహకార రంగంలో ఈ సొసైటీలు వగైరా యితర వ్యవస్థలు యితర డిపార్టుమెంటు దగ్గర పొందవలసిన లైసెన్సులు ఆర్డర్లు పొందడంలో కూడా సహకార సంస్థలు కూడా లంచాలు యిచ్చుకోవలసిన గతి పట్టిందంటే ఎలాంటి పరిస్థితులలో సహకార రంగం run అవుతుందో అర్థం అవుతుంది. వివరాలు తరువాత వివరిస్తాను. ప్రభుత్వ విధానాల పట్ల దీనికి కారణం ఏమిటి, ప్రభుత్వం యొక్క విధానాలను క్రమంగా ఆచరించేటట్లు చేయడానికి కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోకపోవడంవైన చూస్తున్న ఆఫీసర్లు మీద కఠినమైన చర్యలు తీసుకోకపోవడమే ముఖ్య కారణం అవుతుందేమో అనిపిస్తుంది మనం చట్టం తీసుకొనివచ్చినప్పుడు చాలా కాలంగా ఉన్నటువంటి సహకార చట్టాన్ని రెండుచోట్ల ఉన్నవాటిని integrated చట్టం తీసుకువచ్చినప్పుడు క్రమమైన పద్ధతిలో పురోగమించడానికి అనువైన పద్ధతిలో పిలుకలిగేటట్లు చట్టం తీసుకువస్తారని అనుకున్నాం.

బిల్లు తీరా వచ్చేసరికి అసలు ఆశలన్నీ వమ్ము అయినవి ఎన్నికల విషయం చూద్దాము. బిల్లులో తీసుకొని వచ్చినది వేరు. సెలక్టు కమిటీకి వెళ్ళి తిరిగి వచ్చేసరికి ఏ కారణము చేతనో ఎన్నికల విధానమును మార్చివేశారు ఈ చట్టములో నిర్దుష్టమైన వ్యవహారము లేదు విజయవాడ కోఆపరేటివ్ స్టోర్సు విషయములో వచ్చిన ఎలక్షను తగాదా ఇంకా ప్రథోన్నత్తరాల సమయములో వచ్చినది. మేడపైన ఒకరు ఎలక్షన్సు conduct చేస్తే, మేడక్రింద మరొకరు ఎలక్షన్సు conduct చేయడము, ఇక్కడ రాజీ చేయడము, ఆఖరుకు కోర్టుకుపోయిన పద్ధతులుఈనాడు చూస్తున్నాము. అనేక ఎలక్షను వ్యవహారాలు డెప్యూటీ రిజిస్ట్రారు ఎదుట పిటిషన్సు వున్నవి. ఈ రకముగా లోపాలు వచ్చినవి ఇప్పుడైనా ప్రభుత్వము గుర్తించి మార్చేదానికి ప్రయత్నము చేయాలని కోరుతున్నాను ప్రజా స్వామ్యములో ప్రభుత్వానికి వున్న అధికారాలను వికేంద్రీకరణ చేస్తున్నాము అని చెబుతున్నారు. కాని సహకార సంఘాలను పూర్తి కేంద్రీకరణ పద్ధతులలో రూపొందించడము జరిగింది బైలాస్ వున్నవి. ఇంతవరకు ఏదైన ఒక సొసైటీ by-law లో amend చేసుకోవాలనుకొంటే ప్రభుత్వము డైరక్షను ఇచ్చిన తరువాత, జనరల్ బాడీ pass చేసిన తరువాత రిజిస్టరు చేసేవారు ఈనాడు ఆ పద్ధతి అక్కరలేదు ఈనాడు సొసైటీ నిరాకరించినప్పటికి ప్రభుత్వము ఆ by-law ని amend చేయించాలనుకొంటే రిజిస్ట్రారుకు అధికారాలు ఇచ్చారు. ఈ రకముగా centralised powers ఇచ్చి సొసైటీలు ఖాతరు చేయకపోయినప్పటికి ఇష్టము వచ్చినట్లు మార్చే అధికారము పెట్టుకొన్నారు. సొసైటీలలో పనిచేసే గుమాస్తాను తొలగించే అధికారము లేకపోయినా, వారికి కావలసిన పద్ధతి, చర్యలలో వున్నప్పటికి సొసైటీలలో పనిచేస్తున్న సిబ్బందిని తొలగించుమని ఆర్డర్సు ఇచ్చే అధికారము ఈనాడు ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంటు కేంద్రీకరించిన పద్ధతివుంది ప్రభుత్వ interference ఏ విధముగా వుంటున్నది చూడండి. ఆటోనమస్ బాడీస్‌గా ఈ సొసైటీలను run చేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారు సహకార శాఖనుకూడ నిర్వహించినపుడు చెప్పారు. ఆ ఉద్దేశ్యము మరచిపోయినట్లుగా వుంది. Sugar Factory లలో గాని industries అన్నింటినికూడ ప్రభుత్వము యొక్క అజమాయిషీలో పెట్టుకోడానికి, ప్రభుత్వము తన మనిషినే managementచేయడానికి అవకాశము కల్గించే పద్ధతిగా ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. అలా ప్రయత్నము చేస్తున్నారని చెప్పడానికి, ఈ మధ్యనే అన్ని కోఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు adopt చేయుమని ఒక by-law ను గవర్నమెంటు పంపించినది.

"Government may from time to time appoint one of its nominees on the Board of the Society as Managing Director on such terms and conditions as may be specified from time to time and fix his remuneration Subject to the general principles of the Board the Managing Director shall exercise such powers, duties and responsibilities as may be entrusted to him by Government or the Board of Directors as the case may be for ensuring efficient administration of the factory."

అని చెప్పి ఒక బై-లాను circulate చేశారు కో ఆపరేటివ్ రంగములో వున్న అన్ని షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు ఈ by-law ను amend చేసుకొని adopt చేయాలని అన్నారు దాని అర్థము ఏమి? గవర్నమెంటుయొక్క నామినీ (nominee) వారి ఆఫీసరుకూడ కాదు, ఈ నాటికి గవర్నమెంటుకు అధికారము వుంది. ఫ్యాక్టరీలు సక్రమముగా run కాకపోతే management సరిగా నిర్వహించకపోతే supersede చేసి, దానికి ఒక స్పెషల్ ఆఫీసరును వేసే అధికారము ప్రభుత్వానికి వుంది ఏ ఫ్యాక్టరీలలో అయినా ఎలక్షన్సులో తమవారు రాకపోతే తమకు కావలసినవారే మేనేజింగు డైరెక్టరుగా వుండేటట్లుగా చేసుకోడానికి ఇది సూచనకాకపోతే ఈ రకముగా by law ను amend చేయమని అడగవలసిన అవసరం ఏమి వుంది ఇంకా specific గా ఉదాహరణలు చెప్పగలను కొన్ని ఫ్యాక్టరీలలో గవర్నమెంటు డబ్బు పెట్టారు. ఒక మాట చెప్పవచ్చు ప్రజల దగ్గరనుంచి వచ్చిన సభ్యత్వము చాల తక్కువగావుంటుంది. ప్రభుత్వముయొక్క షేరు చాల ఎక్కువగా వుంటుంది. అలాంటపుడు మాకు పూచీలేదా, చూడవలసిన బాధ్యత లేదా అని అడగవచ్చు. నిజమే. ప్రభుత్వము ఈ రకముగా finance చేసినవాటికి 1/3rd మాత్రమే nominate చేయాలని, 2/3rds ఎలక్షన్సుద్వారా పెట్టాలని సెంట్రల్ గవర్నమెంటు డైరెక్షను వుంది దానిని ప్రభుత్వము ఖాతరు చేయనట్లుగా కన్పిస్తోంది ప్రభుత్వము ఎలాంటి అప్పు ఇవ్వకపోయినా, గ్యారంటీ ఇవ్వకపోయినా, ప్రభుత్వానికి సంబంధము లేని ఫ్యాక్టరీలలో ఇలా కలుగజేసుకొనడము జరుగుతోంది. ఉదాహరణకు విశాఖపట్టణము జిల్లా, అనకాపల్లి తాలూకా తుమ్మపాల షుగర్ ఫ్యాక్టరీ మొదట కంపెనీవిద్ధతిలో వుండేది. 1959 లో ఈ ఫ్యాక్టరీని కో ఆపరేటివ్ ఫోల్డులోకి తీసుకొనడము జరిగింది. మొట్టమొదట డైరెక్టర్సును గవర్నమెంటు nominate చేసినది 3 సంవత్సరాల తరువాత ఎలక్షను జరపాలి. దాని మేనేజిమెంటుకు ఒక డైరెక్షను ఇచ్చారు "మీరు ఎలక్షను జరపడానికి suitable అయిన by-law ని amend చేసుకోవలసినదని డైరెక్షను ఇచ్చారు. వారు amend చేస్తూ పంపించారు. రిజిస్ట్రారు approve చేశారు అది జనరల్ బాడీలో pass చేసి adopt చేశారు ఇక డెప్యూటీ రిజిస్ట్రారు రిజిస్టరుచేసే సమస్య వచ్చేటప్పటికి ప్రభుత్వము interfere అయి "మీరు register చేయడానికి వీలులేదు అని తాఖీదులు పంపించినది ఈనాటికి ఆగిపోయింది ఈకారణము చేత ఇవాళ కొంతమంది సభ్యులు మేము ఎలక్షను జరుపుకొంటాము మీ యిష్టము వచ్చినవారిని nominate చేయడముకాదు ప్రభుత్వముయొక్క loan గాని, గ్యారంటీగాని ఏ విధముగాలేదు, కాబట్టి మా ఎలక్షను మమ్ములను జరుపుకోనివ్వండి అని అడిగినప్పటికి ప్రభుత్వము ఖాతరు చేయకపోవడము, ఈనాడు కొంతమంది High Court తో writ వేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడినది. ప్రభుత్వానికి ఈ రకముగా nominate చేసే అధికారము ఉందా? లేకపోతే జనరల్ బాడీకి ఎన్నుకొనే అధికారము వుందో తేలవలసిన విషయము Hight Court ఎదుట వుంది. ఈ ఫ్యాక్టరీ ఏమైనా నష్టముతో run అవుతున్నదా? మేనేజిమెంటు సక్రమముగా చేస్తున్నదా లేదా అని చూసినట్లయితే ఇంతవరకు ఆ రకముగా

కానేకాదు. చిత్తూరులోని షుగర్ ఫ్యాక్టరీని కోఆపరేటివ్ ఫోల్డులోకి తీసుకొన్నారు. అక్కడ మేనేజింగు బోర్డును గవర్నమెంటు nominate చేశారేమో కాని మేనేజిమెంటులో మాత్రం ప్రభుత్వ స్థాయిలో వున్నవారు మేనేజి చేస్తునేవున్నారు. అలాగే అనకాపల్లి ఫ్యాక్టరీలో సెక్రటరీగా వచ్చిన ఆయన స్వతంత్రపార్టీవారు అనే దృష్టితో ఇవాళ ప్రభుత్వము ఏమి ఆర్డర్సు వేస్తున్నారో మేము ఘంటాపథముగా చెప్పగలము. చిత్తూరులో 1962-63 లో 11 లక్షల నష్టమువస్తే, ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిన తరువాత 63-64లో 20 లక్షలు నష్టము వచ్చినది అనకాపల్లి ఫ్యాక్టరీలో ప్రభుత్వముయొక్క ఆఫీసర్ల interference లేదు. ఇక్కడ 1962-63 లో 8 లక్షల 68 వేలు లాభమువస్తే, 1963-64 లో 8 లక్షల 15 వేల లాభముతో run అవుతున్నది. ఈ విధముగా లాభముతో మేనేజిమెంటు run చేస్తున్నప్పుడు ప్రభుత్వజోక్యము దేనికి అని అడుగుతున్నాను. తమవారిని వేసుకోవాలని ఉద్దేశ్యము కాకపోతే మరేమిటి అని అడగవలసి వస్తోంది షుగర్ ఫ్యాక్టరీలలో ముఖ్యముగా లేబరేటరీస్ ఉన్నచోట సుమారు 80 లైసెన్సులు వరకు కావలసి వుంటుంది. ఈ లైసెన్సులు పొందడానికి ఎన్ని అవాంతరాలు కలుగుతున్నవి? లంచాలు యిచ్చుకోక తప్పదు. ఇది definite గా బుజువుచేసే పరిస్థితి. ఇంతకుముందున్న రిజిస్ట్రారుగారి దృష్టికితెస్తే వారు ఏమీ చేయలేము అని ఆలోచించుకోమని చెప్పారు దానికి యితరత్రా పెర్మిషన్ యిచ్చే పరిస్థితి జరిగింది. ఈ పరిస్థితికి కారణము లంచగొండితనము. అది అదుపులో పెట్టలేని పరిస్థితి వస్తున్నది. అడ్మినిస్ట్రేషన్ చూద్దాము చాల అవసరముగా ఫైల్సు కదులుతున్నవి ఆనేది ప్రశ్నల సమయములో తెలుస్తున్నది. ఏదైన ఒక సొసైటీ లిక్విడేషన్‌కు పెడితే —నాదగ్గర కొన్ని ఉదాహరణలున్నవి. కారంచేడు మార్కెటింగు సొసైటీ 1955 లో liquidation కి ఆర్డర్సువేస్తే ఇప్పటివరకు పూర్తికాలేదు. అలాగే మునగపాక కోఆపరేటివ్ స్టోర్సుకి 1945 liquidation కి ఆర్డర్సువేస్తే నేటివరకు పూర్తికాలేదు ఈ రకముగా files కదలని పరిస్థితివుంది రీజినల్ ఆఫీసులను ఏర్పాటు చేశారు. 4 జోనులుగా పెట్టి అధికారాన్ని వికేంద్రీకరణ చేశాము అంటున్నారు. పూర్తి అయిన షడ్డతులతో ఈశాడు ఆ రకమైన చర్య తీసుకొన్నప్పటికి డిపార్టుమెంటల్‌గా జరగడములేదు. ఈ డిపార్టుమెంటులోకి సమర్థులు అయినవారు, బాగుగా చదువుకొన్నవారు రావడానికి సంశయించడము జరుగుతుంది. ఉదాహరణకు చెబుతాను కోపరేటివ్ సబ్‌రిజిస్ట్రార్లగా 16, 18 సంవత్సరాలపాటు పనిచేసి రిటైర్ అయినవారు, రిటైర్ అయినతరువాతకూడ కన్ఫర్మ్‌కాని కేసులు వున్నాయి పర్మెనెంట్ పోస్టులు డిపార్టుమెంటులో లేవా అంటే నావద్ద వున్న information ప్రకారం రిసెంట్‌గానే ప్రభుత్వం 100 పోస్టులు పర్మెనెంట్ పోస్టులుగా శాంక్షన్ చేసిందికాని రిటైర్ అయినవారిని ఈనాటివరకు కన్ఫర్మ్ చేయక పోతే వారికిపెన్షన్ ఇతరసౌకర్యాలు కలుగకుండా వుండే పరిస్థితులు వున్నాయి. నేను పేర్లు చెప్పదలచుకోలేదుకాని ఇటువంటి ఉదాహరణలు చాలా వున్నాయి కనుక ఈ విషయం పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఒకచోట ఒకసారి లక్ష రూపాయలు మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ జరిగిందని, ఒకసారి 25 వేలు మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్

జరిగిందని వంకా సత్యనారాయణగారు సభావేదికనుండి చెప్పారు లింగగిరి, మందనపేట, ద్వారక, తిరుమల మొదలైన గ్రామాలగురించి 17-6-64 న ఈ ఎసంబ్లిలో చర్చకు వచ్చింది ఇక్కడ ప్రశ్న వచ్చినతరువాత వారిమీద సివిల్ కాని, క్రిమినల్ కాని యాక్షన్ తీసికోటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారుకాని సరైన పద్ధతిలో వెంటవెంటనే చేయటంలేదు. ఇన్ని సొసైటీలు కావాలని, ఇంతమంది మెంబర్స్‌ను ఎన్‌రోలు చేయాలని ప్లానులో వేసుకొన్నాము. సహకార రంగంలో కావలసిన క్రెడిట్‌నుకూడా టార్గెట్‌లో వేసుకొన్నాము. సహకార సంఘాలను రిజిష్టరు చేయటంలో, సభ్యులను ఎన్‌రోలు చేయటంలో 100 % కాకపోయినా చాలావరకు progress కన్పిస్తున్నదని మనం అంగీకరించాలి కాని ఒక విషయం గుర్తుంచుకోవాలి నాల్గవ ప్లానులో ఏమని వ్రాసుకొన్నామంటే—Any substantial increase in membership unaccompanied by the provision of adequate and timely credit will not only discourage the new members but also inflict infinite damage to the success of the co-operative movement. అని నాల్గవప్లాను పైమ్ వచ్చేసరికి మనం గుర్తించాము. సభ్యులను చేర్చండి, గ్రామాలలో సంఘాలు పెట్టండి అని రిజిష్టరు చేస్తూవుంటే వారికి ఇచ్చే అప్పులు, సభ్యులసంఖ్య మాస్తుంటే వారికి అప్పులు ఏమేరకు ఇవ్వగల్గుతున్నామనే ప్రశ్న కలుగుతున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 200 కోట్ల మేరకు అప్పు కావాలని అంచనా. మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరుకు 5 కోట్లు పూర్తిచేయాలనుకొని 63-64కు 25 కోట్లు టార్గెట్ పెట్టుకోవటం జరిగింది కాని 21.28 కోట్లు మాత్రమే ఇచ్చాము. ఆ టార్గెట్‌ను పూర్తిచేయలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. తరువాత మంత్రిగారు ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పారు. 1-12-64 కి 27 5% రుణాలలో ఇతర మనిలెండర్స్‌కాని, ఇతర పద్ధతులద్వారా చూస్తే 1951-52 లో 3 % మాత్రమే వుంది. 63-64 లో 27.5 % మన్నం తీసికోవాలని టార్గెట్ పెట్టుకొన్నాము. కాని మనం సాధించింది 10 82 % మాత్రమే. అప్పుల విధానంలో మార్పులు రావలసివుంది. ఉత్పత్తి అవసరం అని చెబుతున్నా ప్రభుత్వం అప్పులు ఇవ్వటం లేదు, సహకారసంఘాలు ఇవ్వటంలేదు. ఆస్తినిబట్టి ఇవ్వాలా లేక ఉత్పత్తి అవసరాన్నిబట్టి ఇవ్వాలా అనే విషయాన్ని పరిశీలించవలసివుంది ఋణసౌకర్యం కోసం అభ్యర్థించే రైతులయొక్క ఆర్థిక స్థోమతుగాక ఉత్పత్తి అవసరాలను దృష్టిలో వుంచుకొని ఋణాలు మంజూరు చేయాలని ప్రణాళిక సంఘం నిర్ణయించిందని ఇదివరకు చెప్పబడింది దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని మనం తప్పనిసరిగా అవసరంబట్టి చేయాలి వడ్డీరేటు విపరీతంగా పెరిగివుంది. దానిని తగ్గించాల్సిన అవసరం వుంది దీర్ఘకాల అప్పులకు 1964-65 లో 515 లక్షలు టార్గెట్ పెట్టుకొంటే 245 లక్షలు ఇవ్వటం జరిగింది దీనికి అనేక కారణాలు వున్నాయి. లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంకుద్వారా జరుగుతుందికాబట్టి గత సంవత్సరం చాలా అప్లికేషనులు పెండింగ్‌లో వున్నాయి. దానికి అవసరమైన చర్యలు తీసికోవాలి షార్ట్ టరమ్ లోన్స్ విషయంలో వరదలు వచ్చినప్పుడు, పంటలు పండనప్పుడు ఇచ్చే లోన్స్‌ను మాత్రమే వాయిదా వేస్తున్నారు కాని యింక ఏరకమైన అప్పులు ఇవ్వటములేదు. అవాంతర పరిస్థితులు వచ్చినప్పుడు అధమపక్షం షార్ట్ టరమ్ లోన్స్‌ను లాంగ్ టరమ్ లోన్స్‌గా మార్చేటట్లు ఆలోచించాలని

కోరుతున్నాను మన క్రెడిట్ సొసైటీలయొక్క మేనేజిమెంటు సక్రమముగా సాగలేదని స్పష్టంగా చెప్పవచ్చు ఈ మధ్య రిజర్వ్‌బ్యాంకువారు మెదక్ జిల్లాలోని కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు, స్టేటుబ్యాంకు ఈ రెండు కలసి అక్రమమైన పద్ధతిలో వ్యవహరించారని ఒక note పంపటం జరిగింది. 18 లక్షల రూపాయలు వసూలు చేయకుండా వసూలు చేశామని, అదేరకంగా అప్పు ఇవ్వకుండా ఇచ్చినట్లు మాన్యులేట్ చేశారని రిజర్వ్‌బ్యాంక వారు సెంట్రల్ బ్యాంకు అధ్యక్షునకు వ్రాయటం జరిగింది. దానిపై ప్రభుత్వంవారు ఏమి చర్యలు తీసికొన్నారో స్పష్టంగా తెలియచేయమని కోరుతున్నాను వాటి బాధ్యత సక్రమంగా నిర్వహించటంలేదని చెప్పటానికి ఓవర్‌డ్యూస్ పెరుగుతున్నాయి. 60-61 నుండి 62-63 కు 62-63 నుండి 63-64 కు ఓవర్‌డ్యూస్ పెరుగుతున్నాయి. అలా ఋణాలు పెరుగుతున్నాయా అని చూస్తే 1963-64 లో కోటి 59 లక్షల రూపాయలు Central Bank ఇచ్చిన ఋణాలు తగ్గితే ఓవర్‌డ్యూస్‌లో కోటి 46 లక్షల 22 వేలు పెరిగింది. అదే విధంగా ప్రైమరీ సొసైటీలలో 60-61 లో 3 కోట్ల 66 లక్షల 76 వేలు, 62-63 లో 6 కోట్ల 5 లక్షల 95 వేలకు ఓవర్‌డ్యూస్ పెరిగాయి. ఎందువల్ల ఇలా పెరిగిందని పరిశీలిస్తే డబ్బు ఇచ్చే విషయంలో మానిప్యులేషన్ జరుగుతున్నదని రిజర్వ్‌బ్యాంకువారు చెబుతున్నారు అది పై స్థాయినుండి క్రింది వరకు వుంది. డబ్బు ధనవంతుల పాలౌతున్నది, అప్పులు పేదవారి పాలౌతున్నాయి వారు 500 రూపాయలకో, 100 రూపాయలకో అప్పుకు వస్తే వారికి ఇచ్చి తెలియనివారిచేత వేలి ముద్రలు వేయించుకొని వారిపేర వేల రూపాయలు వ్రాసి అక్కడి సెక్రటరీలు, ప్రెసిడెంట్లు కాజేసిన పరిస్థితులు వున్నాయి ఈ విధంగా బినామి లోన్స్ ఎక్కువ అవుతున్నాయి. వాటిని గట్టిగా చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద వుంది ప్రభుత్వం ఇచ్చిన note లో ప్రభుత్వ ఉద్దేశంలో linking of credit అనేది వుందని వ్రాశారు.

It was proposed to bring about organisational link between the primary co-operative marketing societies and credit societies by the end of 1964-65. ఆచరణలో మాత్రం అలా జరగటం లేదని అనేక కారణాలవల్ల తెలుస్తున్నది సైమ్‌లేకు కనుక ఆ వివరాలలోనికి నేనిప్పుడు పోవటంలేదు. మనం ఇచ్చేcredit ఒకసారి వేయి ఇవ్వటం, ఆఖరు సంవత్సరంలో ఏమి ఇవ్వలేని పరిస్థితి వుంది Central Banks కు 10%, Village Credit Societies కు 8% కు ఇస్తామని చెప్పాగు. ఈనాటికే మాగ్జిమమ్ పవర్‌కు రీచ్ అయిన సొసైటీలు bad debts లోకి రావు ఈనాడు కొత్తగా పెట్టిన సొసైటీలకు 2 లక్షలు వుంటే, వారికి Central Bank వారు లక్ష, లక్షన్నర ఇస్తే దానిమీద 8% వస్తుంది ఈరకంగా ఇవ్వటం అనేది న్యాయంకాదు వీకర్ సెక్షన్‌కు అనే మేరకు ఇచ్చే పద్ధతిని ఎమెండ్ చేశారు. వీకర్ సెక్షన్ ఎవరు అనేదానిపై ప్రభుత్వం ఒక ఫార్ములా ఇచ్చింది సబ్ టెనెంట్స్‌కు, భూమి ఏమాత్రం లేకుండా లోపాయికారిగా వుండి సాగుచేస్తున్న రైతులకు సొసైటీలలో అప్పుతీసుకొనే అవకాశం

లేను. ప్రభుత్వ directions లో అలా వ్రాసుకొన్నా ఆచరణలో అది సాధ్యం కావటం లేదు నేను కూడా ఒక సొసైటి ప్రెసిడెంటునే మేము ఆ విధంగా Central Bank కు పంపితే అతనికి ఆస్థిలేదు కాబట్టి recover చేసే పద్ధతిలేదని refuse చేస్తున్నారు. కాని అయితే, ఆ విధంగా produce లో అయితే యివ్వవచ్చును. Produce లో ఇవ్వడానికి ఏమో Central Bank అంగీకరించడంలేదు. దానికి కావలసినgodown లేదు. వాళ్లుఒకcircular కూడాissueచేశారు, వారియొక్కproduce ను తప్పనిసరిగా ఇస్తామని marketing సొసైటీలకు ఆ అవకాశాలు ఇస్తున్నారు గాని, ఈ సొసైటీలకు అవకాశాలు ఇవ్వడంలేదని, ఆలాగునే services activities కూడా ఈ నాడు entrust చేసి Multipurpose Co-operatives గా వాటిని తీసుకు వచ్చారు. కాని దీనికి scope చాలా తక్కువ కల్పిస్తున్నారు అని నేను ఆలోచించవలసి యున్నది. మనకు June 64 నాటికి 15659 సొసైటీలు ఉంటే, ఈ నాడు 2800 సొసైటీలు మాత్రమే ఈ services activities లో పాల్గొనడం జరిగింది సుమారు 2 కోట్ల వ్యాపారం మాత్రం చేయగలుగుతున్నాయి ; 30 కోట్లు 40 కోట్లు చేయగలిగిన సొసైటీలు వాటికి encouragement లేదు. దానికి తగినటువంటి ఆస్కారం గాని, అవకాశం గాని, ఈ trade loans గాని సక్రమంగా provide చేయలేదనే విషయం తమ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను తరువాత ముఖ్యంగా fertilizers సొసైటీల ద్వారా distributionకు అవకాశం ఇచ్చారు. కాని సరిఅయిన time లో ఇవ్వకపోవడం ఒకటి. రెండవది, societies కు ఇచ్చేటప్పుడు licences ఇచ్చే authority Agriculture Department కు ఎందుకని Fertilizers distribution ఏమో fertilizers B.R.D. ఈ రెండు రకాలైన పద్ధతులు, దీనికి ఒకటి. దానికి ఒకటి ఎందుకు ఉండవలె నని అడుగుతున్నాను. After all fertilizers ఇవ్వడానికి సమస్య ఏమీలేదు. వాళ్లకు 5, 10 రూపాయలు fees కడితే automatic గా licences ఇస్తారు. అయితే fertilizers మేము ఇస్తున్నాము. District marketing societies ఇవ్వాలని, వాళ్లు యేమో select చేస్తే, వాళ్లు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు కాబట్టి ఈ licence ఇచ్చే authority Co-operative Department మీదనే ఉంచాలని తమ ద్వారా చెపుతున్నాను ఎందుకంటె క్రిందటిసారి, ఇచ్చిన instructions ఖాతరు చేయకుండా August నెల వరకు licence issue చేయకుండా fertilizers issue కాకుండా ఉన్నటువంటిది ఇదివరకే ప్రభుత్వ దృష్టికి మేము తీసుకొనివచ్చాము. ఈ నాటికి కూడా మార్చి నెల ఆఖరుకు కూడా renewal కి వెడితే, District Agricultural officer renewal ఇవ్వడం ఈనాటికి రావడంలేదు. ఒకరు licence ఇచ్చేది, ఒకరు fertilizers ఇచ్చేది, ఒకరు అమ్మేది, ఈ పద్ధతి వల్ల duplicity పద్ధతిమీద రైతుకు పనులు సాగడంలేదు వాటిని మార్చాలని తమద్వారా కోరుతున్నాను. ఇక పోతే motor transport గురించి చాలామంది చెప్పారు. Motor Transport societies మనకు చాలా తక్కువగా వుంటు న్నాయి. ముఖ్యంగా ఈనాడు 9 సొసైటీలు ఉన్నాయి రాష్ట్రం మొత్తంమీద. కాని వాటిలో చాలావరకు management క్రమంగా సాగక పాడు అవుతున్నవి

చాలా వున్నాయి. ఉదాహరణకు Vizag లో Ex-service man Co-operative Transport Motor Service ఒకటి ఉన్నది. దానిలో సభ్యులుగాని, మరికొంత మందికూడా ఉన్నారు దాంట్లో misappropriation చేయడం జరిగిందని మీరు urgent గా వస్తే వారిని పట్టిస్తామని petition పెట్టుకొన్నప్పటికీ, అసలు department ఖాతరు చేయడంలేదు. ఎవరైతే ఫలానా officer ను మీరు వేస్తున్నారో అతను దుర్వినియోగం చేస్తున్నాడని ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తే అతనిని అక్కడ నుంచి transfer చేసి మళ్ళీ తిరిగి అక్కడికే post చేస్తున్నారు. కాబట్టి ఇది పెద్దలకు, వారికి ఉండే interest ఏమోగాని ఆ విధంగా జరిగింది ఇదే పద్ధతి గనుక 1, 2 సంవత్సరాలు జరిగితే, liquidate అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. కాబట్టి దానియొక్క management ను Thorough గా investigate చేయించండి, మీరు ఎప్పుడైతే management సక్రమంగాలేదని departmental enquiry కి ఇస్తారో, మాకు నోటీసు ఇవ్వండి, మేము రుజువు చేయడానికి సిద్ధంగావున్నాము. ఇది చేయకపోతే అది liquidate చేయడానికి కారణం అవుతుంది. ఆఖరుకు తప్పులేమో మెంబర్లమీదికి వేస్తారు అదే పనిమాత్రం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత సహకారముతో lift irrigation పద్ధతికూడా పెట్టుకోవడం జరిగింది. కాని ఈ cresh programmes దాంట్లో చాలా ఇస్తున్నామని చెప్పుతున్నారు. ఆఖరుకు 184 కోట్లకు వేయడం, ఆఖరుకు అయిదు కోట్లకు వెళ్ళింది అదేమో వచ్చేసారికి 50 లక్షలే వస్తుందోలేదో, అవి ఎక్కడ ఇస్తారో తెలియదు. సహకార రంగములో lift irrigation సాధించుకోడానికి చాలా applications ఉన్నాయి కాని వాటి bye-laws registration చేయడానికి పద్ధతులు ఏమిటి, ఏ విధంగా చేయాలి అనేదానికి initiative మాత్రం departmental గా లేదు. రైతాంగం క్రిందనుంచి కోరుకున్నప్పటికీ, lift irrigation పెట్టుకొంటామని అన్నప్పటికికూడా అది సాధ్యంకాలేదు. ఒక పదిపేలు deposit పెట్టండి, లేక 5 వేలు deposit పెట్టండి అని చెప్పితే దానికి సరియైన పద్ధతిలేదు. అవి సరియైన పద్ధతిలో సాగడంలేదు. కాబట్టి ఈ lift irrigation కొరకు ఈ సహకార రంగములో సక్రమమైన పద్ధతిలో సాగేటట్లుగా initiative ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వము సక్రమంగా సూచనలు తెలపాలని తమద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ ఎ. బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్) :—అధ్యక్షా, ఈ సహకార బడ్జెటును నేను బలపరుస్తూ, తమద్వారా ప్రభుత్వదృష్టికి కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. మన స్వర్గీయ ప్రధానమంత్రి పండిట్ జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు గ్రామప్రజల అభివృద్ధికొరకు గ్రామస్థాయిలో మూడుసంస్థలు అవసరం అన్నారు, స్కూలు, పంచాయితీ కమిటీ, Co-operative Society, ఈ గ్రామంయొక్క Co-operative Societies గట్టిగా పనిచేస్తేనే గ్రామాభివృద్ధి కలుగుతుందని వారు సెలవిచ్చి ఉండిరి కాని ఈ Co operative సంస్థకు మాత్రం దురదృష్టవశాత్తు మన రాష్ట్రంలోగాని, ఇంకెక్కడైనాగాని, ఆ పంచాయితీ కమిటీలకుగాని, schools కు గాని, గవర్నమెంటుద్వారా, ప్రజలద్వారా మంచిదానికి సహాయం

దొరికి మంచి అభివృద్ధికలిగినా, ఆ ప్రాధాన్యతగాని, ఆ ప్రాముఖ్యతగాని వాటికి, ఈ సహకారసంఘాలకు మన రాష్ట్రంలో దొరకడంలేదు పోయిన కొన్ని సంవత్సరాలనుంచి ప్రత్యేకంగా ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడినతరువాత కొద్దిగా ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం సహకార సంఘాలకు దొరికినా, ఆ ఎంతో అభివృద్ధి చెందినా, ఈ అభిప్రృద్ధి సంతోషించదగినటువంటి level లో గాని ఇంకా ఎక్కువ గాని జరగలేదు. ముఖ్యంగా ఈ రోజులలో మనకు సహకార సంస్థలు గట్టిగా పనిచేయాలి. మనదేశంలో Co-operative common wealth కావాలి. Socialist pattern of society ఏర్పరచుకోవాలి అనే రోజులలో ఈ సహకార సంస్థలకు ప్రభుత్వ level లో ప్రజల level లో, ప్రతి level లో కూడా చాలా ప్రాముఖ్యత ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉన్నది ముఖ్యంగా ఈ సహకార సంఘాలలో యీ గ్రామ level లో ఉండే వ్యవసాయ పరపతి సంఘాలు ఏవైతే ఉన్నాయో వాటికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉన్నది 1960-61 లో 16 కోట్ల. 60 లక్షలు రూపాయలు యీ పరపతిసంఘాలద్వారా యిస్తే, ఈ సంవత్సరం 22 కోట్లు చిల్లర రూపాయలు ఇవ్వబడినాయి. ఈ అభివృద్ధిచూస్తే కొద్దిగా ఎక్కువగా ఉన్నాకూడా, మనం cost of cultivation చూచినట్లయితే, అప్పటికీ. ఇప్పటికీ ఎక్కువ ఇవ్వడంలేదు రైతులకు ఆ 4 సంవత్సరాలక్రితం ఉన్న 16 కోట్ల 50 లక్షలు రూపాయలుకు, ఈనాటికి 22 కోట్ల రూపాయలుకు లెక్కచేసి చూస్తే cost of cultivation కు యీ డబ్బు చాలదు. అంతేకాకుండా యీ money value యీరోజు యిచ్చే 22 కోట్లుకంటే, 16 కోట్ల, 50 లక్షలకే ఎక్కువ ఉన్నదని చెప్పవచ్చు. ఈరోజు దేశమంతాకూడా మనం [illegible] సమస్యలో అతిముఖ్యమైన సమస్య ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి సమస్య ప్రభుత్వం irrigation మీద వేరే agricultural Budget పైన కోట్ల రూపాయలు ఈ ఆహారోత్పత్తి పెంచడానికి ఖర్చు పెడుతున్నది కాని, ముఖ్యమైన విషయము, ఈ రోజున రైతు ఎదుర్కొంటున్నటువంటిది పరపతి గాని, డబ్బుగాని సహకార సంఘాల ద్వారా దొరకకపోవడంవల్లనే చాల పెద్ద ఇబ్బందులు రైతులకు వస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా ఇప్పుడుకూడ నూటికి, 50, 60 వంతులు డబ్బు షావుకార్ల ద్వారానే దొరుకుతున్నాయి. సహకార సంఘాల ద్వారా ఇచ్చేటటువంటి డబ్బు చాలా సరిపోనటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. ఇప్పటికి ఎకరానికి, 40 రూపాయలు, 50 రూపాయలు ఇచ్చిన, ఆ డబ్బు మాత్రం రైతుకు ఏ విధంగాను సరిపోనటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది ఈ విషయం ఆలోచించడానికి 1960-51 లో Reserve Bank వాళ్లు Rural Credit Survey ఒకటి చేయించి 1954 లో దాని report కూడా తెచ్చి వారు కొన్ని సూచనలు చేసినన్నారు. ప్రభుత్వము అమలు పెట్టేదానికని. ఆ సూచనలు ప్రకారం పరపతి సంఘాలు ఏవైతే భూములను mortgage చేసుకోని డబ్బు ఇస్తుందో దానికి బదులు production loans అని ఇచ్చి భూమిని mortgage చేసుకోకుండా వీలైతే పంట చేన్లలో ఉంటుందో ఆ పంటను చూచి డబ్బు ఇవ్వాలని వారు ఒక సిఫార్సు చేసి ఉండిరి. Ford Foundition Committee వాళ్లు కూడా తమ report లో ఇదే విధంగా చేయాలని సిఫార్సు చేసి ఉండిరి. అదే విధంగా మహారాష్ట్రలో

కొన్ని జిల్లాలలో సిఫారసు అమలు పెట్టి వాటిని implementకూడా చేసి ఉన్నారు. ముఖ్యంగా అహ్మద్‌నగర్ district ఇంకా కొన్ని జిల్లాలలో చూస్తే, Central Bank కే 5 కోట్లకు పైగా వాళ్లు ఆ సంవత్సరం co-operation గాని, production loans గాని ఆ రోజులలో ఇచ్చినారు. దాని ప్రకారంగా మనదగ్గర కూడ ఇప్పుడు recoveries గాని, collections గాని బాగలేదంటే ఈ రోజు రైతులు ఏమి చేస్తున్నారంటే మన సహకార సంఘాల ద్వారా ఇచ్చే డబ్బు వాళ్ల అవసరానికి ఏదో 1/10 th, 1/15, $\frac{1}{8}$ th తప్ప అంతకంటే ఎక్కువ ఉపయోగానికి రావడంలేదో. ఎందుకంటే cost of cultivation పెరిగింది.

The House then audjourned till Half past Eight of the Clock on Monday, the 15th March, 1965.

APPENDIX

సహకారశాఖ డిమాండు వివరణ

1965-66

1964-65 లో ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్రంలోని సహకారశాఖ కార్యకలాపాలను, సహకారోద్యమ ముఖ్యాంశాలను గురించిన వివరణ

దేశంలోని గ్రామీణ ప్రాంతాల పునర్నిర్మాణం, సమతుల్యమైన సత్వర ఆర్థికాభ్యున్నతి ధ్యేయంగా పెట్టుకున్న మన పంచవర్ష ప్రణాళికలు ఉత్పత్తికి తయారింపుకు, క్రయ విక్రయాలకుచెందిన రంగాలలో అభివృద్ధి పథకాలను అమలు పరచడంలో సహకార విధానం అత్యంత ప్రధానమైన పాత్ర వహిస్తుందని స్పష్టపడుతున్నాయి. ఎందుచేతనంటే ప్రజాస్వామిక పద్ధతులద్వారా ఆర్థికాభ్యున్నతిని సాధించడంలో సహకారోద్యమం మిక్కిలి అనువైన సాధనం. అభివృద్ధిచెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థలో సహకారశాఖ నిర్వహించే పాత్ర, సహకారాభివృద్ధి కార్యక్రమం యొక్క లక్ష్యం ప్రణాళికలతోపాటు నానాటికి విస్తృతమవుతున్నాయి. దేశమందలి సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచడంలో సహకారోద్యమం ప్రముఖ స్థానం వహిస్తున్నది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సహకారోద్యమం ఈ విషయంలో అద్భుతమైన ప్రగతిని సాధించింది. ఈ రంగం బహుముఖ కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తున్నది. ఆర్థిక, సాంఘిక కార్యకలాపాల నిర్వహణకు ఈ సహకార సూత్రం విస్తరింపజేయబడింది. రాబోయే సంవత్సరాలలో ఇదే కార్యసరళి తప్పక కొనసాగుతుంది. మన రాష్ట్రంలో మూడవ ప్రణాళికారంభంనాటికి 89 లక్షల మంది సభ్యులతోను, రూ 180 కోట్ల నిర్వహణ మూలధనంతోను 24,856 సహకారసంఘాలు పని చేస్తూవుండేవి. కాగా ఈవాడు 89 లక్షల మందికిపైగా సభ్యులతోను, రూ.200 కోట్ల నిర్వహణ మూలధనంతోను దాదాపు 80,000 సంఘాలు వివిధ రకాలైనవి పనిచేస్తున్నాయి.

వ్యవసాయ పరపతి

కార్యక్రమం, ప్రగతి

వ్యవసాయ పరపతి రంగంలో చెప్పుకోతగినంతగా ప్రగతి సాధించబడింది. రెండవ ప్రణాళిక చివరనాటికి రాష్ట్రంలోవున్న ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘాలు 14,000. రాష్ట్రంలోని 84 శాతం గ్రామాలకు ఈ పరపతి సంఘాలు ఉపకరించేవి. వీటిలోని సభ్యులసంఖ్య 15.89 లక్షలు అంటే మొత్తం రాష్ట్ర గ్రామీణ జనాభాలో 25 శాతం అన్నమాట ఆయా అదునులలో వ్యవసాయం పనులకోసం (ఫలసాయపు ఋణాలు కాకుండా) వ్యవసాయదారులకు ఇస్తున్న స్వల్ప కాలిక, మధ్యకాలిక ఋణాలు ఏటేటా అధికమవుతున్నాయి ఈ మొత్తం 1955-56 లో రూ. 5 కోట్లు వుండగా 1960-61 నాటికి రూ 16.50 కోట్లకు, 1963-64 నాటికి రూ 22 కోట్లకు పెరిగింది రెండవ ప్రణాళిక కాలం ఆఖరుకు మొత్తం 14,000 ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘాలలోను రూ. 408 లక్షలు వాటా మూలధనంగాను, రూ. 87 లక్షలు డిపాజిట్లుగాను వున్నాయి.

పంచవర్ష ప్రణాళికల క్రింద వ్యవసాయోత్పత్తిని అధికం చేయడంలో సాధించ వలసిన ప్రగతి దృష్ట్యా, నాలుగవ ప్రణాళిక ఆఖరయ్యేసరికి వ్యవసాయ దారుల పరపతి అవసరాలను కనీసం 50 శాతం వరకైనా తీర్చాలనేది ఈ సహకార సంఘాల ఆశయం తదనుసారంగా ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘాలలో రెండవ ప్రణాళిక చివరనాటికి వున్న 15.89 లక్షల సభ్యత్వాన్ని మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరు నాటికి 40 లక్షలకు పెంచాలని మూడవ ప్రణాళిక లక్ష్యిస్తున్నది. అంతేకాదు, సహకార సంఘాలు 1960-61 లో ఇచ్చిన స్వల్పకాలిక మధ్యకాలిక, ఋణాల మొత్తం రూ. 16.50 కోట్లు. మూడవ ప్రణాళిక చివర సంవత్సరంలో ఈ మొత్తాన్ని రూ. 30 కోట్లకు పెంచాలని లక్ష్యం. కాగా మనరాష్ట్రంలో ఈ స్వల్పకాలిక, మధ్యకాలిక ఋణాల క్రింద అవసరమైన వ్యవసాయ పరపతి మొత్తం దాదాపు రూ. 200 కోట్లు అని ఆంచనా వేయబడింది.

27 లక్షల గ్రామీణ కుటుంబాలకు అంటే మొత్తం గ్రామీణ కుటుంబాలలో 45 శాతం మేరకు ఉపయోగపడేటట్లు చేయాలన్నది. 1964-65 సంవత్సరానికి పెట్టుకున్న లక్ష్యం, ఇందుకుగాను ఇంతవరకు 20.62 లక్షల కుటుంబాలకు అంటే దాదాపు 65 శాతం కుటుంబాలకు—ఈ సంఘాలు ఉపయోగిస్తున్నాయి. 1964-65 ఆఖరు నాటికి 90 శాతం గ్రామాలకు, 88 శాతం గ్రామీణ కుటుంబాలకు ఉపకరించగల సుమారు 15,000 సంఘాలు ఏర్పడతాయని ఆశించబడుతున్నది స్వల్ప కాలిక, మధ్యకాలిక ఋణాల క్రింద రూ. 25 కోట్లను జారీచేయాలని లక్ష్యం పెట్టుకోగా ఇంతవరకు రు. 22 కోట్లు జారీచేయడం జరిగింది. ఈ సంఘాలలో వాటామూల ధనం క్రింద రూ. 500 లక్షలు, డిపాజిట్ల క్రింద రూ 171 లక్షలు వున్నాయి. సహకార సంఘాలు తమ కార్యకలాపాలను ప్రగతిశీలతతో విస్తృత పరచుకొనడానికి వీలుగా ఆయా సంఘాలను అనేక విధాలుగా పటిష్టం చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటున్నది.

సహకార పరపతిని అభివృద్ధి పరచడానికి తీసుకోబడిన చర్యలు .

రెండవ ప్రణాళికలోవున్న 6,000 సంఘాలనుగాక మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికకాలంలో అదనంగా 4,000 సంఘాలను పునరుజ్జీవింపచేయడానికి ఉద్దేశించ బడింది. సేవా సహకార సంఘాలుగా అవి కట్టుదిట్టమైన రీతిలో పని చేయడానికే ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశింపబడింది

1963-64 లో 1,771 సంఘాలు సేవాకార్యక్రమాలను చేపట్టడానికి సభ్యులకు రసాయినిక ఎరువులు మొదలైన వాటిని పంచడానికి పూనుకున్నాయి. ఈ కార్య క్రమం నిర్వహించే ప్రతి సంఘానికి 5 సంవత్సరాలలో రూ 900 ల సబ్సిడీ ఇవ్వబడుతూవుంది. ఇది ప్రధానంగా ఆయా సంఘాలు సేవకార్యక్రమాలను చేపట్టడానికి, ప్రోత్సాహాన్నివ్వడానికి ఉద్దేశింపబడింది. కన్సైనుమెంటు—పరపతి ప్రాతిపదికపై రసాయనిక ఎరువులను పంపిణీచేయడానికి, వాటిని వస్తురూప ఋణంగా ఇవ్వడానికి సుమారు. 3,200 సంఘాలు చిల్లర వర్తక సంఘాలుగా ఎంపిక చేయబడ్డాయి.

ప్రాథమిక పరపతి సంఘాలలో ప్రభుత్వ వాటా :

పెద్దతరహా సహకార సంఘాలు, గ్రామీణ బ్యాంకులతోసహా గ్రామీణ సంఘాల ఆర్థిక వనరులను పటిష్ఠంచేసే ఉద్దేశంతో వాటి పాటమూలధనానికి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు రూ 57.04 లక్షల మొత్తాన్ని చెల్లించింది.

ఆర్థిక సహాయాన్నిచ్చే బ్యాంకుల వనరుల పెరుగుదల :

ఆర్థిక సహాయాన్నిచ్చే సంస్థలుగా ఎపెక్సు, సహకార కేంద్ర బ్యాంకులు ప్రణాళికక్రింద పరపతి లక్ష్యాలను సాధించడంలో ప్రముఖపాత్ర వహిస్తున్నాయి. 1964 జూన్ 30వ తేదీనాటికి మొత్తం నిర్వహణ మూలధనం ఎపెక్సు బ్యాంకులలో రూ. 24 కోట్లకు సహకార కేంద్ర బ్యాంకులలో రూ. 86 కోట్లకు మించివుంది. అవి రూ. 11 72 కోట్ల మేరకు డిపాజిట్ల రూపంలో పొదుపు చేయించగలిగాయి.

ఆర్థి సహాయాన్నిచ్చే బ్యాంకులలో ప్రభుత్వ వాటా, రిజర్వు బ్యాంకునుండి పరపతి పరిమితులు :

ఎపెక్సు, సహకార కేంద్ర బ్యాంకుల వాటా మూలధనానికి (30-6-64 వరకు) ప్రభుత్వం రూ. 2.33 కోట్ల మొత్తం చెల్లించింది. దీనివల్ల తమకు ఋణ సేకరణలోగల గరిష్ఠ శక్తిని పెంపుచేసుకొని, రిజర్వు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా నుండి అధిక పరపతి సౌకర్యాన్ని పొందేటందుకూ, సొంత నిధులను పెంపు చేసుకోడానికీ వీలుంటుంది. 1964-65 లో రెండు కేంద్ర సహకార బ్యాంకుల వాటా మూలధనానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వాటాగా రూ. 4 లక్షల మొత్తం మంజూరు చేయబడింది. ఎపెక్సు, కేంద్ర సహకార బ్యాంకుల వాటా మూలధనానికి చెల్లింపు చేయడానికిగాను వ్యవసాయ కార్యాలకోసం ఇచ్చే దీర్ఘకాలిక ఋణాలకు చెందిన జాతీయనిధి నుండి అప్పుగా రూ. 75 లక్షలను మంజూరు చేయవలసినదిగా రిజర్వు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాను కోరాలని సంకల్పించబడింది

ప్యాకేజీ కార్యక్రమం :

సాంద్ర వ్యవసాయ జిల్లా కార్యక్రమం (ప్యాకేజి పథకం) అమలులోవున్న పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఉత్పత్తి ప్రణాళికను ఆధారంగా చేసుకొని సకాలంలో తగినంత పరపతి సౌకర్యాన్ని కల్పించడంలోను, మేలురకం విత్తనాలు, రసాయనిక ఎరువులు, తెగుళ్ల మందులు మున్నగువాటిని సరపరా చేయడంలోను, వ్యవసాయ ఫలసాయం స్టోరేజీ, మార్కెటింగులకు పరపతి సౌకర్యాలకు సంబంధం కలుగజేయడంలోను సహకార సంఘాలు ప్రముఖపాత్ర వహిస్తున్నాయి. ఆ ప్రాంతంలో పనిచేస్తున్న కేంద్ర బ్యాంకులు వ్యవసాయదారులకు అవసరమయ్యే నిధులను సమకూర్చడానికి వీలు కలిగించే ఉద్దేశంతో రిజర్వు బ్యాంకు 1964-65 లో రూ. 206 లక్షుల మేరకు స్వల్పకాలిక పరపతి సౌకర్యాలను మంజూరు చేసింది అందులో రూ. 131.15 లక్షులకు ప్రభుత్వం పూచీ ఇచ్చింది. ప్రస్తుతం ఈ పథకంక్రింద 429 గ్రామాలున్నాయి.

మార్పుచేసిన ప్యాకేజీ పథకం

ఆహారోత్పత్తిని అధికం చేయడానికి, ఆహార నిలవలను తగినంతగా ఏర్పాటు చేసుకోడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 10 జిల్లాలలో మార్పు చేయబడిన ప్యాకేజీ పథకం ప్రవేశ పెట్టబడింది.

ఈ పథకం 1963-64 లో ప్రవేశ పెట్టబడింది. 1963-64, 1964-65, 1965-66—ఈ మూడేళ్లపాటు దీనిని అమలుపరచాల్సి వుంటుంది. ఎంపిక చేయబడిన మొత్తం ప్రాంతాలలో పథకం అమలు జరుపబడుతున్న మొదటి సంవత్సరంలో 40 శాతం వరకు, రెండవ సంవత్సరంలో 70 శాతం వరకు, మూడవ సంవత్సరంలో 100 శాతం వరకు విస్తరింపజేయాలని ఉద్దేశించబడింది ఈ పథకంక్రింద సహకార సంఘాలు సకాలంలో తగినంత పరపతిని కలిగించగలవని ఆశించబడుతున్నది.

పరపతి అవసరాలు :

ఈ పథకం క్రింద పరపతి అవసరాలు మొదటి సంవత్సరం రూ 10.25 కోట్లు, రెండవ సంవత్సరం రూ 17.93 కోట్లు, మూడవ సంవత్సరం రూ 25.62 కోట్లు వుంటుందని వ్యవసాయ శాఖ డైరెక్టరు అంచనా వేశారు. సహకార సంఘాలలో తగినన్ని నిధులు లేనందువల్ల మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో ఉద్దేశించిన లక్ష్యాలను సాధించలేక పోవడం జరిగింది. అయినప్పటికి ఈ బ్యాంకులు వాటా మూలధన విరాళాన్ని, ఇతర ఆర్థిక సహాయాన్ని అవసరమైనప్పుడెల్లా ఇవ్వడంద్వారా 1965-66 లో ఈ పథకం క్రింద అవి పూర్తి పరపతి అవసరాల మేరకు సొమ్ము సమకూర్చుకోవడానికి ఏర్పాట్లు చేయబడుతున్నాయి.

పైన తెలిపినట్లుగా 1965-66 సంవత్సరానికి పరపతి అవసరాలు రూ 25.62 కోట్లుగా నిర్ణయించబడింది. ఇందులో రూ. 6.75 కోట్ల మొత్తం మామూలుగా యిచ్చే వడ్డీతగ్గింపు రూ. 2.14 కోట్లు మార్పుచేయబడిన పథకం క్రింద అదనపు మొత్తంగాను సమకూర్చబడుతున్నది. ఆ విధంగా ఈ పథకం క్రింద సమకూర్చవలసిన మొత్తంలో రూ. 16.73 కోట్లు కొరత కనుపిస్తుంది.

ప్యాకేజీ పథకం అమలులోనున్న 10 జిల్లాలలోను పై మేరకు పరపతిని కల్పించడానికిగాను ఆయా జిల్లాలలోని కేంద్ర బ్యాంకులు తమ వాటా మూల ధనాన్ని రూ 8 కోట్లవరకు ఇంకా పెంచుకోవడం అవసరమయింది. బ్యాంకులు తమ డిపాజిట్ల పరిస్థితిని మెరుగుపరచుకోవాలని ఆదేశమివ్వడం జరిగింది.

దీర్ఘకాలిక పరపతి ప్రగతి :

మన రాష్ట్రంలో రెండవ ప్రణాళిక ఆఖరునాటికి 104 ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులున్నాయి. 1964-65 ఆఖరునాటికి భూమి తనఖా బ్యాంకులను ఏర్పాటుచేయడానికి వీలుకానట్టి ఏవో కొన్ని ఏజన్సీ ప్రాంతాల్లో తప్ప రాష్ట్రంలోని ప్రతి తాలూకాలోను భూమి తనఖా బ్యాంకు వుంటుందని ముఖ్యమంత్రి, అప్పటి ఆర్థిక, సహకార మంత్రి సభాముఖంగా హామీ యిచ్చారు. ఈ హామీ ప్రకారం ఏవో కొన్ని ఏజన్సీ ప్రాంతాల్లోతప్ప అన్ని తాలూకాల్లోను ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులను ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం 173 ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులున్నాయి. మిగిలిన తాలూకాలు గిట్టుబాటయిన యూనిట్లు కానందున ఆ తాలూకాల్లో ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులను ఏర్పాటుచేయడానికి సాధ్యంకాదని తలంచబడింది. భూమి తనఖా బ్యాంకులు ఏటా యిస్తున్న అప్పులు 1955-56లో రూ 62 లక్షలు వుండగా 1963-64 లో రూ 884 లక్షల వరకు క్రమేణా పెరిగాయి. 1964-65 సంవత్సరానికి రూ. 515 లక్షలు అప్పులు ఇవ్వాలని లక్ష్యంకాగా 1964 నవంబరు 30 వ తేదీ నాటికి రూ. 245 లక్షల మొత్తాన్ని అప్పుగా ఇచ్చింది. ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులకు సంబంధించి 30-6-64 నాటికి రావలసి వున్న మొత్తం అప్పుపైకం రు. 1,528 67 లక్షలు.

ప్రభుత్వంనుంచి పరపతి సౌకర్యాలు :

ఆంధ్రప్రదేశ సహకార కేంద్ర భూమి తనఖా బ్యాంకు తమ రుణసహాయ కార్యక్రమాన్ని జయప్రదంగా అమలు జరిపేటట్లు చేయడానికై రాష్ట్రప్రభుత్వం రూ. 42 లక్షల మొత్తాన్ని, స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా రూ. 200 లక్షల మొత్తాన్ని ఏటా స్వల్పకాలిక పరపతి సౌకర్యాన్ని అందజేస్తున్నాయి.

డిబెంచర్లకు ప్రభుత్వ గ్యారంటీ :

డిబెంచర్లను జారీ చేయడంద్వారా నిధులను సమకూర్చుకున్న తరువాత ఈ స్వల్పకాలిక ఋణాలు ప్రతియేట తిరిగి చెల్లింపబడుతూ వున్నాయి. అనుమతి పొందిన ట్రస్టీ సెక్యూరిటీలయిన ఈ డిబెంచర్లకు ప్రభుత్వ గ్యారంటీ ఉన్నది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభమయిన నాటినుండి ఇంతవరకు ఆంధ్ర ప్రదేశ సహకార కేంద్ర భూమి తనఖా బ్యాంకు రూ. 1,272.50 లక్షల మేరకు డిబెంచర్లను జారీచేసింది. 15-2-1965 నాటికి పబ్లిక్ డిపాజిట్లలో వున్న డిబెంచర్ల మొత్తం రూ 1,[illegible] లక్షలు కాగా సింకింగు ఫండుకు జమ అయిన మొత్తం రూ. 391 49 లక్షలు. డిబెంచర్ల విషయంలో ప్రభుత్వం యిచ్చిన గ్యారంటీ రూ. 1,[illegible] లక్షలనుండి రూ. 2,500 లక్షలకు పెంచడం జరిగింది. బ్యాంకు వాటా

మూలధనం రూ. 148 లక్షలక్కుగాను 30-6-64 నాటికి ప్రభుత్వం చెల్లించినది రూ. 66 లక్షలు.

ప్రాజెక్టు ప్రాంతాలలో పూర్తి ఆర్థికసహాయ పథకం :

ఆంధ్రప్రదేశ్ సహకార కేంద్ర భూమి తనఖా బ్యాంకు కార్యక్రమంలో తాను మామూలుగా అప్పులిచ్చే కార్యకలాపాలకుతోడు ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులద్వారాను ప్రాథమిక భూమి తనఖా సహకార సంఘాల ద్వారాను మూసీ, కడం, కె. సి కాల్వ, నాగార్జునసాగర్ మొదలయిన ప్రాజక్టుల క్రింద ఆయకట్టు ప్రాంతాల అభివృద్ధికి సంబంధించిన ప్రత్యేక పథకాలుకూడ చేరివున్నాయి. మూసీ మధ్యతరహా నీటిపారుదల ప్రాజక్టుక్రింద వ్యవసాయదారులకు అవసరమయ్యే స్వల్పకాలిక, మధ్యకాలిక, దీర్ఘకాలిక ఋణాలన్నింటినీ, తెలంగాణాలోని గ్రామీణ సహకార సంఘాల ద్వారానూ, ప్రాథమిక భూమి తనఖా సహకారసంఘాల ద్వారాను ఇవ్వదలచిన పూర్తి ఆర్థిక సహాయ పథకం పూర్తిచేయబడింది 30,000 ఎకరాల భూమిని సాగుక్రిందికి తేవడానికై 3 సంవత్సరాలపాటు రూ 75 లక్షల మేరకు దీర్ఘకాలిక ఋణసౌకర్యం కలిగించడానికీ, స్వల్పకాలిక ఋణంక్రింద వరుసగా మొదటి మూడు సంవత్సరాలలోను రూ. 8 లక్షలు, రూ. 16 లక్షలు, రూ. 24 లక్షలు ఇవ్వడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. కేవలం మూసీప్రాజక్టు ప్రాంతంలో దీర్ఘకాలిక ఋణ సౌకర్యాన్ని సమకూర్చగలందులకై ఆంధ్రప్రదేశ్ సహకార కేంద్ర భూమి తనఖా బ్యాంకుకు స్టేటుబ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా, ప్రభుత్వ హామీపైన రూ. 25 లక్షల మేరకు నగదు పరపతి సౌకర్యాన్ని మంజూరు చేసింది.

కె. సి కాల్వ, కడం, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ప్రాంతాలక్రింది భూములకు సాగునీటి వ్యవస్థ చేయడానికై దీర్ఘకాలిక ఆర్థిక సహాయాన్ని అందజేయాల్సిన పథకాలకు సంబంధించి ఈ మూడు ప్రాజెక్టు ప్రాంతాలక్రింది భూములను అభివృద్ధి పరచే నిమిత్తం భూమి తనఖా బ్యాంకులు అద్యతన భావిలో ఈ క్రింద తెలిపిన విధంగా రూ 1,071 లక్షల మొత్తాన్ని అందజేయవలసి వుంటుందని తలచబడుతున్నది.

	ఆర్థిక సహాయం అందజేయవలసిన ప్రాంతం (ఎకరాలలో)	మొత్తం రూపాయలు (లక్షలలో)
1. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు— గుంటూరు, నల్గొండ జిల్లాలలో 5.79 లక్షల ఎకరాలు	2.90 లక్షలు	831
2. కడం (ఆదిలాబాదు జిల్లా) 0.65 లక్షల ఎకరాలు	0.25 లక్షలు	75
3. కె సి కాల్వ (కర్నూలు జిల్లా) 0.98 లక్షల ఎకరాలు	0.50 లక్షలు	165

ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్ర కేంద్ర భూమి తనఖా బ్యాంకు బొంబాయిలోని అగ్రికల్చరల్ రీఫైనాన్స్ కార్పొరేషను సహాయంతోను, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సహాయంతోను ప్రత్యేక డిబెంచర్ల రూపంలో నిధులను సేకరించడలచింది. పై తెల్పిన పథకాలు 1964 సంవత్సరం మధ్యభాగంనుంచి త్వరితగతిని అమలు పరచబడుతున్నాయి. మామిడితోటలు, కొబ్బరితోటలు మున్నగువాటి పెంపకానికి గాను దీర్ఘకాలిక ఋణాలు ఇచ్చేనిమిత్తం ఈ దిగువ వివరించిన మరో పది పథకాలను గురించి ప్రభుత్వం, అగ్రికల్చరల్ రీఫైనాన్స్ కార్పొరేషను పరిశీలిస్తున్నవి :—

1. జూలేరు ప్రాజెక్టు పథకం	...	రూ. 4,50,000
2. మధ్య పెన్నారు పథకం	...	రూ. 72,00,000
3. చీపురుపల్లి తాలూకాలో మామిడితోటలను పెంచే పథకం	...	రూ. 6,00,000
4. విశాఖపట్నం జిల్లాలో కొబ్బరితోటల అభివృద్ధికి సంబంధించిన పథకం	...	రూ. 7,00,000
5 తోటవారిపాలెం పంపింగు పథకం	...	రూ. 8,08 200
6. నూజివీడు తాలూకాలో మామిడి తోటలు పెంచే పథకం	...	రూ. 7 83,500
7. గన్నవరం తాలూకాలో 100 బోరు బావులను త్రవ్వే పథకం	...	రూ. 10,80,000
8. రామడుగు పథకం	...	రూ. 7,50,000
9. రామభద్రునిపల్లి పథకం (కడప్పాలు జిల్లా)..		రూ. 1,61,000
10. ఖమ్మం చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకం . .		రూ. 9,00,000

రాష్ట్రంలో సమకూర్చిన నీటిపారుదల సౌకర్యాలను ఎట్టి ఆలస్యం జరగకుండా చక్కగా వినియోగం చేసుకునేట్టు చూడడానికై ఇతర ప్రాజక్టు ప్రాంతాలలో కూడా భూములను సేద్యార్హం చేసుకోగలందుకుగాను ఋణాలను ఇచ్చే అవకాశాలను గురించి బ్యాంకు పరిశీలిస్తున్నది. అందుచేత రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ రంగంయొక్క భావి పురోభివృద్ధి విషయంలో భూమి తనఖా బ్యాంకులు ప్రముఖ పాత్రను వహిస్తాయి.

మార్కెటింగు, ప్రాసెసింగు సౌధారణ ప్రగతి

సహకార సంఘాల సభ్యుల వ్యవసాయ ఫలసాయానికి సంబంధించి తగిన క్రయవిక్రయ సౌకర్యాలను కల్పిస్తేనే తప్ప సహకార పరపతిని విస్తరింపజేసే ఏ కార్యక్రమంగాని విజయవంతం కాజాలదు. మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో క్రొత్తగా 40 సంఘాలను ఏర్పాటుచేయాలని సంకల్పించగా ఇంతవరకు 37 సంఘాలను ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది దానితో సంఘాల సంఖ్య 283 కు పెరిగింది. రాష్ట్రంలోని ముఖ్యమైన మండీలు పేటా కూడలి కేంద్రాలు అన్నీ

ఈ సంఘాల క్రిందికి వచ్చాయి. 1963–64 లో ఆదిలాబాదు, వరంగల్, నల్గొండ, ఖమ్మం, మెదక్ లలో 5 జిల్లా సహకార మార్కెటింగు సంఘాలు ఏర్పాటు చేయబడడంతో రాష్ట్రంలోని ప్రతి జిల్లాకు ఒక జిల్లా సహకార మార్కెటింగు సంఘం చొప్పున మొత్తం 20 జిల్లాలలోను 20 జిల్లా సహకార మార్కెటింగు సంఘాలు పనిచేస్తున్నాయి.

ఆర్థిక సహాయం :

సహకార మార్కెటింగు పద్ధతిని పెంపొందించడానికై ప్రభుత్వం 200 మార్కెటింగు సంఘాల వాటా మూలధనానికి రూ. 48 లక్షల మొత్తాన్ని చెల్లించింది. 676 గోదాములకును, 114 ప్రాసెసింగు ప్లాంట్లను ఏర్పాటు చేయడానికిని ఆర్థిక సహాయాన్ని సమకూర్చింది 1964–65 లో రూ. 2.60 లక్షలు ఖర్చు కాగల మరో నాలుగు బియ్యపు మిల్లులను ఏర్పాటుచేయడానికి ఆర్థిక సహాయం అందజేయబడింది 1964–65 లో 22 గోదాములకు రూ. 5.20 లక్షల మొత్తం సహాయంగా ఇవ్వడం జరిగింది. మార్కెటింగు సంఘాలు తమ స్వంత నిధులను అధికం చేసుకుని తద్వారా ఇంకా ఎక్కువ మొత్తంలో రుణం సేకరించడానికి అర్హతను పొందేటట్లు చేయడానికిగాను 1964–65 లో ఆ సంఘాలకు రూ. 2.00 లక్షల మొత్తం వాటా మూలధనంక్రింద ఇవ్వడానికి సంకల్పించబడింది. ఈ మొత్తాన్ని ఇవ్వడంలో, చిన్నతరహా ఉత్పత్తిదార్లనుండి వ్యవసాయ ఫలసాయాన్ని నేరుగా కొనుగోలు చేస్తున్న సంఘాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి కూడా సంకల్పించబడింది. కేంద్ర కార్యాలయంలోను, ప్రధాన ప్రాంతీయ కేంద్రాలు మూడింటిలోను అవసరమైన మార్కెటింగు సిబ్బందిని నియమించుకునే నిమిత్తం 1964–65 లో ఆంధ్ర కో–ఆపరేటివ్ మార్కెటింగు ఫెడరేషన్‌కు రూ. 20,000 లు నిష్కండీగా మంజూరు చేయబడింది.

సహకార మార్కెటింగు పద్ధతి అభివృద్ధికోసం 1965–66 లో మార్కెటింగు సంఘాలు తమ స్వంత నిధులను పెంపొందింపజేసుకొనే నిమిత్తం రూ. 2.00 లక్షల ప్రభుత్వ వాటా మూలధనాన్ని ఇవ్వడానికిని, నాలుగు ప్రాసెసింగు యూనిట్లను నెలకొల్పే నిమిత్తం రూ 3.25 లక్షల వాటా మూలధనాన్ని అదనంగా సమకూర్చడానికిని సంకల్పించబడింది.

త్వరితగతి కార్యక్రమం :

సహకార రంగంలో స్టోరేజీ సదుపాయాలను అధికంచేసి, తద్వారా వీలైనన్ని ఎక్కువ సరళరా కేంద్రాలనుంచి రైతులకు రసాయనిక ఎరువులవంటి వ్యవసాయ అవసరాలను అందజేయడానికి వీలుగా ప్రభుత్వం, త్వరితగతి కార్యక్రమం క్రింద ఒక్కొక్క ప్రధాన గోదాముకు రూ. 25,000 ల చొప్పున 24 ముఖ్య గోదాముల నిర్మాణానికి, ఒక్కొక్క గ్రామీణ గోదాముకు రూ. 12,500 చొప్పున 200 గ్రామీణ గోదాముల నిర్మాణానికి ఆర్థిక సహాయాన్ని మంజూరు చేసింది ఈ విధంగా వీటన్నింటిమీద పెట్టుబడి రూ. 31 లక్షలు. సంఘాలను ఎంపిక చేసుకోవడం, గోదాముల నిర్మాణానికై స్థలాలు నిర్ణయించడం వాటి స్కెచ్‌లు రూపొందించడం ఎగ్జిక్యూటివ్ పనులకు తుదిరూపం ఇవ్వబడింది.

పీటి నిర్మాణంపని (స్థానిక పరిపాలన) చీఫ్ ఇంజనీరుకు అప్పగించబడింది. గోదాముల నిర్మాణాన్ని 31-9-1965 నాటికి పూర్తిచేయడానికి వీలుగా కేంద్ర ప్రభుత్వం జి సి ఐ షీట్లను ప్రత్యేకంగా కేటాయించింది.

మార్కెటింగు కార్యకలాపాలు

కేంద్ర ప్రతిపాదిక పథకాల క్రిందను, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పథకాల క్రిందను ఏర్పాటు చేయబడిన వాడకందార్ల సహకార స్టోర్లకు సరఫరాచేసే నిమిత్తం మామూళ్ళ కాలంలో ఉత్పత్తి కేంద్రాలనుండి బియ్యం, పప్పుధాన్యాలు, మిర్చి, వగైరా అవసర వస్తువులను సేకరించే పనిని ప్రభుత్వం 1963-64 లో ఆంధ్ర సహకార మార్కెటింగు ఫెడరేషనుకు అప్పగించింది ఈ మార్కెటింగ్ ఫెడరేషను స్టోర్లకు రూ. 20 లక్షలకు పైగా విలువచేసే బియ్యం వగైరా వస్తువులను సరఫరా చేసింది 1964 జూన్ నుండి 1964 డిసెంబరు వరకు గడ్డు కాలంలో హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు జంటనగరాలకు అవసరమైన బియ్యం బఫర్ స్టాకులను సేకరించి సరఫరాచేసే పనిని కూడా ప్రభుత్వం ఆంధ్ర సహకార మార్కెటింగు ఫెడరేషనుకే అప్పగించింది ఈ సందర్భంలో ఫెడరేషను రూ. 40 లక్షలకు పైగా విలువచేసే బియ్యాన్ని ఖరీదు చేసింది.

ఇంతేకాకుండా రాష్ట్రంలోని ప్రాథమిక సహకార మార్కెటింగు సంఘాలు, జిల్లా సహకార మార్కెటింగు సంఘాలు 1963-64 లో రూ. 200 లక్షలకు మించి విలువచేసే వ్యవసాయ ఫలసాయాన్ని తామే స్వయంగాను, ఏజెన్సీ పద్ధతి ద్వారాను ఖరీదు చేశాయి. సభ్యులకు రూ. 200 లక్షలకుపైగా ఫలసాయ రుణాలుకూడా ఇవ్వబడినాయి

ఆంధ్ర సహకార మార్కెటింగ్ ఫెడరేషను ఈ సంవత్సరం కేంద్ర ఆహార మండలికి 60,000 టన్నుల బియ్యాన్ని సరఫరా చేయడానికి అంగీకరించింది. జిల్లా సహకార మార్కెటింగ్ సంఘాలద్వారా రైతులనుండి వడ్లను కొనుగోలుచేసి ఫెడరేషను కిరాయకు తీసుకొన్న బియ్యపు మిల్లులలోగాని స్వంత బియ్యపు మిల్లులలోగాని వాటిని మరబట్టించి బియ్యం సరఫరాచేస్తుంది. ఈ పనిని చేపట్టే నిమిత్తం సహకార సంఘాలకు అడ్వాన్సుల రూపంలో అందజేయడానికి ప్రభుత్వం రూ. 100 లక్షల మొత్తాన్ని మంజూరుచేసింది.

వడ్ల ప్రాసెసింగు :

రాష్ట్రంలో సాగుచేయబడే ప్రధాన పంటలలో వరి ప్రముఖ స్థానాన్ని వహిస్తుంది. వడ్లను ప్రాసెసింగు చేయడమనేది మార్కెటింగు దృష్ట్యా అత్యవసర మైన విషయం మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో ఇంతవరకు 10 బియ్యపు మిల్లులను ఏర్పాటుచేయడానికి ఆర్థికసహాయం చేయడం జరిగింది.

సహకార రంగంలో బియ్యం మరబట్టే సౌకర్యాలను అధికం చేయడానికై అదనంగా బియ్యపు మిల్లులను నెలకొల్పే నిమిత్తం క్రొత్తఢిల్లీలోని జాతీయ సహకార అభివృద్ధి మండలి ఆర్థిక సహాయంచేయడానికి సమ్మతించింది. ఈ ఆర్థిక సహాయం ప్రణాళికలో నిర్ణయించిన మొత్తానికి అదనంగా వుంటుంది. గుంటూరు

జిల్లాలోని పొగాకు ఉత్పత్తిదారుల సహాయార్థం ప్రభుత్వం ఒంగోలు తాలూకాలో అమలుపర్చే నిమిత్తం ఒక పైలటు పథకాన్ని మంజూరు చేసింది ఈ పథకం ప్రకారం పొగాకు పండించే రైతులకు ఎకరాకు రూ 200 నుంచి రూ. 250 వరకు ఉత్పత్తి రుణాలు ఇవ్వబడతాయి. ఈ రుణాలు వ్యవసాయ పరపతి సంఘాలద్వారా ఇస్తారు. పొగాకు సేకరణ, పూలింగు, గ్రేడింగు, అమ్మకాల పనిని చేపట్టే గుంటూరుజిల్లా పొగాకు ఉత్పత్తిదార్ల సంఘముద్వారా రైతులు పొగాకు అమ్మడానికి ఒప్పందాలు చేసుకోవడం జరుగుతుంది గోదాముల నిర్మాణం, లారీల కొనుగోలు సిబ్బందికయ్యే వ్యయం వగైరాలకోసం ప్రభుత్వం రూ. 1 లక్ష మొత్తం ఆర్థిక సహాయాన్ని మంజూరు చేసింది. ఈ పథకం అమలు పరచబడుతున్నది.

జిల్లా మార్కెటింగ్ సహకార సంఘాలు, ప్రాథమిక సహకార మార్కెటింగు సంఘాలు రసాయనిక ఎరువులను సరఫరాచేసే పనిని కొనసాగిస్తూవేవున్నాయి జరుగుతున్న సంవత్సరంలో ఇంతవరకు అవి 2 49 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల రసాయనిక ఎరువులను పంపిణీచేశాయి.

సహకార వ్యవసాయం

ప్రస్తావన :

మూడవ పంచవర్షప్రణాళికకు సంబంధించి సవరించిన సహకార వ్యవసాయ కార్యక్రమం ప్రకారం పైలట్ ప్రాజెక్టు ప్రాంతంలో 100 సంఘాలను, పైలట్ ప్రాజెక్టులకు చెందని ప్రాంతాలలో 100 సంఘాలను వ్యవస్థీకరించడానికి వుద్దేశించ బడింది.

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆరంభంలో రాష్ట్రంలో 18 సహకార వ్యవసాయ సంఘాలు వున్నాయి.

1962-63, 1963-64 సంవత్సరాలకుగాను ఏర్పాటుచేసిన కార్యక్రమం ప్రకారం 16 పంచాయతీ సమితులకు విస్తరింపచేసేటట్లుగా 10 జిల్లాలలో 10 పైలటు ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించటానికిని 1963-64 అంతానికి ప్రతి పైలటు ప్రాజెక్టులో 5 సంఘాలను నిర్వాటుచేయడానికిని ఉద్దేశించబడింది. మూడవ ప్రణాళికాంతానికి వీటిసంఖ్యను 10 కి పెంచాలని కూడా ఉద్దేశించబడింది. 1964-65 కు నిర్ణయించుకున్న లక్ష్యం ప్రకారం పైలటు ప్రాజెక్టులలో 30 సహకార వ్యవసాయ సంఘాలు, పైలటు ప్రాజెక్టుకు చెందని ప్రాంతాలలో 20 సంఘాలను ప్రారంభించాల్సివుంది. ఇంతేకాకుండా పైలటు ప్రాజెక్టు పథకాన్ని మరో 6 జిల్లాలకు విస్తరింపజేయాల్సివుంది.

1964-65 లో ఇంతవరకు పైలట్ ప్రాజెక్టుప్రాంతాలలో 4 సంఘాలు, పైలటు ప్రాజెక్టుకు చెందని ప్రాంతాలలో 12 సంఘాలు వ్యవస్థీకరింపబడినాయి పైలటు ప్రాంతాలలో మరో 6 సంఘాలు, పైలటు ప్రాజెక్టులకు చెందని ప్రాంతాలలో 7 సంఘాలు వ్యవస్థీకరింపబడుతున్నాయి.

30-11-1964 తేదీనాటికి రాష్ట్రంలో 119 సహకార వ్యవసాయ సంఘాలు (10 పైలటు ప్రాజెక్టులలో 46 సంఘాలు, పైలటు ప్రాజెక్టుకుచెందని ప్రాంతాలలో 73 సంఘాలు) వున్నాయి వాటిలో 5091 మంది సభ్యులు వున్నారు. వాటి చెల్లించిన వాటా మూలధనం సుమారు రూ. 2 50 లక్షలు. జమచేసిన భూములుగాని కౌలుకు తీసుకొన్న భూములుగాని మొత్తంమీద యీ సంఘాల క్రింద 18,000 ఎకరాల భూమివుంది.

ఇంతవరకు 50 సంఘాలు వ్యవసాయ పనులను ప్రారంభించాయి. వచ్చే సాగుకాలంలో మరికొన్ని సంఘాలు వ్యవసాయ పనులను ప్రారంభిస్తాయి. 1962-63 లో రూ. 24,200 మొత్తం, 1963-64 లో రూ. 2,71,700 మొత్తం 29 సహకార వ్యవసాయ సంఘాలకు ఆర్థికసహాయం చేయబడింది.

1965-66 లో సహకార వ్యవసాయాన్ని మరింత శీఘ్రంగా అభివృద్ధిపరచే నిమిత్తం మిగతా 4 జిల్లాలకును సహకార వ్యవసాయ పైలటు ప్రాజెక్టు పథకాన్ని విస్తరింపజేయాలని తలపెట్టబడింది. ఈ ఏడు 20 పైలటు ప్రాజక్టు లన్నింటిలోను 45 సంఘాలను వ్యవస్థీకరించాలని సంకల్పించబడింది. వ్యవసాయ సంఘాల ఆర్థిక సహాయం నిమిత్తం 1965-66 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ 5.48 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఇందులో రాష్ట్ర ప్రణాళికా మొత్తంలోనిది కాక కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చినవాటా రూ. 4.00 లక్షలుకూడా చేరుతుంది.

1965-66 లో రాష్ట్రంలోని పైలటు ప్రాజెక్టులకు చెందని ప్రాంతాలలో 20 సహకార వ్యవసాయ సంఘాలు వ్యవస్థీకరించడానికి తలపెట్టబడింది. పైలటు ప్రాజెక్టులకు చెందని ప్రాంతాల వ్యవసాయ సంఘాలకు ఆర్థికసహాయం నిమిత్తం 1965-63 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ 2 48 లక్షల మొత్తం కేటాయింపు చేయబడింది. ఇందులో రాష్ట్రప్రణాళికా మొత్తంలోనిదికాక కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చిన వాటా రూ. 1 78 లక్షలు కూడా చేరుతుంది.

ప్రభుత్వ బంజరు భూములు :

ఉప్పల్ సంఘం సూచించిన ప్రకారం 250 ఎకరాలు, అంతకుమించిన ఖండాలలో భూములను ప్రభుత్వం సహకార సమిష్టి వ్యవసాయ సంఘాలకు కేటాయించింది. 19 బ్లాకులలో విస్తరించివున్న సంఘాలకు చెందిన 1,826 మంది భూమిలేని వ్యవసాయ కూలీలకు సుమారు 9,398 ఎకరాల భూమి లభ్యమైంది. భూవసతిలేని వారితో 22 సహకార సమిష్టి వ్యవసాయ సంఘాలను నెలకొల్పటానికి నిర్ణయమైంది. ఈ పథకంక్రింద సహకార పద్ధతిమీద సమిష్టి సాగుచేసుకోటానికి రెవిన్యూ అధికార్లు భూములను కేటాయిస్తారు. ఇంతవరకు 10 బ్లాకులలో 14 సంఘాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. అందులో ఇప్పటికి 12 సంఘాలు నెల్లూరు, అనంతపూరు, కరీంనగరు జిల్లాలలో రిజిష్టరుచేయబడ్డాయి. మిగతా 10 సంఘాలు త్వరలోనే ప్రారంభం కాగలవని ఆశింపబడుతున్నది.

భూమిలేని బీద వ్యవసాయ కూలీలతో కూడిన ఈ సంఘాల సభ్యులకు వాటా మూలధనం క్రింద ఒక్కొక్కరికి 75 రూపాయలు మంజూరు చేయటానికి వుద్దేశించబడింది. ఇందుకోసం 1964-65 లో రూ 56,000 లు, 1965-66 లో రూ 10,000 లు ఖర్చు చేయటానికి సంకల్పించబడింది.

అమలాపురం ప్రాంతంలోని ఫీల్డు లేబరు సహకార సంఘాలను సహకార సమిష్టి వ్యవసాయ సంఘాలుగా పునర్వ్యవస్థీకరించడానికి ప్రత్యేక పథకాలు .

తూర్పుగోదావరిజిల్లా అమలాపురం ప్రాంతంలోని లంకభూములకు చెందిన 202 ఫీల్డు లేబరు సహకార సంఘాలను 1965-66 లో 135 సహకార సమిష్టి వ్యవసాయ సంఘాలుగా పునర్వ్యవస్థీకరించటానికి ఒక ప్రతిపాదన వున్నది ఈ సంఘాలకు ఆర్థిక సహాయం చేయగలందులకై 1965-66 సాలుసరి ప్రణాళికలో రూ. 1 69 లక్షలు కేటాయించటానికి సంకల్పించబడింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని గ్రామదాన, భూదాన సహకార సంఘాలకు కేంద్ర పరితి పాదిత ఆర్థిక సహాయ పథకం :

గ్రామదాన భూదాన ప్రాంతాలలోని సహకార సంఘాలకు ఆర్థిక సహాయం చేయటానికై 1963 లో భారత ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా ఒక కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాన్ని రూపొందించి, యిప్పుడు ఏర్పాటై వున్న యీకముందు ఏర్పాటు కాగలవని భావించబడిన సంఘాలను దృష్టిలోవుంచుకొని పథకాలను తయారు చేయవలసిందిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. భూమిని సంఘాలకు అప్పగించడం జరుగగలదనే వుద్దేశంతో గ్రామదాన, భూదాన సహకార సంఘాలు 48 రిజిస్టరు చేయబడ్డాయి. అయినప్పటికీ దానంగా ఇవ్వబడిన భూములు సంఘాలకు బదిలీ చేయడం జరగలేదు. సంఘాల వశమైన భూమి విలువను ఆధారంచేసుకొని రుణం యివ్వబడుతుంది. భూములింకా వశంకాని కారణంగా సంఘాలు రుణాలు పొందే అవకాశం లేకపోతుంది. భూములను సంఘాలపరం చేయటానికి రిజిస్ట్రేషను రుసుం వగైరాల చెల్లింపునుంచి సంఘాలను మినహాయించవలసిన అవసరం వుందని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సర్వోదయ మండలి సూచించింది. దానం చేయబడిన భూముల హక్కులను సంఘాలకు దత్తంచేసే దాన పత్రాల విషయంలో రిజిస్ట్రేషను శాసనంక్రింద చెల్లించవలసిన రిజిస్ట్రేషను రుసుములు, రుణాది సంబంధ సర్టిఫికేట్ల రుసుములు చెల్లించనవసరంలేకుండా పూర్తిగా మినహాయిస్తూ ప్రభుత్వం వుత్తరువులు జారీచేసింది.

సహకార వ్యవసాయములో శిక్షణ:—

సహకార వ్యవసాయ సంఘాలకు చెందిన అధికారేతర కార్యదర్శులకు, సహకార వ్యవసాయానికి సంబంధించిన సిద్ధాంతాలను గురించి, కార్య విధానాలను గురించి 1963 జూను మొదటి తేది నుంచి ఆరు నెలలపాటు శిక్షణ గరపగలందులకై రాజేంద్రనగరులోని గ్రామసేవకుల శిక్షణ కేంద్రంలో సహకార వ్యవసాయ శిక్షణ విభాగం ఒకటి ప్రారంభించబడింది సంఘాలు పంపిన 89 మంది అభ్యర్థులు 1963 నవంబరు 30 నాటికి తమ కోర్సును పూర్తి చేశారు. రాజేంద్రనగరులోని గ్రామ సేవకుల శిక్షణ కేంద్రంలో వసతిలేని కారణంగా శాశ్వతికంగా ఈ శిక్షణ విభాగం పనిని 1963 డిసెంబరు నుంచి హాయిదా

చేయడం జరిగింది ఈ శిక్షణ విభాగంకోసం రాజేంద్రనగరులో శాశ్వాశ్వతిక కట్టడాలను నిర్మించటానికి సంబంధించిన పథకాన్ని ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది. ఈ నిర్మాణపుపని పబ్లికువర్క్స్ (భవనాల విభాగం) చీఫ్ ఇంజనీరుకు అప్పగించ బడింది శిక్షణ విభాగంకోసం 1965 ఏప్రిల్ 1 నాటికి భవనాలు పూర్తి కాగలవని అంచించబడుతున్నది.

గ్రామదాన సర్వోదయ, భూదాన అభివృద్ధి సహకార సంఘాలకు చెందిన అధికారేతర కార్యదర్శులకు ఒక్కొక్క బృందంలో 40 మంది అభ్యర్థులుండేవిధంగా రెండు బృందాలకు ఆగుమాసాలపాటు సహకార వ్యవసాయంలో శిక్షణ గరపటా నికై కడపలో శిక్షణ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించటానికి సంబంధించిన పథకాన్ని కూడా ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది. ఈ శిక్షణ కేంద్రం త్వరలోనే ప్రారంభించ బడుతుంది.

ఈ శిక్షణ కేంద్రాలు రెండింటిని నిర్వహించటానికి బోధనా సిబ్బంది ఖర్చులు, స్టయిపెండ్లు, అభ్యర్థులకు తదితరులకు ప్రయాణభత్యంకోసం 1965-66 బడ్జెటు అంచనాలలో భారత ప్రభుత్వంవాటా సుమారు రూ. 90,000 లతో సహా రూ. 1.30 లక్షలు కేటాయించబడింది.

సహకార వ్యవసాయానికి సంబంధించిన మూలసూత్రాలను వ్యవసాయ దార్లకు తెలియపరచటానికై 1964-65లో రూ 8,510 ల ఖర్చుతో 27 గ్రామ స్థాయి శిబిరాలను నిర్వహించటానికి ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది.

వాడకందార్ల సహకార సంఘాలు

ప్రజా ప్రాహుళ్యం కోసం కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకం :

సాధ్యమైనంత మేరకు అత్యవసర వస్తువుల ధరలను అదుపులో పెట్టే ఉద్దేశంతోను, వాడకపు వస్తువులు సరస ధరలతో సమానంగా పంపిణీ అయ్యేట్లు చూసే ఉద్దేశంతోను పెద్దపెద్ద నగరాలలోను, 50,000 పైబడి జనాభా వున్న పట్నాలలోని ప్రజల సౌకర్యంకోసం కేంద్ర సహకార స్టోర్లను ఏర్పాటుచేసే నిమిత్తం ప్రభుత్వం ఒక పథకాన్ని ప్రారంభించింది.

వ్యవస్థ :

అనుకున్న విధంగా 16 వాడకందార్ల కేంద్ర సహకార స్టోర్లను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది

సభ్యత్వం, వాటా మూలధనం :

కేంద్ర సహకార స్టోర్లలో 1964 మార్చి అంతానికి 14 573 మంది సభ్యులు వున్నారు. ఈ సంఖ్య 1964 నవంబరు ఆఖరయ్యేసరికి 30,826 కు పెరిగింది. పోతే స్టోర్ల నిర్వహణ మూలధనం 30-6-64 నాటికి రూ. 86.75 లక్షలు వుండగా 1964 నవంబరు ఆఖరయ్యేసరికి రూ 43 40 లక్షలకు పెరిగింది. స్టోర్ల అమ్మకాలు ప్రారంభించినప్పటినుండి 1964 నవంబరు అంతమయ్యేసరికి రూ. 215.82 లక్షల వ్యాపారం చేశాయి. 1964 నవంబరులో స్టోర్లు చేసిన మొత్తం నెలసరి

అమ్మకాలు రూ. 25.70 లక్షలు ఈ స్టోర్ల సంఘాలు నానాటికి తమ వ్యాపారాన్ని ఎక్కువ చేసుకుంటున్నాయి.

ప్రభుత్వోద్యోగులకోసం వాడకందార్ల సహకార సంఘాలు :

జిల్లా కేంద్ర పట్టణాల్లోను, విజయవాడలోను ప్రభుత్వోద్యోగుల కోసం వాడకందార్ల స్టోర్లను ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రభుత్వం 1962-63 లో ప్రయోగాత్మకంగా ఒక పైలట్ పథకాన్ని మంజూరుచేసింది 1963-64 హైదరాబాదు నగరంలోని మల్లేపల్లి, మలక్‌పేట, ఎర్రమంజిల్ లలో ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వోద్యోగుల సహకార స్టోర్లకు ఈ పథకంపు సౌకర్యాలు విస్తరించబడ్డాయి.

ప్రస్తుతం ప్రభుత్వోద్యోగుల వాడకందార్ల సహకార సంఘాలు 24 వున్నాయి. 1-12-64 నాటికి ఈ స్టోర్లలో 61,069 మంది సభ్యులున్నారు. కాగా వీటికి చెల్లించిన వాటా మూలధనం రూ. 3.66 లక్షలు. స్టోర్లు సగటున నెలకు రూ. 28 లక్షలవరకు అమ్మకాలు జరుపుతున్నవి. పోతే స్టోర్లు అమ్మకాలు ప్రారంభించినప్పటి నుంచి యింతవరకు రూ. 234 లక్షల మేరకు అమ్మకాలు జరిపాయి.

పారిశ్రామిక కార్మికులకోసం పథకం :

కేంద్ర కార్మిక, ఉపాధి వ్యవహారాల మంత్రిత్వశాఖ 250 కు మించి పని చేసే పబ్లికు, ప్రయివేటు రంగాలందలి సంస్థలలోని పారిశ్రామిక కార్మికులకోసం వాడకందార్ల స్టోర్లను ఏర్పాటు చేయటానికి ఒక పథకాన్ని రూపొందించింది.

మన రాష్ట్రంలో 250 అంతకెక్కువమంది పనిచేస్తున్న సంస్థలు 61 వున్నాయి. ఇంతవరకు 13 సంస్థలు వాడకందార్ల సహకార స్టోర్లను ఏర్పాటు చేసుకున్నాయి. మిగిలిన సంస్థలకు సంబంధించికూడ వాడకందార్ల సహకార స్టోర్లను ఏర్పాటు చేయటానికి లేబరు కమీషనరు తగుచర్యలు తీసుకుంటున్నారు 1964-65 ఆఖరయ్యేసరికి రాష్ట్రంలో 250 మందికి మించి పనిచేస్తూవుండే సంస్థ లన్నిటిని ఈ పథకం క్రిందికి తీసుకరావటానికి సంకల్పించబడింది.

సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు

చెరుకు ఉత్పత్తిదార్లే యజమానులుగా వుంటే కారే నిర్వహించుకునే చక్కెర ఫ్యాక్టరీలను నెలకొల్పడంలో సాధించిన విజయం సహకార ప్రపంచంలో చెప్పుకోతగ్గ విశేషం. "సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు, భారతదేశపు దిజ్మండలంపై వెలుగొందే వేగు చుక్కల్లా వున్నాయని సామాజికాభివృద్ధి, సహకార శాఖల కేంద్ర మంత్రి శ్రీ డే అన్నారు. సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలను దేశంలో విస్తృతంగా నెలకొల్పడమనేది యిటీవలే ప్రారంభమైనప్పటికీ ఈ రంగంలో ఆంధ్ర దేశమే ప్రధాన స్థానాన్ని పొందింది పటికోప్పాకలోని సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీ దేశంలోని అన్నిటికంటే అతి పురాతనమైనది.

ఈనాడు రాష్ట్రంలో 8 సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు పనిచేస్తున్నాయి. వీటి మొత్తం దినసరి శక్తి 6,350 టన్నులు. అందులో ప్రణాళిక క్రింద ఆమదాల వలస, చోడవరం, పాలకొల్లు, చిత్తూరు, నిజామాబాదులలో ఒక్కొక్కటి 1,000 టన్నుల దినసరిశక్తి గల ఐదు ఫ్యాక్టరీలు పనిచేస్తున్నాయి. పోతే ప్రణాళిక

క్రిందగాక పటికొప్పాక, అనకాపల్లి, తునిలలో పనిచేసే మిగతా మూడు ఫ్యాక్టరీల దినసరి శక్తి వరుసగా 1,000, 500, 350 టన్నులు. 1962-63 లో గానుగాడిన చెరుకు 2 62 లక్షల టన్నులుకాగా చక్కెర ఉత్పత్తి 2.60 లక్షల బస్తాలు. 1963-64 లో గానుగాడిన చెరుకు 6 62 లక్షల టన్నులుకాగా చెక్కర వుత్పత్తి 6.13 లక్షల బస్తాలు. 1963-64 లో గానుగాడిన చెరకు, వుత్పత్తి అయిన చక్కెర అంతకుముందు ఏడాది అంటే 1962-63 లో గాను గాడిన చెరకు, వుత్పత్తి అయిన చక్కెరకన్నా రెండురెట్లు అధికంగా వున్నది. ప్రయివేటు ఫ్యాక్టరీలతోసహా రాష్ట్రంలోని మొత్తం ఫ్యాక్టరీల వుత్పత్తిలో సహకార ఫ్యాక్టరీల భాగం 1962-63 లో 15% నుంచి 26% కు పెరిగింది. ఫ్యాక్టరీలు సమర్థవంతంగా పనిచేయటానికై 1964-65 లోను ఆ తదుపరి సంవత్సరాల విషయంలోను అనేక చర్యలు తలపెట్టబడ్డాయి. అందులో ఈ క్రిందవి ప్రధానంగా పేర్కొనదగినవి :

I: వాటా మూలధనాన్ని ఎక్కువ చేయడం, ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచటం.

II. కాలహరణాన్ని, వుత్పత్తి చేయడంలో కలిగే నష్టాలను సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గించడం ద్వారా క్రషింగు పనిని మెరుగుపరచడం.

III. గానుగాడు కాలం ఎక్కువగా వుండేటట్లుగాను. చక్కెర ఎక్కువగా దిగుబడి అయ్యేట్టుగాను చేయడంకోసం స్వల్పకాలపు చెరకు, దీర్ఘకాలపు చెరుకు రెంటి విషయంలోను నాణ్యతను అభివృద్ధి పరచడం.

IV. నీటి పారుదల సౌకర్యాలను కల్పించడం, రవాణా సౌకర్యాలను ఎక్కువ చేయడం.

V. ఉత్పత్తి వ్యయాన్ని, సాధారణ ఖర్చులను తగ్గించడం.

Vi అర్హమైన కమిటీలను నియమించడం ద్వారా సాంకేతిక సిబ్బందిని ఎంపికచేయడం.

Vii ఎరువుల పంపిణీ, తెగుళ్ళ నివారణ.

Viii పంట పొలాలలో రైతులకు ఎక్కువగా సహాయపడడం.

1964-65 లో 1,000 టన్నుల దినసరి శక్తి గలిగిన ప్లాంట్లు ఒక్కొక్కదాని లక్ష్యం 1.75 లక్షల టన్నులుగా నిర్ణయించబడింది. తక్కువ శక్తి గలిగిన ప్లాంట్ల విషయంలో వాటి లక్ష్యం అందుకు అనుగుణంగా తగ్గించబడింది. సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీల స్పెషలు ఆఫీసరు ఈ విషయంలో సాధించబడే ప్రగతిని జాగ్రత్తగా గమనిస్తూ వుంటారు. ఇంతవరకు ఈ ఫ్యాక్టరీలన్నీ సక్రమంగానే పనిచేస్తున్నాయి 15-2-65 నాటికి గానుగాడిన చెరకు 6.01 లక్షల టన్నులు కాగా వుత్పత్తి అయిన చక్కెర 4.40 లక్షల బస్తాలు. సీజను ప్రారంభంలో చక్కెర దిగుబడి చాలా తక్కువగా వున్నది. సీజను నడచేకొద్దీ పరిస్థితి మెరుగు కాగలదని ఆశించబడుతున్నది.

చెరకు ధర చెల్లింపు, స్టోర్సు మొదలైన వాటి కొనుగోలు కోసం పెట్టుబడి మూలధనానికి అవసరమైన నిధులను ఫ్యాక్టరీలు ఎక్కువ చేసుకోగలందులకై 6 సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలకోసం రూ. 160 లక్షల మొత్తానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, స్టేట్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియాకో లేదా స్టేట్ బ్యాంకు ఆఫ్ హైద్రాబాదుకో హామీ వుండడం జరిగింది.

కొత్త ఫ్యాక్టరీల నిర్మాణం :

సహకార రంగంలో మరికొన్ని చక్కెర ఫ్యాక్టరీలను నెలకొల్పటానికి వుద్దేశించబడింది. లైసెన్సులను జారీచేసే విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వంవద్ద పెండింగులో వున్నది

ప్రస్తుతమున్న యూనిట్ల విస్తరణ.

ఆమఖాలవలస, చిత్తూరులలోని సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీల ప్రస్తుతపు దినసరి శక్తి 1000 టన్నుల నుంచి 1,600 టన్నులకు పెండడానికి అవసరమైన లైసెన్సులను జారీచేయడం జరిగింది.

ఇతర సహకార సంఘాలు

సమాజంలోని బడుగు వర్గాల వారి సంక్షేమం కోసం గతంలో తగినంత కృషి జరగలేదని సాధారణంగా భావించబడుతూ వుండేది అందువల్ల సమాజంలోని వివిధ బడుగు వర్గాలవారి అవసరాలకు తగినట్లుగా చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. వాటిలో ముఖ్యంగా చేర్కొదగింది-లేబరు కాంట్రాక్టు సంఘాలు, రిక్షా నడిపే వారి సంఘాలు, రజకుల సహకార సంఘాలు, టెక్స్టల సహకార సంఘాలు, టాక్సీడ్రైవర్ల సహకార సంఘాలు, సహకార ముద్రణాలయాలు, సరుకు రవాణా సంఘాలు, పాటిబెల్లం ఉత్పత్తిదార్ల సంఘాలు, వీటన్నిటిని పటిష్ఠం చేయడం, వ్యవస్థీకరించడం.

లేబరు కాంట్రాక్టు సంఘాలు :

లేబరు కాంట్రాక్టు, కన్స్ట్రక్షను సంఘాలకు సంబంధించి 1962 లో వాగ పూరులో జరిగిన అఖిల భారత సదస్సులో లేబరు కాంట్రాక్టు సహకార సంఘాలకు వివిధ మినహాయింపులకు సిఫారసుచేస్తూ తీర్మానంచేయబడి, ఆ తీర్మానాలను అమలుపరచవలసిందిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను కోరడం జరిగింది. ఎందుచేతనంటే సమాజంలోని బడుగు వర్గాల వారికి లాభదాయకమైన ఉద్యోగాలను కల్పించడంలో లేబరు కాంట్రాక్టు సంఘాలను ఏర్పాటుచేసే కార్యక్రమం విశిష్ట పాత్ర వహిస్తుంది.

ఈ సంవత్సరంలో 18 ప్రైమరీ లేబరు కాంట్రాక్టు సహకార సంఘాలు, ఒక సమాఖ్య సంఘం ఏర్పాటు చేయబడినాయి. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో 284 ప్రైమరీ లేబరు కంట్రాక్టు సహకార సంఘాలు, రెండు సమాఖ్య సంఘాలు పని చేస్తున్నాయి.

1964-65 లో ప్రైమరీ లేబరు కాంట్రాక్టు సహకార సంఘాలకు, జిల్లా స్థాయి సమాఖ్య సంఘానికి నిర్వహణ మూలధన రుణాలు, వాటా మూలధన రుణాలు, మేనేజీరియల్ సబ్సిడీ, పరికరాలను కొనడం కోసం సబ్సిడీ రూపంలో రూ. 6.80 లక్షల మేరకు ఆర్థిక సహాయం చేయడం జరిగింది.

ఈ సంఘాలను పెంపొందింపజేయడం కోసం 1965-66 వార్షిక ప్రణాళికలో రూ. 6.78 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. మరో ప్రైమరీ లేబరు కాంట్రాక్టు సహకార సంఘాలను, ఒక జిల్లా స్థాయి సమాఖ్య సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి తలపెట్టబడింది.

రిక్షాలు నడిపేవారి సహకార సంఘాలు.

రిక్షాలు నడిపేవారి సహకార సంఘాలను ఏర్పాటుచేసే పథకం ప్రప్రథమంగా 1962-63 లో ప్రవేశపెట్టబడింది. ఆ సంవత్సరంలో నాలు సంఘాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. ఆర్థిక సహాయం క్రింద రూ 0.74 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

1963-64 లో మరో ఐదు సంఘాలు ఏర్పాటుచేయబడినాయి. రూ 2.96 లక్షల మేరకు ఆర్థిక సహాయం మంజూరు చేయబడింది.

1964-65 లో రూ 2.58 లక్షల కేటాయింపు చేయబడింది. ఆరు క్రొత్త సంఘాలను ఏర్పాటు చేయడానికి నిర్ణయించడం జరిగింది తదనుసారంగా ఈ సంవత్సరంలో ఆరు క్రొత్త సంఘాలు ఇదివరకే ఏర్పాటు చేయబడినాయి. రూ. 2.58 లక్షల మేరకు ప్రభుత్వంవారు వీటికి ఆర్థిక సహాయాన్ని మంజూరు చేశారు. అంతేకాక, ఒక్కొక్క సంఘానికి సహకార సంఘాల బ్యూనియరు ఇనస్పెక్టరును కూడ నియమించడం జరిగింది ఆ సంఘాలు ఆ ఇనస్పెక్టరు జీత భత్యాలకయ్యే ఖర్చును భరించాల్సిన అవసరం లేదు.

1965-66 వార్షిక ప్రణాళికలో రూ. 1.21 లక్షల మొత్తాన్ని కేటాయించడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఆరు క్రొత్త సంఘాలస్థాపన లక్ష్యంగా నిర్ణయించాలని సంకల్పించబడింది.

రజకుల సహకార సంఘాలు :

రజకుల సహకార సంఘాలను ఏర్పాటుచేసే పథకం మొదట 1964-65లో చేపట్టబడింది.

వార్షిక ప్రణాళికలో రూ. 0.68 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. మూడు సంఘాలను ఏర్పాటుచేయడానికి నిర్ణయించబడింది. తదనుసారంగా మూడు సంఘాలు ఏర్పాటుచేయబడినాయి. రూ. 0.68 లక్షల మొత్తం మేరకు ప్రభుత్వంవారు ఆర్థిక సహాయాన్ని మంజూరుచేశారు. 1965-66 లో మూడు సంఘాలు స్థాపన లక్ష్యంగా నిర్ణయించడానికి సంకల్పించబడింది. క్రొత్తగా

ఏర్పాటు చేయబోయే క్రొత్త సంఘాలకు, ఇదివరకే ఏర్పాటైవున్న సంఘాలకు సంబంధించి 1965-66 లో రూ. 0 81 లక్షల మొత్తాన్ని ఖర్చుచేయడానికి ఉద్దేశించబడింది.

బెస్తల సహకార సంఘాలు .

(ఏ) 1964-65 లో సెంట్రల్ డెల్టా బెస్తల కేంద్ర సహకార సంఘం (కోవసీమ) కు వాటా మూలధన విరాళం క్రింద రూ. 1 50 లక్షల మొత్తం మంజూరుచేయబడింది. అందుకుగాను 1965-66 బడ్జెటులో రూ. 2.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

(బి) మాచర్లలో ఒకటి, హైదరాబాదులో ఒకటి మొత్తం రెండు బెస్తల ఎపెక్స్ సహకార సంఘాలలో పనిచేస్తున్న సిబ్బంది ఖర్చును భరించడానికి; బెస్తల సహకారసంఘాలకు బుణం క్రింద రూ. 18,000 ల మొత్తాన్ని మంజూరు చేయడానికిగాను 1964-65 వార్షిక ప్రణాళికలో రూ. 0.86 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

1965-66 లో రెండు బెస్తల ఎపెక్స్ సహకార సంఘాలతోనూ పనిచేసే సిబ్బంది ఖర్చులను భరించడం కోసం 1965-66 వార్షిక ప్లానులో రూ. 16,000ల మొత్తాన్ని కేటాయించడానికి సంకల్పించబడింది.

టాక్సీడ్రైవర్ల సహకార సంఘాలు .

టాక్సీడ్రైవర్ల సహకార సంఘాలను ఏర్పాటుచేసే పథకం 1964-65 లో చేపట్టబడింది. ఇంతవరకు ఒక సంఘం ఏర్పాటుచేయబడింది. 1964-65 లో దానికి రూ 1.97 లక్షల మేరకు ఆర్థిక సహాయం మంజూరు చేయబడింది.

1965-66 లో మరో సంఘాన్ని ఏర్పాటుచేయడానికి తలపెట్టబడింది. ఏర్పాటు చేయబోయే క్రొత్త సంఘానికి, 1964-65 లో ఇదివరకే ఏర్పాటుచేయ బడిన సంఘానికి ఆర్థిక సహాయం క్రింద 1965-66 బడ్జెటులో రూ. 1.99 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

సహకార ముద్రణాలయాలు :

1964-65 వార్షిక ప్రణాళికలో 4 సహకార ముద్రణాలయాలకు ఆర్థిక సహాయం చేయడం కోసం రూ. 0.52 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంలో రూ. 33,000 లు మంజూరుచేయడం జరిగింది. మిగిలిన రూ. 18,000 లమొత్తాన్నికూడ ఆ సంవత్సరంలో ఖర్చుపెట్టడానికి సంకల్పించడం జరిగింది.

1965-66 లో మరో రెండు సహకార ముద్రణాలయాలను ఏర్పాటు చేయడానికి తలపెట్టబడింది. అంతేకాక 1964-65 లో ఆర్థిక సహాయంపొందిన సంఘాలకు మేనేజీరియల్ సహాయం కొనసాగించడానికికూడ ఉద్దేశించబడింది.

ఇందుకుగాను 1965-66 బడ్జెటులో రూ. 0.34 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది.

సరకు రవాణా సహకార సంఘం :

భారత ప్రభుత్వంవారు తలపెట్టిన పై లెటు పథకంలో సూచించిన అంశాల పైనను, కేరళ సరకు రవాణా సహకార సంఘాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని సరుకు రవాణా సహకార సంఘాన్ని ఏర్పాటుచేసే పథకాన్ని 1965-66 లో చేపట్టడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఇందుకుగాను 1965-66 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 1000 ల నామమాత్రపు కేటాయింపు చేయడానికి సంకల్పించబడింది.

గీత పనివారల సహకార సంఘాలు :

తెలంగాణా ప్రాంతంలోని గీత పనివారికి సహాయం చేసే ఉద్దేశంతో, తెలంగాణా ప్రాంతంలోని గీత పనివారల సహకార సంఘాలకు నిర్వహణ మూలధనం రుణాలక్రింద ప్రభుత్వం వారు 19-12-1964 తేదీగల ఆహార వ్యవసాయ శాఖవారి మిస్. నెం. 2919 జి.ఓ. లో రూ. 5.00 లక్షల మొత్తాన్ని మంజూరుచేశారు. నిరుపేదలైన గీతపనివారు ఈ సంఘాలలో సభ్యులుగా ఉంటారు. ఈ రుణాలను బహిరంగంగా వేలం వేయకుండా, సగటు గుత్తనుబట్టి కల్లు గీయడానికిగాను వారికి ఎక్సైజు కాంట్రాక్టులు ఈయడం జరిగింది. ఆ సంఘాలు ఎక్సైజు శాఖకు బయానా పైకం, మొదట చెల్లించే డిపాజిట్లు, చెట్ల పన్నులు మొదలగు వాటిని చెల్లించడానికి వీలు కల్పించడం కోసం 5.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

1965-66 లో కూడ యింతే మొత్తాన్ని కేటాయించడానికి సంకల్పించ బడింది.

సహకార శిక్షణ, విద్య

సహకార శిక్షణ :

1964-65 లో రూ. 7.00 లక్షల కేటాయింపుతో నాలుగు అనధికారసంస్థల ద్వారాను, సహకార శాఖకుచెందిన ఒక సంస్థద్వారాను ఈ పథకంయొక్క అమలు కొనసాగుతున్నది. శిక్షణకాలం నాలుగు అనధికారసంస్థలలోను 11మాసాలుకాగా హైదరాబాదులోని కేంద్ర సహకార సంస్థలలో ఒకసంవత్సరం. మొత్తం నాలుగు సంస్థలలోనుబోధించే పాఠ్యాంశాలు పవంచే ప్రిన్సిపిల్స్ఆఫ్ కో-ఆపరేషన్ కో-ఆపరేటివ్ లా, బ్యాంకింగ్, రూరల్ ఎకానమిక్స్, ఆడిటింగ్, బుక్-కీపింగ్, పంచాయతీరాజ్, సెక్రటేరియట్ ప్రాక్టీసు. ఐదు సంస్థలలోని బోధనా సిబ్బంది, ఇతర సిబ్బంది ఖర్చును సంస్థలు భరించ నవసరము లేకుండా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి ఏటేటా అయ్యే వ్యయంలో సగం మొత్తాన్ని

భారత ప్రభుత్వం భరిస్తుంది 1964-65 లో మొత్తం ఐదు సంస్థలలోను కలిసి 687 మంది జూనియరు సిబ్బంది శిక్షణ పొందుతున్నారు.

సభ్యుల విద్యా పథకం :

సహకారోద్యమంలో అనధికార్ల విద్యా పథకం 40 సంచార యూనిట్ల ద్వారా రాష్ట్రంలో 1964-65 లో కూడ అమలు పరచడం జరుగుతున్నది. ప్రతి యూనిటు ఒక ఎడ్యుకేషను ఇన్స్పెక్టరు అజ్మాయిషీలో ఉంటుంది.

1964-65 లో 11,842 మంది అనధికార్లు శిక్షణ పొందారు. 1964-65లో ఆ పథకానికి రూ 1.75 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు-అభివృద్ధి అధికారి, ఆయన సిబ్బంది, 40 మంది ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్స్ట్రక్టర్ల ఖర్చును పూర్తిగా భారత ప్రభుత్వమే భరించింది.

ఈ పథకంకోసం 1965-66 లో రూ. 2 77 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. సంచార యూనిట్లను 40 నుండి 60 కి పెంచడానికి సంకల్పించబడింది. సభ్యులు విద్యా పథకం శాలూకు సమాచారాన్ని ప్రచురించడంకోసం కేటాయింపుకూడ చేయబడింది

రాష్ట్ర సహకార యూనియనుకు సహాయం .

1964-65 లో ఆంధ్రరాష్ట్ర సహకార యూనియనును హైదరాబాదు కేంద్ర సహకార యూనియనును పటిష్టం చేయడంకోసం మేనేజీరియల్ సబ్సిడీ క్రింద మొదటి యూనియనుకు రూ. 13,000 లు, రెండవ యూనియనుకు రూ. 10,000 లు మంజూరు చేయడం జరిగింది.

నిధుల కొరతవల్ల 1965-66 లో ఈ పథకాన్ని విరమించడం జరిగింది.

సదస్సులు, అధ్యయన పర్యటనలు, బహుమతులు

రాష్ట్ర స్థాయిలోను, జిల్లా స్థాయిలోను సహకార సదస్సులను ఏర్పాటు చేయడంకోసం ఆంధ్రరాష్ట్ర సహకార యూనియనుకు, హైదరాబాదు కేంద్ర సహకార యూనియనుకు రూ. 17.000 ల మొత్తం కేటాయించ బడింది. సహకార కార్యకర్తలు అనేక సంగతులను స్వయంగా చూసి తెలుసుకొనడం కోసం 1964-65 లో రూ. 34,000 ల కేటాయింపుతో అంతర్ జిల్లా, అంతరాష్ట్ర పర్యటనలు నిర్వహించ బడుతున్నాయి.

1964-65 లో ఉన్నత పాఠశాల విద్యార్థులకు వ్యాసరచన వక్తృత్వ పోటీలుకూడ నిర్వహింప బడుతున్నాయి. గెలుపొందిన వారికి బహుమతుల నీయడంకోసం రూ 9,000 ల మొత్తం కేటాయించ బడింది.

ఆడిట్ విస్తరణ

1964, ఆంధ్రప్రదేశ సహకార సంఘాల చట్టపు నిబంధనల క్రింద సహకార సంఘాలను ఆడిటు చేసే చట్టబద్ధమైన విధి చీఫ్ ఆడిటరుది. ఆయన రిజిస్ట్రారుయొక్క సాధారణ పర్యవేక్షణ, నియంత్రణల క్రింద పని చేస్తారు. ఆయన 1964 నవంబరులో పదవి స్వీకారం చేశారు. 1965-66 లో చెప్పుకోదగ్గ అభివృద్ధి సాధించబడుతుందని భావించ బడుతున్నది.

ఏకీకృత సహకార సంఘాల చట్టం అమలు

1964, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సహకార సంఘాల చట్టం (1964 లో 7 వ చట్టం) దానిక్రింద చేయబడ్డ నియమావళి 1-8-1964 నుంచి అమలులోకి వచ్చాయి.

సహకార శాఖ డిమాండు :

సహకారశాఖ డిమాండు మొత్తం రూ. 2,20,78,000 లు. ఆ డిమాండు స్థూలంగా ఈ దిగువ వర్గీకరించబడింది :—

1.	సహకార పరపతి, మార్కెటింగు, వ్యవసాయ, పశుగణ వగైరాల అభివృద్ధి చేసేత పరిశ్రమాభివృద్ధికి సంబంధించిన మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పథకాలు	రూ. 1,82,22,500
2.	హెడ్ క్వార్టర్స్ సిబ్బంది, జిల్లా సిబ్బంది, రిజిస్ట్రేషను సదుపాయాలు మొదలైనవాటి కయ్యే ప్రణాళికేతర వ్యయం	88,55,500
		2,20,78,000

ఇతర డిమాండ్లక్రింద సహకార సంఘాలకు కేటాయింపు :

పై మొత్తంకాక, సహకార సంఘాలకు వాటా మూల ధనం విరాళాల రూపంలో సహాయం చేయడానికి పెట్టుబడి ఖర్చు, అప్పులు, అడ్వాన్సులకు సంబంధించిన ఇతర డిమాండ్ల క్రిందకూడా కేటాయింపు చేయబడింది.

సహకారోద్యమం ప్రజాయత్తమైన ఉద్యమం. ప్రస్తుత అత్యవసర పరిస్థితిలో ఈ ఉద్యమం ప్రముఖపాత్ర వహించవలసి వున్నది. సహకారోద్యమానికి సంబంధించిన సమస్త సాధన సంపత్తులను సమీకరించి జాతి శ్రేయస్సు కోసం వాటిని వినియోగించుకొనేటందుకు సహకార సంస్థల కృషిని సక్రమంగా సమన్వయ పరచడం ఎంతైనా అవసరం

APPENDIX

NOTE ON THE WORKING OF THE CO-OPERATIVE DEPARTMENT AND THE MAIN TRENDS OF THE CO-OPERATIVE MOVEMENT IN ANDHRA PRADESH DURING 1964-65

The Five-Year Plans, which seek to rebuild rural India and secure balanced and rapid economic development have emphasized the paramount importance of Co-operative method for implementation of developmental schemes in the field of production, marketing and processing. This is because the Co-operative Movement offers the most suitable agency for economic development along democratic lines. The role of co-operation in a developing economy and the objective of co-operative development programme have been steadily enlarged with each plan. The Co-operative movement has come to occupy a prominent place in the social and economic regeneration of our country and the co-operative movement in Andhra Pradesh has made striking progress in this regard and has progressively assumed a multiphased and multisided character. The Co-operative principle has been extended to the organisation of economic and socio-economic functions and activities. This trend will necessarily persist in the coming years. There are today in Andhra Pradesh nearly 30,000 co-operative societies of all types with a membership exceeding 39 lakhs with a working capital of about Rs. 200 crores as against 24,856 co-operative societies, 33 lakhs of members and working capital of the order of Rs. 130 crores at the beginning of the Third Five Year Plan.

Agricultural Credit.

Programme and progress.

The progress made in the field of agricultural credit has been significant. At the end of the 2nd Plan there were 14,000 primary agricultural credit societies in the State covering 84% of the villages with a membership of 15 89 lakhs representing 25% of the total rural population in the State. The short and medium term loans issued to agriculturists for seasonal agricultural operations (excluding produce loans was progressively stepped up from about Rs. 5 crores in 1955-56 to 16 50 crores in 1960-61 and Rs. 22 crores by 1963-64. The share capital and deposits held by all the 14,000 primary agricultural credit societies at the end of the 2nd Plan period amounted to Rs. 408 lakhs and Rs. 87 lakhs respectively

In the context of the progress for increasing Agricultural production under the Five Year Plans, Co-operatives have placed before them the long-term objective of meeting at least 50% of the credit needs of the Agriculturists by the end of Fourth Plan. In pursuance of this, the Third Five Year Plan for Co-operatives envisages an increase in membership of primary agricultural credit societies from 15 89 lakhs at the end of Second Plan to 40 lakhs at the end of the Third Plan and stepping up short and medium term credit provided by the Co-operatives annually from the level of Rs. 16.50 crores in 1960-61 to Rs 80 crores in the last year of Third Plan as against the estimated agricultural credit requirements of the State under short term and medium term of about Rs. 200 crores.

The target for 1964-65 under coverage of rural families is 27 lakhs which works out nearly to 45%. As against this, so far 20 62 lakhs families have been covered, the percentage being nearly 35. By the end of 1964-65 it is expected that there would be about 15,000 societies covering nearly 90% of the villages and 38% of the rural families. The short-term and medium-term loans so far issued amounted to Rs 22 crores as against the target of Rs. 25 crores. The share capital and deposits held by these societies stood at Rs. 500 lakhs and Rs. 171 lakhs respectively. Government are taking steps to strengthen the Co-operatives in various ways so as to enable them to enlarge their activities progressively.

Measures taken to develop Co-operative Credit revitalisation.

Besides, 6,000 societies of the Second Plan, 4,000 additional societies are marked for revitalisation during the Third Five Year Plan period The object of this programme is to ensure their effective functioning as service Co-operatives.

During the year 1963-64, 1,771 societies undertook service functions and distribution of fertilisers, etc. to members. A subsidy of Rs. 900 spread over a period of 5 years, is being paid to each society taken up under this programme, mainly for the purpose of encouraging and enabling them to undertake service functions. Nearly 3,200 societies have been selected as retailers for distribution of chemical fertilisers on consignment-*cum*-credit basis and to supply them to the members as loan in kind.

State participation in primary credit societies :

With a view to strengthen the financial resources of village societies a sum of Rs 57 04 lakhs including contribution to large-sized co-operative societies and rural banks has so far been contributed by Government towards their share capital.

Growth in the resources of financing banks :

The apex and co-operative central banks as the financing agencies have been playing a notable part in the achievement of credit targets under the plan The total working capital of the apex and co-operative central banks as on 30th June, 1964 exceeded Rs. 24 crores and Rs. 35 crores respectively. They have been able to mobilise savings by way of deposits to the tune of Rs. 11.72 crores.

State Participation in financing banks and credit limits from Reserve Bank :

A total sum of Rs 2.33 crores has been contributed by Government (upto 30-6-64) to the share capital of Apex and Co-operative Central Banks to enable them to have increased owned funds so as to raise their maximum borrowing power and obtain larger credit limit from the Reserve Bank of India A sum of Rs. 4 lakhs has been sanctioned towards state contribution to the share capital of two Central Co-operative banks during 1964-65. It is proposed to approach the Reserve Bank of India for sanction of a loan of Rs. 75 lakhs from out

of National Agricultural Long Term Operation Fund for contribution to the share capital of apex and Central Co-operative Banks.

Package Programme:

In the West Godavari District where the Intensive Agricultural District Programme (package programme Scheme) is in operation, co-operatives are playing a significant role in providing adequate and timely credit, based on production plans, supplying the means of production such as improved seed, fertilisers, pesticides, etc and linking of credit with storage and marketing of agricultural produce in order to enable the Central Banks operating in the area to provide the requisite funds to the agriculturists, the Reserve Bank has sanctioned short-term credit limits to the tune of Rs 206 lakhs during 1964-65 of which Rs. 131 15 lakhs will be on Government guarantee. At present 429 village societies are covered by the scheme.

Modified Package Scheme :

Modified Package Scheme was introduced in 10 districts of Andhra Pradesh for the purpose of stepping up food production and building up sizeable reserves of food stocks.

The scheme was introduced during the year 1963-64 and is to be in operation for three years, *i e*, 1963-64, 1964-65, 1965-66 It was proposed to cover 40 70 100 per cent of the total areas selected in the first, second and third years of implementation respectively. Under the scheme Co-operatives are expected to provide timely and adequate credit.

Credit requirements ·

The Director of Agriculture estimated the credit requirement under the scheme at Rs 10.25 crores, Rs. 17.93 crores, and Rs. 25 62 crores during the first, second and third years of the scheme. The targets for the first and second years could not be achieved for want of sufficient funds at the disposal of the co-operative banks Arrangements are however being made for enabling the banks to secure full credit requirements under the scheme for the year 1965-66 by securing for them share capital contribution and other financial assistance whenever necessary.

As was stated above the credit requirements for the year 1965-66 was fixed at Rs. 25 65 crores. Out of this a sum of Rs. 6 75 crores is being provided in normal course and a sum of Rs. 2.14 crores as extra under the Modified scheme. That leaves an extra sum of credit to the extent of Rs. 16 73 crores requiring to be provided under the scheme. For providing credit to the above extent in the 10 package districts it has become necessary for the Central Banks in those districts to further strengthening their share capital to an extent of about Rs. 3 crores. The banks have been instructed to improve their deposits position.

Long-Term Credit Progress :

There were 104 primary land mortgage banks at the end of Second Plan. The Chief Minister and the then Minister for Finance and Co-operation gave an assurance on the floor of the house, that every taluk

in the State will have a separate land mortgage bank by the end of 1964-65 with the exception of a few agency areas, where the constitution of such a bank might not be possible. In pursuance of this assurance given to the house, Primary Land Mortgage Banks in all taluks with the exception of few agency areas have been brought into existence. There are at present 173 Primary Land Mortgage Banks in the State. In the remaining taluks it is considered not feasible to organise Primary Land Mortgage Banks as they will not be economic units. The loans issued by the Land Mortgage Banks annually were stepped up progressively from Rs. 62 lakhs in 1955-56 to Rs. 384 lakhs in 1963 to 1964. The loans issued upto 30th November 1964 amounted to Rs. 245 lakhs as against a target of Rs 515 lakhs for the year 1964-65. The total amount of loans outstanding from the primary land mortgage banks as on 30-6-1964 was 1,526 67 lakhs.

Credit accommodation from Government .

In order to enable the Andhra Pradesh Co-operative Central Land Mortgage Bank to implement its loaning Programme successfully Government and the State Bank of India have been providing every year short-term accommodation of Rs. 42 lakhs and Rs. 200 lakhs respectively

Government guarantee for debentures ·

The short-term loans are repaid every year after funds are raised by floatation of debentures, which are approved trustee securities and are guaranteed by the Government. The Andhra Pradesh Co-operative Central Land Mortgage Bank has floated debentures so far to the extent of Rs 1,272.50 lakhs since the beginning of the Third Five-Year Plan. As on 15-2-1965 the debentures in circulation amounted to Rs. 1,955 lakhs and the amount to the credit of sinking fund was 391.49 lakhs. Government guarantee in respect of the debentures has been enhanced from 1,500 lakhs to Rs. 2,500 lakhs.

As on 30-6-1964 the total amount of Government contribution towards the share capital of the bank amounted to Rs. 66 lakhs out of Rs. 148 lakhs.

Full finance scheme project areas

The Andhra Pradesh Co-operative Central Land Mortgage Bank in addition to its normal loaning operations, has under its programme special schemes for development of ayacut areas in the projects (viz.) Musi, Kadam, K C. Canal, and Nagarjunasagar, etc., through Primary Land Mortgage Banks and primary land mortgage co-operative societies. A full finance scheme for providing short-term, medium-term and long-term loans required by the agriculturists in the Musi medium irrigation project through village co-operatives and primary land mortgage co-operative societies in Telangana, has been completed. The scheme, envisaged provision of long-term credit to the tune of Rs. 75 lakhs over a period of 8 years and short-term credit of Rs. 8, 16, and 24 lakhs in the first 3 years successively, to bring 30,000 acres of land under cultivation. The State Bank of India has, on Government guarantee, sanctioned a cash credit of Rs. 25 lakhs to the Andhra Pradesh Co-operative Central Land Mortgage Bank exclusively for

financing long-term loans in the Musi Project areas In respect of schemes for provision of long-term finance for reclamation of land under K C. canal, Kadam and Nagarjunasagar Project areas, it is expected that for development of land under these 38 project areas, land mortgage banks will have to advance Rs 1,071 lakhs in the immediate future as indicated below

	Total ayacut	Area to be financed in acres	Amount in lakhs
			Rs.
1	Nagarjunasagar Project—Guntur and Nalgonda Districts 5.79 lakhs acres .	2.90 lakhs.	831
2.	Kadam (Adilabad district) 0 65 lakhs acres	0.25 lakhs.	75
3.	K.C Canal (Kurnool district) 0 98 lakhs acres.	0 50 lakhs.	165

The Andhra Pradesh State Central Land Mortgage Bank proposes to raise the funds in the market by way of special debentures with the assistance of the Agricultural Re-finance Corporation, Bombay and the State Government The above schemes are now under speedy implementation from the middle of 1964. Ten more schemes (detailed below) for issue of long-term loans for raising mango gardens, coconut plantation, etc , are under active consideration of Government and the Agricultural Re-finance Corporation : –

		Rs.
1.	Jurreru Project Scheme	4,50,000
2.	Mid Pennar Scheme . . .	72,00,000
3.	Scheme for raising mango gardens in Cheepurupalli taluk.	6,00,000
4.	Scheme for development of coconut gardens in Visakhapatnam District	7,00,000
5.	Thotavaripalem Pumping Scheme .. .	8,08,200
6.	Scheme for raising mango gardens in Nuzvid taluk .	7,86,500
7.	Scheme for sinking of 100 bore wells in Gannavaram taluk.	10,80,000
8.	Ramadugu Scheme	7,50,000
9.	Ramabhadrunipalli Scheme (Kurnool district) ..	1,61,000
10.	Khammam Minor Irrigation Scheme	9,00,000

The bank is also investigating the possibilities of advancing reclamation loans in other project areas with a view to ensure that the irrigation potential created in the State may be effectively utilised without any time lag Land Mortgage banks will, therefore, play a vital role in the future development of agriculture in Andhra Pradesh.

Marketing and processing—General progress

Any progress for expansion of Co-operative credit will not be successful unless adequate arrangements are made for marketing of agricultural produce of members of co-operative societies. During the Third Plan period, 40 new societies have been programmed to be organised against which 37 societies have so far been organised bringing the total to 233 which cover all important mandi or assembling centres in the State. With the organisation of 5 District Co-operative Marketing Societies in Adilabad, Warangal, Nalgonda, Khammam and Medak during 1963-64 there are 20 District Co-operative Marketing Societies at the rate of one District Co-operative Marketing Society for each district in the State.

Financial assistance.

With a view to develop co-operative marketing Government have contributed Rs. 48 lakhs to the share capital of 200 Marketing Societies and provided financial assistance for 676 godowns and installation of 114 processing plants During 1964-65, financial assistance for installation of 4 more rice mills involving a sum of Rs. 2.60 lakhs has been given As regards godowns, assistance has been given during 1964-65 for 22 godowns at a cost of Rs. 5.20 lakhs With a view to enable marketing societies to augment their owned funds and be eligible for greater borrowings, it is proposed to give during 1964-65 share capital contribution to marketing societies to the tune of Rs 2 00 lakhs and in giving this amount preference is proposed to be given to societies which have undertaken outright purchase of agricultural produce, from small grower members. The Andhra Co-operative Marketing Federation has been sanctioned during 1964-65 a subsidy of Rs. 20,000 for appointment of necessary marketing staff both at the headquarters and in 3 important regional centres.

The programme for 1965-66 in regard to development of Co-operative Marketing is to give Government share capital to marketing societies to the tune of Rs 2 00 lakhs to augment their owned funds and to provide additional share capital contribution of Rs. 3 25 lakhs for the establishment of four processing units.

Crash Programme

With a view to increase the storage facilities in the Co-operative sector for providing supplies of Agricultural requisities like fertilisers, at as large a number of supply points as possible to the farmers, Government sanctioned under crash programme financial assistanc for construction of 24 main godowns at Rs. 25,000 each and 200 rural godowns at Rs. 12,500 each, the total outlay being Rs. 81 lakhs in all. The selection of societies places for construction of godowns and site sketches have been finalised. The construction work is entrusted to

the Chief Engineer (Local Administration) Government of India have provided special allotment of G.C.I. Sheets to enable the completion of godowns by 31-3-1965.

Marketing Operations :

During the 1963-64, Government entrusted to the Andhra Co-operative Marketing Federation, the procurement of essential articles like rice, pulses, chillies, Dhalls, etc., from production centres in harvesting season for supply to the Consumers' Co-operative Stores organised under the Centrally sponsored and State Government Schemes The value of the articles like rice, etc., supplied by the Andhra Co-operative Marketing Federation to the Stores exceeded Rs. 20 lakhs. The Services of the Andhra Co-operative Marketing Federation were also utilised by Government for procurement and supply of buffer stocks of rice required by the twin cites of Hyderabad and Secunderabad in the lean months from June, 1964 to December, 1964. The rice purchased by the Federation in this deal exceeded Rs. 40 lakhs.

Besides, the marketing societies in the State both primary and District Co-operative Marketing Societies handled agricultural produce both on outright and agency basis exceeding Rs. 200 lakhs during 1963-64 and the produce loans issued to the members exceeded a like amount.

During the current year the Andhra Co-operative Marketing Federation has agreed to supply 60,000 tons of rice to the Food Corporation of India The federation will procure through District Co-operative Marketing Societies paddy from ryots, convert it into rice by hiring or owning rice mills and supply rice. Government have sanctioned a sum of Rs. 100 lakhs for being provided as advances to co-operative [illegible] to enable them to under take the work.

Paddy Processing :

Paddy occupies the foremost place in the principal crops cultivated in the State. Processing of paddy is an essential adjunct to marketing. In the 3rd plan period assistance has so far been given for installing 10 rice mills

With a view to increase the rice milling capacity in the Co-operative Sector, the National Co-operative Development Corporation, New Delhi has agreed to provide assistance for installation of additional rice mills and the assistance to be provided will be outside the plan ceiling.

With a view to help the tobacco growers in Guntur District Government sanctioned a pilot scheme to be worked in Ongole Taluk According to the scheme production loans will be given to the ryot at Rs. 200 to Rs. 250 per acre, for raising tobacco, through the agricultural credit societies and agreements will be obtained from them for selling tobacco through the Guntur District Tobacco Growers society which will undertake collection pooling grading and sale of tobacco. Government sanctioned financial assistance exceeding Rs. 1 lakh for construction of godowns purchase of lorries and towards cost of staff. The scheme is under implementation.

The District Marketing Co-operative Societies and the Primary Co-operative Marketing Societies continued to supply Chemical fertilisers They distributed so far 2 49 lakhs metric tons of chemical fertilisers during the current year.

Co-operative Farming.

Introduction

As per the revised programme of Co-operative Farming for 3rd Five-Year Plan a target of 100 societies in pilot project and equal number of societies in Non-pilot area has been fixed.

At the beginning of the Third Five Year Plan, there were 18 Co-operative Farming societies in the State.

The programme for 1962-63 and 1963-64 envisaged starting of 10 pilot projects in 10 districts covering 16 Panchayat Samithis and formation of 5 societies in each pilot project by the end of 1963-64 which should be increased to 10 by the end of the Third Plan. According to the target fixed for 1964-65, 80 Co-operative Farming Societies have to be started in the Pilot projects and 20 societies in non-pilot projects areas besides extending the pilot project scheme to 6 more districts in the State.

During 1964-65, 4 societies in pilot project areas and 12 societies in non-pilot project areas have been organised so far. 6 societies in pilot areas and 7 societies in non-pilot areas are being organised.

As on 30th November 1964, there were 119 co-operative Farming Societies (46 societies in 10 pilot projects and 73 societies in the non-pilot areas) in the State on ground with a membership of 5,091 and a paid-up share capital of about Rs 2.50 lakhs. The extent of lands held by the above societies either pooled or obtained on lease, as the case may be, is nearly 13,000 acres.

So far 50 societies have commenced agricultural operation and more number of societies are expected to go into production during the ensuing agricultural season. During the year 1962-63 and 1963-64 financial assistance to the extent of Rs 24,200 and Rs. 2,71,700 respectively was provided to 29 Co-operative Farming Societies.

During the year 1965-66, it is proposed to extend the pilot project scheme of Co-operative Farming to the remaining 4 districts for intensive development of Co-operative Farming. A target of 45 societies is fixed for organisation in all the 20 pilot projects in the year. A total provision of Rs. 5 48 lakhs is made in the Budget Estimate for 1965-66 towards financial assistance to the farming societies including the Central Government's share of Rs. 4.00 lakhs which is available outside the State Plan ceiling.

It is proposed to organise 20 Co-operative Farming Societies in the non-pilot project areas in the State during 1965-66. An amount of Rs. 2,46 lakhs is provided in the Budget Estimates for 1965-66

towards financial assistance to the Farming Societies in non-pilot project areas including a sum of Rs. 1 78 lakhs being the sahre of the Government of India which is available outside the State Plan Ceilings.

Government Waste Lands :

Government have allotted compact blocks of lands measuring 250 acres and above located by the Uppal Committee to Co-operative Joint Farming Societies spread over in 19 blocks, covering 9,396 acres for settlement of 1,323 landless agricultural workers. It is programmed to organise 22 Co-operative Joint Farming Societies with landless persons to whom the Revenue authorities allot lands under this scheme for Joint Cultivation on co-operative basis. So far, 14 Societies have been organised in 10 blocks of which 12 societies have already been registered in Nellore, Anantapur and Karimnagar Districts The remaining 10 societies are expected to come into existence shortly.

It is proposed to grant share capital loans to the members of these societies who are all poor landless agricultural workers at Rs 75 each. A sum of Rs. 56,000 is proposed to be spent for this purpose during 1964-65 and Rs. 10,000 for 1965-66.

Special Scheme for reorganisation of Field Labour Co-operative Societies in the Amalapuram area into Co-operative Collective Farming Societies.

There is a proposal to reorganise and convert about 202 Field Labour Co-operative Societies in the Amalapuram area in East Godavari District into 135 Co-operative Collective Farming Societies on [illegible] during 1965-66. A total financial outlay of Rs. 1 89 lakhs is proposed towards financial assistance to these societies in the Annual Plan for the year 1965-66.

Centrally sponsored scheme of financial assistance to Gramadan and Bhoodan Co-operative Societies in Andhra Pradesh.

Government of India have formulated in 1963 a Centrally sponsored special scheme for providing financial assistance to Co-operative Societies in Gramadan and Bhoodan areas and requested the State Government to draw schemes on the basis of societies already organised and also likely to be organised Though 46 Gramadan and Bhoodan Co-operative Societies were registered in anticipation of transfer of the lands, the lands donated were not transferred to the societies. Consequently the societies were not eligible for loans since their borrowing power is linked with the value of the lands owned by them. The Andhra Pradesh Sarvodaya Mandali suggested that exemption from payment of registration fees, etc, was necessary to enable transfer of lands to the societies, Government have since passed orders granting full exemption to these societies from the payment of registration fees, fees for Encumbrance certificates payable under the Law of Registration in respect of the gift deeds conveying title over the donated lands to the Societies.

Training in Co-operative Farming:

For imparting training to non-official Secretaries of Co-operative Farming Societies in the Principles and practices of Co-operatives Farming a Co-operative Farming Training wing was started at Gram Sevaks Training Centre, Rajendranagar, for a period of 6 months from 1st June, 1963 39 Candidates deputed by the societies completed the course by 30th November, 1963 The Training wing has been temporarily suspended from 1st December, 1963 for want of accommodation at the Gram Sevaks' Training Centre, Rajendranagar Government have sanctioned a scheme for construction of temporary structures at Rajendranagar for this Training Wing. The construction work has been entrused to the Chief Engineer, Public Works Department (Buildings Division), and the buildings are expected to be ready for the Training Wing from 1st April 1965.

Government have also sanctioned a scheme for starting a training centre at Cuddapah for imparting Training in Co-operative Farming to the non-official Secretaries of Gramadan Sarvodaya and Bhoodan Development Co-operative Societies in two batches of 40 candidates each for a period of six months. The training centre will be started soon

An amount of Rs 1 80 lakhs is provided in the Budget estimate for 1965-66 towards the cost of teaching staff, stipends and Travelling allowance to trainees, etc, for running these two training centres including the Government of India's share amounting to about Rs. 90,000

Government have since sanctioned the organisation of 27 village level camps to educate the farmers in the principles of Co-operative Farming during 1964-65 at a total cost of Rs. 3,510.

CONSUMERS' CO-OPERATIVES.

Centrally Sponsored Scheme for General Public:

With a view to hold the price line of essential commodities to the extent possible and to ensure equitable distribution of consumer goods at fair prices, Government of India sponsored a scheme for organisation of Central Co-operative stores for the benefit of general public in major cities and towns with a population exceeding 50,000.

Organisation:

Sixteen Central Consumers' Co-operative stores have been organised as targetted

Membership and Share Capital

There were 30,826 members on the rolls of the Central stores by the end of November, 1964 against 14,573 at the end of March, 1964. The working capital of the stores has risen from Rs. 36.75 lakhs as on 30-6-1964 to Rs 43 40 lakhs by the end of November, 1964. The total sales made by the stores from the date of commencement of

business upto the end of November, 1964 were Rs 215 32 lakhs. The total monthly sales of stores during November, 1964 were to the extent of Rs 25 70 lakhs. The Stores societies are gradually deveoping their business

Consumers' Co-operatives for Government Employees·

A scheme on a pilot basis for organisation of Consumers' Co-operative Stores for Government Employees in all the District Headquarters towns and at Vijayawada, was sanctioned by Government during 1962-63 During the year 1963-64 the benefits of the scheme were extended to the existing Government Employees' Co-operative Stores at Mallepalli, Malakpet and Erramanzil in Hyderabad City.

There are 24 Government Employees' Consumers' Co-operative Stores on date There were 61,069 members on the rolls of these stores as on 1-12-1964 with a paid-up share capital of Rs 3 66 lakhs The monthly average sales effected by the Stores societies amounted to Rs. 28 lakhs while the total sales since their inception exceeded Rs 284 lakhs.

Scheme for industrial workers :

The Ministry of Labour and Employment, Government of India, formulated a scheme for organisation of consumers' stores amongst Industrial workers in the Public and Private Sector undertakings employing more than 250 workers.

There are 61 establishments which have employed 250 workers and more in the State So far Consumers' Co-operative Sotres for 33 establishments have been organised and in respect of the remaining [redacted] Commissioner of Labour is taking steps to organsie Consumers' Co-operative Stores. By the end of 1964-65, it is proposed to cover the entire establishments in the State which have employed more than 250 workers.

Co-operative Sugar Factories.

A significant feature of Co-operaitve processing has been the successful endeavour made in the establishment of Co-operative Sugar Factories, which are owned and managed by the growers themselves To quote Sri Dey, Union Minister for Community Development and Co-operation "The Co-operative Sugar Factories have been the brightest star of Co-operation on the horizen of India". Though the establishment of Co-operative Sugar Factories on a large scale is of recent development in the country, Andhra has been a pioneer in this field. The Co-operative Sugar Factory at Etikoppaka is the oldest in the country.

There are on date 8 Co-operative Sugar Factories under production in the State with a capacity of 6,850 tonnes a day, five set up under the plan at Amadalavalasa, Chodavaram, Palakol, Chittoor and Nizamabad with a capacity of 1,000 tonnes a day each and three besides the plan at Etikoppaka, Anakapalli and Tuni with daily crushing capacity of 1,000, 500 and 350 tonnes a day respectively. The quanity of cane crushed and sugar produced during 1963-64 were 6.62 lakhs

tonnes and 6 13 lakhs bags respectively as against 2 62 lakhs tonnes and 2 60 lakhs bags during 1962-63 that is, the cane crushed and sugar produced during 1963-64 is more than double as compared to the earlier year, *viz*, 1962-63 The share of the Co-operatives in sugar production increased from 15% during 1962-63 to 26% of the total State production including private factories A number of measures have been initiated for the efficient working of the factories, during 1964-65 and subsequent years important of which are

(*i*) Increase of share capital and improvement of financial position

(*ii*) Improvement of crushing performance, by reduction to the minimum, time and manufacturing losses.

(*iii*) Development of quality of cane, both short term and long term so as to have a longer duration of the season, and improvement of sugar recovery

(*iv*) Provision of irrigation facilies and improvement of communications

(*v*) Reduction of manufacturing expenditure and over heads.

(*vi*) Selection of technical personnel by appointment of appropriate committees for the purpose.

(*vii*) Distribution of fertilisers and control of pests.

(*viii*) Efficient field service to the ryots

For 1964-65 a target of 1 75 lakhs tons for crushing, for each of the 1,000 tonnes a day cpacity plant (with reduced targets for lower capacity plants) has been fixed and the progress is closely and critically watched by the Special Officer of Co-operative Sugar Factories. The Factories have all been doing well so far The quantities of cane crushed and sugar produced upto 15-2-1965 were 5 01 lakh tonnes and 4.40 lakh bags respectively The recovery in the beginning of the season has been abnormally low but it is hoped it would improve as the season advances.

To enable the factories to raise funds required for working capital such as payment of cane price, pruchase of stores, etc., the State Government have furnished guarantee to the State Bank of India or State Bank of Hyderabad, as the case may be, in favour of the six co-operative sugar factories to the extent of Rs. 160 lakhs.

ESTABLISHMENT OF NEW FACTORIES.

It is proposed to establish some more sugar factories in the Co-operative sector. The issue of licences is pending with Government of India.

Expansion of the existing units .

The Co-operative Sugar Factoires at Amadalavalasa and Chittoor have been granted licences for expansion of their capacities to 1,600 tonnes a day from 1,000 tonnes a day.

Other types of Co-operatives

It is generally felt that adequate efforts were not made for the overall uplift of weaker sections of the community Steps have therefore been taken consistent with the requirements of the weaker section of the community; significant among them are the strengthening and organisation of Labour Contract Societies, Rickshawpullers' Societies, Washermen Co-operatives, Fishermen Co-operatives, Taxi Drivers' Co-operatives, Co-operative Printing Presses, Goods Transport society and Todday Tappers' societies

Labour Contract Societies

The All India Seminar on Labour Contract and construction societies held at Nagpur in 1962 passed a resolution recommending various concessions to labour contract co-operatives and requested State Governments to implement the resolutions as the programme of organising labour contract societies has special significance in providing gainful employment to the weaker section of the community.

During this year 18 primary labour contract co-operative societies and one Federation have been organised As on date 264 primary labour contract co-operative societies and 2 Federations are functioning in the State

During the year 1964-65 financial assistance to the extent of Rs. 5 80 lakhs was sanctioned by way of working capital loans, share capital loans, managerial subsidy and subsidy for purchase of immplements to primary labour contract co-operative societies and the district level federation

[redacted] was provided in the annual plan for 1965-66 for development of these societies and 25 primary labour contract co-operatives and one district level federation are proposed to be organised.

Rickshaw pullers' Co-operatives.

The Scheme for organisation of Rickshaw pullers' Co-operatives was first introduced during 1962-63 and five such societies were organised in that year. A sum of Rs. 0 74 lakhs was provided towards financial assistance

During 1963-64, five more such societies were organised and financial assistance to the extent of Rs. 2.96 lakhs was granted.

In 1964-65 a provision of Rs. 2 58 lakhs has been made and physical target for organisation of six new societies has been fixed. Accordingly six new societies have already been organised during the current year and financial assistance to the total extent of Rs 2 52 lakhs has been granted by the Government. Besides, free services of a Junior Inspector of Co-operative Societies to each Society were also provided.

In the annual plan for 1965-66 a provision of Rs 1.21 lakhs is proposed to be made and physical target for organisation of six new societies is proposed to be fixed.

Washermen Co-operatives

The scheme for organisation of Washermen Co-operatives has been taken up during 1964-65 for the first time

A provision of Rs 0 68 lakhs has been made in the annual plan and physical target for organisation of 3 such societies has been fixed. Accordingly 3 such societies have been organised and financial assistance to the total extent of Rs 0 68 lakhs has been granted by Government A physical target of 3 societies is proposed to be fixed for 1965-66 and an amount of Rs 0 31 lakhs is proposed to be spent during 1965-66 on the new societies to be organised and the societies already organised.

Fishermen Co-operatives·

(*a*) An amount of Rs 1 50 lakhs has been sanctioned towards share capital contribution to the Central Delta Fishermen Central Co-operative Society (Konaseema) during 1964-65. An amount of Rs 2 00 lakhs is provided in the budget for 1965-66 for the purpose.

(*b*) A sum of Rs 0 36 lakhs has been provided in the annual plan for 1964-65 to meet the cost of staff working in the Apex Fishermen Co-operatives, one at Machirla and the other at Hyderabad and to sanction Rs 18,000 as loan to Fishermen Co-operatives.

A sum of Rs 16,000 is proposed to be made in the annual plan 1965-66 to meet the cost of staff working in both the Apex Fishermen Co-operatives during 1965-66.

Taxi Drivers' Co-operatives

The scheme for organisation of Taxi Drivers' Co-operatives has been taken up during 1964-65 One society has been organised and financial assistance to the tune of Rs 1 97 lakhs has been sanctioned to it during 1964-65.

During 1965-66 one more society is proposed to be organised An amount of Rs 1 99 lakhs is provided in the budget for 1965-66 towards the financial assistance to the new society to be organised and the society already organised during 1964-65.

Co-operative Printing Presses.

In the annual plan for 1964-65 a provision of Rs. 0 52 lakhs has been made to sanction financial assistance to 4 co-operative printing presses

An amount of Rs 39,000 has been sanctioned and the remaning amount of Rs 13,000 is also proposed to be spent during the year.

During 1965-66 it is proposed to organise two more Co-operative printing presses besides continuing managerial assistance to the societies which were given financial assistance during 1964-65. An amount of Rs. 0.34 lakhs is provided for this purpose in the Budget for 1965-66.

Goods Transport Society·

A scheme for organisation of a Goods Transport Co-operative Society on the lines indicated in the pilot scheme proposed by Government of India and the Kerala Goods Transport Co-operative Society is proposed to be taken up during 1965-66. For this purpose a token provision of Rs. 100 is proposed in the budget estimates for 1965-66.

Toddy Tappers' Co-operative Society·

With a view to help the toddy tappers in Telangana area financially Government sanctioned an amount of Rs 5 00 lakhs in G O. Ms No. 2919, Food & Agriculture Department, dated 19-12-1964, towards working capital loans to the toddy tappers' co-operative societies in Telangana area These societies comprise of poor toddy tappers and they are given excise contracts to tap toddy on the basis of average rentals, without putting these shops to public auction The amount of Rs. 5.00 lakhs is intended to enable the societies to pay the earnest money, [illegible]rtial deposits, tree taxes, etc, to the Excise Department

A similar provision is proposed for 1965-66 also.

CO-OPERATIVE TRAINING AND EDUCATION.

Co-operative Training·

This scheme is being continued to be implemented through 4 non-official institutes and one departmental institute with a provision of Rs. 7 lakhs during 1964-65 The period of training is 11 months in the 4 non-official institutes while it is one year in the Central Co-operative Institute, Hyderabad The subjects taught in all the 4 Institutes, include principles of Co-operation, Co-operation Law, Banking, Rural Economics, Auditing, Book-keeping, Panchayat-Raj and Secretarial practice The teaching and other staff in all the 5 institutes are provided free of cost The Government of India shares 50% of the recurring expenditure of the programme. During the year 1964-65. 687 junior personnel are undergoing training in all the 5 institutes.

Member Education Scheme:

The scheme of education of non-officials in the Co-operative movement continued to be implemented in the State during 1964-65 through 40 peripatetic units Each unit is incharge of an Educational Instructor.

During the year 1964-65, 11842 non-officials have been trained. During the year 1964-65, a sum of Rs. 1 75 lakhs was provided under the scheme. The cost of Deputy Registar Development Officer, his staff, and 40 Educational Instructors is met by Government of India in full.

A sum of Rs 2 77 lakhs has been provided in the year, 1965-66 under the scheme. It is proposed to increase the peripatetic units from 40 to 60 and provision has also been made for publication of literature on Member Education Scheme.

Assistance to State Co-operative Union:

During 1964-65 a sum of Rs. 18,000 to the Andhra State Co-operative Union and Rs 10,000 to the Hyderabad Central Co-operative Union has been sanctioned towards Managerial subsidy to strengthen the Unions.

This scheme has been dropped in 1965-66 for want of funds.

Seminar, Study tours and prizes:

A sum of Rs 17,000 has been provided for the Andhra State Co-operative Union and Hyderabad Central Co-operative Union a subsidy for conduct of State Level and district level seminars of Co-operators. During the year 1964-65. Inter-District, and Inter-State study tours of Co-operators are being conducted with a provision of Rs 34,000

During 1964-65 essay writing and debating competitions are also being conducted amongst High School students. Provision has been made for Rs. 9,000 for awarding prizes to the winners.

Audit expansion:

Audit of co-operative societies is a statutory function enjoined on the chief Auditor under the provisions of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act, 1964. The Chief Auditor will work under the general superintendence and control of the Registrar. The Chief Auditor assumed charge in the month of November, 1964, Appreciable progress is expected to be made during 1965-66.

Implementation of Integrated Co-operative Societies Act:

The Andhra Pradesh Co-operative Societies Act 7 of 1964 and the rules framed thereunder have come into force from 1-8-1964

Demand for Co-operation.

The demand for Co-operation is for Rs. 2,20,78,000. This is broadly classified as follows —

		Rs.
1	Third Five Year Plan schemes for Development of Co-operative Credit, Marketing, Farming, Training, etc and Handloom Development ..	1,32,22,500
2.	Non-Plan expenditure on headquarters and district staff, registration concessions, etc. ..	88,55,500
	Total ..	2,20,78,000

Provision of Co-operative Schemes under other demands

Apart from the above, provision has also been made under the respective demands relating to capital outlay and loans and advances for assistance to co-operatives by way of share capital contribution.

The Co-operative movement is a peoples' movement and has a very vital role to play in the present emergency. It is necessary that efforts of the Co-operative Institutions are properly co-ordinated so that all the resources of the movement can be mobilised and pressed into service in the national interest.

హైదరాబాదు ఐ.టి.ఐ. లో క్రొత్తగా స్టెనోగ్రఫీ, భవన నిర్మాణం వృత్తులు

హైదరాబాదు ఐ.టి ఐ. లో స్టెనోగ్రఫీ (ఇంగ్లీషు), భవన నిర్మాణాల వృత్తులను ప్రవేశ పెట్టడానికి సంకల్పించబడింది. 1965–66 బడ్జెటు అంచనా లలో రూ. 0.14 లక్షలు (రాష్ట్ర వాటా 40 %) ప్రణాళిక క్రింద కేటాయించ బడ్డాయి.

1965-66 వార్షిక ప్రణాళిక

1965–66 వార్షిక ప్రణాళిక కార్యక్రమానికిగాను రూ. 24.00 లక్షల మొత్తం (రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వాటా 40 %) కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంలో రూ. 11.09 లక్షలు ఆవృత వ్యయానికి, రూ. 6.85 లక్షలు పరికరాలు, ఫర్నీచరు కొనుగోలుకు, రూ. 6.06 లక్షలు భూములు, భవనాల నిమిత్తం ఖర్చు చేయ బడుతుంది.

జై హింద్.